

การคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 เพื่อให้
สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ
ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24

ศิริระ รัตตานุกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2549

ISBN 974-671-403-1

**Witness Protection by the Protection of Witness in Criminal Prosecution
Act 2003 that is in agreement with The United Nations Convention
against Transnational Organized Crime 2000 article 24.**

Sira Rattanugool

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate School Dhurakij Pundit University

2006

ISBN 974-671-403-1

กิตติกรรมประกาศ

งานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่ยินดีรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและได้ให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนให้ข้อมูลต่างๆ ที่ถูกต้องและเป็นระบบ ทำให้ผู้เขียนได้รับความเข้าใจ ความกระจ่างในทางความคิดและหลักวิชาการ เป็นอย่างมากอันสามารถนำมาปรับใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่าน ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ฌ นคร ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ผู้ซึ่งมีพระคุณต่อผู้เขียนเป็นอย่างมากในการให้ความรู้ ความเข้าใจ และหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องในวิชาบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง อันสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ผู้เขียนนำมาใช้สำหรับการพัฒนาไปสู่การเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนต้องขอขอบคุณ นายภาวิต รัตตานุกูล บุตรชายที่ช่วยเหลือในการค้นคว้าข้อมูลบางอย่างที่เกี่ยวข้องตามแต่โอกาสจะอำนวย

หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีส่วนคืออยู่บ้าง ผู้เขียนขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนผู้เขียนมาตลอด ทั้งผู้แต่งตำราต่างๆ ที่ให้ความรู้ ความเข้าใจทางวิชาการแก่ผู้เขียน สำหรับความผิดพลาดใดๆ หากมี ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ศิริระ รัตตานุกูล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ซ

บทที่

1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานของการศึกษา.....	9
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	10
1.4 วิธีการศึกษา.....	10
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 แนวความคิดในการคุ้มครองพยาน.....	12
2.1 ความสำคัญของพยานหลักฐานต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญา.....	12
2.2 ความสำคัญของพยานบุคคลต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญา.....	13
2.3 แนวความคิดในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา.....	14
2.3.1 วิธีการคุ้มครองพยานบุคคลเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมสำเร็จ.....	17
2.3.2 การใช้มาตรการในการคุ้มครองพยานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ.....	17
2.3.3 ความมุ่งหมายของการคุ้มครองพยานบุคคลระหว่างและ หลังการพิจารณา.....	18
2.3.4 การคุ้มครองพยานของศาล พนักงานอัยการ และบทบาทของจำเลย ในระบบกฎหมาย Common Law.....	19
2.3.5 การคุ้มครองพยานของศาล พนักงานอัยการ และบทบาทของจำเลย ในระบบกฎหมาย Civil Law.....	20
2.4 หลักการพิจารณาและการใช้มาตรการของรัฐในการคุ้มครอง ความปลอดภัยพยานบุคคล.....	23
2.4.1 การพิจารณาของรัฐในการคุ้มครองความปลอดภัยพยานบุคคล.....	24
2.4.2 การใช้มาตรการของรัฐในการคุ้มครองความปลอดภัยพยานบุคคล.....	24
2.5 แนวความคิดในการคุ้มครองพยานของสหประชาชาติ.....	27

สารบัญ (ต่อ)

3 การคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ	
 ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา.....	28
3.1 การคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24.....	28
3.1.1 วัตถุประสงค์ตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24.....	29
3.1.2 สาระสำคัญตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24.....	31
3.1.3 พันธกรณีของรัฐภาคีตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24.....	33
3.1.4 มาตรการสำคัญที่เป็นพันธกรณีของรัฐภาคีตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24.....	34
3.1.5 ความผิดที่ครอบคลุมตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24.....	35
3.1.6 แผนผังแสดงการคุ้มครองตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24 และพันธกรณี ของรัฐภาคี.....	37
3.2 การคุ้มครองพยานตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา.....	39
3.2.1 ผู้ที่จะได้รับความคุ้มครอง.....	39
3.2.2 ประเภทความผิดที่นำไปสู่การคุ้มครอง.....	40
3.2.3 วิธีดำเนินการของโครงการคุ้มครองพยาน.....	41
3.2.4 การพิจารณาจัดเข้าสู่โครงการคุ้มครองพยาน.....	41
3.2.5 กฎเกณฑ์ที่พยานจะต้องปฏิบัติ.....	43
3.2.6 มาตรการให้ความคุ้มครองพยาน.....	43
3.2.7 กองทุนค่าทดแทนแก่ผู้เสียหาย (Victims Compensation Fund).....	47
3.2.8 บทบาทของ United States Marshals.....	47
3.2.9 การคุ้มครองพยาน โดยมาตรการที่มีโทษทางอาญา.....	52
3.2.10 แผนผังแสดงการคุ้มครองพยานตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา.....	60

สารบัญ (ต่อ)

4 การคุ้มครองพยานของประเทศไทยและการวิเคราะห์เปรียบเทียบการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24.....	63
4.1 การคุ้มครองพยานของประเทศไทยก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546.....	63
4.1.1 การคุมพยานและการป้องกันพยานสำคัญในคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.....	64
4.1.2 แผนผังแสดงการคุมพยานและการป้องกันพยานสำคัญในคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.....	66
4.1.3 การอำนวยความสะดวกให้แก่พยานของสำนักงานอัยการสูงสุด.....	67
4.1.4 แผนผังแสดงการอำนวยความสะดวกให้แก่พยานของสำนักงานอัยการสูงสุด.....	68
4.2 การคุ้มครองพยานของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546.....	68
4.2.1 ผู้ที่จะได้รับความคุ้มครอง.....	69
4.2.2 เงื่อนไขที่จะให้ความคุ้มครองตามมาตราทั่วไป.....	70
4.2.3 เงื่อนไขที่จะให้ความคุ้มครองตามมาตราพิเศษ.....	70
4.2.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการคุ้มครองพยาน.....	73
4.2.5 การดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองสิทธิของพยาน.....	73
4.2.6 ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน.....	73
4.2.7 การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน.....	74
4.2.8 การคุ้มครองพยาน โดยมาตราที่มีโทษทางอาญา.....	75
4.2.9 แผนผังแสดงการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546.....	76
ก. มาตราทั่วไปในการคุ้มครองพยาน.....	76
ข. มาตราพิเศษในการคุ้มครองพยาน.....	78

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24.....	80
4.3.1 วิเคราะห์ประเด็นการกำหนดตัวบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองกับ ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ.....	82
4.3.2 วิเคราะห์ประเด็นการกำหนดข้อยันตรายที่ได้รับความคุ้มครองกับ ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ.....	86
4.3.3 วิเคราะห์ประเด็นการกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครองกับ ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ.....	89
4.3.4 วิเคราะห์ประเด็นการกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองกับ ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ.....	95
4.3.5 วิเคราะห์ประเด็นการกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครองกับตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ.....	107
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	122
5.1 บทสรุป.....	122
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	123
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก.....	140
ประวัติผู้เขียน.....	219

- หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24
- ชื่อผู้เขียน : ศิระ รัตตานุกุล
- อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส
- สาขาวิชา : นิติศาสตร์
- ปีการศึกษา : 2548

บทคัดย่อ

ปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) เป็นปัญหาที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต้องประสบ ในการประกอบอาชญากรรมขององค์กรมีรูปแบบที่มีได้จำกัดขอบเขตในประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ แต่มีความเกี่ยวเนื่องหลายๆ ประเทศโดยองค์กรเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหลายประเภทไม่ว่าการค้ายาเสพติด การค้าประเวณี การค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก การผลิตและการค้าอาวุธที่ผิดกฎหมาย การฉ้อราษฎร์บังหลวง และอาชญากรรมข้ามชาติอื่นๆ อีกมากมาย ในการดำเนินการขององค์กรนั้นได้สร้างรายได้ให้กับองค์กร

ในแต่ละปีเป็นจำนวนมหาศาล ทำให้องค์กรมีการจัดระบบการทำงานอย่างซับซ้อน มีกิจกรรมในองค์กรหลายลักษณะทั้งที่ถูกต้องและผิดกฎหมาย ซึ่งองค์กรในกระบวนการยุติธรรมมักจะตามไม่ทันยากที่จะปราบปรามจับกุมและนำผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ ส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองทั้งในและระหว่างประเทศ ระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคมของประเทศนั้นๆ สร้างปัญหาเกี่ยวข้องกับหลายๆ ประเทศอันเป็นปัญหาของสังคมโลกโดยรวม

ในด้านการดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) เป็นที่ทราบกันแล้วว่า หากสามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้มักจะเป็นผู้กระทำผิดที่ไม่สำคัญยากที่จะสืบสาวโยงไปถึงผู้เป็นหัวหน้า หรือผู้บงการ โดยที่องค์กรจะมีการดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อมิให้ตน หรือพรรคพวกถูกจับ หรือได้รับโทษ มีการใช้อิทธิพลคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือก่อกวนพยาน หรือผู้เสียหายไม่ว่าจะอยู่ในฐานะพยานหรือไม่มักจะทำให้พยานหรือผู้เสียหาย ตลอดทั้งผู้ใกล้ชิดได้รับความเกรงกลัว และมีความไม่ปลอดภัย ทำให้พยานไม่กล้ามาเป็นพยานหรือให้ความร่วมมือกับองค์กรในกระบวนการยุติธรรม อันเป็นอุปสรรคสำคัญในการปราบปรามองค์กร

ได้ทั้งขบวนการ ทำให้พรรคพวกที่เหลืออยู่ยังสามารถประกอบอาชญากรรมต่อไปได้อีก และสร้างความเสียหายโดยไม่มีที่สิ้นสุด

ปัญหาดังกล่าว นับวันแต่จะทวีความรุนแรงขึ้น ทำให้นานาประเทศได้ตระหนักถึงมหันตภัยนี้ จึงได้หาทางสร้างความร่วมมือกันในการป้องกันปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) โดยสหประชาชาติได้เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงเข้าดำเนินการในเรื่องนี้ ในที่สุดสหประชาชาติได้จัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือที่จะป้องกันและต่อต้านองค์กรดังกล่าว โดยเฉพาะอนุสัญญาฯ ข้อ 24 กำหนดให้รัฐภาคีมีการใช้มาตรการคุ้มครองพยานอย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นมาตรการหนึ่งในการเข้าจัดการกับปัญหาข้างต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งคำเบิกความของพยานในการนำมาประกอบการพิจารณาคดี ตลอดจนใช้พิสูจน์ความผิด และนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษอันเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งที่ทำให้พยานมีความรู้สึกว่าจะปลอดภัย และหันมาให้ความร่วมมือกับองค์กรในกระบวนการยุติธรรม อนุสัญญาดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลก่วมลงนาม

รัฐภาคีในอนุสัญญา ณ เมืองปาเลอริโม ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ 12-15 ธันวาคม 2543 หลังจากนั้นยังเปิดโอกาสให้ประเทศต่างๆ ร่วมลงนามได้ที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม 2545 ซึ่งในขณะนี้ได้มีประเทศต่างๆ ทั่วโลก่วมลงนามกว่า 140 ประเทศ ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ประสบปัญหาขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) จึงร่วมมือที่จะป้องกันและต่อต้านองค์กรดังกล่าว โดยรัฐบาลไทยมอบหมายให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ลงนามแทนในอนุสัญญา เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2543 ดังนั้นประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีจึงมีพันธกรณีตามอนุสัญญา โดยเฉพาะข้อ 24 ในการให้ความคุ้มครองพยานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องแก้ไข ปรับปรุง หรือบัญญัติกฎหมายบางเรื่อง โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ตลอดจนการกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหารเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา

ในการแก้ไข ปรับปรุง หรือบัญญัติกฎหมายบางเรื่องในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ตลอดจนการกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหารเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ข้อ 24 ดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนได้ทำการศึกษา วิเคราะห์พร้อมกับข้อเสนอแนะอันเป็นแนวทางในการดำเนินการต่างๆ เพื่อประเทศไทยจะได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาในโอกาสต่อไป

Thesis Title : Witness Protection by the Protection of Witness in Criminal Prosecution Act 2003 that is in agreement with the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 article 24.

Author : Sira Rattanugool

Thesis Advisor : Assoc. Prof. Viraphong Boonyobhas

Department : Law

Academic Year : 2005

Abstract

Nowadays, Transnational Organized Crime (TOC) is a problem that occurs to all the countries around the world because it is crime across many, not a sole country. The crimes include trading of drugs, prostitution, trafficking, especially woman and children, producing and trading of illegal weapons, corruptions and so on. Due to the TOC earning large amount of money from these crimes, money is used to improve the TOC and make it well-organized. There are many activities conducted from TOC, some are legal and some are illegal, the illegal activities are difficult to trace and to arrest by the criminal justice system. These are effect to the political, economical and social systems of the concerning countries and become the world's problems.

It is known that when taking the legal step with in TOC, the arrested criminals are not high ranking members, so it is hard to get the connection from these criminals to the head of the TOC. Moreover, the TOC would do anything to make its member to be innocent. The witnesses and their families are often threatened and harmed by TOC, so they are afraid to cooperate with the Justice system this is a big problem in arresting the whole gang of TOC, therefore the rest of its members are still continuing committing the crimes.

Many countries realize that crimes committed by TOC, increase day after day, so they try to cooperate to Prevent and stop the TOC with the support of the Unites Nations under the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000. (UNCTOC) The purpose of the this convention is to support the corporation to prevent and against the TOC, especially the convention article 24 provide that state party have measure to protect witness efficiency which is an approach to deal with the problems states. In order to get the witness'

testimony, to corroboration of judicial proceeding also to prove that the criminals are guilty and to punish them in order to assure the witnesses that they are protected so they would cooperate with the justice system. The UNCTOC requested any country to sign the Convention in order to be the State Party at Palermo, Italy on the 12-15 December 2000. Also after that any country which are interested to be the member could register at the UN main office in New York until 12 December 2002. Now, 140 countries are the member of the UNCTOC.

Thailand is one of the country affected by the TOC, so it is necessary to cooperate in preventing and suppressing Thai government tries to oppose is by assigning Attorney General to sign the convention to be a member of the UNCTOC on the 13 December 2000. Therefore Thailand, one of the State Party has a obligation by the Convention especially Convention article 24 in Making measure to protect witness efficiently. The improving and revising some of the Protection of Witness in Criminal Prosecution Act 2003, including the Measures of management that is in agreement with convention.

The researcher has studied, analyzed and made some suggestions for the revising, the improving the provision some of the Protection of Witness in Criminal Prosecution Act 2003, including the Measures of management that is in agreement with convention. Furthermore, the researcher also proposed many approaches for the application of the suggestions, so that Thailand can ratify convention in the future.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ของสังคมโลกได้เปลี่ยนไปเป็นสังคมสารสนเทศ (Information Society) เป็นยุคที่โลกไร้พรมแดน และเป็นยุคที่อุปสรรคทางการค้าได้หมดไป ข่าวสารข้อมูลต่างๆ สามารถติดต่อกันได้ทั่วโลกในเวลาอันเร็วแค่ปลายนิ้วสัมผัส¹ มีการพัฒนารูปแบบอาชญากรรม (Crime)² ที่ใช้ความรุนแรงธรรมดาไปสู่องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime)³ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องไปสู่รูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

¹ ประธาน วัฒนวานิชย์, ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ์ และวันชัย รุจนวงศ์. (2540). การพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 1) (ร่างรายงานวิจัย). สถาบันทางกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด สถานเอกอัครราชทูต สหราชอาณาจักรประจำประเทศไทย. หน้า 2.

² Glayton. (1978). ให้ความหมายของ “อาชญากรรม” ว่าการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่ได้ละเมิดและฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญา Hartjen, Clayton A. **Crime and Criminalization** (2 th ed.). p.3.

Sutherland. (1968). ให้ความหมายของ “อาชญากรรม” ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมที่ได้ฝ่าฝืนต่อกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะฝ่าฝืนศีลธรรมหรือถูกประนามจากสังคมมากน้อยเพียงใดก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นอาชญากรรม เว้นแต่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้. Sutherland Edwin H and Cressey. **Principle of Criminology**. (6 th ed.). p.4.

³ นวลจันทร์ ให้ความหมายของ “องค์กรอาชญากรรม” ว่า การที่คณะบุคคลรวมตัวกันกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกิจการเงินในการรวมตัวกันจะมีการจัดการ การบริหารอย่างเป็นทางการและมีประสิทธิภาพ การกระทำความผิดที่เป็นองค์กรนี้จึงยากแก่การจับกุมปราบปราม นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. (2541). **อาชญากรรม : การป้องกัน : การควบคุม**. หน้า 234.

อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 2(a) ให้ความหมายของ “กลุ่มของอาชญากรรมที่รวมตัวกันเป็นองค์กร” ว่า กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลสามคนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำความผิดอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่าหรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(Transnational Organized Crime)⁴ โดยประกอบอาชญากรรมในรูปแบบที่มีได้จำกัดขอบเขตในประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ แต่มีความเกี่ยวเนื่องหลายๆ ประเทศโดยองค์กรเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการค้ายาเสพติด การค้าประเวณี การค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก การผลิตและการค้าอาวุธที่ผิดกฎหมาย การฉ้อราษฎร์บังหลวง และอาชญากรรมข้ามชาติอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งได้สร้างรายได้ให้กับองค์กรในแต่ละปีเป็นจำนวนมหาศาล ทำให้องค์กรอาชญากรรมเหล่านี้มีการจัดระบบการทำงานอย่างซับซ้อน มีกิจกรรมในองค์กรหลายลักษณะทั้งที่ถูกและผิดกฎหมายและมีอิทธิพลอย่างกว้างขวางต่อระบบการเมือง และกระบวนการยุติธรรมในบางประเทศด้วยอำนาจเงินที่มีอยู่ องค์กรในกระบวนการยุติธรรมมักจะตามไม่ทันยากที่จะปราบปรามจับกุมได้ จากผลประโยชน์มหาศาลที่เกิดจากอาชญากรรมประเภทเหล่านี้ จึงมีความพยายามที่จะนำเงินสกปรกที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมนี้ไปฟอกให้สะอาดอยู่เสมอ และกระบวนการฟอกเงินมักจะทำเป็นกระบวนการข้ามชาติ ในปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการฟอกเงิน โดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง จึงก่อให้เกิดความยากลำบากในการสืบหาและยึดทรัพย์สินของผู้กระทำผิดทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล

⁴ วัชรพล ให้ความหมายของ “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” ว่า องค์กรอาชญากรรมที่มีการพัฒนาไม่หยุดยั้งที่มีการกระทำข้ามชาติ มีการเคลื่อนไหวข้ามแดนของประเทศโดยอาจมีการข้ามดินแดนของคน เช่น ตัวอาชญากร ผู้หลบหนีการลงโทษหรือเดินทางเพื่อไปกระทำความผิด หรือเป็นกรณีของผู้เสียหาย เช่น การกระทำความผิดในคดีลอบค้ามนุษย์หรือเป็นการข้ามประเทศของสิ่งของ เช่น ผู้ก่อการร้ายซ่อนอาวุธปืนบนเครื่องบินก่อนเครื่องออก การใช้เล่ห์เหลี่ยมในการฟอกเงิน หรืออุปกรณ์ในการกระทำความผิด เช่น ผู้เดินทางขนยาเสพติดไว้ที่ตัวหรือกระเป๋าสัมภาระ หรือโดยเจตนาของอาชญากร เช่น การฉ้อโกงคอมพิวเตอร์ที่มีคำสั่งจากต่างประเทศ ก. ส่งผ่านไปยังประเทศ ข. วัชรพล ประสานราชกิจ. (2541). **อาชญากรรมในประเทศไทย (รายงานวิจัย).** **หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง วิทยาลัยการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม. หน้า 1.**

สหประชาชาติ ให้ความหมายของ “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” ว่าเป็นลักษณะของอาชญากรรม (ความคิด) ที่มีการลงมือกระทำความผิด ความผิดเกิดและ/หรือมีผลของการกระทำความผิดทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม ซึ่งเกี่ยวข้องกับมากกว่า 1 ประเทศ (คำจำกัดความของสหประชาชาติใน The Fourth United Nations Survey of Crime Trends and Operations of Criminal Justice, System. ซึ่งกล่าวว่า “Offences, whose inception, perpetration and/or direct effects involved more than one country.”)

⁵ เอกสารประกอบการสัมมนา โครงการเวทีความคิดเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย. “กระบวนการยุติธรรมกับปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ.” วันที่ 21 มิถุนายน 2542 ณ ห้องปรีณซ์บอลรูม 3 โรงแรมปรีณซ์พาลาส จัดโดยสถาบันกฎหมายอาญา ร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ โดยการสนับสนุนของฝ่ายกิจกรรมยาเสพติด สถานเอกอัครราชทูตแห่งสหรัฐอเมริกา หน้า 1.

ข่าวสารและประสบการณ์ในการสืบสวน และดำเนินคดีที่เกี่ยวข้อง สร้างโอกาสจากการฟอกเงินนำรายได้ไปดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมายต่อไป⁶

ในด้านการดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) เป็นที่ทราบกันแล้วว่าหากสามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้มักจะเป็นผู้กระทำผิดที่ไม่สำคัญยากที่จะสืบสาวโยงไปถึงผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้บงการ โดยองค์กรจะมีการดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อมิให้ตนหรือพรรคพวกถูกจับหรือได้รับโทษ มีการใช้อิทธิพลคุกคาม ช่มชู้ ทำร้ายหรือก่อกวนหรือผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นพยานหรือไม่ มักจะทำให้พยานหรือผู้เสียหายตลอดทั้งผู้ใกล้ชิดได้รับความเกรงกลัว มีความไม่ปลอดภัยทำให้พยานไม่กล้ามาเป็นพยานหรือให้ความร่วมมือกับองค์กรในกระบวนการยุติธรรม อันเป็นอุปสรรคสำคัญในการปราบปรามผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้บงการ⁷ ดังที่กล่าวถึงข้างต้นซึ่งมักจะจับกุมและดำเนินคดีได้เฉพาะผู้กระทำผิดบางคนเท่านั้น ทำให้พรรคพวกที่เหลือยังสามารถประกอบอาชญากรรมต่อไปได้ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติรู้ดีว่าหากตนสามารถคุกคาม ช่มชู้ ทำร้าย หรือก่อกวนได้ เพื่อมิให้ความร่วมมือกับทางการ ทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับตนหรือพรรคพวกได้⁸ หรือในบางครั้งการกระทำดังกล่าวอาจรวมไปถึงเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมด้วย⁹ ทำให้กระบวนการที่จะนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหานี้ควรได้รับการแก้ไขเป็นการเร่งด่วน มิฉะนั้นอาจก่อให้เกิดปัญหาการประกอบอาชญากรรมข้ามชาติที่รุนแรงไม่มีสิ้นสุด อันจะส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในสังคม¹⁰ และระบบเศรษฐกิจการเมืองในประเทศและระหว่างประเทศ ตลอดทั้งความผาสุกของประชาคมโลกโดยรวมโดยรัฐจะต้องหามาตรการให้เกิดความสงบขึ้นภายในสังคม

ความจำเป็นของสภาพปัญหาขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) ทำให้ทั่วโลกต่างตระหนักถึงปัญหานี้ซึ่งนับวันมีแต่จะทวีความรุนแรงหากไม่หามาตรการแก้ไขลดความรุนแรงลงจะเป็นการคุกคามต่อความสงบสุขของประชาชนและความมั่นคง

⁶ TCLI UP DATE จดหมายข่าวของสถาบันกฎหมายอาญาสำนักงานอัยการสูงสุด, ปีที่ 6, ฉบับที่ 2. เมษายน-มิถุนายน 2545. หน้า 2.

⁷ Mare Richard Crum bug. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ. วิพล กิติทัศนาศรัย (ผู้แปล). แหล่งเดิม. หน้า 3.

⁸ ประธาน วัฒนวานิชย์, ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และวันชัย รุจนวงศ์. แหล่งเดิม. หน้า 108.

⁹ กฎหมายสหรัฐอเมริกา (U.S.C.) กำหนดเป็นความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม (Obstruction of Justice)

¹⁰ ประธาน วัฒนวานิชย์, ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และวันชัย รุจนวงศ์. แหล่งเดิม. หน้า 108.

ของประเทศชาติ ในที่สุดประเทศจะล่มจม¹¹ นานาประเทศจึงได้ร่วมมือกันในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยริเริ่มเมื่อประมาณ 25 ปีที่แล้ว¹² จากการนำหัวข้อเข้าหารือในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด (United Nations Congress on the Prevention of Crime and Treatment of offenders) ในปี 2534 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Commission on Crime Prevention and Criminal Justice) นำปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นระเบียบวาระประชุมเข้าหารือของคณะกรรมการฯ โดยเฉพาะในการประชุมครั้งที่ 1 ในปี 2535 นาย Giovanni Falcone หัวหน้าคณะผู้แทนประเทศอิตาลีได้เสนอให้มีการจัดประชุมระหว่างประเทศเพื่อพิจารณาเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อแก้ปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต่อมาได้มีการจัดประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (World Ministerial Conference on Organized Transnational Crime) ที่เมืองเนเปิลส์ ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ 21-23 ธันวาคม 2537 ทำให้แนวคิดในการแก้ไขปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติปรากฏผลเป็นรูปธรรมขึ้น โดยที่ประชุมได้รับเอาแถลงการณ์ทางการเมือง และแผนดำเนินการระดับโลกเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Naples Political Declaration and Global Action Plan against Organized Transnational Crime) ซึ่งในปีเดียวกันสมาชิกประชาชาติได้ลงมติรับเอาหลักการในเดือนธันวาคมปีเดียวกัน โดยรับเอาแนวคิดในการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ในปี 2539 ประธานาธิบดีโปแลนด์ได้เสนอร่างความตกลงเรื่องต่อต้านองค์กรอาชญากรรมต่อที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ต่อจากนั้นการพิจารณาเรื่องดังกล่าวจึงมีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยทำการพิจารณาในประเด็นต่างๆ เช่น คำนิยามขององค์กรอาชญากรรมแทนที่จะเป็นการอธิบายทั่วไปอย่างกว้างๆ

ในปี 2541 สมัชชาสหประชาชาติได้มีมติที่ 53/111 จัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจระหว่างรัฐเพื่อพิจารณาร่างอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม (Ad Hoc Committee on the Elaboration of a Convention against Transnational Organized Crime) เพื่อพิจารณาร่างอนุสัญญาและพิธีสารที่เกี่ยวข้อง

¹¹ วีระพงษ์ บุญโญภาส. (มิถุนายน, 2543). “อาชญากรรมค้ำหึง ค้าเด็ก กับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.” *บทบัญญัติ*, เล่ม 52, ตอน 2. หน้า 220.

¹² ข้อมูลจาก “The Convention : A Brief historical Background” เอกสารเผยแพร่ระหว่างการประชุมทางการเมืองระดับสูง ณ เมืองปาเลอร์โม ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ 12-15 ธันวาคม 2543.

ในปี 2542-2544 คณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ได้เรียกประชุม ณ สำนักงานสหประชาชาติ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรเลีย รวม 12 ครั้ง¹³

ในการประชุมครั้งที่ 10 คณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ได้จัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000) พร้อมจัดทำพิธีสาร¹⁴ ประกอบอนุสัญญาฯ อีก 3 ฉบับ กล่าวคือ พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Person, Especially Women and Children) พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (Protocol against the Smuggling of Migrants by land, Sea and Air) และพิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบการผลิตและการค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย (Protocol against the illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms) แล้วเสร็จโดยความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญาฯ คือ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือที่จะป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หลังจากนั้นได้รายงานต่อที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญที่ 55 ซึ่งได้มีการรับเอาอนุสัญญาฯ ดังกล่าวได้ข้อมติสมัชชาสหประชาชาติที่ 55/25 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2543 (ค.ศ. 2000)¹⁵ และให้จัดการประชุมการเมืองระดับสูง ณ เมืองปาเลอโรโม ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ 12-15 ธันวาคม 2543 เพื่อการลงนามอนุสัญญา ต่อจากนั้นยังได้เปิดโอกาสให้ประเทศต่างๆ ลงนามที่

¹³ ประชุมครั้งแรกระหว่างวันที่ 18-29 มกราคม 2542 ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 8-12 มีนาคม 2542 ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 28 เมษายน-3 พฤษภาคม 2542 (พร้อมกันกับการจัดประชุมคณะกรรมการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรม และกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Commission on Crime Prevention and Crime Justice ครั้งที่ 8) ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน-9 กรกฎาคม 2542 ครั้งที่ 5 ระหว่างวันที่ 4-15 ตุลาคม 2542 ครั้งที่ 6 ระหว่างวันที่ 6-17 ธันวาคม 2542 ครั้งที่ 7 ระหว่างวันที่ 17-28 มกราคม 2543 ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 21 กุมภาพันธ์-3 มีนาคม 2543 ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 5-16 มิถุนายน 2543 ครั้งที่ 10 ระหว่างวันที่ 17-28 กรกฎาคม 2543 ครั้งที่ 11 ระหว่างวันที่ 2-27 ตุลาคม 2543 และครั้งที่ 12 ระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์-2 มีนาคม 2544

¹⁴ มีผลบังคับได้เหมือนอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ตามข้อ 37 วรรคหนึ่ง และวรรคสาม

อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 37 วรรคหนึ่ง และวรรคสาม “ความสัมพันธ์กับพิธีสาร

1. อนุสัญญานี้อาจเพิ่มเติมด้วยพิธีสารหนึ่งหรือหลายฉบับก็ได้
2.
3. รัฐภาคีอนุสัญญานี้จะไม่ผูกพันโดยพิธีสาร เว้นแต่รัฐนั้นได้เป็นภาคีพิธีสารตามบทบัญญัติของพิธีสารนั้น”

¹⁵ U.N.DocA/RES/55/25 ลงวันที่ 8 มกราคม 2544 (ค.ศ. 2001).

สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม 2545 ตามอนุสัญญาฯ ข้อ 36 วรรคหนึ่ง¹⁶

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีปัจจัยเอื้ออำนวยไม่ว่าในทางด้านภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจ และสังคม ทำให้ประเทศไทยตกเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบปัญหาภัยกับอาชญากรรมข้ามชาติ และยากต่อการป้องกันและปราบปรามไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะการค้ายาเสพติด¹⁷ การอพยพข้ามชาติและการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น¹⁸ การค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กข้ามชาติ¹⁹ การฟอกเงิน²⁰ หรือการค้าอาวุธสงคราม²¹ เป็นต้น

ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติอย่างร้ายแรง

เมื่อวันที่ 16 และ 17 สิงหาคม 2543 กระทรวงต่างประเทศได้จัดให้มีการประชุมส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาเรื่องการลงนามอนุสัญญา ประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการต่างประเทศ โดยที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงต่างประเทศเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติการลงนามในอนุสัญญาฯ

¹⁶ อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 36 วรรคหนึ่ง “อนุสัญญานี้จะเปิดให้ทุกรัฐลงนามตั้งแต่วันที่ 12-15 ธันวาคม ค.ศ. 2000 ที่เมืองปาเลอริโม ประเทศอิตาลี

และ

ก

ข

ภายหลังจากนั้นที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 2002”.

¹⁷ เช่น เฮโรอีน มอร์ฟิน ฝิ่น น้ำยาเคมี กัญชา กระบอสม แอมฟาเตมีน เอ็คทาซี โคเคน สารระเหย อื่นๆ

¹⁸ เช่น กระบวนการส่งคนจีน (ลูกหมู) ไปยังประเทศที่สาม ขบวนการส่งแขก (ลูกแพะ) ไปยังประเทศที่สาม

¹⁹ เช่น หญิงไทยจำนวนมากถูกลักลอบพาไปเพื่อค้าประเวณีในประเทศอุตสาหกรรมทั่วโลก โดยเฉพาะทวีปยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย และเอเชีย หญิงไทยและต่างชาติของสถานเริงรมย์ และธุรกิจทางเพศ

²⁰ ประเทศไทยเคยได้รับคำติเตียนจากต่างประเทศว่าเป็นประเทศที่อาชญากรรมข้ามชาตินำเงินสกปรกเข้ามาฟอกให้สะอาดก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

²¹ เช่น มีการลักลอบค้าอาวุธสงครามในประเทศไทย โดยนำจากประเทศสหรัฐอเมริกา หรือสหภาพโซเวียต รัสเซีย หรือสาธารณรัฐประชาชนจีน ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจในการใช้อาวุธประกอบอาชญากรรม ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน

ต่อมาคณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติในการประชุม เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2543 อนุมัติให้รัฐบาลไทยลงนามในอนุสัญญา²² โดยมอบหมายให้อัยการสูงสุดลงนามแทนรัฐบาลไทย โดยอัยการสูงสุดได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาฯ ดังกล่าว เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2543 ระหว่างการประชุมทางการเมืองระดับสูง ณ เมืองปาเลอร์โม ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ 12-15 ธันวาคม 2543 ขณะนี้ได้มีประเทศต่างๆ ได้ร่วมมือลงนามในอนุสัญญาฯ ในช่วงดังกล่าวและที่ได้ร่วมลงนามที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม 2545 มีประมาณกว่า 140 ประเทศ และอีกกว่า 80 ประเทศได้ร่วมลงนามในพิธีสารฯ ข้างต้น สำหรับประเทศไทยนอกจากได้ลงนามในอนุสัญญาฯ ดังกล่าวแล้วในเวลาต่อมา ยังได้ลงนามในพิธีสารฯ ที่กล่าวถึงอีก 3 ฉบับด้วย

อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่รัฐภาคีซึ่งได้ลงนามในอนุสัญญาฯ มีความผูกพันอันเป็นพันธกรณีที่จะต้องให้องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ²³ โดยเฉพาะอนุสัญญาฯ ข้อ 24 รัฐภาคีจะต้องตรากฎหมายภายใน หรือกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหารในการให้ความคุ้มครองพยานจากการแก้แค้น หรือข่มขู่ รวมถึงการคุ้มครองทางกาย การย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ และการปกปิดรูปพรรณ การทำความตกลงกับรัฐอื่นในการย้ายถิ่นที่อยู่ของพยาน เป็นต้น ซึ่งการให้ความคุ้มครองพยานดังกล่าว ตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24 นับว่าเป็นมาตรการอย่างหนึ่งเพื่อใช้ต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งรัฐภาคีอาจรับเอามาตรการที่เคร่งครัดหรือรุนแรงกว่ามาตรการที่กำหนดไว้ตามอนุสัญญาฯ ดังกล่าวก็ได้ตามอนุสัญญาฯ ข้อ 34 วรรคสาม²⁴ แต่อย่างไรก็ตามการตรากฎหมาย หรือกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหารในการให้ความคุ้มครองพยานดังกล่าว

²² หนังสือกระทรวงต่างประเทศ ด่วนมาก ที่ กต 0605-2338 ลงวันที่ 15 กันยายน 2543 โดยสรุปประเทศไทยได้มีผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับเรื่องนี้ก่อนคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ประเทศไทยลงนามในอนุสัญญาฯ ทั้งในประเทศและนอกประเทศมาแล้ว 6 ครั้ง

²³ แต่ทั้งนี้เป็นการผูกพันที่มีต่อรัฐเท่านั้น ไม่ได้มีผลบังคับใช้ต่อปัจเจกบุคคล เนื่องจากอนุสัญญา (Convention) เป็นสนธิสัญญาประเภทหนึ่งที่มีผลใช้บังคับได้ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และบังคับใช้ในฐานะเทียบเท่าสนธิสัญญาตามความหมายที่ใช้ในอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 มาตรา 27 คือมีผลผูกพันประเทศภาคี และประเทศภาคีต้องปฏิบัติตามโดยสุจริต นิรมล รวงฆางกูร.(2542). **มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000.** หน้า 50-51. และ ประธาน วัฒนวานิชย์, ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ์ และวันชัย รุจนวงศ์. แหล่งเดิม. หน้า 24-25.

²⁴ อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 34 วรรคสาม “รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจรับเอามาตรการที่เคร่งครัด หรือรุนแรงกว่ามาตรการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้เพื่อป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ”

จ ะ ตี อ ง
สอดคล้องกับอนุสัญญา ข้อ 24 ด้วย เพื่อมิให้กฎหมายภายในเป็นอุปสรรค ซึ่งถือเป็นการขัดขวาง

D
P
U

การปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ก่อนที่รัฐภาคีจะให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ ในโอกาสต่อไป²⁵

ตามที่กล่าวมาแล้วว่าประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศอย่างร้ายแรง กฎหมายของประเทศไทยที่ใช้ปราบปรามกับผู้กระทำความผิดดังกล่าว มีบัญญัติไว้หลายฉบับ อาทิเช่น ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 เป็นต้น ในการจะให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวสัมฤทธิ์ผล และสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้นั้น สิ่งที่สำคัญได้คือ รัฐจะต้องมีพยานบุคคลและผู้เสียหายที่มักจะต้องเป็นพยานในคดีซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการใช้พิสูจน์ความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเหล่านี้ แต่ปรากฏว่าพยานมักถูกคุกคาม ข่มขู่ ถูกทำร้าย หรือถูกกักขังอยู่เป็นนิจ ทำให้คดีดังกล่าวไม่มีพยานบุคคลมาพิสูจน์ความผิดหรือพยานมักจะหลีกเลี่ยงไม่ว่าจะโดยเจตนา หรือไม่เจตนาก็ตาม ด้วยเกรงว่า หากตนมาเป็นพยาน จะไม่ได้รับความปลอดภัยสำหรับตนเอง หรือครอบครัว หรือผู้ใกล้ชิด หรือเมื่อตนให้การในชั้นตำรวจแล้ว บางครั้งก็ไม่กล้ามาเป็นพยานในชั้นศาล อาจจะเป็นเพราะองค์กรอาชญากรรมใช้วิธีการปิดปากพยานโดยให้เงินหรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งพยานพอรับได้โดยแลกเปลี่ยนกับการไม่มาเป็นพยานในชั้นศาล หรือการที่ตนไม่เป็นพยานอาจเกรงว่าตนเอง หรือครอบครัว หรือผู้ใกล้ชิด ได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของสมาชิก หรือกลุ่มอาชญากร ซึ่งในการดูแลพยานในอดีตจะเป็นหน้าที่ของตำรวจที่ต้องหาทางปกป้องไม่ให้เกิดการคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือกักขังพยาน หรือเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการในการอำนวยความสะดวกแก่พยาน โดยคำนึงถึงสิทธิของพยานที่จะให้การ โดยปราศจากการขัดขวาง สิทธิที่จะได้รับคำพาหนะ และเบี้ยเลี้ยงเท่านั้น แต่ทั้งนี้การคุ้มครองดังกล่าวก็ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายให้อำนาจอย่างเป็นระบบและชัดเจน พยานอาจได้รับการคุ้มครองแต่เพียงในเบื้องต้น ในระหว่างสอบสวนจนถึงการพิจารณาคดีเท่านั้น ซึ่งหลังจากนั้นก็ จะไม่ได้รับการดูแลคุ้มครองจากทางการ อาจจะเป็นเพราะไม่มีงบประมาณในการให้ความ

²⁵ แหล่งเดิม. ข้อ 38 วรรคหนึ่ง “อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่เก้าสิบภายหลังจากวันที่มีการมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสาร ฉบับที่ 40 เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรคนี้ สารใดที่มอบโดยองค์กร การรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจจะดับภูมิภาคจะไม่นับเป็นเพิ่มจากสารที่ได้มอบไว้แล้ว โดยรัฐสมาชิกขององค์กรเช่นว่า”

คุ้มครองพยาน หรือการที่ตำรวจจะนำพยานเข้ามาอยู่ในการดูแลคุ้มครองของตนซึ่งจะทำได้หรือไม่ ในขณะนั้นก็ไม่มีความหมายบัญญัติให้อำนาจไว้โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนจะดูแลพยานโดยมี วัตถุประสงค์หลักเพื่อให้พยานมาให้การในชั้นศาล และปกติค่าใช้จ่ายดังกล่าวก็จะตกเป็นภาระของ พนักงานสอบสวนเป็นการส่วนตัว หรือพนักงานอัยการจะให้ความคุ้มครองได้เฉพาะในการอำนวยความสะดวกให้พยานได้รับสิทธิต่างๆ เท่านั้น แม้ต่อมาประเทศไทยจะได้มีพระราชบัญญัติคุ้มครอง พยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2546²⁶ ก็ตามแต่ปรากฏว่า พระราชบัญญัตินี้ยังมีหลายสิ่งหลายอย่างยังขาดความชัดเจน รัดกุม หรือเป็นระบบในการ คุ้มครองพยานเพื่อใช้ในการป้องกันปราบปรามกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามแนวทางการ คุ้มครองพยานของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะ องค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวยังไม่มีมาตรการ ทางกฎหมายที่เคร่งครัด เพื่อดำเนินการกับการคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือกักขังพยาน หรือผู้เสียหายที่ อยู่ในฐานะพยานขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในการเป็นหลักประกันให้แก่พยาน หรือผู้เสียหาย ที่อยู่ในฐานะพยานให้มีความรู้สึกว่ามีที่พึ่งและหันมาให้ความร่วมมือกับองค์กรในกระบวนการ ยุติธรรม เพื่อเป็นเครื่องมือในการพิสูจน์ความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และสามารถนำ ผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย ดังนั้นประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไข ปรับปรุง หรือ บัญญัติกฎหมายภายใน โดยเฉพาะในการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มา พิจารณาเพื่อการดำเนินการดังกล่าว ตลอดจนการกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหารให้สอดคล้อง กับอนุสัญญา ข้อ 24

1.2 สมมติฐานของการศึกษา

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ของไทยยังมีการ กี่ ำ ห น ด รายละเอียด รูปแบบ ขอบเขตบางส่วนไม่สอดคล้องกับการคุ้มครองพยานตามแนวทาง ของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะ องค์กร ค .ศ . 2000

²⁶ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 120, ตอนที่ 58. 20 มิถุนายน 2546 โดยมาตรา 2 แห่ง พ ร ะ ร ำ ช บั ญ ญ ติ คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราช กิจจานุเบกษา

ข้อ 24 ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการแก้ไข ปรับปรุง หรือบัญญัติกฎหมายบางเรื่อง โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานของไทย ตลอดทั้งการกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหารให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวของไทยมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสามารถให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ ได้ต่อไป

1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพยานบุคคลในคดีอาญาในการใช้พิสูจน์ความผิดองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
2. เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 ว่ามีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองพยานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างไร
3. เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ของไทย และกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่มีการบังคับใช้ ตลอดจนมาตรการในด้านอื่นๆ ว่ามีความสอดคล้องกับการคุ้มครองพยานตามแนวทางของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 หรือไม่ อย่างไร
4. เพื่อเสนอแนะ แก้ไข ปรับปรุง หรือบัญญัติกฎหมายบางเรื่องในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ของไทย หรือการกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหารให้สอดคล้องกับการคุ้มครองพยานตามแนวทางของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24

1.4 วิธีการศึกษา

จะใช้วิธีการศึกษาเชิงเอกสารจากเอกสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
 ห นั ง สึ อ
 วารสาร บทความ รายงานวิจัย และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะพระราชบัญญัติ
 คุ่มครองพยานในคดีอาญา พ. ศ. 2546 อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้าน
 อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 และกฎหมาย
 สหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานเพื่อจะกำหนดรายละเอียด รูปแบบ เป็น
 มาตรการต่างๆ ทางกฎหมาย หรือมาตรการต่างๆ ทางบริหารที่เหมาะสม และมี
 ประสิทธิภาพเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการต่อต้าน ป้องกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
 ต่อไป

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของพยานบุคคลในคดีอาญาในการใช้
 พิสูจน์ความผิดองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
2. เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้าน
 อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 ว่ามีวัตถุประสงค์ใน
 การคุ้มครองพยานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างไร
3. เพื่อให้ทราบว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546
 ของไทย และกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่มีการบังคับใช้ ตลอดจนมาตรการในด้านอื่นๆ ว่า
 มี ค ว า ม ส อ ด ค ลั อ ง กั บ ก า ร
 คุ้มครองพยานตามแนวทางของอนุสัญญาสหประชาชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.
 2000 ข้อ 24 หรือไม่ อย่างไร
4. เพื่อให้ทราบการเสนอแนะ แก้ไข ปรับปรุง หรือบัญญัติกฎหมายบางเรื่อง
 ใน
 พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ของไทย ตลอดจนทั้งการกำหนด

มาตรการต่างๆ ทางบริหารให้สอดคล้องกับการคุ้มครองพยานตามแนวทางของ
อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร
ค.ศ. 2000 ข้อ 24

D
P
U

บทที่ 2

แนวความคิดในการคุ้มครองพยาน

2.1 ความสำคัญของพยานหลักฐานต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญา

ในการดำเนินคดีอาญานั้น พยานหลักฐานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงแห่งคดี โดยข้อเท็จจริงแห่งคดีจะปรากฏเมื่อมีพยานหลักฐานสามารถนำมาพิสูจน์ยืนยันความจริงตามที่ได้มีการกล่าวอ้างในประเด็นแห่งคดี โดยปกติในการดำเนินคดีอาญาจะมีคู่ความสองฝ่าย คือ ฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลย ซึ่งในการดำเนินกระบวนการพิจารณาข้อเท็จจริงแห่งคดีจะปรากฏตามที่ได้กล่าวอ้างในคำฟ้อง และคำให้การเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหาและข้อกล่าวแก้ของตน โดยศาลจะทำการพิเคราะห์พยานหลักฐานจากการนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าวโดยการชั่งน้ำหนักความน่าเชื่อถือ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคัดสินคดีต่อไป²⁷ หากขาดพยานหลักฐานในการใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงแห่งคดีแล้วก็เหมือนกับขาดเครื่องมือในการพิจารณาคดีทำให้การอำนวยความสะดวกไม่สามารรถดำเนินต่อไปได้²⁸

พยานหลักฐานในคดีอาญาจึงเป็นสิ่งที่ศาล หรือผู้พิพากษาไม่ว่าจะเป็นการค้นหาความจริงในการดำเนินคดีอาญาระบบไต่สวน (Inquisitorial System) หรือการดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา (Accusatorial System) จะต้องนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการชั่งน้ำหนักพยานในการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าการค้นหาความจริงในการดำเนินคดีอาญาระบบไต่สวนจะเป็นการพิจารณาระหว่างศาลกับจำเลยมากกว่าโจทก์ และศาลจะมีบทบาทเด่นชัดในการใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวาง²⁹ ส่วนการค้นหาความจริงในการดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา ศาลจะวางตัวเป็นกลางเหมือนกับกรรมการ โดยควบคุมการดำเนินกระบวนการพิจารณาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือวัตถุประสงค์หมายเมื่อคู่ความนำพยานหลักฐานเข้าสืบตามข้อกล่าวหาและหักล้างซึ่งกันและกัน โดยศาลจะไม่ก้าวล่วงไปค้นหาความจริงด้วยตนเอง³⁰ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นไม่ว่าเป็นการดำเนินคดี

²⁷ เข็มชัย ชุตินวงศ์. (2543, มกราคม). คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. หน้า 1.

²⁸ วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ. การบริหารจัดการระบบงานคุ้มครองพยานของสำนักงานคุ้มครองพยานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 (เอกสารประกอบการสัมมนา). หน้า 7.

²⁹ เข็มชัย ชุตินวงศ์. แหล่งเดิม. หน้า 2-3.

³⁰ เมทินี ชโลธร. (2543). การปฏิบัติต่อพยานบุคคลในคดีอาญา. หน้า 50-51.

อาญาทั้งสองระบบก็เป็นที่ยอมรับกันว่าพยานหลักฐานนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ดำเนินคดีจะต้องนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล³¹

2.2 ความสำคัญของพยานบุคคลต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญา

ในการพิจารณาคดีของศาล สิ่งที่มีความสำคัญซึ่งจะขาดมิได้คือพยานหลักฐานจากการนำเข้าสู่ในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลเพื่อศาลจะได้นำมาพิจารณาซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานทำการพิเคราะห์พิจารณาในความน่าเชื่อถือ และชี้ขาดตัดสินคดี โดยเฉพาะพยานบุคคลซึ่งจัดได้ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงบางประเด็น โดยจะต้องเปิดความตามข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ที่พยานประสบพบเห็นมา โดยการรับรู้ข้อเท็จจริงจากการเห็น ได้ยิน รับรส หรือการสัมผัสแล้วเก็บจดจำไว้ในความทรงจำ ซึ่งแต่ละบุคคลมีความทรงจำแตกต่างกัน บางคนความจำนาน บางคนความจำสั้น บางคนเป็นคนช่างสังเกตและจดจำ เมื่อมาเปิดความเป็นพยานที่ศาล พยานบุคคลจะต้องให้ข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ที่ตนประสบพบมาแก่ศาลเพื่อประโยชน์ในการพิจารณา พยานบุคคลจะเปิดความถ่ายทอดข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์นั้นๆ ได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะตัว³² แต่ในบางครั้งยังมีปัจจัยอื่นๆ อีก เช่น สภาพแวดล้อมต่างๆ อาทิเช่น ความสว่างในการมองเห็น ระยะเวลาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับช่วงที่พยานบุคคลมาเปิดความมีความสั้นหรือยาวนานเพียงใด แต่สิ่งที่คอยบั่นทอนกระบวนการอำนวยความสะดวกสิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญ คือ การคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือก่อกวนพยาน โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อต้องการให้พยานเปิดความบิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง หรือเพื่อไม่ให้พยานหรือทำให้พยานไม่กล้ามาเปิดความในศาล ดังนั้นการเปิดความของพยานบุคคลผู้ประสบพบเห็นข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์จะเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในการกระทำผิดมากที่สุด³³ คำเบิกของพยานบุคคลในชั้นศาลจึงมีความน่าเชื่อถือเป็นอย่างมากกว่าพยานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นพยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ ซึ่งพยานดังกล่าวอาจถูกจำกัดในการพิสูจน์ ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดในทางวิทยาศาสตร์หรือข้อจำกัดในความน่าเชื่อถือ พยานบุคคลจึงมีความสำคัญในการชี้หนักพยาน รวมทั้งมีความสำคัญต่อการพิสูจน์ความผิดในคดีอาญา³⁴ ดังนั้นพยานบุคคลไม่ว่าจะเป็นประจักษ์พยาน (Eyewitness) หรือพยานแวดล้อมกรณี (Circumstantial

³¹ วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ. แหล่งเดิม. หน้า 8.

³² แหล่งเดิม. หน้า 10.

³³ พนิดา เสวตสุนทร.(2543, มกราคม-เมษายน). “การสืบพยานบุคคลในคดีอาญาโดยใช้สื่อภาพและเสียงเชิงปฏิสัมพันธ์.” *ดุลพินิจ*, ปีที่ 47, เล่มที่ 1. หน้า 30.

³⁴ วีระพงษ์ บุญโญภาส และวิสัย พุกกะวัน. *การคุ้มครองพยานกับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล*. หน้า 4.

Evidence) มีความจำเป็นแก่คดีอาญาทุกประเภท แม้ในคดีนั้นๆ จะมีพยานเอกสารและพยานวัตถุที่เพียงพอแก่การพิสูจน์ความจริงแล้วก็ตาม ก็ยังต้องอาจมีพยานบุคคลเบิกความประกอบหรืออย่างน้อยต้องมีพยานบุคคลอ้างส่งพยานเอกสารหรือพยานวัตถุเข้าในสำนวน แม้แต่พยานเอกสารก็ต้องมีพยานบุคคลเบิกความรับรองความแท้จริง³⁵

2.3 แนวความคิดในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา

ตามที่กล่าวมาแล้วถึงความสำคัญของพยานหลักฐานต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในหัวข้อ 2.1 และความสำคัญของพยานบุคคลต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในหัวข้อ 2.2 จะเห็นได้ว่าพยานหลักฐานไม่ว่าจะเป็นพยานเอกสาร พยานวัตถุและพยานบุคคลจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกให้เกิดความยุติธรรมทางอาญา แต่พยานหลักฐานที่เป็นพยานเอกสาร หรือพยานวัตถุนั้นเมื่อแรกเริ่มในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาพยานหลักฐานประเภทนี้ก็จะถูกรวบรวมและจัดเก็บโดยพนักงานสอบสวนเป็นอย่างดี และอาจจะมีการถ่ายภาพ หรือบันทึกไว้อย่างเป็นระบบ ดังนั้นการทำลายพยานหลักฐานที่เป็นพยานเอกสารหรือพยานวัตถุจึงกระทำได้ยาก³⁶ แต่สำหรับพยานบุคคลพบว่าปัญหาของพยานบุคคล รวมทั้งปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในคดีอาญามีสาเหตุสำคัญที่ทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่กล้ามาเป็นพยานในศาลหรือปัญหาที่พยานบุคคลให้การบิดเบือนความจริง มักจะมีสาเหตุมาจากความหวาดกลัวภัยอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของตนและของบุคคลที่ใกล้ชิดกับพยานจากการคุกคาม ข่มขู่ ของบุคคลที่มีส่วนได้เสียในคดี ซึ่งอาจเป็นผู้มีอิทธิพล หรือญาติพี่น้องของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เมื่อพยานบุคคลเกิดความหวาดกลัวจนไม่กล้ามาเบิกความต่อศาล ผลที่เกิดขึ้นคือ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาย่อมได้รับผลกระทบ ผู้กระทำความผิดยังคงลอยนวลและกลับเข้าสู่สังคม โดยไม่ถูกลงโทษแต่ประการใด

จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดแนวความคิดในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา โดยคำนึงถึงปัญหาว่าในการพิสูจน์ความผิดข้อเท็จจริงในคดีอาญา หากไม่มีพยานบุคคลมาพิสูจน์ยืนยันการกระทำผิด อาจทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษเกิดความขมใจและเป็นภัยต่อสังคม แต่ถ้าหากว่าในการดำเนินคดีอาญานั้นๆ ผู้กระทำความผิดรู้ว่ามิพยานบุคคลรู้เห็นเหตุการณ์ของการกระทำผิดก็อาจรับสารภาพไม่กล้าสู้คดี ทำให้การพิจารณาคดีสิ้นสุดโดยเร็ว หรือหากผู้กระทำความผิดมีพยานบุคคลยืนยันความบริสุทธิ์ก็อาจทำให้บุคคลนั้นพ้นผิดไป รัฐจึงต้องให้ความสำคัญต่อพยานบุคคลซึ่งก่อให้เกิด

³⁵ พนิดา เสวตสุนทร. แหล่งเดิม. หน้า 30.

³⁶ วีระพงษ์ บุญโยภาส และคณะ. แหล่งเดิม. หน้า 11.

ความเป็นธรรมขึ้นในสังคม แต่ถ้าหากสังคมขาดการคุ้มครองพยานเท่าที่ควรก็จะทำให้ผู้เห็นเหตุการณ์ไม่กล้าที่จะเป็นพยานเนื่องจากเกรงว่าตนเองอาจไม่ได้รับความปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินได้³⁷ ทั้งจากการถูกคุกคาม ข่มขู่ ของบุคคลที่มีส่วนได้เสียในคดี ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพล หรือญาติพี่น้องของผู้กระทำผิด หรือพยานอาจจะมาเป็นพยานแต่ก็ให้การบิดเบือนข้อเท็จจริง ดังนั้นรัฐต้องดำเนินการภายใต้วัตถุประสงค์ที่ว่า รัฐต้องการให้มีพยานบุคคลมาเบิกความเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีและพยานดังกล่าวต้องเป็นพยานที่มีคุณค่าต่อการพิจารณาคดี กล่าวคือพยานจะต้องปลอดภัยจากความเกรงกลัว และมีความรู้สึกว่าคุณค่าต่อการพิจารณาคดี กล่าวคือพยานจะต้องปลอดภัยจากความเกรงกลัว และมีความรู้สึกว่าคุณค่าต่อการพิจารณาคดี กล่าวคือพยานจะต้องปลอดภัยจากความเกรงกลัว และมีความรู้สึกว่าคุณค่าต่อการพิจารณาคดี กล่าวคือพยานจะต้องปลอดภัยจากความเกรงกลัว และมีความรู้สึกว่าคุณค่าต่อการพิจารณาคดี

การคุ้มครองความปลอดภัยของพยานบุคคลในคดีอาญา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานบุคคลเข้าสู่กระบวนการพิจารณา ปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง (La sureté) หรือเสรีภาพในชีวิตร่างกาย (Liberaté individuallé) ซึ่งจัดเป็นเสรีภาพพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องการ³⁸ ดังนั้น การคุ้มครองความปลอดภัยของพยานถือเป็นการคุ้มครองขั้นเบื้องต้น

Abraham Maslow นักจิตวิทยาได้กล่าวถึงความปลอดภัยซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรม คือแรงจูงใจที่ส่งผลถึงพฤติกรรมและบุคลิกภาพ โดยแรงจูงใจเพื่อความปลอดภัยแห่งตนเองและทรัพย์สินของตน (Safety Need) เมื่อความต้องการอันดับแรกได้รับตอบสนองต่อมาก็เกิดความต้องการที่จะรักษาชีวิตของตน ทรัพย์สินให้มีความมั่นคงปลอดภัย ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองมนุษย์จะเกิดผวา เขาเชื่อว่า ความกลัวหลายๆ อย่างตั้งแต่ระดับสามัญถึงระดับผิดปกติ นั้นเกิดจากการได้รับการตอบสนองความรู้สึกปลอดภัย³⁹

Thomas และ Znaniecki ได้กล่าวถึงความต้องการความปลอดภัยว่าเป็นความต้องการของมนุษย์⁴⁰ ซึ่งให้ความสำคัญนอกเหนือจากความต้องการของร่างกาย

รวมทั้งหลักจิตวิทยา ยอมรับกันว่าคำให้การพยานบุคคลมักมีความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ และไม่ถูกต้องเกิดขึ้นเสมอๆ แม้ทั้งที่พยานบุคคลผู้ให้ถ้อยคำนั้นจะมีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะให้ความจริง บางครั้งถึงกับมีการกล่าวกันว่าไม่มีคำให้การของบุคคลใดที่ถูกต้องสมบูรณ์ แม้พยาน

³⁷ มานิตย์ จุมปา. (2546, พฤษภาคม). คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. หน้า 155-156.

³⁸ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538, พฤศจิกายน). คำอธิบายกฎหมายมหาชน เล่ม 3. หน้า 348-349.

³⁹ ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2539). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 4). หน้า 103-105.

⁴⁰ เดโซ เสวนานนท์. (2518). จิตวิทยาสังคม. หน้า 43.

จะรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ถูกต้อง และจดจำได้แม่นยำ ก็อาจมีปัจจัยที่มีผลกระทบทำให้พยาน ถ่ายทอด (เบิกความ) ข้อเท็จจริงไม่ตรงความจริงที่ตนรู้เห็นมา ปัจจัยที่สำคัญคือ อคติส่วนตัว เช่น พยานมีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลย หรือจำเลยติดสินบน หรือข่มขู่พยาน หรือพยานมีส่วนได้เสียใน ผลของคดีอยู่ด้วย⁴¹

ในการที่รัฐจะทำให้การมีอยู่ซึ่งพยานบุคคล และให้พยานนั้นมีคุณค่าต่อการพิจารณาคดี ในเบื้องต้นรัฐจะต้องจัดการให้บุคคลที่มาเป็นพยานนั้น ได้รับความปลอดภัยจึงจะได้มาซึ่ง พยานหลักฐานที่ดีที่สุด (Best Evidence) หรือพยานสำคัญในคดี (Material Witness)⁴² อันจะส่งผล

ต่อ ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมและยังเป็นการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานในเรื่องความ ปลอดภัยของประชาชนอีกด้วย⁴³ การรักษาไว้ซึ่งพยานสำคัญในคดีเป็นเครื่องมือในการปราบปราม องค์การอาชญากรรมเนื่องจากพยานบุคคลหรือในบางครั้งจำเป็นต้องใช้ผู้กระทำผิด หรือผู้ร่วม ขบวนการมาเป็นพยานเพื่อพิสูจน์ความผิดในการนำผู้กระทำผิดหรือผู้ร่วมกระบวนการมาลงโทษ พยานสำคัญในคดีที่เป็นคำเบิกความจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง รัฐจะต้อง คำนึงถึงความปลอดภัยของพยานในการมาปรากฏตัวของพยานจนกระทั่งเบิกความเป็นที่เรียบร้อย แล้ว⁴⁴ โดยรัฐจะต้องมีมาตรการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพพอที่จะทำให้พยานหันมาให้ความ ร่วมมือและเป็นพยานให้รัฐ ดังนั้นการคุกคาม การข่มขู่ การทำร้าย หรือขัดขวางด้วยวิธีใดๆ แก่ พยานเป็นการขัดขวางการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมถือว่าเป็นความผิดทางอาญา และยังเป็น ความผิดต่อกระบวนการยุติธรรมอีกด้วย⁴⁵ ซึ่งนอกจากการคุ้มครองพยานจะเป็นการคุ้มครอง สิ ทธิ ขั้น พื้นฐานของประชาชนแล้วยังเป็นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา โดยเฉพาะ คดีที่มีการกระทำผิดเกี่ยวข้องกับรัฐต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐผู้เสียหายหรือไม่ โดยรัฐนั้นๆ พยายามหา มาตรการต่างๆ ในการให้ความคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างประเทศในทางอาญา ในกรณีที่รัฐตนตกเป็นผู้เสียหาย หากการใช้มาตรการคุ้มครองพยาน

⁴¹ เข็มชัย ชูติวงศ์. แหล่งเดิม. หน้า 397.

⁴² Henry Campbell. Black' Law Dictionary. Fifth Edition. St. Paul, Minn West Publishing Co., 1979 ได้ให้ ความหมายของพยานสำคัญในคดี (Material Witness) ในหน้า 1438 ว่า “คำให้การของพยานในคดีอาญามีความสำคัญต่อ กระบวนการพิจารณาคดีเป็นอย่างมาก ในแต่ละมลรัฐจะให้ความสำคัญต่อการปรากฏตัวของพยาน รวมทั้งคำนึงถึงความ ปลอดภัยจนกระทั่งตนได้ให้การเป็นที่เรียบร้อยแล้ว”

⁴³ วีระพงษ์ บุญโยภาส และคณะ. แหล่งเดิม. หน้า 11.

⁴⁴ Henry Campbell.(1979). **Back' Law Dictionary** (5 th ed.). p.1438.

⁴⁵ วีระพงษ์ บุญโยภาส และคณะ. แหล่งเดิม. หน้า 11.

ของรัฐตนไม่มีประสิทธิภาพ รัฐที่พยานรู้เห็นถึงการกระทำหรือมีถิ่นที่อยู่ หรือรัฐเจ้าของสัญชาติของพยานก็อาจไม่ส่งพยานเข้ามาเบิกความในรัฐนั้นๆ แต่ถ้าหากรัฐผู้เสียหายมีมาตรการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพรัฐที่พยานรู้เห็นในการกระทำหรือมีถิ่นที่อยู่ หรือรัฐเจ้าของสัญชาติของพยานก็คงไม่ขัดข้องในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา โดยยินยอมให้พยานนั้นๆ มาเบิกความในรัฐผู้เสียหายนั้นๆ

2.3.1 วิธีการคุ้มครองพยานบุคคลเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมสำเร็จ

ก. การคุ้มครองตัวพยาน

การคุ้มครองตัวพยาน เป็นการคุ้มครองความปลอดภัยชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของตัวพยาน รวมถึงผู้ใกล้ชิด จากการข่มขู่ คุกคาม ทำร้าย เพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่ดีที่สุด (Best Evidence) หรือพยานสำคัญในคดี (Material Witness) ทำให้พยานบุคคลมีคุณค่าต่อการพิจารณาคดี

ข. การคุ้มครองคำให้การหรือคำเบิกความของพยานบุคคล

การคุ้มครองคำให้การหรือคำเบิกความของพยานบุคคลเป็นการคุ้มครองที่อยู่ในระดับที่สูงกว่าเพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่ดีที่สุด (Best Evidence) หรือพยานสำคัญในคดี (Material Witness) โดยมีวัตถุประสงค์ให้คำเบิกความ หรือคำให้การพยานบุคคลถูกต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากที่สุด โดยหาทางขจัดเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น เหตุจากอายุความชราภาพ คุณสมบัติความสามารถเฉพาะตัว อาจจะมีการสืบพยานล่วงหน้าหรือการเผชิญหน้าจากการถูกซักค้านพยาน นอกจากนี้การคุกคาม ข่มขู่ การทำร้าย หรือการใช้วิธีอื่นใดใน

ก 1 ร

ขัดขวางในการมาเป็นพยานรวมถึงผู้ใกล้ชิดพยานจะส่งผลให้คำให้การ หรือคำเบิกความบิดเบือนไปจากข้อเท็จจริงได้จึงต้องใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยเฉพาะการพิจารณาความอาญาให้พยานสามารถเบิกความได้โดยปราศจากเหตุใดๆ อันกล่าวถึงข้างต้น เช่น การใช้เทคโนโลยีในการสืบพยาน หรือการสืบพยานล่วงหน้าหากมีเหตุเชื่อได้ว่าพยานอาจได้รับการข่มขู่ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทบต่อสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดี โดยสืบพยานต่อหน้าจำเลย (Confrontation) หรือให้โอกาสจำเลยถามค้านพยาน (Cross Examination)

2.3.2 การใช้มาตรการในการคุ้มครองพยานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ

ก. การใช้กลไกทางกฎหมาย (Legal Instrument)

การคุ้มครองพยานและการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อพยานในการใช้กลไกทางกฎหมาย เช่น พยานมีสิทธิที่จะให้การโดยสมบูรณ์ปราศจากการขัดขวางโดยมิชอบ⁴⁶ หรือภายใต้

⁴⁶ คณิต ณ นคร (2542, ธันวาคม). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. หน้า 93.

อิทธิพลใดๆ⁴⁷ พยานมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองและค่าตอบแทนที่จำเป็น⁴⁸ เนื่องจากพยานบุคคลเป็นมนุษย์จะต้องปฏิบัติโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Menschenwürde) โดยสิทธินี้เป็นเหตุผลของเรื่อง (Natur der Sache)⁴⁹ หรือพยานมีสิทธิได้รับค่าพาหนะในการมาเบิกความแล้ว⁵⁰

ข. การให้ความคุ้มครองทางสังคม (Social Protection)

การใช้มาตรการในการคุ้มครองพยานบุคคลให้มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากการใช้กลไกทางกฎหมาย (Legal Instrument) แล้วยังจะต้องมีการใช้มาตรการอย่างอื่นเข้าเสริมประกอบ เช่น การให้ความคุ้มครองทางสังคม (Social Protection) เพื่อสนับสนุนการใช้กลไกทางกฎหมายด้วย อาทิเช่น สังคมยกย่องเชิดชูในการทำหน้าที่ของพยาน หรือการได้รับการบริการจากรัฐ มาตรการเสริมอันนี้เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา สามารถนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ ก่อให้เกิดความเป็นธรรมและความสงบสุขปลอดภัยแก่สังคม

2.3.3 ความมุ่งหมายของการคุ้มครองพยานบุคคลระหว่างและหลังการพิจารณา

ก. การคุ้มครองพยานบุคคลระหว่างพิจารณา

เพื่อให้พยานบุคคลให้การทั้งในชั้นสอบสวนและชั้นการพิจารณา ในการคุ้มครองช่วงระยะเวลาหนึ่งเนื่องจากการดำเนินการของพยานมีผลได้เสียต่อกดี การกำจัดพยาน หรือการคุกคาม ข่มขู่ ให้พนักงานสอบสวนมีความเห็นไม่ฟ้องและพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง หรือในชั้นพิจารณาของศาล หากปราศจากซึ่งค่าเบิกความของพยานที่มีความสำคัญ ศาลอาจมีคำพิพากษายกฟ้องจำเลยได้ การคุ้มครองพยานบุคคลระหว่างการพิจารณาจึงสามารถทำได้โดยการหาที่พักชั่วคราว หรือจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจตามความเหมาะสมให้แก่พยานบุคคล

⁴⁷ ความหมายใน *Balck's Law Dictionary* (5 th ed.), p. 400. “อิทธิพล” หมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่ต่อบุคคลอื่นๆ เพื่อให้มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลง และให้เกิดผลทางกายภาพ จิตใจ หรือความดีความงามของจิตใจ

⁴⁸ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540, มาตรา 244 “บุคคลที่เป็นพยานในคดีอาญาย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็น และสมควรจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

⁴⁹ คณิต ณ นคร. แหล่งเดิม, หน้า 93.

⁵⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 256 “คดีอาญาซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจสั่งให้โจทก์เสียค่าพาหนะให้แก่พยานโจทก์ตามที่เสียไปจริงไม่เกินสมควร” และ

แหล่งเดิม, มาตรา 253 “ในคดีอาญาซึ่งราษฎรเป็นโจทก์ๆ ต้องเสียค่าธรรมเนียมคือ

1. ค่าพาหนะพยานโจทก์เท่าที่เสียไปจริงตามสมควร
2. ค่าพาหนะส่งหมายเรียก”

ข. การคุ้มครองพยานหลังการพิจารณา

สำหรับมาตรการคุ้มครองพยานแต่เดิมมาจะมีการพูดแต่ในการให้ความคุ้มครองพยานในช่วงระหว่างชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาของศาล ในเวลาต่อมาได้มีการพัฒนากฎหมายเป็นลำดับ โดยเฉพาะการคุ้มครองพยานให้มีการคำนึงถึงการคุ้มครองหลังการสอบสวนหรือหลังการพิจารณาของศาลด้วย

จากการที่พยานบุคคลให้การและเบิกความต่อพนักงานสอบสวน หรือศาลแล้ว หลังการสอบสวนหรือการพิจารณาของศาลแม้จะไม่ส่งผลกระทบต่อคดีที่ได้ดำเนินการพิจารณาไปแล้ว แต่อาจส่งผลให้พยานบุคคล หรือผู้ใกล้ชิดพยานอาจเกิดอันตรายจากการแก้แค้นจากกลุ่มบุคคลได้ จึงอาจให้ความคุ้มครองตามความจำเป็นในแต่ละประเทศมีการให้ความคุ้มครองพยานระยะนี้ไม่เหมือนกัน เช่น การปกปิดชื่อที่อยู่ หรือบุคคลที่เป็นพยานเป็นความลับ นอกจากนี้ให้ความคุ้มครองพยานบุคคลได้รับความปลอดภัยแล้ว การคุ้มครองพยานบุคคลหลังการพิจารณามีจุดมุ่งหมายให้พยานสามารถอยู่ได้ตนเอง (Self Sufficient)⁵¹

2.3.4 การคุ้มครองพยานของศาล พนักงานอัยการและบทบาทของจำเลยในระบบ

กฎหมาย Common Law

ประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมาย Common Law อย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น บทบาทของศาล พนักงานอัยการจะไม่ชัดเจนในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ผู้เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม พนักงานอัยการจะทำหน้าที่ในลักษณะทนายความฝ่ายโจทก์ หรือทนายฝ่ายรัฐเท่านั้น⁵² โดยศาลจะวางเฉยและคอยรับฟังเพียงพยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบโดยวิธีตามค้ำ (Cross Examination) เป็นหลักในการค้นหาความจริงเนื่องจากประเทศเหล่านี้ใช้ระบบการดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน⁵³

การที่บทบาทของศาล พนักงานอัยการไม่ชัดเจนในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ผู้เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าในการคุ้มครองพยานและผู้เสียหาย เนื่องจากประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกามี United States

⁵¹ Joseph E. Gabglof, Public Participation in the federal Criminal Justice Process in the United States. In UNAFEI. Resource Marterial Series No. 48, 1996, at 29.

⁵² กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2543). กระบวนการยุติธรรมบทเส้นทางของการเปลี่ยนแปลง (พิมพ์ครั้งที่ 2). หน้า 219.

⁵³ แหล่งเดิม. หน้า 79.

Marshals ทำงานเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานและช่วยเหลือผู้เสียหาย โดยประสานงานบังคับใช้กฎหมายร่วมกับพนักงานอัยการทุกชั้นตอน

เนื่องจากประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law ในการดำเนินคดีจะใช้ระบบกล่าวหา (Adversary System) ได้ให้ความสำคัญต่อผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งผู้ต้องหาจำเลยจะได้รับความคุ้มครองโดยบุคคลทั่วไปสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาคดีได้ ทำให้สภาพของบุคคลดังกล่าวพ้นจากวัตถุแห่งการซักฟอกมาเป็นประธานในคดี⁵⁴ โดยยกฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยให้เท่าเทียมโจทก์ มีการใช้บทสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้มีการพิสูจน์ความจริงในศาล (Presumption of innocence) ผู้ต้องหา หรือจำเลยมีสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง (The Privilege Against Self in Crimination) ซึ่งเป็นหลักประกันของระบบกล่าวหา⁵⁵

2.3.5 การคุ้มครองพยานของศาล พนักงานอัยการและบทบาทของจำเลยในระบบ

กฎหมาย Civil Law

ประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมาย Civil Law อย่างเช่นประเทศไทยหรือประเทศเยอรมัน ในการดำเนินคดีอาญาจะมีลักษณะได้สวน (Inquisitorial System) อย่างชัดเจน ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาลต่างมีหน้าที่ค้นหาความจริงให้ปรากฏด้วยตนเอง

การที่บทบาทของพนักงานอัยการ ศาล มีความชัดเจนในการค้นหาความจริงให้ปรากฏด้วยตนเองนั้น ในการคุ้มครองพยานและผู้เสียหายในเรื่องต่างๆ จะมีลักษณะเป็นภาวะวิสัย (Object) ศาล และพนักงานอัยการในระบบนี้จึงมีหน้าที่ดังกล่าวโดยตรง⁵⁶ โดยศาลเป็นผู้มีหน้าที่ถามพยานด้วยตนเอง⁵⁷ การพิจารณาเป็นการลับในคดีอาชญากรรมร้ายแรง พนักงานอัยการเรียกค่าชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามในการนำมาตราการคุ้มครองพยานใดๆ มาใช้ ศาลจะต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ เป็นเรื่องๆ ไป ซึ่งปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ หน้าที่ของศาลที่จะดำเนินการต่อการกระทำความผิดทางอาญา ในลักษณะที่สอดคล้องกับหลักความยุติธรรม สิทธิของจำเลยที่จะมีโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ภายใต้หลักนิติธรรม ซึ่งรวมถึงโอกาสที่จะซักถามพยาน

⁵⁴ แหล่งเดิม. หน้า 12.

⁵⁵ Heike Jung. พยานแผ่นดินตามกฎหมายแองโกลอเมริกา. แปลโดย คณิต ฃ นคร. (2540). รวมบทความด้านวิชาการ อัยการสูงสุด. หน้า 109-110.

⁵⁶ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. แหล่งเดิม. หน้า 218.

⁵⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 229 “ศาลเป็นผู้สืบพยานจะสืบในศาล หรือนอกศาลก็ได้ แล้วแต่เห็นสมควรตามลักษณะของพยาน”

รวมทั้งหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในกรณีที่น่าเป็น รวมทั้งกรณีที่จะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อพยาน⁵⁸

กฎหมายไทยที่ให้หลักประกันแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย คือ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เช่น การจับและคุมขังบุคคลจะต้องมีเหตุ⁵⁹ บทสันนิษฐานว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำผิด⁶⁰ การพิจารณาคำขอประกันผู้ต้องหา หรือจำเลยโดยเร็ว⁶¹ สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการสอบสวน หรือพิจารณาโดยเร็ว⁶² สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย จะได้รับการจัดทนายความให้⁶³ สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง⁶⁴ และผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิต่างๆ ที่พึงได้รับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น การอนุญาตให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว⁶⁵ การให้ผู้ต้องหาซักค้าน หรือศาลตั้งหรือขอศาลตั้งทนายความให้ตลอดทั้งการอ่านคำเบิกความในการสืบพยานก่อนฟ้องต่อหน้าผู้ต้องหา⁶⁶ การให้จำเลยยื่นเรื่องราวต่อประธานศาลฎีกาขอให้โอนคดีไปศาลอื่น⁶⁷ การให้จำเลยซักค้านการสืบพยานที่เป็นเด็กในการถ่ายภาพและเสียงมายังห้องพิจารณา⁶⁸ การที่ศาลตั้งหรือขอศาลตั้งทนายความในคดีที่จำเลยเป็นเด็ก⁶⁹

ในประเทศเยอรมัน การมีทนายถือเป็นเงื่อนไขในการดำเนินคดี จำเลยจะสละสิทธิการมีทนายไม่ได้ เนื่องจากการมีทนายจะช่วยให้จำเลยมีโอกาสต่อสู้คดี เพื่อพิสูจน์ความผิดอย่างเต็มที่ และทนายจะมีส่วนในการอำนวยความสะดวกด้วย⁷⁰ นอกจากนี้ทั้งผู้พิพากษา พนักงาน

⁵⁸ John Peter Wilhelm Hilger. Organized Crime/Witness Protection in Germany. In UNAFEL, Resource Material Series No. 58, 2001, at 103.

⁵⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พ.ศ. 2540 มาตรา 237(1)(2).

⁶⁰ แห่งเดิม. มาตรา 33.

⁶¹ แห่งเดิม. มาตรา 230.

⁶² แห่งเดิม. มาตรา 241.

⁶³ แห่งเดิม. มาตรา 242.

⁶⁴ แห่งเดิม. มาตรา 243.

⁶⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 และมาตรา 108.

⁶⁶ แห่งเดิม. มาตรา 237 ทวิ.

⁶⁷ แห่งเดิม. มาตรา 26.

⁶⁸ แห่งเดิม. มาตรา 172 ครี.

⁶⁹ แห่งเดิม. มาตรา 173.

⁷⁰ อนุสัญญา งามศิริพร.(2530). การจัดทนายโดยรัฐในคดีอาญา. หน้า 33.

อัยการ และเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นประจักษ์แก่ตนเอง หรือสิทธินิ่งเฉยและก่อนตอบคำถามเขามีสิทธิที่จะปรึกษานาย⁷¹

ตามที่กล่าวมาข้างต้นจึงสามารถสรุปได้ว่า แนวความคิดในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญานั้น เนื่องจากเหตุผลและความจำเป็นดังนี้

1. สภาพของพยานบุคคลมีความแตกต่างจากพยานวัตถุ หรือพยานเอกสาร ซึ่งพยานดังกล่าวเมื่อแรกเริ่มในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ก็จะถูกรวบรวมและจัดเก็บโดยพนักงานสอบสวนเป็นอย่างดี และอาจจะมีการถ่ายทอดหรือบันทึกไว้อย่างเป็นระบบ การทำลายพยานเช่นนั้นจึงกระทำได้ยาก แต่พยานบุคคลโดยสภาพทางกายภาพง่ายต่อการคุกคาม ข่มขู่ การให้สินจ้างของผู้ต้องหาหรือจำเลย

2. รัฐมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม ไม่ว่าในทางสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย ตลอดจนทรัพย์สินของประชาชนอันเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชน

3. ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพต่อกระบวนการยุติธรรมในทางอาญา เนื่องจากพยานบุคคลมีความสำคัญในการชี้แจงน้ำหนักพยาน รวมทั้งมีความสำคัญต่อการพิสูจน์ความผิดในคดีอาญา หากปรากฏว่าพยานบุคคลถูกทำลายจะส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมในทางอาญาไร้ประสิทธิภาพ

4. รัฐจะต้องหามาตรการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่าจะได้รับการดูแลเอาใจใส่ ตลอดจนการได้รับความคุ้มครองอย่างดีพอเมื่อได้เข้ามาเป็นพยานในคดีอาญาอันจะทำให้รัฐได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่ดีที่สุด (Best Evidence) หรือพยานสำคัญในคดี (Material Witness)

5. การรักษาไว้ซึ่งพยานหลักฐานที่ดีที่สุด (Best Evidence) หรือพยานสำคัญในคดี (Material Witness) เป็นเครื่องมือในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม เนื่องจากพยานบุคคลหรือในบางครั้งจำเป็นต้องใช้ผู้กระทำผิด หรือผู้ร่วมขบวนการมาเป็นพยานเพื่อพิสูจน์ความผิดในการนำผู้กระทำผิด หรือผู้ร่วมขบวนการมาลงโทษ รัฐจะต้องมีมาตรการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพพอที่จะทำให้บุคคลดังกล่าวหันมาให้ความร่วมมือและเป็นพยานให้กับรัฐ

6. ส่งเสริมความร่วมมือในทางอาญาระหว่างประเทศ โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งกระทำผิดในรัฐหนึ่งและมักจะก่อให้เกิดผลกระทบต่ออีกรัฐหนึ่ง เช่น ผู้กระทำผิด หรือผู้ร่วมขบวนการไปกระทำผิดในรัฐหนึ่ง หรือกระทำผิดที่มีความต่อเนื่องไปยังอีกรัฐหนึ่ง และมีพยานรู้เห็นถึงการกระทำนั้น รัฐผู้เสียหายก็อาจขอความร่วมมือในทางอาญา

⁷¹ เกษม คมสัจธรรม. (2526). การยกเลิกการพิจารณาที่มีขอบของศาลในคดีอาญา. หน้า 41. อ้างถึง J.A.

ระหว่างประเทศเพื่อขอให้รัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องส่งพยานบุคคลมาเบิกความต่อศาลในรัฐผู้เสียหาย หากการใช้มาตรการคุ้มครองพยานของรัฐนั้นๆ ไม่มีประสิทธิภาพ รัฐที่พยานรู้เห็นถึงการกระทำหรือมีถิ่นที่อยู่ หรือรัฐเจ้าของสัญชาติของพยานก็อาจไม่ส่งพยานนั้นๆ เข้ามาเบิกความในรัฐผู้เสียหาย รัฐต่างๆ จึงพยายามหามาตรการในการคุ้มครองพยานของรัฐตนให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ อันเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือในทางอาญาระหว่างประเทศต่อไป

2.4 หลักการพิจารณาและการใช้มาตรการของรัฐในการคุ้มครองความปลอดภัยพยานบุคคล

เนื่องจากการกระทำผิดได้พัฒนาจากรูปแบบของอาชญากรรมธรรมดาไปสู่รูปแบบองค์กรอาชญากรรม มีการทำงานเป็นเครือข่าย กำหนดหน้าที่และวางแผนงานอย่างเป็นระบบ การกระทำผิดได้แพร่หลายกระจัดกระจายมีความเกี่ยวโยงไปในหลายๆ รัฐ ในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งได้สร้างความเสียหายแก่สังคมโลกโดยรวม ไม่ใช่แต่ประเทศที่มีความผิดเกิดขึ้นเท่านั้น ความยากลำบากในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมในทางอาญาก็คือ รัฐต่างๆ ไม่มีพยานมาให้การในชั้นสอบสวนจนถึงในชั้นศาลเพื่อเป็นพยานพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำผิด หรือผู้ร่วมกระบวนกร เมื่อสมาชิกคนหนึ่งถูกจับก็จะมีสมาชิกคนอื่นๆ ดำเนินการกระทำผิดต่อไป แม้ผู้เป็นหัวหน้าถูกจับกุมองค์กรอาชญากรรมก็ยังสามารถดำเนินการต่อไปได้โดยมีปัจจัยหลายๆ อย่างหนุนนำ ไม่ว่าจะเป็นรายได้หรือทรัพย์สินขององค์กรอาชญากรรมซึ่งได้จากการกระทำผิดมีมากมายมหาศาล ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการให้สินบนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ การดำเนินการคุกคาม ข่มขู่ เป็นไปอย่างไร้ขอบเขตจำกัด เพราะหากสามารถทำการคุกคาม ข่มขู่ พยานได้ โอกาสที่สมาชิกหรือผู้ร่วมกระบวนกรจะถูกลงโทษมีน้อยมาก เนื่องจากรัฐไม่มีพยานมาให้การหรือมีพยานมาให้การ แต่ให้การบิดเบือนต่อความจริง จึงไม่สามารถพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำผิด หรือผู้ร่วมขบวนการได้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องหามาตรการในการให้ความคุ้มครองความปลอดภัยพยานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อจัดการดำเนินการตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กรอาชญากรรม กล่าวคือ เมื่อมีบุคคลในกลุ่มถูกดำเนินคดี การกำจัด หรือข่มขู่บุคคลที่จะมาเป็นพยาน หรือบุคคลในครอบครัว หรือคนใกล้ชิดของพยาน หรือหากไม่สามารถขัดขวางไม่ให้พยานเบิกความในศาลได้ก็จะฆ่าพยาน หรือบุคคลดังกล่าวในภายหลังเพื่อการแก้แค้นและการแสดงให้เห็นถึงผลของการที่พยานไม่ยอมฟังคำขู่ของพวกตน⁷² รัฐจึงต้องหาทางขัดวัตถุประสงค์หลักขององค์กรอาชญากรรมดังกล่าวให้ได้เพื่อเป็นหลักประกัน

ค ว า ม

⁷² วันชัย รุจนวงศ์. (2537, พฤศจิกายน). “มาตรการคุ้มครองพยานบุคคล.” วารสารอัยการ, ปีที่ 17, ฉบับที่ 201. หน้า 101.

ปลอดภัยให้กับพยานบุคคล โดยมีหลักการพิจารณาและการใช้มาตรการของรัฐในการคุ้มครองความปลอดภัยพยานบุคคล ดังนี้

2.4.1 การพิจารณาของรัฐในการคุ้มครองความปลอดภัยพยานบุคคล

การพิจารณาของรัฐในการคุ้มครองความปลอดภัยพยานบุคคล ซึ่งในแต่ละรัฐนำมาปรับใช้ภายใต้หลักการที่ว่า “พยานบุคคลจะไม่ให้การโดยปราศจากการคุ้มครองจากภัยอันตรายหรือการตอบแทนที่เกี่ยวกับการกระทำผิดทางอาญา” นอกจากนี้ยังมีการศึกษาความผิดมูลฐานที่นำไปสู่การนำมามาตรการคุ้มครองพยานมาใช้ คำจำกัดความของพยานบุคคล กำหนดระยะเวลาคุ้มครอง การสิ้นสุดระยะเวลาการคุ้มครอง โดยมีการพิจารณาของรัฐในการคุ้มครองความปลอดภัยพยานบุคคลประกอบด้วยเงื่อนไขดังต่อไปนี้⁷³

- ก. ความรุนแรงของการกระทำผิด
 - ข. ความสำคัญของพยาน
 - ค. ภัยอันตรายที่พยานอาจได้รับ
 - ง. ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับพยานบุคคล
 - จ. ผลประเมินทางจิตวิทยาถึงความเหมาะสม
 - ฉ. วิธีการอื่นในการให้ความคุ้มครอง
 - ช. ประวัติอาชญากรรมของพยาน
 - ซ. ความยินยอมของพยานหรือบุคคลที่มีอำนาจให้ความยินยอม
- โดยทั้งนี้รัฐต่างๆ มักจะกำหนดบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองได้แก่พยาน และบุคคลที่ใกล้ชิดกับพยาน ซึ่งมีผลต่อการให้การของพยาน⁷⁴

2.4.2 การใช้มาตรการของรัฐในการคุ้มครองปลอดภัยพยานบุคคล

ในการใช้มาตรการคุ้มครองความปลอดภัยกับพยานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของรัฐ จะต้องคำนึงถึงความจำเป็นแล้วแต่กรณี หากกรณีมีความคาดการณ์ได้ว่าการคุกคาม ข่มขู่พยานไม่ถึงขั้นรุนแรงพอก็จะให้ความคุ้มครองพยานได้ โดยไม่มีความจำเป็นจะต้องใช้วิธีเปลี่ยนชื่อนามสกุล หรือที่อยู่อาศัย เพียงแต่จัดให้พยานอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ของรัฐก็พอในช่วงเวลา

⁷³ วีรพงษ์ บุญโยภาส และคณะ. แหล่งเดิม. หน้า 20-21.

⁷⁴ ประธาน วัฒนาวณิชย์, ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และวันชัย รุจนวงศ์. การพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 1) (ร่างรายงานวิจัย). หน้า 112.

ใดเวลาหนึ่ง แต่หากการคุกคาม ข่มขู่ ถึงขั้นรุนแรงภาครัฐก็ควรใช้มาตรการพิเศษมาเสริมในการให้ความคุ้มครองพยาน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการใช้มาตรการของรัฐในการคุ้มครองความปลอดภัยพยานบุคคลมีอยู่สองอย่างดังนี้

ก. การใช้มาตรการทั่วไป

ในเบื้องต้นรัฐสามารถใช้มาตรการทางกฎหมายในการให้ความปลอดภัยกับพยานบุคคลตามวิธีการตามปกติ เช่น ให้พยานชี้ตัวผู้ต้องหาผ่านทางกระจกโดยไม่ให้เห็นหน้า จำเลย ให้จำเลยอยู่ในความควบคุมของรัฐ หากจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน การไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวจำเลยชั่วคราว การใช้เทคโนโลยีโดยวิธี VDO conference มาใช้ในการสืบพยาน การบัญญัติกฎหมายให้บุคคลรับผิดชอบในการกระทำที่ยุ่งเหยิงต่อพยาน เป็นต้น สำหรับการให้จำเลยอยู่ภายใต้ควบคุมดูแลของรัฐอันเป็นการลดความเสี่ยงภัยในความปลอดภัยของพยานได้ระดับหนึ่ง นอกจากนี้แล้วหลายประเทศมักจะกำหนดวิธีการให้พยานบุคคลมีสิทธิยื่นคำร้องขอความยุติธรรมจากรัฐในการใช้มาตรการทั่วไป โดยมีแบบฉบับของแต่ละประเทศสองวิธีดังนี้⁷⁵

1. การย้ายพยาน หรือผู้ใกล้ชิดไปอยู่ในสถานที่ปลอดภัย โดยจำเลยหรือผู้ต้องหาไม่สามารถพบเห็นได้
2. การให้พยานเปลี่ยนชื่อ-นามสกุลชั่วคราว

ข. การใช้มาตรการพิเศษ

การที่หลายประเทศจำเป็นต้องใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน สืบเนื่องมาจากปัญหาองค์กรอาชญากรรม ซึ่งมีการพัฒนาในลักษณะข้ามชาติมักจะมีเครือข่ายในการกระทำผิดหลายๆ รัฐ มักมีการคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย กำจัดพยาน หรือผู้ใกล้ชิด มีการกดดันพยานไม่ให้พยานไปให้การต่อเจ้าหน้าที่หรือศาล แม้สมาชิกผู้กระทำผิดจะถูกจับได้ก็ยังมีสมาชิก หรือผู้กระทำผิดอย่างต่อเนื่อง การสืบสวนสอบสวนเพื่อเอาผิดต่อผู้กระทำผิด หรือผู้ร่วมขบวนการจำเป็นต้องใช้บุคคลที่มีความใกล้ชิดกับการกระทำผิด โดยเฉพาะในขั้นตอนการให้การเป็นพยานในศาล จึงมีการกันผู้ร่วมกระทำผิดเป็นพยานเพื่อสืบสาวไปถึงผู้บงการหรือตัวการสำคัญ จำเป็นต้องใช้มาตรการพิเศษในการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมดังกล่าว โดยการคัดเลือกพยานบุคคลเข้าสู่ความดูแลของรัฐ โดยพิจารณาจากพยานที่มีโอกาสได้รับความเสี่ยงภัยและพิจารณารวมกับปัจจัยอื่นเนื่องจากรัฐมีข้อกำหนดให้ด้านงบประมาณและบุคลากร⁷⁶

⁷⁵ วีระพงษ์ บุญโยภาส และคณะ. แหล่งเดิม. หน้า 18-20.

⁷⁶ ประยุทธ์ แก้วภักดี. (2542). การคุ้มครองความปลอดภัยของพยานบุคคลในคดีอาญา. หน้า 36.

รัฐต่างๆ จะใช้มาตรการพิเศษในการให้ความคุ้มครองพยานโดยจะใช้วิธีการที่แตกต่างกัน แต่วิธีการที่ได้ผลให้พยานอยู่ในความคุ้มครองของรัฐก็โดยการจัดในรูปโครงการ ซึ่งมีหลักการสำคัญในการจัดโครงการของรัฐในการให้ความคุ้มครองพยานดังต่อไปนี้⁷⁷

ก. รัฐให้ความคุ้มครองพยานรวมถึงผู้ใกล้ชิดพยานที่จะมาเบิกความในระหว่างพิจารณารวมทั้งเบิกความแล้ว

ข. รัฐให้ความคุ้มครองพยานในความผิดที่เกี่ยวกับองค์กระอาชญากรรม เช่น การก่อการร้าย การค้ามนุษย์ หรือความผิดอุกฉกรรจ์ หรือในกรณีที่พยานได้รับการคุกคาม ข่มขู่

ค. รัฐให้ความคุ้มครองพยานโดยการเปลี่ยนแปลงชื่อ นามสกุล การย้ายที่อยู่ การให้ความสะดวกต่อพยาน การให้ความคุ้มครองความปลอดภัย การจัดหาค่าใช้จ่ายตามสมควร การรักษาความลับข้อมูลของพยาน หรือสิ่งที่ใช้ยืนยันตัวพยาน

ง. รัฐจะใช้หลักการพิจารณาในการให้ความคุ้มครองพยานจากความรุนแรงของคดี ความสำคัญของพยานในคดี ภัยอันตรายที่อาจได้รับ ผลประเมินด้านจิตวิทยา ความเสี่ยงภัยของสังคม การคุ้มครองด้วยวิธีอื่นที่เหมาะสม ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการคุ้มครอง

จ. รัฐจะใช้วิธีการคุ้มครองพยานโดยจัดทำบันทึกข้อตกลงโดยรัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครองพยานรวมถึงผู้ใกล้ชิดตามความจำเป็นและสมควร และพยานมีหน้าที่ให้ความร่วมมือกับรัฐในการให้ข้อมูล หลักฐาน การเปิดเผยข้อมูลพยานทั้งทางกฎหมายและหนี้สิน รวมทั้งให้ความร่วมมือกับรัฐในกรณีอื่นๆ ตามความจำเป็น

ฉ. รัฐดำเนินการไม่เปิดเผยข้อมูลอื่นที่ยืนยันตัวบุคคลเป็นการป้องกันพยานจากการคุกคามในรูปแบบต่างๆ อันเป็นภัยต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ซึ่งการเปลี่ยนชื่อ นามสกุล หรือที่อยู่ จะไม่เป็นผลหากข้อมูลต่างๆ เปิดเผยไปสู่บุคคลที่ต้องการจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อพยาน แต่ทั้งนี้รัฐมีอำนาจจะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ เพื่อประโยชน์ของความยุติธรรม ความมั่นคงของประเทศ หรือพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์ของบุคคลอื่น

ช. รัฐมีอำนาจยกเลิกการคุ้มครองพยานเมื่อปรากฏว่าพยานฝ่าฝืนข้อตกลง พยานจะกระทำผิดอาญา หรือภัยอันตรายหมดสิ้นไปแล้ว โดยการแจ้งการยกเลิกต่อพยานเป็นลายลักษณ์อักษร

ซ. รัฐไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญาและทางแพ่ง ในกรณีที่รัฐไม่รับพยานเข้าสู่การคุ้มครองโดยมาตรการพิเศษ รวมทั้งกรณีที่รัฐ เจ้าหน้าที่หรือบุคคลใดๆ ได้กระทำโดยสุจริต และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

⁷⁷ แหล่งเดิม. หน้า 36-38.

2.5 แนวความคิดในการคุ้มครองพยานของสหประชาชาติ

ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 ความก้าวหน้าล้ำยุคของการติดต่อในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทั้งในด้านคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศได้นำมาซึ่งการพัฒนาของอาชญากรรม (Crime) ธรรมดาเป็นองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดยั้งมาเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) เพื่อขยายโอกาสและเขตแดนในการกระทำผิดออกไปอย่างกว้างขวางมีความเกี่ยวเนื่องโยงใยไปหลายๆ ประเทศ ทั้งได้สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงให้แก่ประเทศต่างๆ อย่างมากมายมหาศาลอันส่งผลกระทบกระเทือนถึงการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สวัสดิภาพของประเทศชาติและสังคมโลกโดยรวม

ในการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมักจะมีการดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อมิให้ตนหรือพวกพ้องได้รับโทษโดยใช้อิทธิพลคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือกักขัง ทำให้พยานมีความไม่ปลอดภัย ไม่กล้าจะมาเป็นพยานหรืออาจจะมาเป็นแต่เบิกความบิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง อันส่งผลต่อกระบวนการยุติธรรมในทางอาญาเป็นเหตุให้คดีนั้นๆ ศาลต้องมีคำพิพากษายกฟ้อง เนื่องจากไม่มีพยานมาสืบพิสูจน์ความผิดของจำเลยหรือมีพยานมาสืบแต่รับฟังมิได้ เปิดโอกาสให้องค์กรอาชญากรรมก่อการกระทำผิดและสร้างความเสียหายต่อประเทศชาติและสังคมโลกโดยรวมซึ่งไม่มีวันสิ้นสุด

ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงปัญหาขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงต้องร่วมกันคิดและให้ความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยสหประชาชาติเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการดำเนินการ ในที่สุดได้จัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 โดยเฉพาะข้อ 24 ได้มีการกำหนดให้รัฐภาคีใช้มาตรการคุ้มครองพยานที่มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพตามแนวทางที่กำหนดไว้เพื่อใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการร่วมมือกันของรัฐภาคี ในการป้องกัน ต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้สำเร็จและบรรลุผล นอกจากนี้แล้วสหประชาชาติยังได้จัดทำจัดพิธีสารประกอบอนุสัญญาอีก 3 ฉบับ กล่าวคือ พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ และพิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบการผลิตและค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำเหมือนกับอนุสัญญาฯ

บทที่ 3

การคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้าน อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา

บทนี้จะทำการศึกษาการคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์สาระสำคัญ พันธกรณีของรัฐภาคี ตลอดจนมาตรการสำคัญที่รัฐภาคีมีพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24 ในการนำมาใช้เป็นแนวทางหลักโดยประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐภาคีหนึ่งจะต้องนำแนวทางนั้นๆ มาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง หรือบัญญัติกฎหมายบางเรื่องให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับที่อนุสัญญาฯ กำหนดต่อไป นอกจากนี้จะทำการศึกษาการคุ้มครองพยานตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law และมีกฎหมายโดยเฉพาะในการคุ้มครองพยานว่ามีแนวทาง หลักเกณฑ์ รูปแบบ ขอบเขต ในการคุ้มครองพยานอย่างไร มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานว่า มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับที่อนุสัญญาฯ กำหนดหรือไม่เพียงใด เพื่อที่ประเทศไทยจะได้นำมาประยุกต์ใช้ประกอบในการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง หรือบัญญัติกฎหมายบางเรื่องที่เกี่ยวข้องในบทที่ 5 ต่อไป

3.1 การคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24

จากการที่นานาประเทศในสังคมโลกต่างก็ประสบกับปัญหาขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งก่อให้เกิดมหันตภัยร้ายแรงต่อประเทศและสังคมโลกโดยรวม ไม่ว่าจะในทางการเมืองภายในประเทศ การเมืองระหว่างประเทศ ทางเศรษฐกิจ และทางสังคม จากรายงานของสหประชาชาติประมาณว่าองค์กรอาชญากรรมมีรายได้จากการประกอบอาชญากรรมประมาณร้อยละ 3-5 ของรายได้ประชาชาติทั่วโลกรวมกัน ซึ่งเป็นจำนวนเงินมหาศาลและประมาณค่าเกือบทุกประเทศได้รับผลกระทบจากองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างรุนแรง⁷⁸ ดังนั้นนานาประเทศซึ่งได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงได้ร่วมมือกันในการหามาตรการในการต่อสู้ ป้องกันปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยสร้างข้อตกลงระหว่างประเทศโดยจะมีผลเป็นกฎหมายระหว่าง

⁷⁸ วันชัย รุจนวงศ์. (2544). องค์กรอาชญากรรม. หน้า 6-7.

ประเทศเพื่อสร้างมาตรการใหม่ๆ และเน้นด้านการสร้างร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ⁷⁹ โดยใช้การคุ้มครองพยานที่มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพอันเป็นมาตรการอย่างหนึ่ง เพื่อใช้ในการพิสูจน์ความผิดขององค์กรอาชญากรรมโดยจัดทำเป็นอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000) ขึ้น ซึ่งใช้เวลาถึงสองปีในการจัดทำจึงแล้วเสร็จและเปิดให้ประเทศต่างๆ ลงนามที่เมืองปาเลร์โม ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ 12-15 ธันวาคม 2543 และสำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม 2545 ประเทศต่างๆ ประมาณกว่า 140 ประเทศ ได้ร่วมลงนามและประมาณกว่า 80 ประเทศ ได้ร่วมลงนามในพิธีสารการป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น โดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ และพิธีสารเพื่อต่อต้านการค้าการลักลอบการผลิตและการค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย ซึ่งพิธีสารฯ นี้ มีผลบังคับได้เทียบเท่าอนุสัญญาตามอนุสัญญาฯ ข้อ 37 วรรคหนึ่ง และวรรคสาม⁸⁰

ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2543 โดยรัฐบาลได้มอบหมายให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ลงนามแทน และในเวลาต่อมาประเทศไทยก็ได้ร่วมลงนามในพิธีสารฯ ที่กล่าวถึงทั้งสามฉบับด้วย

3.1.1 วัตถุประสงค์ตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24

วัตถุประสงค์ตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24 เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้รัฐภาคีใช้มาตรการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพ อันเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการใช้ต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรม

⁷⁹ นิรมล ราชขงกูร. (2545). มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี: ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000. หน้า 50.

⁸⁰ อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 37 วรรคหนึ่ง และวรรคสาม. “ความสัมพันธ์กับพิธีสาร

1. อนุสัญญานี้ อาจเพิ่มเติมด้วยพิธีสารหนึ่งหรือหลายฉบับก็ได้
2.
3. รัฐภาคีอนุสัญญานี้จะไม่ผูกพันโดยพิธีสารเว้นแต่รัฐนั้นได้เป็นภาคีพิธีสารตามบทบัญญัติของพิธีสารนั้น”

ข้ามชาติตามอนุสัญญาฯ ข้อ 1⁸¹ เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้สร้างความเสียหายแก่ประเทศชาติ และสังคมโลกโดยรวมไม่ว่าในทางการเมืองภายในประเทศ การเมืองระหว่างประเทศ ทางเศรษฐกิจ และทางสังคม ก่อให้เกิดผลมหันตภัยอย่างใหญ่หลวงต่อความผาสุกของประเทศชาติ และสังคมโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้หากไม่ได้รับการแก้ไข อนุสัญญาฯ จึงได้กำหนดให้รัฐภาคีมีพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ อันเป็นมาตรการขั้นต่ำที่รัฐภาคีจะต้องบัญญัติให้ปรากฏอยู่ในกฎหมายภายในของตนและให้มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ข้อ 24 โดยรัฐภาคีจะต้องคำนึงถึงการใช้มาตรการเท่าที่จำเป็นทั้งมาตรการทางกฎหมาย และมาตรการต่างๆ ทางบริหารในการคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาฯ ข้อ 34 วรรคหนึ่ง⁸²

ดังนั้น อนุสัญญาฯ ข้อ 24 จึงเป็นการกำหนดมาตรฐานตลอดทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งทางด้านนโยบาย กฎหมาย แนวทางในการบริหารและการบังคับใช้กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นมาตรการอันหนึ่งในการดำเนินการป้องกันปราบปรามและจำกัดขอบเขตขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้เป็นไปได้ไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

⁸¹ แหล่งเดิม. ข้อ 1 “คำประกาศความมุ่งประสงค์ ความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้คือ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือที่จะป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น”

⁸² แหล่งเดิม. ข้อ 34 วรรคหนึ่ง “การปฏิบัติตามอนุสัญญา

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่จำเป็น รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายและทางบริหารที่สอดคล้องกับหลักพื้นฐานของกฎหมายภายในของตน เพื่อป้องกันการปฏิบัติตามพันธกรณีของตนภายใต้อนุสัญญานี้”

3.1.2 สารสำคัญตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24⁸³

สารสำคัญตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24 มีดังนี้

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องดำเนินมาตรการทั้งหลายที่เหมาะสม⁸⁴ ภายในวิถีทางของตนหรือให้ความคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ⁸⁵ แก่พยานจากการแก้แค้น⁸⁶ หรือข่มขู่⁸⁷ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในการดำเนินคดีอาญาซึ่งพยานผู้นั้นเป็นผู้ให้การที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ครอบคลุมภายใต้สนธิสัญญานี้และแก่ญาติ และบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดพยานผู้นั้นตามความเหมาะสม⁸⁸

2. มาตรการทั้งหลายที่อาจเป็นไปได้ตามวรรค 1 ของข้อนี้จะรวมถึงสิทธิ นอกจากประการอื่นแล้ว และโดยไม่ทำให้เสื่อมสิทธิของจำเลยรวมทั้งสิทธิที่พึงมีโดยชอบ

⁸³ United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000. Article 24

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide effective protection from potential retaliation or intimidation for witnesses in criminal proceedings who give testimony concerning offences covered by this Convention and, as appropriate, for their relatives and other person close to them.

2. The measures envisaged in paragraph 1 of this article may include, inter alia, without prejudice to the rights of the defendant, including the right to due process:

(a) Establishing procedures for the physical protection of such person, such as, to the extent necessary and feasible, relocating, them and permitting, where appropriate, nondisclosure of limitations on the disclosure of information concerning the identity and whereabouts of such persons;

(b) Providing evidentiary rules to permit witness testimony to be given in a manner that ensures the safety of the witness, such as permitting testimony to be given through the use of communications technology such as video links or other adequate means.

3. States Parties shall consider entering into agreements or arrangements with other States for the relocation of persons referred to in paragraph 1 of this article.

4. The provisions of this article shall also apply to victims insofar as they are witnesses.

⁸⁴ พจนานุกรม (พิมพ์ครั้งที่ 14). 2537, หน้า 1051. ได้ให้ความหมายคำว่า “เหมาะสม” หมายถึง คู่ควร เข้ากันดี สมน้ำสมเนื้อ

⁸⁵ แหล่งเดิม. หน้า 564. ได้ให้ความหมายคำว่า “ประสิทธิภาพ” หมายถึง ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน ให้สำเร็จ

⁸⁶ แหล่งเดิม. หน้า 123. ได้ให้ความหมายคำว่า “แก้แค้น” หมายถึง ทำตอบแทนให้สาสมกับความพยาบาท

⁸⁷ แหล่งเดิม. หน้า 171. ได้ให้ความหมายคำว่า “ขู่” หมายถึง พุดหรือทำข่มขวัญให้กลัว คำรามให้กลัว หลอกให้กลัว (เอาปืนออก) จี ใช้ประกอบคำข่ม

กรร โขก หมายถึง ทำให้กลัวโดยแสดงอาการจะทำร้าย

ขู่เข็ญ หมายถึง ทำให้ขวัญเสีย ทำให้กลัว

ขู่เข็ญ หมายถึง ทำให้กลัวโดยบังคับ

⁸⁸ แหล่งเดิม. หน้า 1051.

ก. การกำหนดวิธีการให้ความคุ้มครองทางกายภาพแก่ตัวบุคคลเช่นว่า เช่น ภายในขอบเขตที่จำเป็นและกระทำได้ การย้ายบุคคลเหล่านั้นไปอยู่ที่อื่นและเท่าที่เห็นจำเป็น การไม่เปิดเผยหรือจำกัดการเปิดเผยข้อสนเทศ⁸⁹ เกี่ยวกับรูปพรรณ⁹⁰ และที่อยู่ของบุคคลเช่นว่า

ข. จัดให้มีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานที่อนุญาตให้คำให้การของพยานสามารถกระทำได้ในลักษณะที่ทำให้แน่ใจว่าพยานได้รับความปลอดภัย⁹¹ เช่น อนุญาตให้มิคำให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่านวิดีโอหรือวิธีการอื่นที่เพียงพอ

3. รัฐภาคีจะต้องพิจารณาจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นเพื่อย้ายบุคคลที่อ้างถึงในวรรค 1 ของข้อนี้ไปอยู่ที่อื่น

4. บทบัญญัติของข้อนี้จะนำไปใช้กับผู้เสียหายเท่าที่บุคคลเหล่านั้นต้องเป็นพยานด้วย

ในการที่อนุสัญญาฯ กำหนดให้รัฐภาคีแต่ละรัฐดำเนินมาตรการทั้งหลายในการคุ้มครองพยานดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า

อนุสัญญาฯ ข้อ 24 เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานได้ให้ความสำคัญกับพยานบุคคลซึ่งมีความสำคัญในการพิสูจน์ตัวผู้กระทำผิดที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ จึงได้ส่งเสริมความร่วมมือในการป้องกันและต่อต้านองค์กรดังกล่าวโดยให้มีการใช้มาตรการในการคุ้มครองพยานเพื่อใช้เป็นมาตรการอันหนึ่งในการต่อต้าน ป้องกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีกำลังคน และทรัพย์สินมหาศาล มีการให้สินบนเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ทำการปกปิด ชู่เจ็ญ คุกคามพยาน โดยกระทำการทุกอย่างเพื่อให้สมาชิกในกระบวนการหรือตัวการสำคัญได้หลุดพ้นจากคดีนั้นๆ แล้วมาสร้างความเสียหายแก่ประเทศชาติและสังคมโลกต่อไป

อนุสัญญาฯ ข้อ 24 มีความมุ่งประสงค์ให้รัฐภาคีบัญญัติกฎหมายหรือกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหารในการคุ้มครองตามวิถีทางของตนจากการแก่แค้นหรือข่มขู่จากองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติด้วยการย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ การปกปิดข้อสนเทศเกี่ยวกับรูปพรรณ ที่อยู่ของพยานโดยเหตุที่พยานผู้นั้นเป็นผู้ให้การในการดำเนินคดีอาญาที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในความผิดที่อนุสัญญาฯ ครอบคลุมถึง⁹²

⁸⁹ แหล่งเดิม. หน้า 922. ได้ให้ความหมายคำว่า “สนเทศ” หมายถึง คำสั่ง ข่าวดสาร ไบบอ

⁹⁰ แหล่งเดิม. หน้า 811. ได้ให้ความหมายคำว่า “รูปพรรณ” หมายถึง ลักษณะ รูปร่างและสี

⁹¹ แหล่งเดิม. หน้า 571. ได้ให้ความหมายคำว่า “ปลอดภัย” หมายถึง พันภัย ไม่มีอันตรายมาแผ้วพาน

⁹² รายละเอียดในหัวข้อ 3.1.5

อนุสัญญาฯ ข้อ 24 ยังกำหนดให้มีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานในการให้การในลักษณะที่ทำให้แน่ใจว่าพยานได้รับความปลอดภัย เช่น อนุญาตให้มีการให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่านวิดีโอ หรือวิธีการอื่นๆ ที่เพียงพอ

นอกจากนี้ มาตรการดังกล่าวข้างต้นให้นำมาใช้กับญาติและบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดกับพยานผู้นั้น และต้องกำหนดให้เป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพด้วย ทั้งนี้โดยไม่กระทบถึงสิทธิของจำเลยและให้นำมาตรการดังกล่าวไปใช้กับผู้เสียหายด้วยเท่าที่บุคคลเหล่านั้นอยู่ในฐานะพยาน

3.1.3 พันธกรณีของรัฐภาคีตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24

ตามที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 1⁹³ อนุสัญญาฯ เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่รัฐภาคีรวมทั้งประเทศไทยซึ่งได้ลงนามในอนุสัญญาฯ มีความผูกพันอันเป็นพันธกรณีที่จะต้องให้องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ โดยเฉพาะข้อ 24 รัฐภาคีจะต้องนำกฎหมายภายในของตนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานที่มีอยู่แล้ว มาทำการพิจารณาว่ากฎหมายดังกล่าวเพียงพอหรือไม่ ในการใช้เพื่อป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามแนวทางการคุ้มครองพยานของอนุสัญญาฯ โดยการแก้ไข หรือบัญญัติกฎหมายภายในของตนนั้นจะต้องไม่เป็นภาระแก่ประเทศนั้นมากเกินไป ทั้งนี้หากรัฐภาคีแต่ละรัฐอาจจะกำหนดมาตรการที่เคร่งครัด หรือรุนแรงกว่าก็ได้ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ ข้อ 34 วรรคหนึ่งและวรรคสาม⁹⁴

ดังนั้นประเทศไทย ซึ่งเป็นรัฐภาคี จะต้องพิจารณากฎหมายภายในที่มีอยู่แล้ว โดยเฉพาะพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ว่า มีมาตรการคุ้มครองพยานที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอหรือไม่ เป็นไปตามแนวทางคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาฯ หรือไม่ในการใช้ป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หากจะต้องมีการแก้ไข หรือปรับปรุง หรือบัญญัติกฎหมายบางเรื่องขึ้นใหม่ในพระราชบัญญัติดังกล่าวจะต้องพิจารณาในรายละเอียด รูปแบบ ขอบเขตของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งจะต้องดำเนินการเท่าที่

⁹³ รายละเอียดในบทที่ 1 หน้า 7.

⁹⁴ อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 34 วรรคหนึ่งและวรรคสาม “การปฏิบัติตามอนุสัญญา

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่จำเป็น รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายและทางบริหารที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตน เพื่อประกันการปฏิบัติตามพันธกรณีของตนภายใต้อนุสัญญานี้
2.
3. รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจรับเอามาตรการที่เคร่งครัดหรือรุนแรงกว่ามาตรการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อการป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ”

จำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ข้อ 24 โดยไม่เป็นภาระแก่ประเทศไทยมากเกินไป

3.1.4 มาตรการสำคัญที่เป็นพันธกรณีของรัฐภาคีตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24

จากการที่ได้ศึกษาถึงสาระสำคัญของอนุสัญญาฯ ข้อ 24 ในหัวข้อ 3.1.2 ซึ่งเรียกร้องให้รัฐภาคีตรากฎหมาย หรือกำหนดมาตรการในการคุ้มครองพยาน ญาติ บุคคลอื่นที่ใกล้ชิดพยาน ตลอดจนทั้งผู้เสียหายที่อยู่ในฐานะพยานจากการแก้แค้น ช่มชู้ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับความผิดที่อนุสัญญาฯ ครอบคลุมถึงที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองแก่กาย โดยการย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ การปกปิดรูปพรรณและที่อยู่ การจัดทำมีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานในการให้การของบุคคลดังกล่าว มีความปลอดภัย เช่น อนุญาตให้มีค่าให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่านวิดีโอทัศน์ หรือวิธีการอื่นที่เพียงพอ การจัดทำความตกลง หรือข้อตกลงกับรัฐอื่นเพื่อย้ายถิ่นที่อยู่ของบุคคลดังกล่าว โดยการดำเนินการดังกล่าวจะต้องไม่กระทบสิทธิของจำเลย

นอกจากการใช้มาตรการทางกฎหมายที่จำเป็นในการคุ้มครองพยานแล้ว จะต้องมีการใช้มาตรการต่างๆ ทางบริหารในการดำเนินการดังกล่าวด้วย⁹⁵

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า มาตรการสำคัญที่เป็นพันธกรณีของรัฐภาคีตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24 ประกอบด้วย

1. ให้รัฐภาคีกำหนดผู้ที่จะได้รับการคุ้มครองซึ่งมี พยาน ญาติ บุคคลอื่นที่ใกล้ชิดพยานตลอดทั้งผู้เสียหายที่อยู่ในฐานะพยาน
2. ให้รัฐภาคีให้ความคุ้มครองกรณีอาจเกิดความไม่ปลอดภัยจากการแก้แค้น หรือช่มชู้ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับความผิดที่อนุสัญญาฯ ครอบคลุมถึง
3. ให้รัฐภาคีกำหนดมาตรการคุ้มครองแก่กายที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยที่ไม่กระทบสิทธิของจำเลยดังนี้
 1. การย้ายไปอยู่ที่อื่น
 2. การไม่เปิดเผย หรือจำกัดการเปิดเผยข้อสนเทศเกี่ยวกับรูปพรรณ และที่อยู่

⁹⁵ แหล่งเดิม.

3. การจัดให้มีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานที่ทำให้พยานมีความปลอดภัยในการให้การ เช่น อนุญาตให้มีคำให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่านวิดีโอ หรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม

4. การจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นในการย้ายถิ่นที่อยู่

3.1.5 ความผิดที่ครอบคลุมตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24

ความผิดที่ครอบคลุมตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24 อันนำไปสู่การคุ้มครองพยานต้องเป็นการกระทำที่มีลักษณะข้ามชาติและเกี่ยวข้องกับกลุ่มองค์กรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ซึ่งได้แก่ความผิดดังต่อไปนี้

ก. การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร⁹⁶

ข. การฟอกเงิน⁹⁷

ค. การฉ้อราษฎร์บังหลวง⁹⁸

ง. การขัดขวางความยุติธรรม⁹⁹

จ. การกระทำอาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งมีโทษกำหนดในกฎหมายให้จำคุกขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปีขึ้นไป หรือโทษที่รุนแรงกว่า¹⁰⁰

ฉ. การค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก¹⁰¹

1. การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งบุคคล (โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก) โดยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

- การขู่เข็ญ
- การใช้กำลัง
- การบังคับในรูปแบบอื่นใด
- การฉ้อโกง
- การลักพาตัว
- การหลอกลวง

⁹⁶ แหล่งเดิม. ข้อ 5.

⁹⁷ แหล่งเดิม. ข้อ 6.

⁹⁸ แหล่งเดิม. ข้อ 8.

⁹⁹ แหล่งเดิม. ข้อ 23.

¹⁰⁰ แหล่งเดิม. ข้อ 2(ข).

¹⁰¹ พิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ข้อ 3. ประกอบข้อ 5.

- การใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานะความเลื่อมภัยจากการค้ามนุษย์โดยมิชอบ หรือ

- มีการให้หรือรับเงิน หรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้ความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจควบคุมบุคคลอื่น

- วิธีการดังกล่าวต้องกระทำเพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ ซึ่งอย่างน้อยที่สุดต้องรวมถึง

- การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ
- การเอาคนลงเป็นทาส หรือการกระทำอันเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส
- การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ และ
- การตัดอวัยวะออกจากร่างกาย

2. การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับเด็กไว้เพื่อมุ่งประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์แม้จะไม่มีการใช้วิธีการใดๆ ที่ระบุไว้ในข้อ 1. ก็ตาม

นอกจากฐานความผิดแต่ละฐานแห่งพิธีสารฯ ดังกล่าวข้างต้น ให้รวมไปถึงการพยายามกระทำความผิด การมีส่วนร่วม (ตัวการร่วม) ในการกระทำความผิด การจัดหรือการใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดในฐานความผิดนั้นๆ ด้วย

ข. การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น โดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ¹⁰²

1. การผลิตเอกสารการเดินทาง หรือเอกสารแสดงตนปลอม เพื่อวัตถุประสงค์ในการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น¹⁰³

2. การจัดหา การจัดให้ หรือการครอบครองซึ่งเอกสารการเดินทางปลอม หรือเอกสารแสดงตนปลอมเพื่อวัตถุประสงค์ในการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น¹⁰⁴

3. การกระทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งมิใช่คนชาติ หรือผู้มีถิ่นที่อยู่ถาวรสามารถยังคงอยู่ในรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่จำเป็นเพื่อการอยู่ต่อโดยชอบด้วยกฎหมายในรัฐนั้น ด้วยวิธีการทำปลอมซึ่งเอกสารการเดินทาง เอกสารแสดงตน หรือการจัดหา การจัดให้ หรือการครอบครองซึ่งเอกสารปลอมดังกล่าว หรือด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมายอื่นใด¹⁰⁵

¹⁰² พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ข้อ 6(ก).

¹⁰³ แหล่งเดิม, ข้อ 6(ข)(1).

¹⁰⁴ แหล่งเดิม, ข้อ 6(ข)(2).

¹⁰⁵ แหล่งเดิม, ข้อ 6(ค).

นอกจากฐานความผิดแต่ละฐานแห่งพิธีสาร ดังกล่าวข้างต้นนั้นให้รวมไปถึง การพยายามกระทำความผิด การมีส่วนร่วม (ตัวการร่วม) ในการกระทำความผิด การจัดการหรือการใช้ผู้อื่นกระทำความผิดในฐานความผิดนั้นๆ ด้วย

ซ. การลักลอบผลิตและการค้าอาวุธ โดยผิดกฎหมาย¹⁰⁶

1. การผลิตอาวุธปืนไม่ว่าจะเป็นการผลิตเพียงชิ้นส่วน ส่วนประกอบอื่นๆ ตลอดจนเครื่องกระสุนปืนของอาวุธปืนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย¹⁰⁷

2. การค้าอาวุธปืนไม่ว่าจะเป็นการค้าเพียงชิ้นส่วน ส่วนประกอบอื่นๆ ตลอดจนเครื่องกระสุนปืนของอาวุธ โดยมิชอบด้วยกฎหมาย¹⁰⁸

3. การปลอมแปลงหรือการลบ ทำลาย ชัดออกซึ่งเครื่องหมาย และทะเบียนอาวุธ โดยมิชอบด้วยกฎหมายด้วยวิธีกำจัด หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขเครื่องหมายเลขทะเบียนอาวุธปืน¹⁰⁹

นอกจากฐานความผิดแต่ละฐานแห่งพิธีสารฯ ดังกล่าวข้างต้นนั้นให้รวมไปถึงการพยายามกระทำความผิด การมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด การจัด หรือการใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด การสนับสนุนกระทำความผิด การให้กำลังใจ ยุยงส่งเสริม การกระทำความผิด หรือการให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิดในฐานความผิดนั้นๆ ด้วย

3.1.6 แผนผังแสดงการคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24 และพันธกรณีของ รัฐภาคี

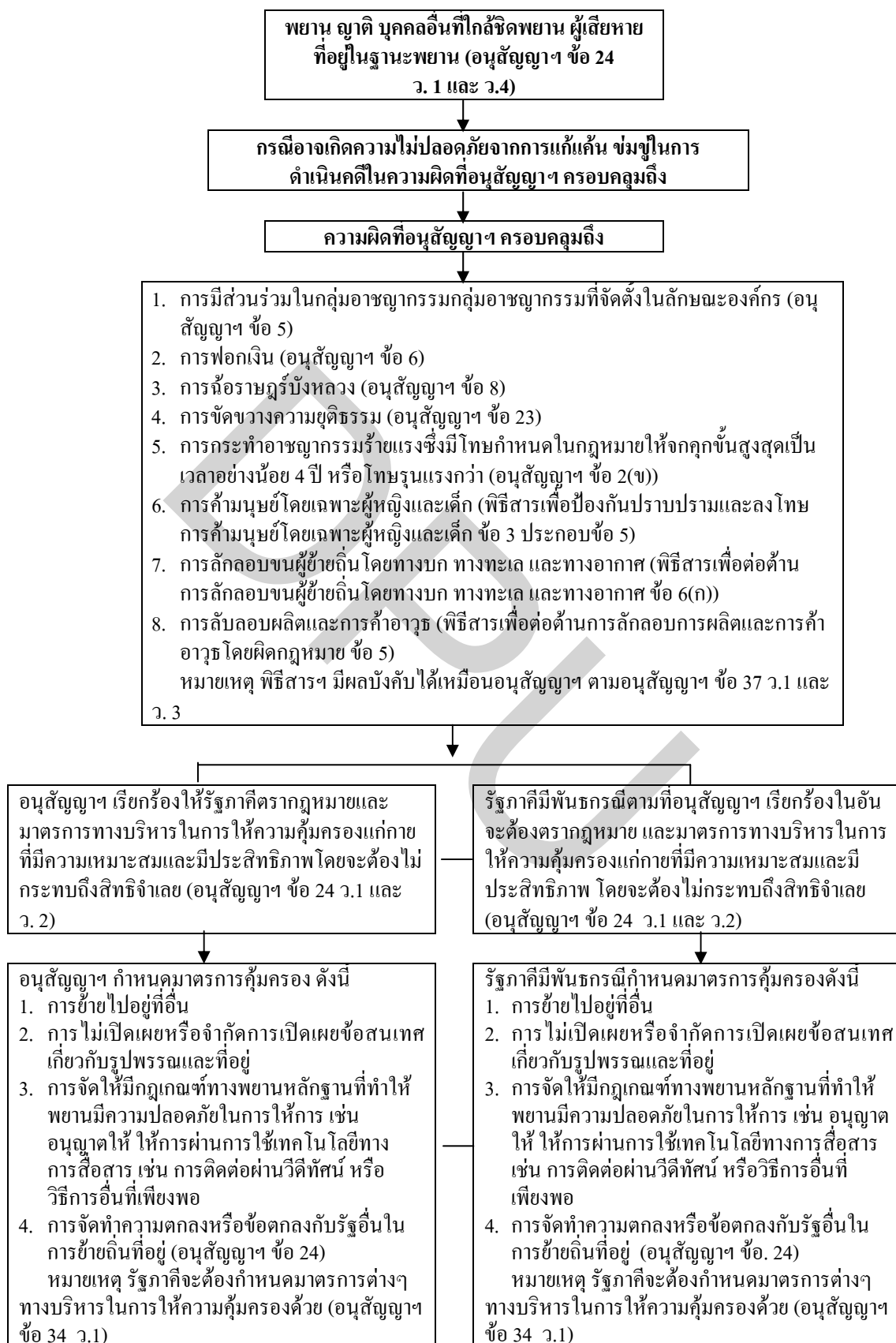
การคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 และพันธกรณีของรัฐภาคี

¹⁰⁶ พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบการผลิต และการค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย ข้อ 5.

¹⁰⁷ แหล่งเดิม. ข้อ 5(a).

¹⁰⁸ แหล่งเดิม. ข้อ 5(b).

¹⁰⁹ แหล่งเดิม. ข้อ 5(c).

3.2 การคุ้มครองพยานตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการใช้มาตรการคุ้มครองพยานสืบเนื่องมาจากความต้องการและข้อเรียกร้องของประชาชนชาวอเมริกา เนื่องจากพยานและผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิดสำคัญบางประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีเกี่ยวกับยาเสพติดได้ถูกฆ่าตาย ถูกข่มขู่ และถูกทำร้ายร่างกายเป็นจำนวนมาก¹¹⁰ มีการใช้มาตรการคุ้มครองพยานที่เป็นระบบก้าวหน้าและซับซ้อนที่สุดโดยมีกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองพยานในปี ค.ศ. 1970 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม (The Organized Crime Control Act 1970) โดยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในการให้ความคุ้มครองพลอดภัยและความปลอดภัยของพยานบุคคลตลอดทั้งบุคคลในครอบครัวที่จะเป็นพยานในการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรม¹¹¹ จนกระทั่งปี ค.ศ. 1971 กระทรวงยุติธรรมของสหรัฐอเมริกา จึงได้กำหนดมาตรการและหลักเกณฑ์การคุ้มครองพยานในคดีอาญา เพื่อให้ความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของพยานตลอดจนบุคคลในครอบครัวของพยาน โดยใช้ชื่อว่า “โครงการคุ้มครองพยาน” (Witness Security Program) จากนั้นอีก 3 ปี สมาคมอัยการแห่งชาติและกระทรวงยุติธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา จึงได้ก่อตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือเหยื่อและพยานขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1974 คณะกรรมการดังกล่าวได้ทำการรวบรวมรายชื่อแผนงานดำเนินงานช่วยเหลือเหยื่อ และพยานจากท้องถิ่นต่างๆ ใน 17 มลรัฐ จำนวน 33 แผนงาน นำมาศึกษาและทดสอบเพื่อขยายผลไปสู่ท้องถิ่นอื่น ๆ ทั่วประเทศ ควบคุมดูแลของรัฐบาลกลาง¹¹² ในการดำเนินการคุ้มครองพยานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1971 มีพยานเข้ามาอยู่ในโครงการคุ้มครองพยานจำนวนมากกว่า 6,600 คน และศาลสามารถตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดได้ถึง 39%¹¹³

3.2.1 ผู้ที่จะได้รับความคุ้มครอง

United States Code. Title 18, Part II Chapter 224 Section 3521 (a)(1), (b)(1) กำหนดผู้ที่จะได้รับความคุ้มครอง ได้แก่ พยาน ผู้ที่จะเป็นพยาน ตลอดจนสมาชิกในครอบครัว หรือ

¹¹⁰ เอนก อะนันทวรรณ. (2544). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : ศึกษากรณีคุ้มครองพยานในคดีอาญา. หน้า 39.

¹¹¹ เมทินี ชโลธร. (2543). การปฏิบัติต่อพยานบุคคลในคดีอาญา. หน้า 39.

¹¹² เอนก อะนันทวรรณ. แหล่งเดิม. หน้า 39-40.

¹¹³ รายงานพิเศษ (2544, กรกฎาคม). “กฎหมายคุ้มครองพยาน : ความฝันที่ยังอยู่ไกลจากกระบวนการยุติธรรม.” สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ปีที่ 48, ฉบับที่ 6. หน้า 35.

บุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับพยานในกรณีที่บุคคลดังกล่าว อาจจะได้รับอันตรายจากการที่พยานนั้นๆ ให้ความร่วมมือกับทางการ โดยอยู่ในอำนาจของอัยการสูงสุด ในการให้ความคุ้มครอง นอกจากนี้ยังให้ความคุ้มครองรวมไปถึงผู้เสียหายที่อยู่ในฐานะพยานตาม United States Code. Title 42, Chapter 112 Section 10607 (c)(4)¹¹⁴ ทั้งยังให้ความคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลข่าวสารในคดีความผิดสำคัญโดยเฉพาะการก่อการร้าย หรือการจารกรรมข้อมูล ตาม United States Code. Title 18, part II, Chapter 204 Section 3073 และ 3076 ด้วย¹¹⁵

3.2.2 ประเภทความผิดที่นำไปสู่การคุ้มครอง

United States Code. Title 18, Part II, Chapter 224 Section 3521 (a)(1) ได้บัญญัติว่าต้องเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรม หรือความผิดร้ายแรงอื่นๆ เช่น¹¹⁶

- ก. การลักลอบค้ายาเสพติด
- ข. การพนันในลักษณะมีเครือข่ายโยงใย (Syndicated Gambling)
- ค. การกรรโชก น้อโกง
- ง. การให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- จ. การฟอกเงิน
- ฉ. การใช้อิทธิพลครอบงำเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ช. การกระทำความผิดในคดีสำคัญโดยเฉพาะการก่อการร้ายหรือการจารกรรมข้อมูล¹¹⁷
- ซ. การลักลอบผลิตและค้าอาวุธ
- ฌ. การลักลอบขนชาวต่างชาติเข้าประเทศ
- ฎ. การน้อราษฎ์บังหลวง
- ฏ. การขัดขวางความยุติธรรมในส่วนสำคัญ
- ฐ. การกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ การค้าประเวณีที่กระทำในรูปองค์การอาชญากรรม
- ฑ. การลักลอบขนของหนีภาษี

¹¹⁴ Chapter 112 Victim compensation and assistance.

¹¹⁵ Chapter 204 Rewards for in formation concerning terrorist act and Espionage.

¹¹⁶ ชัยชนะ วิบูลย์พันธ์. (2539). *มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมกระทำโดยผู้มีอิทธิพล*. หน้า 42-43.

¹¹⁷ Chapter 112 แหหลังเดิม. และ Chapter 204. แหหลังเดิม.

3.2.3 วิธีดำเนินการของโครงการคุ้มครองพยาน

ในระยะเริ่มแรกจะทำการคุ้มครองพยานไปอยู่ในที่ปลอดภัย (Safe House) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นภายในค่ายทหาร ต่อมามีการพัฒนาการทำให้สมบรูณ์รัดกุมยิ่งขึ้น จนสามารถให้ความคุ้มครองรวมทั้งครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น เช่น จัดหาที่อยู่ใหม่ รวมทั้งช่วยเหลือหาที่ทำงาน และที่ศึกษาของบุตรจนเชื่อมั่นได้ว่ามีความปลอดภัยเพียงพอ เป็นต้น¹¹⁸

3.2.4 การพิจารณาจัดเข้าสู่โครงการคุ้มครองพยาน

United States Code. Title 18, Part II, Chapter 224 Section 3521 บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของอัยการสูงสุด จะเป็นผู้มีหน้าที่พิจารณาว่าพยานคนใดสมควรเข้าอยู่ในโครงการคุ้มครองพยาน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ก. การรวบรวมข้อมูลก่อนเข้าสู่โครงการคุ้มครองพยาน

ตาม United States Code. Title 18, Part II, Chapter 224 Section 3521(c) ก่อนที่จะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลใด อัยการสูงสุดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจะต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ รวมถึงประวัติอาชญากรรม (ถ้ามี) และประเมินสภาพทางจิตใจของบุคคลนั้นด้วย นอกจากนี้อัยการสูงสุดจะต้องจัดทำรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรขึ้นแต่ละคดี (Possible risk or danger) ประกอบการพิจารณาก่อนว่าบุคคลนั้นๆ มีความเหมาะสมที่จะสามารถเข้าร่วมในโครงการคุ้มครองพยานได้หรือไม่

อนึ่งตาม United States Code. Title 18, Part II, Chapter 224 Section 3521 (a)(1), (b)(1) ในการพิจารณาว่าควรจะให้ ความคุ้มครองแก่บุคคลใดหรือไม่ อัยการสูงสุดจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นที่จะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลดังกล่าว ซึ่งอาจได้รับอันตรายแก่กาย หรือให้ความคุ้มครองแก่สุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพแก่บุคคลดังกล่าว รวมถึงสุขภาพจิตที่ดี และการปรับตัวเข้ากับสังคมเท่าที่อันตรายจะมีขึ้นแก่บุคคลนั้น นอกจากนี้ United States Code. Title 18, Part II, Chapter 224 Section 3521(c) อัยการสูงสุดจะต้องคำนึงถึงประวัติอาชญากรรมของบุคคลนั้น ทางเลือกที่จะให้ความคุ้มครองความเป็นไปได้ที่จะได้มาซึ่งคำเบิกความของพยานที่คล้ายคลึงจากแหล่งอื่นๆ ความสำคัญของคำเบิกความของบุคคลนั้น ผลการตรวจสอบสภาพทางจิตใจของพยาน ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ที่อัยการสูงสุดเห็นว่าเหมาะสม ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าอันตรายที่จะเกิดแก่สาธารณะและบุคคลผู้เคราะห์ร้ายหรือเหยื่อของอาชญากรรม (Innocent Victim) ประกอบด้วยว่ามีความร้ายแรงมากน้อยเพียงใด หากเห็นว่าอันตรายแก่เหยื่ออาชญากรรมมีมากกว่า

¹¹⁸ “The Federal Witness Security Program.” *Newsweek*, January 1981, p. 12.

ความจำเป็นที่จะได้รับจากคำเบิกความของพยานนั้นๆ อัยการสูงสุดจะไม่จัดให้มีการคุ้มครองพยานนั้นๆ

ถ้าหากในการติดต่อประสานงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน อัยการสูงสุดจะเป็นผู้มีบทบาทเป็นอย่างมาก โดยจะติดต่อประสานงานกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกับหน่วยงาน United States Marshals และในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจในกระบวนการต่างๆ จะมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะทำงานร่วมกันกับพนักงานอัยการทุกขั้นตอน

ข. การจัดทำข้อตกลงเบื้องต้น (Memorandum of Understanding)

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรให้บุคคลใดเข้าสู่โครงการคุ้มครองพยาน อัยการสูงสุด จะต้องจัดทำข้อตกลงเบื้องต้น (Memorandum of Understanding) กับผู้จะขอรับความคุ้มครองเสียก่อน ตามที่บัญญัติไว้ใน United States Code, Title 18, Part II, Chapter 224 Section 3521 (d)(1) อาทิเช่น

1. ข้อตกลงจะต้องให้การและให้ข้อมูลแก่พนักงาน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินคดี
2. ข้อตกลงจะไม่ก่ออาชญากรรมใดๆ เสียเอง
3. ข้อตกลงจะทำการใดๆ ที่จำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงการคืนข้อมูลโดยบุคคลอื่นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองแก่บุคคลนั้น
4. ข้อตกลงจะปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบังคับ หรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (Legal Obligations) และคำพิพากษาของศาล (Civil Judgements)
5. ข้อตกลงจะต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของรัฐบาล ผู้ซึ่งจัดให้มีการใช้ความคุ้มครอง
6. ข้อตกลงจะมอบให้บุคคลใดเป็นตัวแทนเพื่อปฏิบัติตามกระบวนการให้ลู่ทางไป
7. ข้อตกลงจะสาบานว่าจะปฏิบัติตามกฎหมายอันสำคัญทุกประการอันรวมถึงหน้าที่อันเกี่ยวเนื่องกับอำนาจปกครองเด็กและสิทธิการเข้าเยี่ยมเยียน
8. ข้อตกลงจะเปิดเผยซึ่งการได้รับการให้ประกันทัณฑ์บน และคุมประพฤติใดๆ หากบุคคลนั้นอยู่ระหว่างคุมประพฤติ หรือให้ประกันภายใต้กฎหมายแห่งมลรัฐใด และให้ความยินยอมในการเข้ากำกับดูแลของรัฐบาลกลาง (ตามมาตรา 3522)

9. ข้อตกลงจะต้องรายงานอย่างสม่ำเสมอถึงกิจกรรมและที่อยู่ปัจจุบันให้เจ้าหน้าที่ของโครงการทราบ

10. อัยการสูงสุดอาจยกเลิกมาตรการให้ความคุ้มครองได้ เมื่อได้มีการฝ่าฝืนข้อตกลงดังกล่าวอย่างร้ายแรง โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร (Notice) พร้อมทั้งให้แจ้งผลให้ผู้นั้นทราบ คำสั่งยกเลิกเป็นเด็ดขาด

ข้อตกลงเบื้องต้น (Memorandum of Understanding) จะต้องมีข้อตกลงความรับผิดชอบของบุคคลและข้อตกลงต่างๆ รวมทั้งการกำหนดโทษบุคคล ซึ่งนำข้อมูลเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานมาเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยจะมีความผิดทั้งโทษจำคุก และปรับรวมทั้งการศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับกรณีที่รัฐใช้ระบบการคุ้มครองพยาน (Witness Protection Program) ต่อกระบวนการยุติธรรม การให้พยานบุคคลเข้าสู่โครงการคุ้มครองพยาน ยังใช้ในกรณีผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความผิดในคดีสำคัญโดยเฉพาะการก่อการร้าย หรือและมีการปกปิดสิ่งที่ใช้ยืนยันตัวบุคคล รวมทั้งครอบครัว หรือคุ้มครองด้วยวิธีอื่นๆ¹¹⁹

3.2.5 กฎเกณฑ์ที่พยานจะต้องปฏิบัติ

เมื่อพยานได้รับการคุ้มครองตามโครงการคุ้มครองพยาน พยานจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ซึ่งเป็นข้อจำกัดบางประการที่กำหนดไว้เพื่อให้เกิดความปลอดภัยยิ่งขึ้นดังนี้

- (1) พยานจะต้องไม่พบกับเพื่อนเก่าและญาติ เว้นแต่คู่สมรส และบุตรของตนเองเท่านั้น
- (2) พยานจะนำเอาอัลบั้มรูปส่วนตัวของพยานไปได้เพียง 1 อัลบั้ม
- (3) หากมีจดหมายใดๆ ส่งถึงพยาน จะต้องทำลายจดหมายนั้นทันทีเมื่ออ่านจบ
- (4) พยานจะต้องไม่รับโทรศัพท์เอง แต่สามารถโทรศัพท์ไปหาครอบครัวได้ โดยจะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐช่วยเหลือติดต่อโทรศัพท์ให้
- (5) จะมีการฝึกอบรมอาชีพ หรือหางานใหม่ให้ เมื่อพยานทำงานมีรายได้แล้ว รัฐบาลจะงดเงินช่วยเหลือ

3.2.6 มาตรการให้ความคุ้มครองพยาน

Organized Crime Control Act of 1970 และ Comprehensive Crime Control Act of 1984 ได้กำหนดมาตรการให้ความคุ้มครองพยานเมื่อพยานบุคคลใดได้รับการพิจารณาให้เข้าสู่โครงการคุ้มครองพยานดังนี้¹²⁰

¹¹⁹ ประยูทธ แก้วก๊กดี. (2542). การคุ้มครองความปลอดภัยของพยานบุคคลในคดีอาญา. หน้า 68.

¹²⁰ แหล่งเดิม. หน้า 41-42.

(1) รัฐจะจัดการให้มีการย้ายถิ่นที่อยู่ของพยานและครอบครัวให้พ้นจากเขตอันตราย (Danger Area) ไปยังเขตที่ปลอดภัย (Secure Area)

(2) รัฐจะร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเปลี่ยนชื่อ สกุล ตามที่ตั้งใหม่ให้พยานและครอบครัวพร้อมจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Identity) ทั้งหมดขึ้นแทนของเดิม¹²¹

(3) รัฐจะจัดหาบ้านพัก การรักษาพยาบาล การฝึกงาน สถานที่ศึกษาของบุตร และจัดหางานให้ใหม่ตามความรู้ความถนัดของพยาน

(4) รัฐจะให้ค่าครองชีพเบื้องต้นจนกว่าพยานจะช่วยเหลือตนเอง และครอบครัวได้

(5) รัฐจะให้ความคุ้มกันพยานตลอด 24 ชั่วโมง ขณะเมื่อพยานไปให้การหรือไปเบิกความต่อศาล

นอกจากนี้ United States Code. Title 18, Part II, Chapter 224 Section 3521 (a)(1), (b)(1) ได้ให้อำนาจอัยการสูงสุดเป็นผู้ออกกฎระเบียบ ที่จะให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้ที่จะเป็นพยาน ตลอดจนสมาชิกในครอบครัว หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับพยาน หากอัยการสูงสุดเห็นว่าเป็นความจำเป็นที่จะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลดังกล่าว ซึ่งอาจได้รับอันตรายแก่กาย หรือให้ความคุ้มครองแก่สุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิภาพแก่บุคคลดังกล่าวนั้น รวมถึงสุขภาพจิตที่ดี และการปรับตัวเข้ากับสังคม เท่าที่อันตรายนั้น อาจจะมีขึ้นแก่บุคคลนั้น ด้วยการจัดการเปลี่ยนชื่อ สกุล ย้ายที่อยู่ อาชีพใหม่ ตามดุลพินิจของอัยการสูงสุด โดยระเบียบหรือข้อบังคับอัยการสูงสุดอาจ

1. จัดหาให้ซึ่งเอกสารใดอันจะมีผลให้บุคคลนั้นสามารถมีรูปพรรณสัณฐานใหม่ หรือเอกสารใด อันเป็นการให้ความคุ้มกันแก่บุคคลนั้น

2. จัดหาให้ซึ่งที่พักอาศัย

3. จัดหาพาหนะในการขนส่งเฟอร์นิเจอร์และทรัพย์สินส่วนตัวของบุคคลนั้นไปยังถิ่นที่อยู่ใหม่

4. จัดหาให้ซึ่งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นแก่การอยู่อาศัยในจำนวนซึ่งกำหนดไว้ในระเบียบ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอัยการสูงสุด ภายในระยะเวลาที่อัยการสูงสุดเห็นควร

5. ให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลนั้นให้ได้รับการจ้างงาน

6. จัดหาให้ซึ่งการบริการใดๆ อันจำเป็นที่จะช่วยเหลือบุคคลนั้นให้ดำรงชีพได้ด้วยตนเอง

¹²¹ การดำเนินการดังกล่าวจะทำให้พยานและครอบครัวกลายเป็นบุคคลใหม่ที่ไม่มีการรู้จัก และสงสัยว่าเดิมเป็นใคร และไม่สามารถตรวจสอบได้จากหลักฐานเดิม

7. เปิดเผยหรือปฏิเสธที่จะเปิดเผย รูปพรรณสัณฐาน¹²² หรือที่อยู่ของบุคคล อันได้มีการย้ายที่อยู่ใหม่ หรือได้รับความคุ้มครอง หรือเรื่องอื่นใด อันเกี่ยวข้องกับบุคคล หรือโครงการคุ้มครองพยานนั้น หลังจากได้ชี้แจงน้ำหนักกว่าจะมีอันตรายใดอาจเกิดขึ้นกับบุคคลนั้น หรือแก่ประสิทธิภาพโดยทั่วไปของโครงการนั้น โดยคำนึงถึงผลประโยชน์แก่สาธารณะที่จะได้จากการเปิดเผยเว้นเสียแต่ว่าในกรณีที่อัยการสูงสุดได้รับคำร้องจากรัฐ พนักงานเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หรือตามคำสั่งศาลให้เปิดเผยรูปพรรณสัณฐาน ที่พักอาศัย ประวัติอาชญากร ลายพิมพ์นิ้วมืออันเกี่ยวข้องกับบุคคล ซึ่งได้มีการย้ายที่อยู่ใหม่ หรือได้รับความคุ้มครองนั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ เมื่ออัยการสูงสุดทราบ หรือในคำร้องนั้นระบุว่าบุคคลเช่นว่านั้นอยู่ระหว่างถูกสืบสวน สอบสวน หรือถูกจับในความผิด ซึ่งมีอัตราโทษเกินกว่า 1 ปี หรือเป็นคดีอุกฉกรรจ์¹²³

8. เก็บรักษาความลับเกี่ยวกับรูปพรรณสัณฐาน และที่พักอาศัยของบุคคลนั้น ในเรื่องการบังคับให้ขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้กฎหมายรัฐบาลกลาง หรือกฎหมายของมลรัฐรวมทั้งการกำหนดทางเลือกขึ้นมาทดแทนวิธีการที่ตามปกติต้องปฏิบัติภายใต้กฎหมายรัฐบาลกลาง หรือของมลรัฐในเรื่องการขึ้นทะเบียนและการติดตามค้นหาบุคคลนั้นและ

9. ยกเว้นการที่ต้องทำตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหาบริการวัสดุ และอุปกรณ์ และปรับปรุง การก่อสร้างที่พักอาศัยอันปลอดภัยในอาคารตามบทบัญญัติของกฎหมายอื่น หากเป็นการจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของพยาน และความสำเร็จของแผนการให้ความคุ้มครองพยาน

นอกจากนี้ หากเป็นภัยอันใกล้จะถึง หรือหากไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่บุคคลซึ่งอาจได้รับความคุ้มครองได้ทันที ซึ่งจะมีผลกระทบอย่างแรงต่อการสืบสวน สอบสวนที่กำลังดำเนินการอยู่ได้ให้อำนาจอัยการสูงสุดตาม United States Code, Title 18, Part II, Chapter 224 Section 3521 (c) ที่อาจออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวแก่บุคคลนั้นไปพลางก่อน ตามมาตราที่กล่าวถึงข้างต้นได้ก่อนที่จะมีการประเมินผลเป็นลายลักษณ์อักษรหรือตัดสินใจประการใด ในการรวบรวมข้อมูลก่อนเข้าสู่โครงการคุ้มครองพยานหรือการจัดทำข้อตกลงเบื้องต้น (Memorandum of Understanding)

¹²² พจนานุกรมไทย (พิมพ์ครั้งที่ 14), 2537, หน้า 814. ได้ให้ความหมายคำว่า “รูปพรรณสัณฐาน” หมายถึง รูปร่างผิวพรรณ และทรวดทรงลักษณะ

¹²³ หมายถึง กฎหมายได้ยกเว้นกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีสิทธิเปิดเผยถึงเรื่อง และตัวตนของพยานได้ ถ้าต่อมาในภายหลังพยานผู้นั้นถูกสอบสวน หรือถูกจับด้วยข้อหาว่าได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง วันชัย รุจนวงศ์. (2537, พฤศจิกายน). “มาตรการคุ้มครองพยานบุคคล.” วารสารอัยการ, ปีที่ 17, ฉบับที่ 201. หน้า 102.

ทั้ง United States Code. Title 18, Part II, Chapter 224 Section 3521 b(3)

กำหนดว่า บุคคลใดก็ตามโดยปราศจากการอนุญาตของอัยการสูงสุด ได้เปิดเผยโดยจงใจ ซึ่งข้อมูลอันได้รับจากอัยการสูงสุดตามข้อ 7 ข้างต้นจะต้องชำระค่าปรับเป็นจำนวน 5,000 เหรียญสหรัฐ หรือจำคุกไม่ต่ำกว่า 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับการสอบสวน การสืบพยานเด็ก มีการให้ประกันความปลอดภัยในการให้การ โดยการใช่เทคโนโลยีทางการสื่อสาร โดยการบันทึกวีดีโอเทป หรือใช้โทรทัศน์วงจรปิด¹²⁴ โดยศาลสูงสุดยังได้ยอมรับให้มีการสืบพยานโดยวิธี Video conferencing¹²⁵ นอกจากนี้ในระหว่างการพิจารณาจำเลยจะถูกตัดสิทธิในการเผชิญหน้ากับพยาน หากจำเลยก่อความวุ่นวาย ก่ออันตรายถึงขั้นต้องเอาตัวจำเลยออกไป¹²⁶ แต่หากมีจำเลยหลายคนและจำเลยคนใดก่อความวุ่นวาย ก่ออันตรายก็ก่ตัดสิทธิของจำเลยคนนั้นในการเผชิญหน้ากับพยาน

ในการให้ความคุ้มครองพยาน หรือผู้ที่จะเป็นพยานตลอดทั้งสมาชิกในครอบครัว หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับพยาน อัยการสูงสุดอาจมอบอำนาจการให้ความคุ้มครองให้กับรองอัยการสูงสุดซึ่งรับผิดชอบแผนกคดีอาญาในกระทรวงยุติธรรม ผู้ช่วยอัยการสูงสุดซึ่งรับผิดชอบงานด้านสิทธิมนุษยชนในกระทรวงยุติธรรม (เท่าที่การมอบอำนาจนั้น

¹²⁴ สุพิศ ปรามิตพลกรัง.(2539, ตุลาคม-ธันวาคม). “ปัญหาและข้อพิจารณากรณีเด็กเป็นพยานในคดีอาญา.” **ตุลพาห, ปีที่ 43, เล่มที่ 4.** หน้า 28-29.

การบันทึกวีดีโอเทปเป็นการบันทึกคำให้การของเด็กโดยการบันทึกล่วงหน้าก่อนจะพิจารณาคดี แล้วนำวีดีโอที่บันทึกคำให้การของพยานที่เป็นเด็กเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของคดีที่เกิดขึ้น นำมาเป็นพยานในการพิจารณาคดีในศาล พนิดา เสวตสุนทร. (2543, มกราคม-เมษายน). “การสืบพยานบุคคลในคดีอาญาโดยใช้สื่อภาพและเสียงเชิงปฏิสัมพันธ์.” **ตุลพาห, ปีที่ 47, เล่มที่ 1.** หน้า 36-37.

การใช้โทรทัศน์วงจรปิด เป็นการสืบพยานที่กระทำในศาล โดยให้พยานที่เป็นเด็กอยู่ในห้องอีกห้องหนึ่งต่างหากจากห้องพิจารณา โดยถ่ายทอดการเบิกความของพยานที่เป็นเด็กผ่านระบบโทรทัศน์วงจรปิดเข้าไปยังห้องพิจารณาคดี โดยที่ศาล อัยการหรือทนายโจทก์ ทนายจำเลย อยู่ในห้องพิจารณา โดยศาลและคู่ความทั้งสองฝ่ายสามารถถามคำถามต่อพยานที่เป็นเด็ก แต่พยานไม่เห็นฝ่ายที่อยู่ในห้องพิจารณา แหล่งเดิม. หน้า 42-43.

¹²⁵ <http://www.rediff.com/news/2003/apr/02sc.htm>.

Video conferencing เป็นการสื่อสารด้วยเครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นการสื่อสารแบบ two way communication โดยสัญญาณภาพและเสียงจะถูกส่งไปยังที่สัญญาณเดียวกันทั้งไปและกลับ ผู้ส่งสัญญาณและผู้รับสัญญาณสามารถติดต่อสื่อสารโต้ตอบกันได้โดยจะเห็นภาพของบุคคลและเหตุการณ์ซึ่งกันและกันทั้งในระยะทางไกลหรือระยะใกล้เพียงแต่ห้องติดกัน พนิดา เสวตสุนทร. แหล่งเดิม. หน้า 32.

¹²⁶ Illinois V.Allen. (1970).

เกี่ยวเนื่องกับคดีสิทธิมนุษยชนในทางอาญา) และแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของกระทรวงยุติธรรมตาม United States Code. Title 18 Part II, Chapter 224 Section 3521 (d)(3)

สำหรับการพิจารณาใช้มาตรการให้ความคุ้มครองพยานของประเทศอเมริกาจะใช้มาตรการดังกล่าวทั้งหมด หรือหลายๆ อย่างประกอบกันได้ตามความเหมาะสมโดยพนักงานอัยการ และ United States Marshals จะมีบทบาทตัดสินใจร่วมกันทุกขั้นตอน

3.2.7 กองทุนค่าทดแทนแก่ผู้เสียหาย (Victims Compensation Fund)

United States Code. Title 18, Part II, Chapter 224 Section 3525 ได้กำหนดให้มีกองทุนทดแทนแก่ผู้เสียหาย (Victims Compensation Fund) โดยให้เป็นหน้าที่ของอัยการสูงสุดรับผิดชอบดังนี้

(1) อัยการสูงสุดจะจ่ายเงินทดแทนในกรณีที่พยานผู้ได้รับความคุ้มครองตามโครงการนี้ ถูกทำร้ายถึงตาย หรือบาดเจ็บขั้นรุนแรง (Serious injury)

(2) อัยการสูงสุดจะต้องรายงานการใช้จ่ายตามโครงการนี้ต่อสภา Congress ของประเทศสหรัฐอเมริกา ภายในกำหนด 4 เดือน หลังสิ้นปีงบประมาณ

(3) งบประมาณที่ใช้ในโปรแกรมนี้เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) (Fiscal year) เป็นเงิน 1,000,000 เหรียญสหรัฐต่อปี

(4) อัยการสูงสุดจะเป็นผู้กำหนดระเบียบการใช้จ่ายค่าตอบแทนโดยจะจ่ายได้ไม่เกิน 50,000 เหรียญสหรัฐต่อราย

3.2.8 บทบาทของ United States Marshals

United States Marshals หรือตำรวจศาลเป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงยุติธรรม มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารร่วมกันกับกระทรวงการคลัง โดย United States Marshals เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน การตัดสินใจว่าจะให้ความคุ้มครองพยานคนใดจะอยู่ในดุลพินิจของหน่วยงานดังกล่าวขึ้นตรงต่อประธานาธิบดี และอยู่ในความควบคุมของศาล United States Marshals มีหน้าที่หลักคือตามจับกุมผู้กระทำผิด เช่น ผู้หลบหนีการประกันตัว รักษาความปลอดภัยในบริเวณศาล (ตำรวจศาล)

นอกจากนี้ United States Marshals จะมีบทบาทในการคุ้มครองผู้เสียหายในระหว่างพิจารณาในศาลร่วมกับพนักงานอัยการ¹²⁷

¹²⁷ United States Code. Title 42, Chapter 112 Section 10607 (c) (4).

ก. การแบ่งความรับผิดชอบ United States Marshals

United States Marshals ได้มีการแบ่งความรับผิดชอบออกเป็นหน่วยงานย่อยอีก 3 ระดับคือ

1. สำนักงานใหญ่ (Marshals Service Headquarters)
2. สำนักงานภาค/สำนักงานเขต (Regional Offices) ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 12

แห่ง และแบ่งแยกเป็นสาขาย่อยอีก 95 แห่ง

3. หน่วยงานกลาง (Metro Units)

หน่วยงานทั้งสามระดับดังกล่าว จะมีหน้าที่ทำการตรวจสอบให้การคุ้มครองพยานโดยเจ้าพนักงานเหล่านั้นได้รับฝึกฝนมาเป็นอย่างดี เพื่อคอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่พยาน และยังทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น (Local Marshal) ในเรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานอีกด้วย¹²⁸

ข. วิธีการบริหารงาน

มีสายการบังคับบัญชาสูงขึ้นไปในการตัดสินใจโดยแยกบุคคลเหล่านี้ออกจากกระทรวงยุติธรรม อัยการสูงสุดอาจมอบหมายหน้าที่บางอย่างให้ United States Marshals ได้ อัยการสูงสุดจะเป็นผู้ดูแลผู้ที่เข้ามาอยู่ในโครงการคุ้มครองพยานในระบบระยะยาวด้วย กล่าวคือเป็นหน้าที่ของ 2 หน่วยงานหลักที่บังคับใช้กฎหมายคือกระทรวงการคลังจะรับผิดชอบเรื่องการเงิน ส่วน United States Marshals เป็นผู้ที่มีหน้าที่คุ้มครองพยาน

ค. การช่วยเหลือพยาน

มีหน่วยงานในการให้ความช่วยเหลือแก่พยาน และดูแลสิทธิของผู้เสียหาย รวมถึงไปถึงครอบครัวของผู้เสียหายโดยเน้นการให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับพนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม

ง. วิธีการเบื้องต้นที่ต้องทราบเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน

ในเบื้องต้นจะต้องรู้และรับทราบถึงชีวิตประจำวันของพยาน กล่าวคือวันหนึ่งๆ พยานอยู่ที่ไหน ทำอะไร ทำงานที่ไหน ฯลฯ หน้าที่นี้เป็นของตำรวจสายสืบเป็นผู้ติดต่อกับผู้ที่จะมาเป็นพยานตลอดเวลา

¹²⁸ The Witness Security Program was authorized in 1970 by The Organized Crime Control Act of 1970 and The Comprehensive Crime Control Act of 1984.

จ. รูปแบบการคุ้มครองพยาน

ในการคุ้มครองพยานนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ กล่าวคือ

1. การคุ้มครองในระบบระยะสั้น

เป็นการคุ้มครองพยานที่อาศัยความสมัครใจไม่ได้ใช้กฎหมายบังคับบุคคลใดให้มาเข้าโครงการดังกล่าว โดยกำหนดการโยกย้ายพยานบุคคลออกจากบริเวณซึ่งคาดว่า จะมีอันตรายหรือมีบุคคลที่จะเข้ามาทำร้ายจนกว่าจะแน่ใจว่าพยานบุคคลดังกล่าวจะปลอดภัย เช่น ทำการย้ายจนกว่าบุคคลจะทำอันตรายพยานนั้นถูกศาลพิพากษาให้จำคุก และมีการประเมินค่าบุคคลนั้นพ้นจากภาวะอันตรายแล้วหรือไม่ หากมีภาวะอันตรายเกิดขึ้นใหม่ก็สามารถทำการร้องขอให้มีการคุ้มครองอีกได้ ในกรณีผู้ต้องหาที่กั้นไว้เป็นพยานที่อยู่ในเรือนจำ ประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีการร่วมมือกันระหว่างตำรวจและหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและสหพันธ์เพื่อคุ้มครองพยานให้มีความปลอดภัยในการดำเนินคดี

ในการหาที่อยู่ United States Marshals จะจ่ายเงินให้ในการที่จะให้พยานมาช่วยเหลือในการดำเนินคดี เป็นต้น โครงการคุ้มครองพยานของประเทศสหรัฐอเมริกา จะใช้มาตรการคุ้มครองในระบบระยะสั้นมากกว่าระบบระยะยาว เพราะจะคุ้มครองพยานจนกระทั่งศาลเสร็จสิ้นกระบวนการ โดยพิจารณาว่าการคุกคามยังมีอยู่หรือไม่ กล่าวคือ จะทำให้จนกระทั่งคดีจบ

2. การคุ้มครองในระบบระยะยาว

การคุ้มครองในระบบนี้จะมีความเข้มงวดมาก โดยมีระบบตายตัวขึ้นอยู่กับความสมัครใจของพยานที่จะต้องทราบให้แน่ใจก่อน กล่าวคือ ใครหรือผู้ใดจำเป็นหรือไม่ที่จะได้รับความคุ้มครอง พิจารณาถึงบุตร ภริยา ผู้ใกล้ชิดกับพยานที่จะต้องได้รับการพิจารณา เช่น บุตร ภริยาของพยาน จะต้องย้ายไปพร้อมด้วยหรือไม่ โดยจะต้องมีการประเมินโดย United States Marshals และอัยการร่วมกัน

ในการคุ้มครองลักษณะนี้ United States Marshals จะดำเนินการโดย

1. ย้ายถิ่นที่อยู่ของพยานและครอบครัวให้พ้นจากเขตอันตราย (Danger Area) ไปยังเขตที่ปลอดภัย (Secure Area)
2. ขอให้ศาลมีคำสั่งเปลี่ยนชื่อ นามสกุล ตามที่ตั้งใหม่ให้พยานและครอบครัวพร้อมจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Identity) ทั้งหมดขึ้นแทนของเดิม
3. จัดหาบ้านพัก การรักษาพยาบาล การฝึกงาน สถานที่ศึกษาของบุตรและจัดหางานให้ใหม่ตามความรู้ความถนัดของตน

4. จ่ายค่าครองชีพเบื้องต้น จนกว่าพยานจะช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้

5. ให้ความคุ้มครองพยานตลอด 24 ชั่วโมง ขณะเมื่อพยานไปให้การหรือเบิกความต่อศาล

United States Marshals ปกติจะไม่ไปทำการคุ้มครองพยานในรัฐต่างประเทศ แต่หากจะต้องดำเนินการในเรื่องนี้ ก็จะมีความพร้อมในการดำเนินการ โดยเก็บเป็นความลับ ซึ่งอาจจะดำเนินการในประเทศที่มีอาณาเขตอยู่ในความปกครองอย่างเช่น เกาะกวม เป็นต้น แต่หากจะต้องดำเนินการให้พยานไปอยู่ในรัฐอื่นก็ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ

ในการย้ายฐานที่อยู่ให้แน่ใจว่าพ้นจากการถูกคุกคามจริงๆ เมื่อย้ายที่อยู่ไปแล้วอาจถูกคุกคามได้อีกหรือไม่ อาจมีการใช้เครื่องจับเท็จ แบบทดสอบบุคคลิกอุปนิสัยใจคอของพยานก่อนประกอบการพิจารณาด้วย หลังจากนั้นแล้วอัยการสูงสุดจะจัดทำข้อตกลงเบื้องต้น (Memorandum of Understanding) กับบุคคล แต่ละบันทึกความเข้าใจจะต้องมีข้อตกลงเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานห้ามนำข้อมูลต่างๆ มาเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยจะมีความผิดทั้งโทษจำคุกและปรับ รวมทั้งการศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับกรณีที่รัฐใช้ระบบการคุ้มครองพยาน (Witness Protection Program) ต่อกระบวนการยุติธรรม

สำหรับการรักษาความลับของพยานโดยการปกปิดไม่เปิดเผยเกี่ยวกับชื่อตัว สกุล และที่อยู่ของพยานภายใต้โครงการคุ้มครองพยาน สื่อมวลชนจะมีบทบาทในการตรวจสอบ โดยรัฐจะไม่ไปฟ้องผู้สื่อข่าวในการเปิดเผย แต่จะดำเนินคดีแก่ผู้เปิดเผยความลับหาก

เจ้าหน้าที่ของรัฐเองก็จะมีการสืบสวน สอบสวนเจ้าหน้าที่ผู้สื่อข่าว โดยประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีมาตรการลงโทษแก่ผู้ที่ทำการเปิดเผยความลับที่สามารถระบุตัวพยาน ผู้ใกล้ชิด ญาติ เหตุผลหลักที่ต้องมีโครงการนี้ก็คือ เพื่อให้พยานร่วมมือกับรัฐในการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ โครงการนี้มีความสำคัญ ทำให้องค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกามีจำนวนลดลง United States Marshals มีทั้งระดับมลรัฐและสหพันธรัฐทั้งหมดเป็นฝ่ายบริหารทั้งสิ้น ผู้ที่จะเข้ามาอยู่ในโครงการคุ้มครองพยานก็ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร และมีกฎเกณฑ์ที่ทำให้มั่นใจว่า ผู้นั้นมีความเหมาะสมที่จะเข้าโครงการ FBI และตำรวจจะทำงานร่วมกับพนักงานอัยการทุกขั้นตอนในการตัดสินใจในกระบวนการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนตั้งแต่การสืบสวน การฟ้องร้องคดี การเจรจาต่อรอง การประเมินภัยคุกคาม ฯลฯ โครงการคุ้มครองพยานไม่ได้ใช้กับทุกคน พยานบางคนก็ขอยกออกจากโครงการ เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ให้ปฏิบัติได้ ในการคุ้มครองพยานในระบบระยะยาวนั้น มีผู้เข้าโครงการค่อนข้างน้อย เนื่องจากหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ข้อปฏิบัติที่

มีมาก เช่น ผู้ที่เข้ามาในโครงการนั้นต้องให้เจ้าหน้าที่ติดต่อได้โดยตรง หรือติดประชุมในหน้าที่การงาน ก็ต้องเรียกได้ทันทีต้องเดินทางไปตามนัดทุกอย่าง และให้ความร่วมมือไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา การคุมครองพยานนั้น แม้เป็นการคุมครองในระบบระยะยาวที่อาจต้องใช้เวลาหลายปี ก็ไม่จำเป็นต้องใช้เงินมาก พยานอาจไม่จำเป็นต้องอยู่อาศัยโดยใช้เงินของรัฐ หลังจากนั้นพยานก็จะดำเนินชีวิตด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องใช้เงินสนับสนุนอยู่ตลอดเวลาในระยะที่ยาวเกินไป ค่าใช้จ่ายก็มีด้วยกันทั้งสองระบบ อย่างน้อยต้องมีค่าใช้จ่ายตั้งแต่เริ่มต้นชีวิตใหม่ การย้ายที่อยู่ หางานให้ทำใหม่ หลังจากนั้นพยานจะต้องรับภาระในค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ ด้วยตัวเอง แต่ต้องคอยตรวจสอบว่าพยานมีพฤติกรรมเช่นไร มีการประเมินอยู่ตลอดเวลาที่อยู่ในโครงการ กล่าวคือ ก็ต้องใช้งบประมาณ ซึ่งอาจได้โดยการขีตทรัพย์จากผู้กระทำผิดโดยการนำไปขาย และได้เงินสนับสนุนจากสภา Congress

ในการคุมครองผู้ร่วมกระทำผิดที่เป็นพยานให้รัฐก็ได้รับการคุมครองเท่าเทียมกันเหมือนพยานทั่วไปตามมาตรการต่างๆ ที่ United States Marshals กำหนดไว้เนื่องจากมีความเสี่ยงภัยต่อภัยอันตรายเช่นเดียวกับบุคคลภายนอก ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้กรมราชทัณฑ์ (The Bureau of Prison) มีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัย และหากบุคคลดังกล่าวพ้นโทษ แต่ต้องการเข้าโครงการคุมครองพยานจะเป็นหน้าที่ของ United States Marshals ต่อไป¹²⁹ สำหรับการให้ความคุมครองผู้ต้องหานั้นจะใช้วิธีการย้ายบุคคลดังกล่าวออกจากบริเวณที่มีอันตราย และบุคคลที่จะทำร้ายเขาโดยให้ไปอยู่ที่อื่นตราบนานเท่าที่อันตรายยังมีอยู่ในกรณีผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำ หากผู้นั้นรู้จักกับใครหรือผู้ใดที่ทำให้เกิดอันตราย ก็จะจับแยกไปอยู่ส่วนอื่นๆ ของเรือนจำ โดยผู้ต้องขังอาจเปลี่ยนเรือนจำ และชื่อของผู้นั้น แต่แม้อยู่ในชื่ออื่น หรือผู้ร่วมกระทำผิดที่ได้เข้าโครงการคุมครองพยานก็ตาม พยานก็ยังคงถูกดำเนินคดีและรับโทษอยู่ในเรือนจำ เนื่องจากสมัครใจให้ข้อมูลกับรัฐ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทัศนสถานต้องเข้าใจว่า ไม่ว่าจะอยู่ในเรือนจำ หรือนอกเรือนจำก็ต้องให้ความคุมครองพยานบุคคลที่เป็นผู้ต้องขังได้

ฉ. บทบาทของ United States Marshals ในกระบวนการพิจารณาคดีของศาล

ในระหว่างการพิจารณาคดี United States Marshals จะดำเนินการในส่วนการคุมครองความปลอดภัยด้านการคมนาคมระหว่างเรือนจำกับการมาปรากฏตัวในศาล¹³⁰

¹²⁹ ประยุทธ์ แก้วภักดี. แหล่งเดิม. หน้า 70.

¹³⁰ แหล่งเดิม.

กรณีที่มีการซักค้ำนพยานในศาลโดยนายจำเลย เมื่อเสร็จภารกิจในการเป็นพยานแล้ว United States Marshals จะริบพาตัวพยานออกไป เพื่อไม่ให้อยู่ในภาวะที่ต้องทำหน้าที่ไม่จำเป็นสำหรับพยานเอง

D
P
U

3.2.9 การคุ้มครองพยานโดยมาตรการที่มีโทษทางอาญา¹³¹

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาต่อบุคคลที่ยุ้งเหยิงหรือรบกวนอันเป็นการคุกคามพยาน โดยบัญญัติไว้ใน United States Code, Title 18, Part I, Chapter 73, Section 1501-1518 โดยกำหนดเป็นความผิดเกี่ยวกับการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม (Obstruction of Justice) กล่าวคือ เป็นการกระทำใดๆ ที่แทรกแซงการบริหารกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมซึ่งประกอบไปด้วยการกระทำผิดในลักษณะต่างๆ ที่หลากหลาย¹³² ยังรวมไปถึงการทุจริตในการพยายามที่จะโน้มน้าวขัดขวางหรือคุกคามขัดขวางความยุติธรรมต่อบุคคลซึ่งได้ให้การเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่สำคัญในคดีที่พยานบุคคลจะต้องให้การ¹³³ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ถือว่าเป็นพยานบุคคลด้วย¹³⁴ ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงบทกำหนดความผิดและโทษที่สำคัญดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. การประทุษร้ายต่อการดำเนินงาน

กำหนดไว้ในมาตรา 1501 ดังนี้

ผู้ใดขัดขวาง ต่อต้าน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางหรือบุคคลใด ซึ่งได้รับมอบอำนาจอย่างถูกต้อง ในการดำเนินการหรือพยายามที่จะดำเนินการตามคำสั่งที่ออกโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือตามหมายของศาลแห่งรัฐบาลกลาง หรือของผู้พิพากษาศาลแขวง หรือ

ผู้ใดประทุษร้าย ทุบตี หรือทำร้ายร่างกายเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลใดซึ่งได้รับมอบอำนาจอย่างถูกต้อง โดยรู้ถึงสถานะเช่นนั้นของบุคคลที่ตนกระทำต่อในการดำเนินการ หรือที่จะดำเนินการตามหมาย กฎระเบียบ คำสั่ง ขั้นตอนกระบวนการดำเนินคดี หรือตามหมาย หรือกระบวนการดำเนินงานอื่นใดตามกฎหมาย หรือตามคำสั่งของศาล ต้องได้รับโทษปรับตามอัตราในกฎหมายลักษณะนี้ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับเว้นแต่ว่าจะมีกฎหมายอื่นระบุไว้

¹³¹ ด้วบทกฎหมายฐานขัดขวางความยุติธรรมสหรัฐอเมริกา ประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกา, แปลโดย วิพล กิติทัศนาศรัย, แปลบทความและกฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม, หน้า 7-16.

¹³² Jeffrey R.Kallstrom, และ Suzanne E.Roc, ความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรม, แปลโดย วิพล กิติทัศนาศรัย, แหล่งเดิม, หน้า 21.

¹³³ United States V. Tedesco, C.A. Mass, 635 (1980)

¹³⁴ United States V. De Stefano, 476 F.2 d324 (1973)

ข. การขัดขึ้นเจ้าหน้าที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

กำหนดไว้ในมาตรา 1502 ดังนี้

ผู้ใดขัดขวาง ต่อต้าน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อเจ้าหน้าที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนแห่งสหรัฐอเมริกาในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องได้รับโทษปรับตามอัตราในกฎหมายลักษณะนี้ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

ค. การแทรกแซง หรือประทุษร้ายเจ้าหน้าที่ หรือลูกขุนในกรณีทั่วไป

กำหนดไว้ในมาตรา 1503 ดังนี้

(a) ผู้ใด โดยมีเจตนามิชอบ หรือโดยการขู่เข็ญ หรือใช้กำลัง หรือโดยการใช้จดหมาย หรือส่งข้อความข่มขู่ด้วยวิธีอื่น กระทำการในลักษณะที่จะมุ่งจะแทรกแซง ทำให้กลัว หรือขัดขวางลูกขุน ไม่ว่าจะในขณะใหญ่หรือเล็ก หรือเจ้าหน้าที่ในหรือของศาลใดของสหรัฐอเมริกา (รัฐบาลกลาง) หรือเจ้าหน้าที่ผู้ทำการสืบสวน หรือกระทำหน้าที่ตามกระบวนการพิจารณาใดต่อผู้พิพากษาศาลแขวงของรัฐบาลกลาง หรือเจ้าหน้าที่ศาลแขวง หรือทำร้ายร่างกาย หรือทำให้เสียทรัพย์สินของลูกขุนด้วยเหตุของการทำงานตามหน้าที่ในตำแหน่ง หรือเคียดแค้นตำแหน่งนั้น หรือทำร้ายเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งใดๆ เช่นว่านั้น ผู้พิพากษาศาลแขวง หรือผู้พิพากษาไต่สวนคดีเล็กน้อยอื่นๆ ด้วยเหตุของการทำงานตามหน้าที่ของบุคคลเหล่านี้ หรือ โดยมีเจตนามิชอบ หรือโดยการขู่เข็ญ หรือใช้กำลัง หรือโดยการใช้จดหมาย หรือส่งข้อความข่มขู่ด้วยวิธีอื่น กระทำการในลักษณะที่จะมุ่งจะแทรกแซงขัดขวาง หรือบั่นทอน หรือพยายามกระทำการดังกล่าวต่อการดำเนินไปโดยชอบของกระบวนการยุติธรรม ต้องได้รับโทษตามที่ระบุไว้ในอนุมาตรา (b) หากความผิดตามมาตรานี้เกิดขึ้น โดยเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินคดีอาญาและการกระทำที่ฝ่าฝืนวรรคนี้ รวมถึงการกระทำที่มีลักษณะของการขู่ว่าจะใช้กำลัง หรือใช้กำลังประทุษร้ายจำคุกสูงสุดจะเพิ่มขึ้นเป็นโทษขั้นสูงกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ในกรณีปกติ หรือว่าโทษขั้นสูงสุดที่อาจจะลงได้สำหรับฐานความผิดใดๆ ที่ถูกกล่าวหาในคดีนั้น

(b) โทษตามมาตรานี้ได้แก่

(1) ในกรณีที่เป็นกรกระทำด้วยการฆ่า ต้องได้รับโทษที่ระบุไว้ในมาตรา 1111 และ 1112

(2) ในกรณีที่เป็นกรกระทำด้วยการพยายามฆ่า หรือในกรณีที่เป็นกรกระทำต่อลูกขุนคณะเล็ก และมีการฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องอยู่นั้นเป็นความผิดชั้น A หรือ B ต้องได้รับโทษไม่เกิน 20 ปี และโทษปรับตามอัตราที่กำหนดในลักษณะนี้ หรือทั้งจำทั้งปรับ และ

(3) ในกรณีอื่นๆ ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี โทษปรับตามอัตราในกฎหมายลักษณะนี้ หรือทั้งจำทั้งปรับ

ง. การขัดขวางการสืบสวนคดีอาญา

กำหนดไว้ในมาตรา 1510 ดังนี้

(a) ผู้ใด ด้วยการให้สินบนโดยมุ่งที่ขัดขวาง ทำให้ชักช้า หรือป้องกันการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมายอาญาแห่งรัฐบาลกลาง โดยบุคคลหนึ่งใดกับพนักงานสืบสวนสอบสวน ต้องได้รับโทษปรับตามอัตราในกฎหมายลักษณะนี้ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(b) (1) ผู้ใด เป็นพนักงานของสถาบันการเงิน โดยมีเจตนาที่จะขัดขวางกระบวนการพิจารณาคดี แจ้งโดยตรงหรืออ้อมกับบุคคลอื่นใด เกี่ยวกับการออกหมาย หรือเนื้อความในหมายเรียกข้อมูลของสถาบันการเงิน หรือเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้ ส่งถึงคณะลูกขุนใหม่ตามหมายดังกล่าวแล้ว ต้องได้รับโทษปรับตามอัตราในกฎหมายลักษณะนี้ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ผู้ใดเป็นพนักงานของสถาบันการเงินแจ้งโดยตรงหรืออ้อม แก่

(A) ลูกค้ำของสถาบันการเงินนั้น ซึ่งข้อมูลของเขาถูกหมายเรียกโดยคณะลูกขุนใหญ่ หรือ

(B) บุคคลอื่นใดที่มีชื่ออยู่ในหมายเรียกนั้น
เกี่ยวกับการออกหมาย หรือเนื้อความของหมายนั้น หรือข้อมูลที่ได้ส่งถึงคณะลูกขุนใหญ่ตามหมายดังกล่าวแล้วนั้น ต้องได้รับโทษปรับตามอัตราในกฎหมายลักษณะนี้ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) ตามที่บัญญัติในอนุมาตรานี้

(A) คำว่า “พนักงานของสถาบันการเงิน” หมายถึง พนักงานผู้อำนวยการ หุ้นส่วน ลูกจ้าง ตัวแทน หรือผู้ได้รับมอบอำนาจหรือเพื่อสถาบันการเงิน และ

(B) คำว่า “หมายเรียกข้อมูล” หมายถึง หมายที่ออกโดยคณะลูกขุนใหญ่ของรัฐบาล หรือโดยกระทรวงยุติธรรม (ที่ออกตามมาตรา 3486 แห่งลักษณะ 18) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของลูกค้ำที่เกี่ยวกับการกระทำผิด หรือการสมคบกระทำความผิดในความต่อไปนี

(i) มาตรา 215, 656, 657, 1005, 1006, 1007, 1014, 1344, 1956, 1957 บทที่ 53 ของลักษณะที่ 31 หรือ

(ii) มาตรา 1341 หรือ 1343 ที่กระทบต่อสถาบันการเงิน

(C) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ คำว่า “พนักงานสืบสวนสอบสวนคดีอาญา” หมายถึง บุคคลผู้ได้รับอำนาจโดยชอบจากกระทรวง หน่วยงานราชการ หรือ กองทัพแห่งสหรัฐอเมริกาให้สืบสวน สอบสวน หรือฟ้องคดีตามกฎหมายอาญาแห่งรัฐบาลกลาง

(C) (1) ผู้ใด

(A) กระทำการในฐานะหรือเป็นพนักงาน ผู้อำนวยการ ตัวแทน หรือลูกจ้างของผู้ดำเนินธุรกิจประกันภัยที่มีกิจกรรมกระทบต่อการค้าระหว่างมลรัฐ หรือ

(B) ดำเนินธุรกิจประกันภัยที่มีกิจกรรมกระทบต่อการค้าระหว่างมลรัฐหรือเกี่ยวข้องกับธุรกรรมในกิจกรรมของธุรกิจนั้น (เว้นแต่ในกรณีที่ เป็นผู้เอาประกัน หรือผู้รับประโยชน์) โดยมีเจตนาขัดขวางกระบวนการพิจารณา แจ้งโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่บุคคลอื่นเกี่ยวกับการออกหมายหรือเนื้อหาของหมายเรียกข้อมูลของบุคคลนั้น ซึ่งดำเนินธุรกิจดังกล่าว หรือเกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งถึงคณะลูกขุนใหม่แห่งรัฐบาลกลางตามหมายดังกล่าวแล้ว ต้องได้รับโทษปรับตามอัตราในกฎหมายลักษณะนี้ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) ตามที่บัญญัติในย่อหน้า (1) คำว่า “หมายเรียกข้อมูล” หมายถึง หมายที่ออกโดยเฉพาะลูกขุนใหญ่ของรัฐบาลกลางที่ออกเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดหรือการสมคบกันกระทำความผิดตามมาตรา 1033

จ. การประทุษร้ายพยาน หรือผู้เสียหายหรือสายลับ

กำหนดไว้ในมาตรา 1512 ดังนี้

(a) (1) ผู้ใด ชำ หรือพยายามฆ่าผู้อื่น เพื่อ

(A) ป้องกันมิให้บุคคลใดเข้าร่วมในกระบวนการดำเนินคดี หรือ มิให้มีการเบิกความ

(B) ป้องกันมิให้มีการรวบรวมหรือจัดทำบันทึก เอกสาร หรือวัตถุอื่นใดในกระบวนการดำเนินคดี

(C) ป้องกันมิให้บุคคลใดติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย หรือผู้พิพากษาของศาลแห่งรัฐบาลกลาง เกี่ยวกับข้อมูลในการก่อหรือในการที่อาจจะก่ออาชญากรรมตามกฎหมายแห่งรัฐบาลกลาง หรือการละเมิดเงื่อนไขคุมประพฤติ ทัณฑ์บน หรือการปล่อยชั่วคราวในระหว่างรอการพิจารณา จะต้องได้รับโทษตามที่ระบุใน (2)

(2) โทษตามอนุมาตรานี้ ได้แก่

(A) ในกรณีที่เป็นการฆาตกรรม (ตามนิยามแห่งมาตรา 1111) ต้องโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต และในกรณีที่เป็นการประทุษร้ายต่อชีวิตในกรณีอื่นๆ ต้องได้รับโทษตามมาตรา 1112 และ

(B) ในกรณีที่เป็นการพยายามฆ่า ต้องโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี

(b) ผู้ใดคุกคาม หรือใช้กำลัง ข่มขู่ หรือจู่ใจโดยมิชอบ หรือพยายามกระทำการดังกล่าว หรือกระทำการล่อลวงบุคคลอื่น เพื่อ

(1) แทรกแซง ทำให้เกิดความล่าช้าในการเบิกความ หรือขัดขวางการเบิกความในกระบวนการดำเนินคดี

(2) ทำให้ผู้อื่นหรือชักนำผู้อื่นให้

(A) เว้นเสียที่จะเบิกความ ที่จะให้บันทึกหลักฐาน เอกสาร หรือพยานวัตถุอื่นใดในกระบวนการดำเนินคดี

(B) เปลี่ยนแปลง ทำลาย ทำให้เสียหาย หรือปกปิดซ่อนเร้นวัตถุ เพื่อทำให้เสื่อมคุณค่าในฐานะที่เป็นพยานหลักฐานในหรือหายไปจากการดำเนินคดี

(C) หลีกเลี่ยงกระบวนการตามกฎหมายที่เรียกให้บุคคลนั้นมาปรากฏตัวในฐานะพยาน หรือมามอบบันทึกหลักฐาน เอกสาร หรือวัตถุอื่นใด ในกระบวนการดำเนินคดี หรือ

(D) หายไปจากกระบวนการดำเนินคดีที่บุคคลนั้นต้องถูกเรียกให้เข้าร่วมตามขั้นตอนแห่งกฎหมาย หรือ

(3) กีดกัน ก่อให้เกิดความล่าช้า หรือป้องกันมิให้มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย หรือผู้พิพากษาแห่งรัฐบาลกลางเกี่ยวกับการกระทำ หรืออาจจะกระทำความผิดตามกฎหมายแห่งรัฐบาลกลาง หรือการฝ่าฝืนเงื่อนไขคุมประพฤติ ทัณฑ์บน หรือการปล่อยชั่วคราวในระหว่างรอการพิจารณา ต้องได้รับโทษปรับตามอัตราในกฎหมายลักษณะนี้ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(c) ผู้ใดประทุษร้ายผู้อื่นอันเป็นการกีดกัน ก่อให้เกิดความล่าช้า ป้องกัน หรือเบนบุคคลใดไปเสียจาก

(1) การเข้าร่วม หรือเบิกความในกระบวนการดำเนินคดี

(2) การรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย หรือผู้พิพากษาแห่งรัฐบาลกลาง เกี่ยวกับการกระทำ หรืออาจกระทำความผิดตามกฎหมายแห่งรัฐบาล หรือการฝ่าฝืนเงื่อนไข คุมประพฤติ ทัณฑ์บน หรือการปล่อยชั่วคราวในการระหว่างรอการพิจารณา

(3) การจับกุม หรือตามจับบุคคลในความผิดตามกฎหมายรัฐบาลกลาง
 (4) การดำเนินการฟ้องร้องคดีอาญา การพิจารณาคดีกักขังทัณฑ์บน หรือการคุมประพฤติ หรือการช่วยในการดำเนินคดี หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาดังกล่าว หรือพยายามกระทำการดังกล่าว ต้องได้รับโทษปรับตามอัตราในกฎหมายลักษณะนี้ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(d) ในการฟ้องคดีในข้อหาความผิดภายใต้มาตรานี้ จำเลยสามารถยกข้อต่อสู้ในเชิงยืนยันความบริสุทธิ์ของตน โดยต้องพิสูจน์จนน่าเชื่อว่าการกระทำของตนชอบด้วยกฎหมายและกระทำไปโดยมีเพียงเจตนาที่จะสนับสนุน กระตุ้น ส่งเสริมให้มีการเบิกความตามความจริง

(e) ตามเจตนารมณ์ของมาตรานี้

(1) การกระทำความผิดต่อกระบวนการดำเนินคดี ไม่จำเป็นต้องเป็นกรณีที่กระบวนการดำเนินคดีกำลังดำเนินอยู่ หรือกำลังจะมีการดำเนินคดีในขณะที่ความผิดเกิดขึ้น และ

(2) คำเบิกความ หรือบันทึกเอกสาร หรือวัตถุอื่น ไม่จำเป็นต้องเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ปลอดภัยจากการอ้างเอกสิทธิ์คุ้มครอง

(f) ในการฟ้องคดีในข้อหาความผิดภายใต้มาตรานี้ ในกรณีต่อไปนี้ ไม่จำเป็นต้องมีการพิสูจน์ถึงเจตนาว่าจำเลยรู้

(1) ในกรณีที่เป็นกระบวนการดำเนินคดีต่อหน้าผู้พิพากษา ศาล ผู้พิพากษาใต้สวน คณะลูกขุนใหญ่ หรือหน่วยราชการ ว่าเป็นกระบวนการวิธีพิจารณาคดีที่ดำเนินโดยผู้พิพากษาศาล ผู้พิพากษาใต้สวน คณะลูกขุนใหญ่ หรือหน่วยราชการของรัฐบาลกลาง

(2) ว่าผู้พิพากษาเป็นผู้พิพากษาแห่งรัฐบาลกลาง หรือว่าเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเป็นเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้าง ของรัฐบาลกลาง หรือเป็นบุคคลผู้ได้รับมอบอำนาจให้กระทำการแทน หรือในนามของรัฐบาลกลางหรือทำงานให้กับรัฐบาลกลางในฐานะผู้แนะนำ หรือที่ปรึกษา

(g) มาตรานี้ ใช้ได้ด้วยความผิดที่กระทำในต่างประเทศ

(h) ให้ฟ้องคดีตามมาตรานี้ หรือมาตรา 1503 ได้ในเขตซึ่งกระบวนการดำเนินคดี (ไม่ว่ากระบวนการดำเนินคดีกำลังดำเนินอยู่ หรือกำลังจะดำเนินขึ้นหรือไม่) ที่เป็นเป้าหมายของการกระทำหรือในเขตที่อ้างว่า มีการกระทำเกิดขึ้น

(i) หากความผิดพลาดตามมาตรา^{๑๕}นี้เกิดขึ้นเกี่ยวโยงกับการดำเนินคดีอาญา โทษจำคุกสูงสุดจะเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ในกรณีธรรมดา หรือเทียบเท่าโทษสูงสุดที่จะลงได้ในบรรดาฐานความผิดทั้งหลายที่ถูกฟ้องในคดีนั้น

ฉ. การตอบโต้ล้างแค้นพยาน ผู้เสียหายหรือสายลับ

กำหนดไว้ในมาตรา 1513 ดังนี้

(a) (1) ผู้ใด ฆ่า หรือพยายามฆ่าผู้อื่น เพื่อตอบโต้ล้างแค้นบุคคลใด เพราะเหตุ

(A) ที่ได้เป็นพยาน หรือคู่ความในกระบวนการดำเนินคดี หรือที่ได้เบิกความ จัดทำบันทึกเอกสาร หรือมอบวัตถุพยานในกระบวนการดำเนินคดี หรือ

(B) ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการกระทำ หรืออาจจะกระทำความผิดตามกฎหมายแห่งรัฐบาลกลาง หรือการฝ่าฝืนเงื่อนไขคุมประพฤติ ทัณฑ์บน หรือการปล่อยชั่วคราวแก่เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

(2) โทษสำหรับความผิดภายใต้อนุมาตรา^{๑๕}นี้ คือ

(A) ในกรณีฆ่า ต้องได้รับโทษตามมาตรา 1111 และ 1112 และ

(B) ในกรณีพยายามฆ่า ต้องโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี

(b) ผู้ใดกระทำการใดอันเป็นการทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย หรือทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย หรือขู่ว่าจะทำดังกล่าว เพื่อตอบโต้ ล้างแค้นบุคคลใดเพราะเหตุ

(1) ที่ได้เป็นพยานหรือคู่ความในกระบวนการดำเนินคดี หรือที่ได้เบิกความ จัดทำบันทึก เอกสาร หรือมอบวัตถุพยานในกระบวนการดำเนินคดี หรือ

(2) ที่ได้ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการกระทำ หรืออาจจะกระทำความผิดตามกฎหมายแห่งรัฐบาลกลาง หรือการฝ่าฝืนเงื่อนไขคุมประพฤติ ทัณฑ์บน หรือการปล่อยชั่วคราวแก่เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

หรือพยายามกระทำดังกล่าว ต้องได้รับโทษปรับตามอัตราในกฎหมายลักษณะ^{๑๕}นี้ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(c) หากการตอบโต้ ล้างแค้น เกิดขึ้นเพราะการที่ได้เป็นพยานหรือคู่ความในคดีอาญา โทษจำคุกสูงสุดจะเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ในกรณีธรรมดา หรือเทียบเท่าโทษสูงสุดที่จะลงได้ในบรรดาฐานความผิดทั้งหลายที่ถูกฟ้องในคดีนั้น

(d) มาตรา^{๑๕}นี้ใช้ได้ด้วยความผิดที่กระทำในต่างประเทศ

**ข. การดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองมิให้ประทุษร้าย รั้งความผู้เสียหายหรือพยาน
กำหนดไว้ในมาตรา 1514 ดังนี้**

(a) (1) เมื่อได้รับคำร้องขอจากพนักงานอัยการ ให้ศาลแขวงแห่งรัฐบาลออกคำสั่งชั่วคราวห้ามมิให้มีการรั้งความผู้เสียหายหรือพยานในคดีอาญาตามกฎหมายรัฐบาลกลาง หากศาลเห็นจากข้อเท็จจริง ตามคำรับรองหรือคำร้องที่พิสูจน์แล้วว่าเหตุอันควรเชื่อว่าการก่อวินรังกความผู้เสียหาย หรือพยานดังกล่าว หรือเห็นว่าจำเป็นต้องออกคำสั่งเพื่อป้องกันและควบคุมมิให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา 1512 นอกเหนือจากความผิดเกี่ยวกับการล่อลวง หรือภายใต้มาตรา 1513 ในกฎหมายลักษณะนี้

(2) (A) ผู้พิจารณาคดีแพ่งตามมาตรา นี้ สามารถออกคำสั่งชั่วคราวดังกล่าวได้โดยไม่ต้องมีการแจ้ง ล่วงหน้าโดยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง หรือทนายความในคดีแพ่งภายใต้มาตรานี้ หากศาลพบว่ามีการรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรจากพนักงานอัยการว่าไม่มีความจำเป็นต้องแจ้งและมีเหตุผลน่าเชื่อว่าคำร้องขอให้ออกคำสั่งของพนักงานอัยการจะได้รับการอนุมัติ

(B) ให้หลังวันที่และเวลาที่ได้ออกคำสั่งควบคุมชั่วคราวที่ได้ออก โดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้าให้คู่กรณีทราบตามมาตรา นี้ พร้อมทั้งส่งลงระบบสารบรรณของสำนักงานเสมียนศาลที่ออกคำสั่ง

(C) ให้คำสั่งควบคุมชั่วคราวที่ออกตามมาตรา นี้มีผลใช้ได้ไม่เกิน 10 วัน นับแต่วันที่ออกคำสั่งหากมีเหตุอันควรต้องขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปปรากฏขึ้นก่อนวันหมดอายุ ให้ศาลสามารถขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน 10 วัน หรือนานกว่านั้นตามที่คู่กรณีอีกฝ่ายตกลง

(D) เมื่อมีการออกคำสั่งควบคุมชั่วคราวที่ได้ออกโดยไม่ต้องมีการแจ้งล่วงหน้าให้คู่กรณีทราบต้องมีการกำหนดวันพิจารณาเพื่อออกคำสั่งให้มีมาตรการคุ้มครองโดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ และให้นำเรื่องนี้มาพิจารณาคว่นก่อนเรื่องอื่นทั้งปวง เว้นแต่กรณีมีเรื่องในลักษณะเดียวกันที่ได้กำหนดวันนัดพิจารณาไว้ก่อนแล้ว และเมื่อวันนัดพิจารณานั้นมาถึง หากพนักงานอัยการไม่ยื่นคำร้องขอให้มีการคุ้มครองเข้ามา ศาลจะสั่งเพิกถอนคำสั่งควบคุมชั่วคราวเสีย

(E) หากหลังจากที่ได้แจ้งแก่พนักงานอัยการล่วงหน้า 2 วัน หรือเร็วกว่านั้นตามแต่ศาลกำหนด คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งปรากฏตัวต่อศาลและขอให้ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งควบคุมชั่วคราว ให้ศาลได้สวนและวินิจฉัยโดยเร็วที่สุดเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม

(F) ให้ระบุเหตุผลในการออกคำสั่งควบคุมชั่วคราวโดยเจาะจง (ต้องไม่ทำเพียงอ้างอิงถึงคำร้องหรือเอกสารอื่นเท่านั้น) และอธิบายโดยละเอียดพอสมควรว่า ควบคุมการกระทำใดบ้าง

(b) (1) เมื่อรับคำร้องจากพนักงานอัยการ ให้ศาลแขวงแห่งรัฐบาลกลาง ออกคำสั่งคุ้มครองห้ามมิให้มีการรังควานผู้เสียหายหรือพยานในคดีอาญาของรัฐบาลกลาง ถ้าศาล เห็นหลังจากไต่สวนแล้วน่าจะเชื่อว่าการรังควานผู้เสียหายหรือพยานที่ระบุไว้อยู่จริงหรือเห็น จำเป็นต้องออกคำสั่งเพื่อป้องกันและควบคุมมิให้มีการทำความผิดตามมาตรา 1512 นอกเหนือจาก ความผิดเกี่ยวกับการล่อลวงหรือภายใต้มาตรา 1513

(2) ในการไต่สวนตามที่กล่าวถึงในย่อหน้าที่ (1) ของอนุมาตรานี้ คู่กรณีฝ่ายตรงข้ามรายใดที่ถูกระบุในคำร้องมีสิทธิที่จะเสนอพยานหลักฐาน หรือถามค้านพยาน

(3) ให้ระบุเหตุผลในการออกคำสั่งคุ้มครองโดยเจาะจงและชัดเจน แน่นนอน (ต้องไม่ทำเพียงอ้างอิงถึงคำร้องหรือเอกสารอื่นเท่านั้น) และอธิบายโดยละเอียดพอสมควร ว่าควบคุมการกระทำใดบ้าง

(4) ให้ศาลกำหนดระยะเวลาของคำสั่งคุ้มครองตามที่เห็นว่าจำเป็นแก่ การป้องกันการรังควานผู้เสียหายหรือพยาน แต่ไม่ให้เกิน 3 ปี นับแต่วันที่ออกคำสั่ง ภายใน 90 วัน ก่อนที่จะหมดระยะเวลาดังกล่าว พนักงานอัยการอาจขอให้ออกคำสั่งคุ้มครองตามมาตรานี้ได้ ใหม่

(c) ตามที่บัญญัติในมาตรานี้

(1) คำว่า “รังควาน” หมายความว่า การกระทำอย่างเจาะจงต่อบุคคลที่

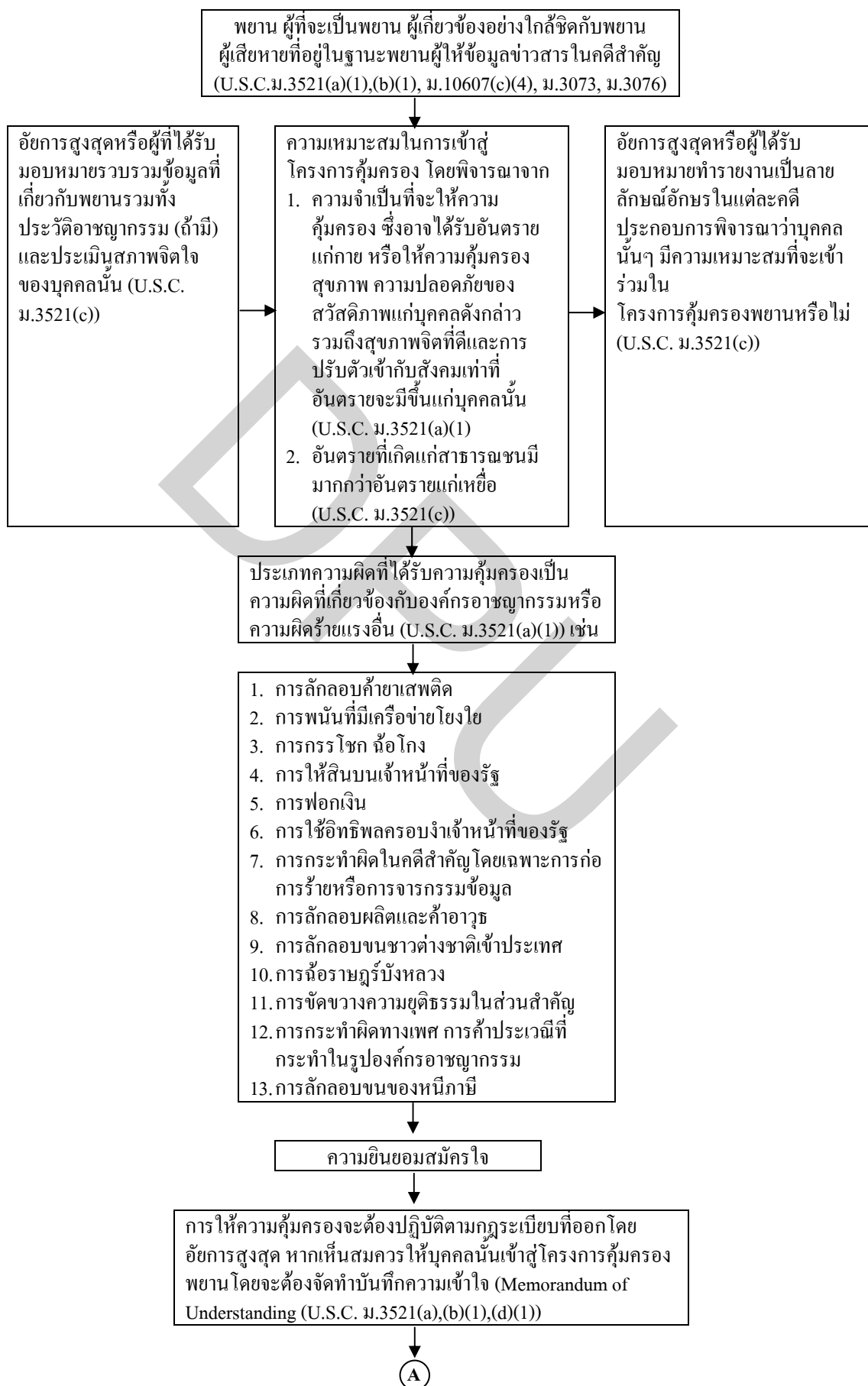
(A) ก่อให้เกิดความทุกข์ทางจิตใจ และ

(B) ไม่มีเหตุโดยชอบธรรมที่จะกระทำเช่นนั้น และ

(2) คำว่า “การกระทำ” หมายความว่า การกระทำหลายครั้งในช่วง ระยะเวลาหนึ่ง ไม่ว่าจะสั้นเพียงใด และมีความเกี่ยวเนื่องกันจนสามารถแสดงให้เห็นถึง วัตถุประสงค์ที่ต่อเนื่อง

3.2.10 แผนผังแสดงการคุ้มครองพยานตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา

การคุ้มครองพยานตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา

(A)

**อัยการสูงสุดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายและ United States Marshalls
ร่วมกันจัดมาตรการคุ้มครอง ดังนี้**

1. จัดการเปลี่ยนชื่อสกุล
2. จัดการย้ายที่อยู่
3. จัดหาให้ซึ่งเอกสารอันมีผลให้บุคคลนั้นสามารถมีรูปพรรณสัณฐานใหม่
4. จัดหาที่พักอาศัย การรักษาพยาบาล การฝึกงาน สถานศึกษาของบุตร จัดหางานให้ใหม่ตามความรู้ความถนัด
5. ให้คำครองชีพเบื้องต้นจนกว่าจะช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้
6. ให้ความคุ้มครองตลอด 24 ชั่วโมง ขณะไปศาลหรือไปเบิกความต่อศาล
7. จัดหาให้ซึ่งการบริการใดๆ อันจำเป็นที่จะช่วยบุคคลนั้นให้ดำรงชีพได้ด้วยตนเอง
8. ปกปิด รูปพรรณสัณฐานหรือที่อยู่ หรือข้อมูลอื่นๆ ของพยาน
9. ยกเว้นการที่ต้องทำตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหา บริการ วัสดุ และอุปกรณ์และการปรับปรุง การก่อสร้างที่พักอาศัยอันปลอดภัยในอาคารตามบทบัญญัติของกฎหมายอื่น หากเป็นการจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของพยานและความสำเร็จของการดำเนินการให้ความคุ้มครอง
10. การให้ประกันความปลอดภัยในการให้การ โดยใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร โดยเน้นการบันทึกวิดีโอเทป หรือการใช้โทรศัพท์สนทนาปิดในการสืบพยานที่เป็นเด็ก และมีการใช้การสืบพยานโดยวิธี Video conferencing แก่พยานบุคคลโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังมีหลักประกันความปลอดภัยในการให้การโดยกำหนดให้สิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยานข่มขืนสิ้นสุด หากจำเลยก่อความวุ่นวายในการพิจารณาคดี
11. United States Marshalls ทำหน้าที่ตรวจสอบในการให้ความคุ้มครอง ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่พยาน ตลอดทั้งให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น
12. ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังที่เป็นพยานให้กับรัฐ จะทำการจับแยกที่คุมขังหรือเปลี่ยนชื่อ ย้ายเรือนจำ
13. ย้ายพยานไปอยู่รัฐต่างประเทศในกรณีจำเป็น

ความคิดฐานขัดขวางความยุติธรรม (Obstruction of Justice) เช่น

1. การประทุษร้ายต่อการดำเนินงาน (U.S.C. Section 1501)
 2. การขัดขืนเจ้าหน้าที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน (U.S.C. Section 1502)
 3. การแทรกแซงหรือประทุษร้ายเจ้าหน้าที่หรือลูกขุนในกรณีทั่วไป (U.S.C. Section 1503)
 4. การขัดขวางการสืบสวนคดีอาญา (U.S.C. Section 1510)
 5. การประทุษร้ายหรือผู้เสียหายหรือสายลับ (U.S.C. Section 1512)
 6. การตอบโต้ ล้างแค้นพยาน ผู้เสียหายหรือสายลับ (U.S.C. Section 1513)
 7. การดำเนินคดีแฝงเพื่อคุมมิให้ประทุษร้าย รั้งความ ผู้เสียหาย หรือพยาน (U.S.C. Section 1514)
- หมายเหตุ** เจ้าหน้าที่ของรัฐถือว่าเป็นพยานบุคคล (United States V. De Stefano, 476 F.2d 324(1973))

บทที่ 4

การคุ้มครองพยานของประเทศไทยและการวิเคราะห์เปรียบเทียบการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24

ในบทนี้ก่อนจะเข้าสู่เนื้อหาการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 สิ่งที่ไม่อาจมองข้ามไปได้

แ ล ะ

มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาในรายละเอียด รูปแบบ ขอบเขตการคุ้มครองพยานของประเทศไทย ก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และสิ่งที่ขาดเสียมิได้นั้นก็ต้องศึกษาในรายละเอียด รูปแบบ ขอบเขตการคุ้มครองพยานของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ด้วย ในการศึกษาดังกล่าวก็โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงรายละเอียด รูปแบบ ขอบเขตการคุ้มครองพยานของประเทศไทยในการนำมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการคุ้มครองพยานตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา โดยยึดถือแนวทางการคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาข้อ 24 เป็นหลักเพื่อให้ทราบถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานของประเทศไทย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ที่มีบางเรื่องที่ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญากำหนด อันมีความจำเป็นจะต้องแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมหรือบัญญัติขึ้นใหม่เพื่อให้พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานของไทยมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ และสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ข้อ 24 ตามข้อเสนอแนะในบทต่อไป

4.1 การคุ้มครองพยานของประเทศไทยก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546

การคุ้มครองพยานของประเทศไทยก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 นั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการกำหนดให้มีการคุ้มครอง โดยความรับผิดชอบมักจะตกเป็นภาระของพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นไปตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี

นอกจากนี้สำนักงานอัยการสูงสุดยังได้มีการกำหนดให้มีการคุ้มครอง ซึ่งเป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2538 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 การคุมพยานและการป้องกันพยานสำคัญในคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ก. การคุมพยาน

การคุมพยานตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 8 บทที่ 6 ข้อ 255¹³⁵ กำหนดให้พนักงานสอบสวนถือปฏิบัติในการจัดบันทึกสถานที่อยู่ของพยานไว้อย่างชัดเจน โดยเจ้าพนักงานต้องออกไปตรวจสอบการเป็นอยู่ของพยานเสมอ เพื่อให้การติดตามและส่งหมายถึงพยาน เพื่อให้พยานไปเบิกความต่อศาลเป็นไปโดยเรียบร้อย ทั้งนี้หากพบว่าพยานคนใดจะบิดพลิ้วไม่ไปเบิกความพนักงานสอบสวนจะต้องรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาสั่งการและถ้าพยานคนใดยากจนขัดสนก็ให้พนักงานสอบสวนรับรองไปยังพนักงานอัยการเพื่อเบิกค่าพาหนะเบี่ยเลี้ยง

¹³⁵ ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 8 บทที่ 6 ข้อ 255 “ด้วยปรากฏว่าคดีอาญาบางคดีในชั้นสอบสวนปรากฏข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานว่ามีมูลความผิดจนพนักงานอัยการได้สั่งฟ้อง และยื่นต่อศาลแล้ว แต่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ได้มีหมายเรียกพยาน หรือผู้เสียหายไปเบิกความ พนักงานสอบสวนไม่สามารถดำเนินการติดตามพยาน หรือผู้เสียหายไปเบิกความได้ เพราะพยานไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งหรือพนักงานสอบสวนจดที่อยู่ของพยานไม่ละเอียดชัดเจน หรือเพิกเฉย ใจไม่ติดตามพยานหรือบิดพลิ้วไม่เต็มใจไปเบิกความ หรือถูกคุกคาม ขู่ข่มขู่ หรือได้รับประโยชน์เป็นเหตุให้คดีขาดหลักฐาน ทำให้ศาลต้องพิพากษายกฟ้องเกิดความเสียหายแก่คดี จึงกำหนดให้พนักงานสอบสวน

1. สอบสวนตำบลที่อยู่ของพยานซึ่งไม่ใช่ข้าราชการประจำ
2. เมื่อเห็นว่าพยานสำคัญที่จะต้องไปเบิกความในชั้นศาล บางคนอาจจะบิดพลิ้วไม่ไปเบิกความในชั้นศาล พนักงานสอบสวนต้องพยายามหาเวลาไปพบพยานยังสถานที่ที่อยู่หรือที่ทำงานให้ได้
3. ถ้าผู้เสียหายหรือพยานเป็นคนยากจนขัดสน สมควรจะอนุเคราะห์ให้ได้รับค่าพาหนะ หรือเบี่ยเลี้ยงหรือทั้งสองอย่างก็ให้พนักงานสอบสวนรับรองความยากจนขัดสนของผู้เสียหาย หรือพยาน ไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป
4. การส่งหมายเรียกให้ผู้เสียหายหรือพยาน ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีนั้น
5. การที่พนักงานสอบสวนละเลยไม่สนใจติดตามพยานสำคัญ หรือผู้เสียหายไปเบิกความจนเป็นเหตุให้ศาลสั่งตัดพยานและพิพากษายกฟ้อง ถือว่าเป็นความบกพร่องร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาข้อบกพร่องของพนักงานสอบสวน
6. การไปเบิกความเป็นพยานศาลในคดีอาญา ถือเป็นราชการอันสำคัญยิ่ง เมื่อข้าราชการตำรวจได้รับหมายเรียกของศาลให้ไปเบิกความแล้ว ต้องไปตามกำหนดนัด เว้นแต่มีเหตุขัดข้อง หรือมีราชการอื่นที่จำเป็น
7. ให้พนักงานสอบสวนจัดทำสมุดคุมพยานประจำตัวของพนักงานสอบสวนชั้น 1 เล่ม และมีสมุดคุมพยานประจำสถานีตำรวจนครบาล หรือสถานีตำรวจจร อีก 1 เล่ม”

ข. การป้องกันพยาน

การป้องกันพยานตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 8 บทที่ 6 ข้อ 256¹³⁶ กำหนดไว้ซึ่งมักใช้ในกรณีที่บุคคลมาเป็นพยานคดีสำคัญและบุคคลดังกล่าวไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือมีเหตุที่น่าเชื่อว่าจะเกิดอันตรายแก่พยานก่อนที่พยานจะเบิกความ พนักงานสอบสวนจะต้องรายงานชี้แจงเหตุผลเพื่อขอเบี่ยงเลี่ยงในการจัดหาสถานที่พักอาศัยชั่วคราวแก่พยาน ถ้าเป็นกรณีที่คดีอยู่ในชั้นพิจารณาของศาลแล้ว ก็ให้พนักงานสอบสวนแจ้งเหตุให้พนักงานอัยการทราบเพื่อขอสืบพยานปากนั้นโดยเร็ว

¹³⁶ ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 8 บทที่ 6 ข้อ 256 “การป้องกันพยาน พยานสำคัญในคดีอาญาบางคดีมีความจำเป็นและสมควรต้องจัดการให้มีการป้องกัน คือ

1. พยานนั้นเป็นพยานสำคัญในคดี และ
2. พยานเป็นผู้ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือตามทางสืบสวนมีเหตุที่น่าเชื่อว่า ถ้าปล่อยให้พยานอยู่ในที่เดิมแล้วจะเกิดอันตรายก่อนที่พยานจะได้เบิกความก็ได้ หรือปรากฏว่ามีการดำเนินการจะให้พยานหลบหนีไปก็ได้

ให้พนักงานสอบสวนรายงานชี้แจงเหตุผล พร้อมอัตราเบี่ยงเลี่ยงรายวันตามความเหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น และฐานะของพยานให้กรมตำรวจ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) และสั่งการต่อไป

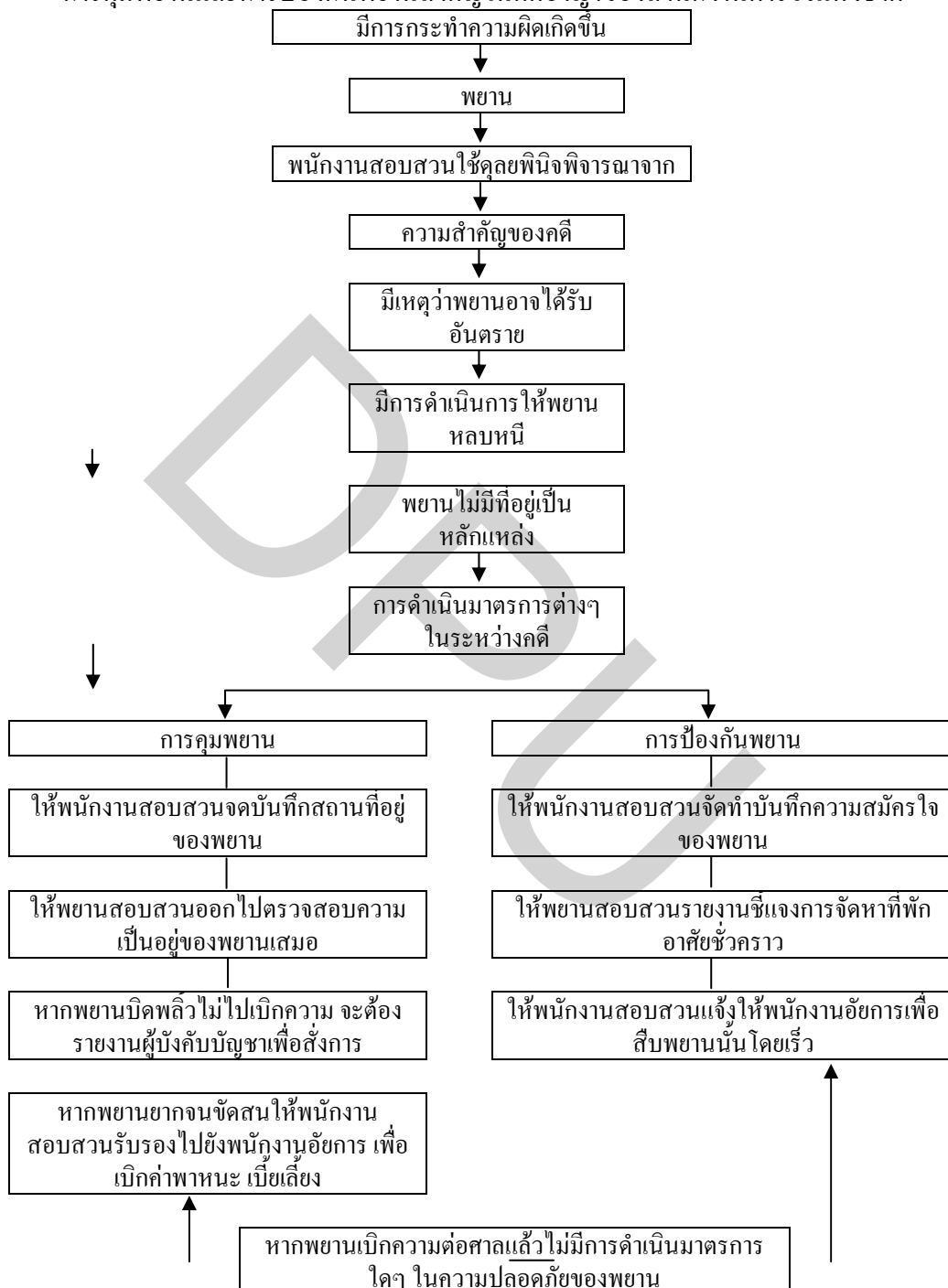
เมื่อได้รับคำสั่งให้กรมตำรวจ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ให้จัดการป้องกันพยานแล้ว ให้พนักงานสอบสวนที่มีตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรขึ้นไปอธิบายความประสงค์ให้พยานทราบ เมื่อพยานตกลง ให้ทำเป็นบันทึกความสมัครใจโดยลงลายมือชื่อไว้เป็นพยานหลักฐาน และให้จัดสถานที่ให้พยานอาศัยชั่วคราว หากพยานมีความจำเป็นจะไปที่ใดก็ให้ไปได้ โดยแจ้งพนักงานตำรวจทราบก่อน แล้วอยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าพนักงานสอบสวนที่จะพิจารณาหาทางป้องกันพยานด้วยดี

ถ้าฟ้องคดีต่อศาลแล้ว และผู้ที่จะต้องรับผิดชอบเห็นว่าต่อไปจะเป็นการยากที่จะนำพยานสำคัญมาเบิกความในชั้นศาล เพราะพยานนั้นเป็นผู้ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง น่ากลัวจะเกิดอันตรายเพราะถูกคุกคามขู่ขู่หรือจะเป็นเพราะมีเหตุเชื่อว่าพยานนั้นจงใจหลบหนี หรือหลีกเลี่ยงการมาเบิกความในชั้นศาลด้วยเหตุอื่นๆ ให้ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบแจ้งเหตุดังกล่าวให้พนักงานอัยการทราบเพื่อขอสืบพยานปากนั้นโดยเร็ว

ให้ผู้บังคับบัญชาระดับกองกำกับการ กองบังคับการ กองบัญชาการและจรตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่ออกตรวจราชการตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม 2 ประเภทการบริหาร ลักษณะที่ 56 ว่าด้วยการตรวจราชการ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนให้เป็นไปตามข้อ 222 และข้อ 256 โดยเคร่งครัด กำหนดให้พนักงานสอบสวนถือปฏิบัติในการจัดบันทึกสถานที่อยู่ของพยานไว้อย่างชัดเจน โดยเจ้าพนักงานต้องออกไปตรวจสอบความเป็นอยู่ของพยานเสมอ เพื่อให้การติดตามและส่งหมายถึงพยาน เพื่อให้พยานไปเบิกความต่อศาลเป็นไปโดยเรียบร้อย ทั้งนี้หากพบว่าพยานคนใดจะบิดพลิ้วไม่ไปเบิกความ พนักงานสอบสวนจะต้องรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาสั่งการ และถ้าพยานคนใดยากจน ขัดสน ก็ให้พนักงานสอบสวนรับรองไปยังพนักงานอัยการเพื่อขอเบิกค่าพาหนะ”

4.1.2 แผนผังแสดงการคุมพยานและการป้องกันพยานสำคัญในคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ¹³⁷

การคุมพยานและการป้องกันพยานสำคัญในคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

¹³⁷ ไม่ใช่เป็นการคุ้มครองพยานโดยตรง เป็นแต่เพียงการอำนวยความสะดวกคิดตามสอดคล้องให้พยานมาเบิกความที่ศาลเท่านั้น

4.1.3 การอำนวยความสะดวกให้แก่พยานของสำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดมาตรการในการอำนวยความสะดวกให้แก่พยาน โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2538 ไว้สองกรณีดังนี้

ก. การปรับปรุงวิธีการส่งหมายเรียกพยาน

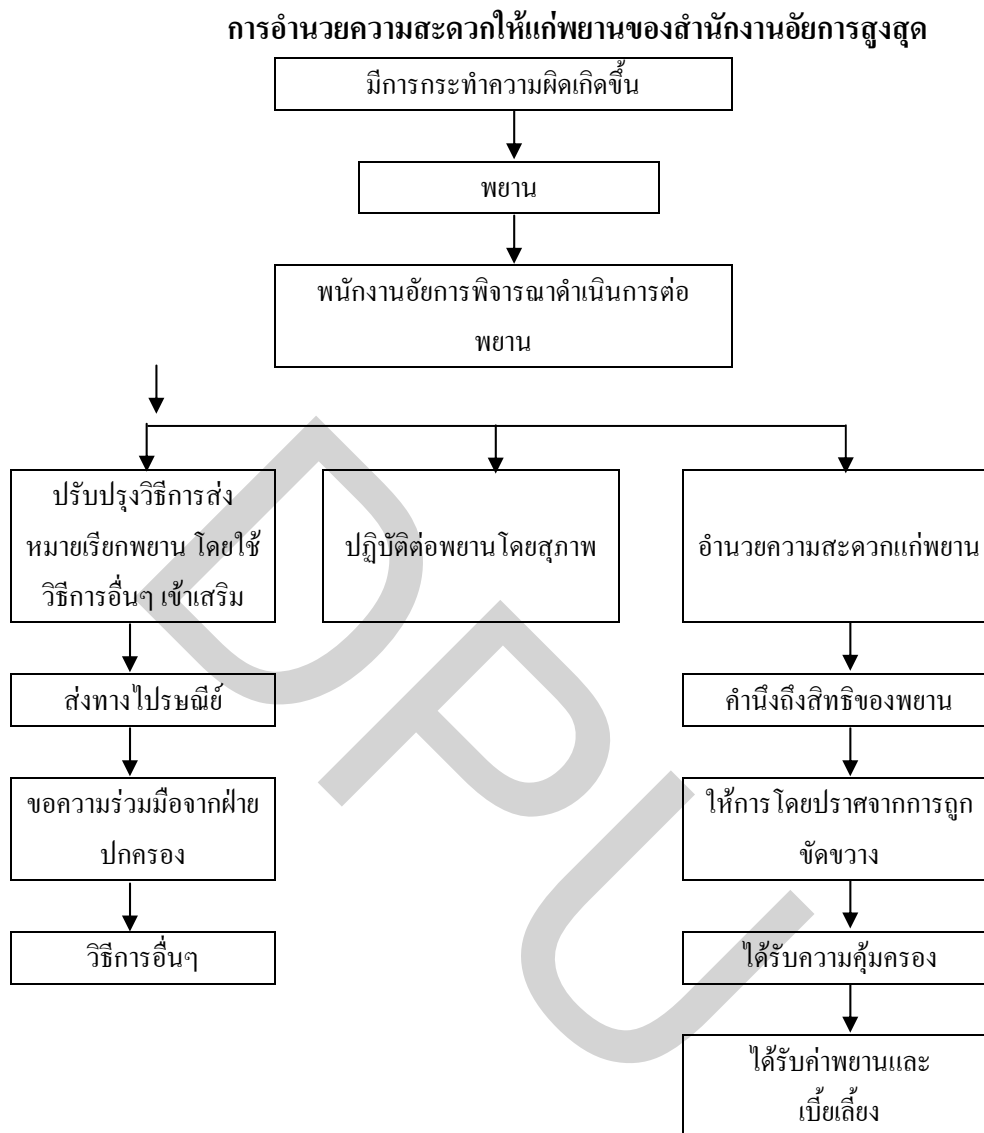
การปรับปรุงวิธีการส่งหมายเรียกพยาน โดยการใช้วิธีการอื่นๆ เข้ามาเสริมการส่งหมาย เช่น ส่งทางไปรษณีย์ หรือขอความร่วมมือจากฝ่ายปกครอง ฯลฯ เป็นต้น

ข. การอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายค่าตอบแทน

การอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายค่าตอบแทนตลอดจนการให้ความปลอดภัยแก่พยานเป็นไปตามระเบียบกรมอัยการ (สำนักงานอัยการสูงสุด) ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2528¹³⁸ โดยกำหนดให้พนักงานอัยการปฏิบัติต่อพยานโดยสุภาพและระลึกถึงสิทธิของพยานที่จะให้การโดยปราศจากการขัดขวาง สิทธิที่จะได้ค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยง และพนักงานอัยการต้องอำนวยความสะดวกแก่พยานให้ได้รับสิทธิดังกล่าวด้วย

¹³⁸ ระเบียบกรมอัยการ (สำนักงานอัยการสูงสุด) ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2528 ข้อ 78 “(การปฏิบัติต่อพยาน) พนักงานอัยการพึงปฏิบัติโดยสุภาพต่อพยาน และระลึกถึงสิทธิของพยานที่จะให้การได้โดยปราศจากการถูกขัดขวาง สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง สิทธิที่ได้รับค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยง และพนักงานอัยการต้องอำนวยความสะดวกแก่พยานให้ได้รับสิทธิดังกล่าวอย่างดีที่สุด”

4.1.4 แผนผังแสดงการอำนวยความสะดวกให้แก่พยานของสำนักงานอัยการสูงสุด¹³⁹

4.2 การคุ้มครองพยานของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546

ประเทศไทยมีแนวคิดในการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองพยานโดยมีที่มาจากหลักสากลในด้านการให้ความคุ้มครองพยานโดยยึดหลักมาตรฐานสากลในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และการให้ความคุ้มครองพยานบุคคลเป็นมาตรการเข้าเสริมในการต่อต้านยาเสพติดตามข้อยุติในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ และการก่อความเสียหายอย่างร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมหรือผู้ทรงอิทธิพลที่มีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ ซึ่งในขณะนั้นปรากฏว่าพยานที่มาให้การหรือเบิกความต่อศาลของประเทศไทยยังไม่ได้รับความคุ้มครอง

¹³⁹ ไม่ใช่เป็นการคุ้มครองพยานโดยตรงเป็นแต่เพียงการอำนวยความสะดวกให้แก่พยานเท่านั้น

เท่าที่ควรทั้งที่พยานมีความสำคัญในการพิสูจน์ความจริง¹⁴⁰ จึงได้ให้ความสำคัญกับพยานบุคคลในคดีอาญาขึ้น โดยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 244¹⁴¹ ได้บัญญัติให้การรับรองสิทธิของพยานบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงเป็นผลผลักดันให้เกิดพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ขึ้นภายใต้ร่างจาก Witness Security Program ของประเทศสหรัฐอเมริกา¹⁴² โดยมีการประกาศบังคับใช้อย่างเป็นทางการในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอน 58

ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2546 โดยมาตรา 2 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้น 180 วัน นับแต่วันถัดจากวันประกาศ โดยมีรายละเอียด รูปแบบ ขอบเขตของพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนี้¹⁴³

4.2.1 ผู้ที่จะได้รับความคุ้มครอง

กฎหมายฉบับนี้ให้ความหมายของพยาน¹⁴⁴ โดยจำกัดเฉพาะพยานบุคคลซึ่งจะมาให้ถ้อยคำต่อพนักงานสืบสวนคดีอาญา พนักงานสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา และศาลรวมทั้งพยานผู้ชำนาญการพิเศษ ยกเว้นจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน

แต่อย่างไรก็ตาม การที่พยานมาให้ถ้อยคำนั้น ผลของความไม่ปลอดภัยอาจจะเกิดแก่สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดของพยาน เป็นญาติสนิท หรือผู้ให้การอุปการะ เป็นต้น บุคคลดังกล่าวจึงเป็นผู้ที่จะได้รับความคุ้มครองด้วยเช่นเดียวกับพยาน แต่ต้องมีการร้องขอให้ความคุ้มครองและบุคคลเหล่านี้ต้องยินยอมให้คุ้มครอง¹⁴⁵

¹⁴⁰ เมทินี ชโลธร.(2543). การปฏิบัติต่อพยานบุคคลในคดีอาญา. หน้า 43.

¹⁴¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540, มาตรา 244 “บุคคลซึ่งเป็นพยานบุคคลในคดีอาญามีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

¹⁴² รายงานพิเศษ. (2544, 6-12 กรกฎาคม). “กฎหมายคุ้มครองพยาน : ความฝันที่อยู่ไกลจากกระบวนการยุติธรรมไทย.” สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ปีที่ 48, ฉบับที่ 6. หน้า 33.

¹⁴³ ณรงค์ ใจหาญ. (2546, 16 กรกฎาคม). “สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546.” วารสารข่าวกฎหมายใหม่รายปักษ์, ปีที่ 1, ฉบับที่ 8. หน้า 8-11.

¹⁴⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546, มาตรา 3.

¹⁴⁵ แหล่งเดิม. มาตรา 7 และมาตรา 11.

4.2.2 เงื่อนไขที่จะให้ความคุ้มครองตามมาตราทั่วไป¹⁴⁶

ก. พยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย ซึ่งมีนิยามว่า “ความปลอดภัย”¹⁴⁷ หมายถึง ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของพยานทั้งก่อน ขณะและหลังการมาเป็นพยาน

ข. พยานต้องยินยอมให้มีการคุ้มครองพยาน

ค. พนักงานสืบสวน พนักงานสอบสวน พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ศาล หรือสำนักงานคุ้มครองพยานแล้วแต่กรณี เป็นผู้จัดให้พยานได้รับการคุ้มครองตามที่เห็นสมควร

ง. การเข้ามาให้ความคุ้มครองนั้น อาจเป็นการที่บุคคลตามข้อ ค. เห็นเอง หรือพยานร้องขอ หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องร้องขอก็ได้

จ. ในกรณีจำเป็น พยานหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องอาจร้องขอให้ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ให้ความคุ้มครองแก่พยานได้ตามความจำเป็น

ฉ. การแจ้งและวิธีการให้ความช่วยเหลือ เป็นไปตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกำหนด

ช. วิธีคุ้มครองรวมถึงการจัดให้พยานอยู่ในที่ปลอดภัย (แต่พยานต้องยินยอม) การปกปิดชื่อ ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่อาจระบุตัวพยานได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและสถานะของพยานที่เกี่ยวข้อง เช่น ถ้าเป็นพยานที่เกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลในจังหวัด จะต้องนำมาคุ้มครองในสถานที่ที่ปลอดภัยและไม่เปิดเผยชื่อมิฉะนั้นจะถูกฆ่าปิดปาก

ซ. พยานอาจร้องขอให้เจ้าพนักงานให้การคุ้มครองตามมาตราทั่วไปนี้แก่สามีภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานได้ ถ้าบุคคลดังกล่าวจะไม่ได้ได้รับความปลอดภัย แต่บุคคลเหล่านี้ต้องยินยอมให้คุ้มครอง¹⁴⁸

4.2.3 เงื่อนไขที่จะให้ความคุ้มครองตามมาตราพิเศษ¹⁴⁹

มาตราพิเศษนี้ใช้กับพยานเฉพาะบางคดีที่กำหนดไว้เนื่องจากเป็นคดีที่สำคัญ และต้องให้การคุ้มครองเป็นการเฉพาะ โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

¹⁴⁶ แหล่งเดิม. มาตรา 6.

¹⁴⁷ แหล่งเดิม. มาตรา 3.

¹⁴⁸ แหล่งเดิม. มาตรา 7.

¹⁴⁹ แหล่งเดิม. มาตรา 9.

ก. ประเภทคดีที่จะมาเป็นพยาน แยกออกได้ 6 กรณี¹⁵⁰

(1) คดีความผิดตามกฎหมายอาญาเสพติด การฟอกเงิน การทุจริตในวงราชการ
กฎหมายศุลกากร

(2) คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐตามประมวลกฎหมายอาญา

(3) ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กตามประมวลกฎหมายอาญา
กฎหมายมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก และกฎหมายป้องกันและ
ปราบปรามการค้าประเวณี

(4) ความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดฐานอั้งยี่ ซ่องโจร
และให้หมายความรวมถึงความผิดที่มีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกัน โดยกลุ่มอาชญากร ที่มี
วางแผนอย่างเป็นระบบ และมีการวางเครือข่ายเป็นขบวนการหรือองค์กรลับอย่างซับซ้อนและเป็น
สัดส่วน

(5) ความผิดที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้อำนาจตั้งแต่สิบปีขึ้นไปหรือสถานหนัก
กว่านั้น

(6) คดีซึ่งสำนักงานคุ้มครองพยาน เห็นสมควรให้การคุ้มครองพยาน

ข. การร้องขอ

เริ่มจากเจ้าพนักงานเห็นเอง โดยปรากฏหลักฐานแน่ชัดหรือมีเหตุอันควร
สงสัยว่าพยานในคดีดังกล่าวจะไม่ได้ได้รับความปลอดภัยจึงร้องขอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ยุติธรรมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อขอใช้มาตรการพิเศษแต่ต้องได้รับความยินยอมจากพยาน

เมื่อได้รับคำร้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้ซึ่งได้รับ
มอบหมาย จะพิจารณาสั่งการโดยด่วน ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อว่าพยานจะไม่ได้ได้รับความปลอดภัย ก็ให้
สั่งการเป็นพิเศษ

ค. วิธีการให้ความคุ้มครองตามมาตรการพิเศษ¹⁵¹

(1) สำนักงานคุ้มครองพยาน เป็นผู้ดำเนินการให้ความคุ้มครองอย่างใด
อย่างหนึ่งดังนี้

1.1 ย้ายที่อยู่ หรือจัดหาที่พักที่เหมาะสม

¹⁵⁰ แหล่งเดิม. มาตรา 8.

¹⁵¹ แหล่งเดิม. มาตรา 10.

1.2 จ่ายค่าเลี้ยงชีพ ที่สมควรแก่พยาน หรือบุคคลที่อยู่ในอุปการะเลี้ยงดูของพยาน เช่น บุตร เป็นต้น เป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี แต่ถ้าจำเป็นอาจขยายได้ครั้งละไม่เกินสามเดือน แต่ไม่เกินสองปี

1.3 ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเปลี่ยนชื่อ ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียน เพื่อไม่ให้ระบุตัวได้ ในระหว่างที่ได้รับการคุ้มครอง และการดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงให้กลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของพยานด้วย

1.4 ดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพหรือให้มีการศึกษาอบรมหรือดำเนินการใด เพื่อให้พยานดำรงชีพอยู่ได้

1.5 ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่ควรได้รับ

1.6 ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาที่จำเป็น

1.7 ดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับความคุ้มครองตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการข้างต้นต้องถือว่าเป็นข้อมูลที่เป็นความลับและห้ามมิให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

การคุ้มครองพิเศษนี้สามารถคุ้มครองผู้เกี่ยวข้องกับพยานได้ เช่นเดียวกับมาตรการทั่วไป แต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้นั้นด้วย¹⁵²

(2) การสิ้นสุดของการคุ้มครอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมอาจสั่งให้ยุติการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษได้เมื่อมีเหตุดังต่อไปนี้¹⁵³

2.1 พยานร้องขอ

2.2 พยานไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงหรือระเบียบของกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยมาตรการพิเศษ

2.3 พฤติกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยของพยานเปลี่ยนแปลงไปและไม่จำเป็นต้องคุ้มครองเป็นพิเศษ

2.4 พยานไม่ให้การโดยไม่มีเหตุอันสมควร

2.5 ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าพยานแจ้งความเท็จหรือเบิกความเท็จ หรือทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จเนื่องจากการมาเป็นพยาน

¹⁵² แหล่งเดิม. มาตรา 11.

¹⁵³ แหล่งเดิม. มาตรา 12.

4.2.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการคุ้มครองพยาน¹⁵⁴

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการคุ้มครองพยาน คือ สำนักงานคุ้มครองพยาน และปัจจุบันอยู่ในสังกัดของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม โดยมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไป และมาตรการพิเศษ การปฏิบัติที่เหมาะสมรวมทั้งประสานการปฏิบัติงานและข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัย

4.2.5 การดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองสิทธิของพยาน¹⁵⁵

เมื่อมีความจำเป็นกระทรวงยุติธรรมจะแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ เพื่อให้มีอำนาจดำเนินคดีแพ่งตามที่กระทรวงยุติธรรมมอบหมายก็ได้โดยแจ้งให้ศาลทราบ โดยให้ข้าราชการผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำเนินคดี หรือพนักงานอัยการได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

4.2.6 ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน¹⁵⁶

กำหนดไว้ในหมวด 4 ของกฎหมายฉบับนี้

ก. ค่าตอบแทนจากการมาเป็นพยานและได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใด แก่ตัวพยานเองหรือสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเพราะเหตุว่ามีการกระทำผิดโดยเจตนา เนื่องมาจากการเป็นพยาน ทั้งนี้ จะได้รับตามความจำเป็นและตามสมควร ตามที่ระเบียบกระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ข. การที่ได้รับความเสียหายนั้นเกิดจากการที่พยานหรือผู้เกี่ยวข้องปฏิเสธการคุ้มครองตามมาตรการทั่วไปหรือพิเศษ ผู้นั้นไม่มีสิทธิได้รับค่าทดแทน

ค. การยื่นขอ สามารถยื่นได้เองหรือทนายยื่นขอต่อสำนักงานคุ้มครองพยาน ตามแบบที่กำหนดภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นได้รู้ถึงการทำความผิด¹⁵⁷ ส่วนหลักเกณฑ์การขอ และวิธีพิจารณาเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงยุติธรรม

¹⁵⁴ แหล่งเดิม. มาตรา 13.

¹⁵⁵ แหล่งเดิม. มาตรา 14.

¹⁵⁶ แหล่งเดิม. มาตรา 15-18.

¹⁵⁷ แหล่งเดิม. มาตรา 19.

ง. ค่าตอบแทนจากการมาเป็นพยาน เมื่อให้การแล้วมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามสมควร ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ส่วนค่าตอบแทนในคดีที่เป็นพยานโจทก์ในคดีความผิดต่อส่วนตัว ซึ่งผู้เสียหายเป็นโจทก์หรือพยานจำเลย เป็นดุลพินิจของศาลที่จะกำหนดให้จ่ายค่าตอบแทน แต่ไม่เกินอัตราที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

จ. ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ฉ. การเรียกคืนค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่าย¹⁵⁸

ถ้าพยานไม่มาหรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่เบิกความเป็นพยาน โดยไม่มีเหตุอันควร หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุด ว่าแจ้งเท็จ เบิกความเท็จหรือทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ ผู้นั้นต้องคืนหรือชดใช้ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง แก่รัฐเท่าที่จ่ายไปจริง ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งจากสำนักงานคุ้มครองพยาน

การเรียกร้องดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานประสานงานกับสำนักงานคุ้มครองพยานเพื่อเรียกคืน

4.2.7 การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน¹⁵⁹

การอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน ตาม 4.2.1 ถึง 4.2.6 ข้างต้น และไม่ใช่คำสั่งของศาลสามารถยื่นเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้น ซึ่งมีใช้ศาลแขวง และมีอำนาจพิจารณาคดีอาญา หรือศาลทหารชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้นหรือที่บุคคลนั้นมีที่อยู่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ทั้งนี้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ก. การอุทธรณ์คำสั่งเป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของสำนักงานคุ้มครองพยาน

ข. การพิจารณาคำสั่งตามมาตรา 6, 7, 9, 10, 11 และ 12 ศาลต้องพิจารณาลับและให้เฉพาะผู้เกี่ยวข้องเข้าฟังและให้สั่งให้เสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุอันสมควรจะขยายเวลาได้ตามความจำเป็นแต่ต้องจดยางานไว้

ค. คำสั่งของศาลตามข้อ ข. ให้เป็นที่สุด

¹⁵⁸ การเรียกร้องดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานประสานงานกับสำนักงานคุ้มครองพยานเพื่อเรียกคืน

¹⁵⁹ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546, มาตรา 20.

4.2.8 การคุ้มครองพยานโดยมาตรการที่มีโทษทางอาญา¹⁶⁰

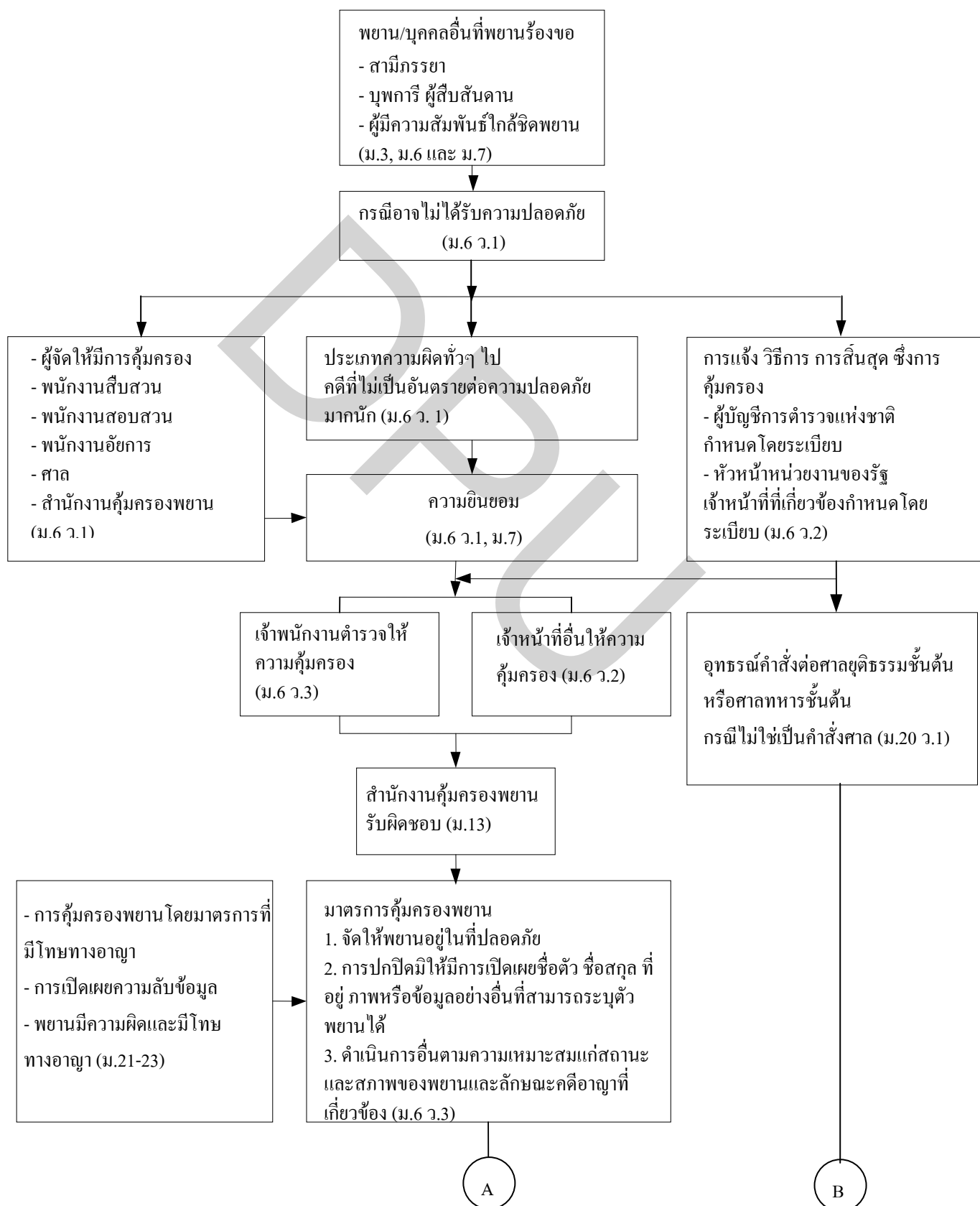
กรณีที่มีการดำเนินการตามกฎหมายในการคุ้มครองพยาน ผู้ใดเปิดเผยความลับเกี่ยวกับที่อยู่ ชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพหรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยาน สามี ภริยา บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน ซึ่งได้ดำเนินการไปเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่พยานโดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้บุคคลเหล่านั้นไม่ได้รับความปลอดภัย หรือเป็นอันตรายแก่กาย หรือได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตายต้องระวางโทษตามอัตราที่กำหนด ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลดังกล่าวไม่ได้รับความปลอดภัยต้องรับโทษหนักขึ้น หรือถ้าได้กระทำความผิดอาญาต่อบุคคลใดเพราะเหตุที่บุคคลนั้น สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นจะมาหรือได้มาเป็นพยานต้องรับโทษหนักขึ้น

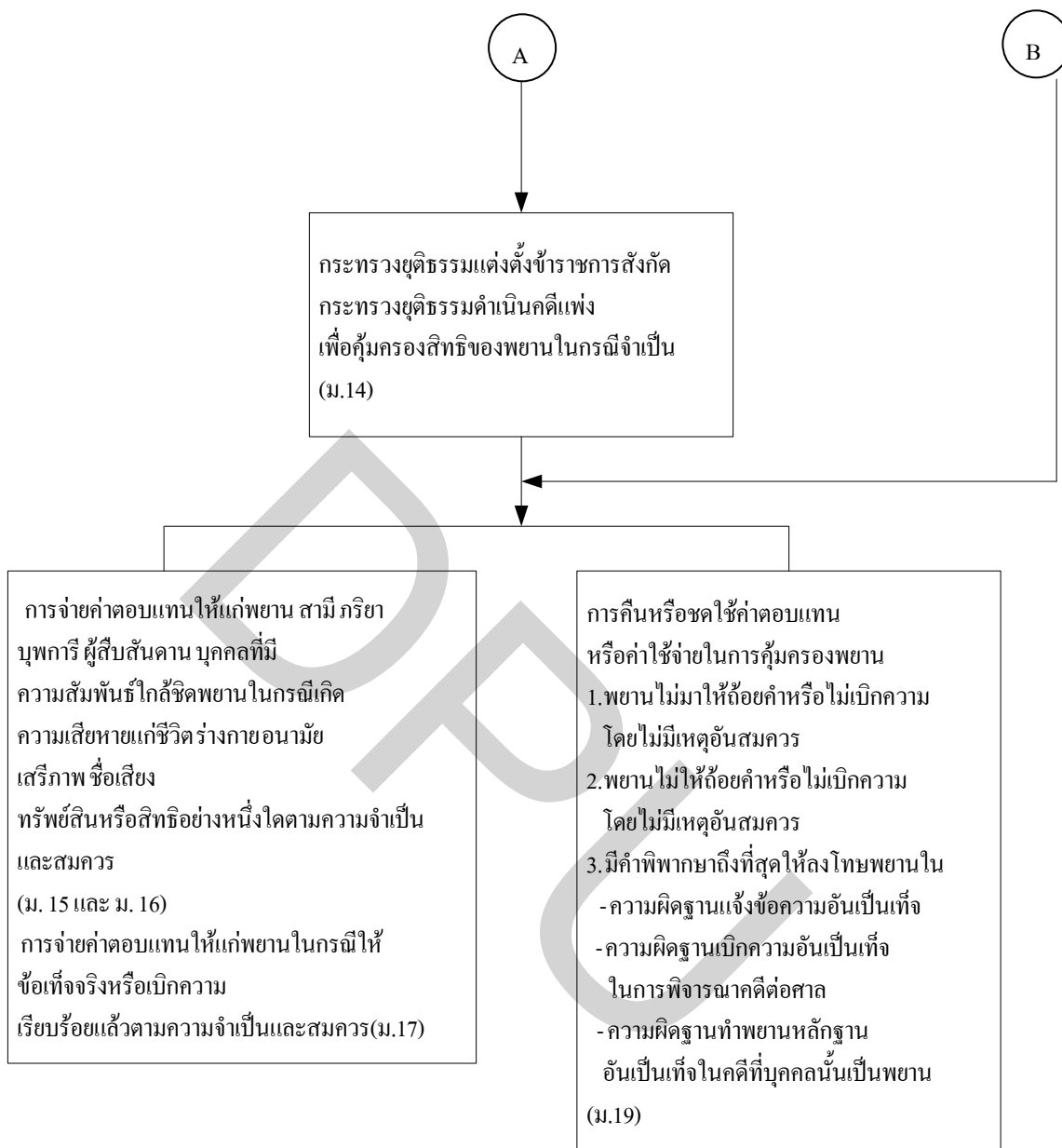
¹⁶⁰ แหล่งเดิม. มาตรา 21-23.

4.2.9 แผนผังแสดงการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา

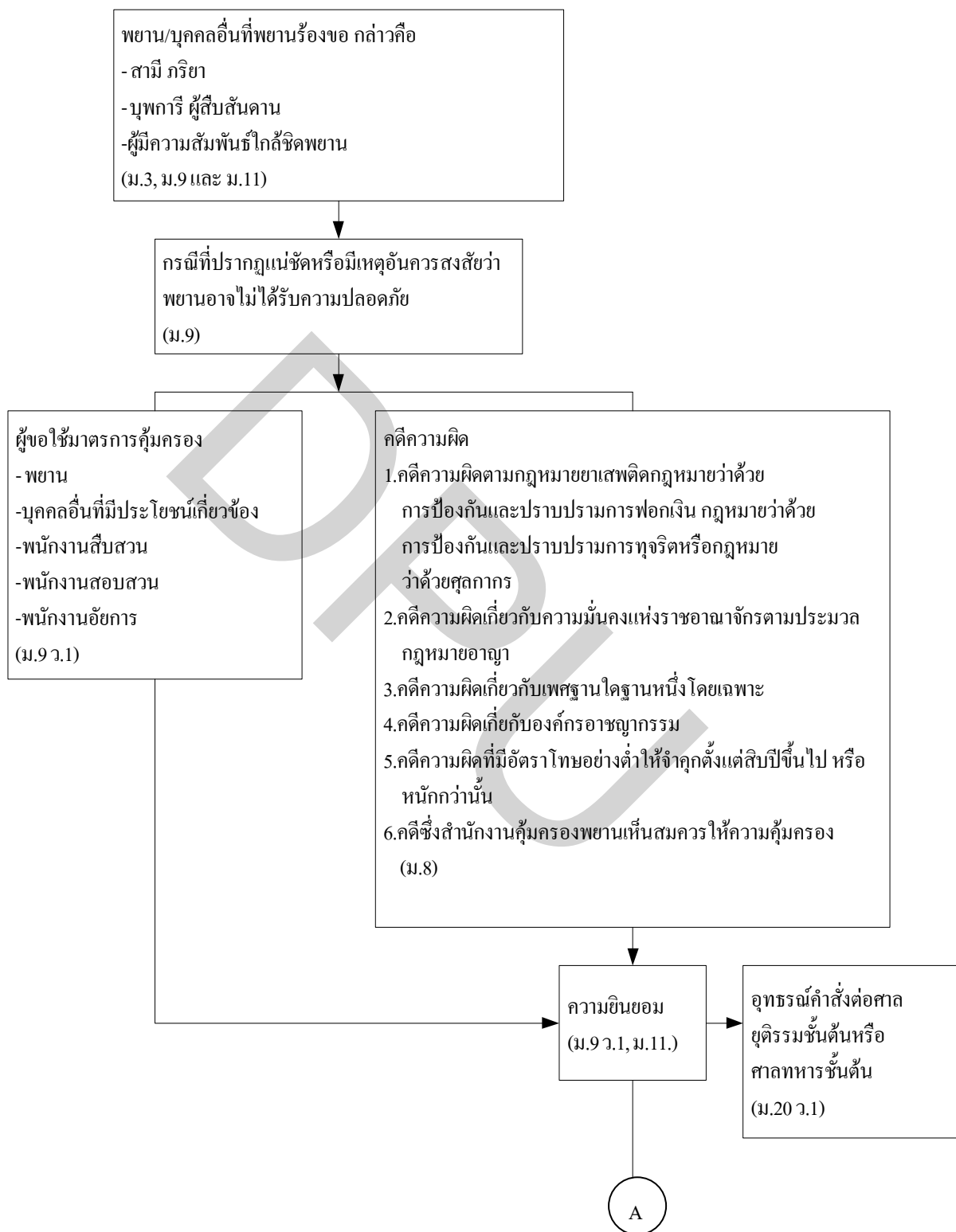
พ.ศ. 2546

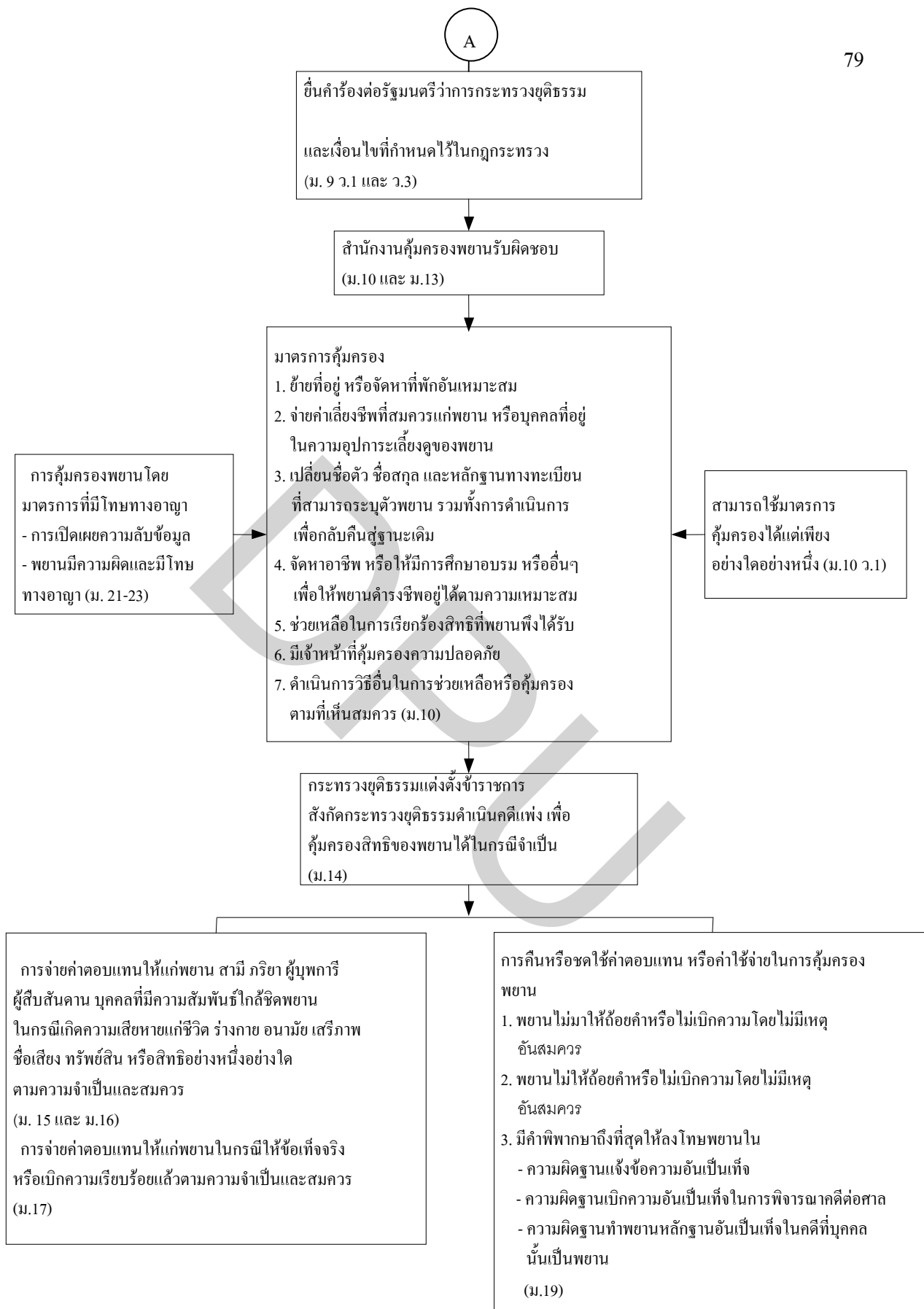
ก. มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยาน

ข. มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน

4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่บ่อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24.

จากการศึกษาการคุ้มครองพยานและการป้องกันพยานสำคัญของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และการอำนวยความสะดวกให้แก่พยานของสำนักงานอัยการสูงสุดในหัวข้อ 4.1.1 และหัวข้อ 4.1.3 ตามลำดับหากพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นได้ว่า มาตรการดังกล่าวของทั้งสองหน่วยงาน มุ่งเน้นในด้านการอำนวยความสะดวกและการติดตามสอดส่องให้พยานมาเบิกความที่ศาลได้สะดวกเท่านั้น โดยจัดการช่วยเหลือในด้านที่พักอาศัยในกรณีพยานไม่ได้รับความปลอดภัยจากการคุกคามและได้รับอันตราย แต่ยังไม่มียกกฎหมายโดยเฉพาะตลอดทั้งกำหนดมาตรการของทางการในการให้ความคุ้มครองเป็นการเฉพาะ ทำให้ในทางปฏิบัติเป็นภาระของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการเป็นผู้รับภาระออกค่าใช้จ่ายเป็นการส่วนตัวในบางกรณี และเนื่องจากงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดทำให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการให้ความคุ้มครองในการอำนวยความสะดวกและในการดูแลจัดที่พักให้กับพยานเท่าที่สามารถจะทำได้เท่านั้น จึงไม่ใช่เป็นการให้ความคุ้มครองพยานโดยตรงที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาฯ ข้อ 24 ได้ แต่อาจจะนำไปเป็นข้อพิจารณาได้เพียงส่วนหนึ่งในการกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหารเกี่ยวกับในด้านการอำนวยความสะดวกแก่พยานเท่านั้น

ดังนั้นจึงเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการพิจารณาเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน โดยตรงตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ของไทย และกฎหมายสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาเปรียบเทียบกับอนุสัญญาฯ ข้อ 24. เพื่อนำมาวิเคราะห์และหาข้อสรุปว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย กฎหมายสหรัฐอเมริกามีความสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ข้อ 24 เพียงใดหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาการคุ้มครองตามกฎหมายที่กล่าวถึงทั้งหมด อาจสรุปได้ว่า ก า ร กั ม ภา ห น ด ขึ้นตอนรายละเอียด วิธีการ หรือความสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน กฎหมายดังกล่าวได้พิจารณาจากความรุนแรงของการกระทำผิด ความสำคัญของพยาน ภัยอันตรายที่พยานอาจได้รับ ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับพยานบุคคล วิธีการอื่นในการให้ความคุ้มครอง ตลอดจนความยินยอมของพยานหรือบุคคลที่มีอำนาจให้ความยินยอม เป็นต้น อย่างไรก็ตามเพื่อความสะดวกในการศึกษาและสามารถชี้ให้เห็นเรื่องที่สำคัญในประเด็นต่างๆ ที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยมีความชัดเจนหรือยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดไว้ ผู้เขียนขอชี้แจงแนวทางการศึกษาโดยกำหนดเป็นระบบหมวดหมู่ในเรื่องเดียวกันของกฎหมายข้างต้นทั้งหมด โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องที่สำคัญๆ ออกเป็นหัวข้อๆ ดังนี้

1. การกำหนดตัวบุคคลที่ได้รับความคุ้มครอง
2. การกำหนดอันตรายที่ได้รับความคุ้มครอง
3. การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครอง
4. การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครอง
5. การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครอง

ในการกำหนดเป็นระบบหมวดหมู่ข้างต้นในหัวข้อ 1. ถึงหัวข้อ 4. นั้น ไม่ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยและกฎหมายสหรัฐอเมริกาต่างก็ได้คำนึงถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพในการคุ้มครองด้วยกันทั้งสิ้น แต่จะเป็นไปตามที่อนุสัญญาฯ ข้อ 24 กำหนดไว้หรือไม่จะต้องศึกษาในรายละเอียดต่อไป

โดยเฉพาะหัวข้อ 4. การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครอง เพื่อความสะดวกในการศึกษา ผู้เขียนยังได้เน้นตามกฎหมายทั้งหมดดังกล่าวออกเป็นสองมาตรการหลัก กล่าวคือ มาตรการทั่วไป และมาตรการพิเศษ โดยพิจารณาจากความเข้มข้นในการใช้มาตรการหา รายละเอียดในการกำหนดมาตรการคุ้มครองไม่ถึงกับเข้มข้นมากนัก ก็จะกำหนดมาตรการคุ้มครองเป็นมาตรการทั่วไป แต่ถ้าหากการกำหนดมาตรการคุ้มครองถึงขั้นเข้มข้นมากก็จะกำหนดมาตรการคุ้มครองเป็นมาตรการพิเศษ และในหัวข้อ 5 การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครองนั้น ผู้เขียนก็ยังได้เน้นในเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะด้วย เพื่อชี้ให้เห็นในรายละเอียดต่างๆ ของตัวบทกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย และกฎหมายสหรัฐอเมริกาว่าจะมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ ข้อ 24 กำหนดไว้เพียงใดหรือไม่

นอกจากนี้เพื่อให้การศึกษาวិเคราะห์มีความถูกต้องตรงตามหัวข้อในประเด็นทั้งห้าอย่างข้างต้น อันจะนำไปสู่ข้อยุติ หรือจะต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยในบทที่ 5 ต่อไป จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาโดยสังเขปตามตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบในแต่ละเรื่องทั้งห้าอย่างตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกากับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2004 ข้อ 24 ดังรายละเอียดการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นต่อไปนี้

4.3.1 วิเคราะห์ประเด็นการกำหนดตัวบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองกับตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดตัวบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24.

การกำหนดตัวบุคคลที่ได้รับความคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	- พยาน	- พยาน (ผู้มาให้หรือจะมาให้ข้อเท็จจริง)	- พยาน ผู้จะมาเป็นพยาน - ผู้ให้ข้อมูลข่าวสารในความผิดคดีสำคัญ	ยังขาดพยานบอกเล่า พยานแวดล้อมกรณีตามที่อนุสัญญาฯ เปิดกว้างไว้โดยไม่ให้ความหมาย “พยาน” ไว้โดยตรง
	- ญาติ	- ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน	- สมาชิกในครอบครัว	
	- บุคคลอื่นที่ใกล้ชิดกับพยาน	- บุคคลอื่นที่มีความใกล้ชิดกับพยาน สามี ภริยา	- ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับพยาน	
	- ผู้เสียหายที่อยู่ในฐานะพยาน	-	- ผู้เสียหายที่อยู่ในฐานะพยาน	ยังขาดผู้เสียหายที่อยู่ในฐานะพยาน
หมายเหตุ	- (ข้อ 24 ว.1, ว.4)	- (ม.3,6,7,9,11)	- (ม.3521(a)(1),(b)(1)ม.3073, ม.3076, ม.10604 (c)(4))	

จากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ๑ การกำหนดตัวบุคคลที่ได้รับความคุ้มครอง พระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน๑ ของไทยตามมาตรา 3 ยังกำหนดในเรื่องนี้ขาดไปไม่ครอบคลุมตามที่อนุสัญญา๑ กำหนดกล่าวคือ ไม่ได้กำหนดผู้เสียหายที่อยู่ในฐานะพยานเอาไว้ ในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกาได้กำหนดตัวบุคคลดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนเป็นไปตามที่อนุสัญญา๑ กำหนด พระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน๑ ของไทยจึงยังกำหนดตัวบุคคลดังกล่าวไม่สอดคล้องกับอนุสัญญา๑ ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าการที่อนุสัญญา๑ และกฎหมายสหรัฐอเมริกาคำหนดตัวบุคคลข้างต้นเอาไว้เป็นการถูกต้องแล้ว เพราะตามปกติในความเป็นจริงในการดำเนินคดีอาญามักจะมีการเริ่มต้นคดีจากผู้เสียหาย เนื่องจากเป็นผู้ประสบเหตุการณ์และเป็นผู้ทราบข้อเท็จจริงคดีอาญา¹⁶¹ ทั้งจะต้องเป็นผู้จะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงาน ผู้มีอำนาจตามที่กำหนดจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการดำเนินคดีให้เกิดผลเป็นการทำให้สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้¹⁶² แม้อาจจะตีความได้ว่า “พยาน” คงหมายถึงผู้เสียหายที่อยู่ในฐานะพยานด้วยก็ตาม แต่เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการตีความนั้นจะต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจนในเรื่องนี้

นอกจากนี้หากพิจารณาจากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ๑ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดตัวบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน๑ ของไทย กฎหมายสหรัฐอเมริกา และอนุสัญญา๑ มีความใกล้เคียงกันมาก แต่หากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่ากฎหมายสหรัฐอเมริกาได้กำหนดตัวบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองครอบคลุมไว้กว้างกว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน๑ ของไทยมาก เพราะมีการกำหนดรวมไปถึงพยานที่เป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารในคดีสำคัญ ซึ่งตีความหมายไปไกลถึงพยานบอกเล่า (Hearsay)¹⁶³ หรือพยานแวดล้อมกรณี

¹⁶¹ ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ. (2544, ตุลาคม-ธันวาคม). “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์กับการคุ้มครองสิทธิเด็กที่เป็นเหยื่อความรุนแรงในครอบครัว.” TCLI UP DATE. “จดหมายข่าวของสถาบันกฎหมายอาญา.” สำนักงานอัยการสูงสุด, ปีที่ 5, ฉบับที่ 4. หน้า 10.

¹⁶² วันชัย ศรีนวนนิต. (2540). การคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา (รายงานวิจัยหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง). หน้า 8-9.

¹⁶³ พยานบอกเล่า (Hearsay) หมายถึง พยานที่ให้ถ้อยคำถึงข้อเท็จจริงตามที่ตนได้รับบอกเล่ามาจากคนอื่น เช่น นายคำให้ถ้อยคำที่นายแดงบอกตนว่า เห็นนายขาวแทงนายเขียว แต่การที่ให้ถ้อยคำถึงสิ่งที่ได้รับฟังมาอาจไม่เป็นพยานบอกเล่าเสมอไป หากให้ถ้อยคำว่าได้มีข้อเท็จจริงดังกล่าวเกิดขึ้นจริง แต่ไม่ต้องการให้ศาลเชื่อว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นความจริง เช่น นายแดงพนักงานสอบสวนเบิกความว่านายคำรับสารภาพกับตนโดยเต็มใจว่านายคำยิงนายขาว การที่นายคำรับสารภาพโดยเต็มใจกับนายแดงพนักงานสอบสวนเป็นข้อเท็จจริงที่นายแดงพนักงานสอบสวนรับรู้มาด้วยตนเองโดยตรงเป็นประจักษ์พยาน แต่ข้อเท็จจริงที่นายแดงพนักงานสอบสวนเบิกความว่านายคำยิงนายขาวเป็นข้อเท็จจริงที่นายแดงพนักงานสอบสวนไม่ได้รู้เห็นเองโดยตรง แต่ได้รับฟังมาจากนายคำจึงเป็นเพียงพยานบอกเล่า แต่เดิมมาพยานบอกเล่าหมายถึงเพียงพยานบุคคลเท่านั้นเพราะเป็นผู้รับฟังการบอกเล่ามาจากคนอื่นแต่ปัจจุบันรวมถึงบันทึกถ้อยคำของบุคคลที่ไม่ได้มาเบิกความต่อศาลด้วยตนเองด้วย โสภณ รัตนกร. (2545, พฤศจิกายน). คำอธิบายพยาน (พิมพ์ครั้งที่ 6). หน้า 26.

Circumstantial Evidence)¹⁶⁴ เป็นตัวบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองด้วย มิได้มุ่งเน้นเฉพาะ “พยาน” ซึ่งเป็นบุคคลที่จะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลในการดำเนินคดีอาญาเท่านั้น ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย¹⁶⁵ ทำให้ตีความได้ว่าบุคคลดังกล่าวจะต้องเป็นผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์ที่จำเลยกระทำผิดอาญา¹⁶⁶ หรือสัมผัสข้อเท็จจริงด้วยตนเองโดยตรง¹⁶⁷ และไม่สามารถตีความได้เป็นอย่างอื่นนอกจากจะเป็นประจักษ์พยาน (Eyewitness)¹⁶⁸ เท่านั้น ทำให้กฎหมายสหรัฐอเมริกาในเรื่องนี้ได้กำหนดอย่างชัดเจนในการกำหนดตัวบุคคลที่ได้รับความคุ้มครอง และไม่ขัดกับอนุสัญญาฯ เพราะอนุสัญญาฯ กำหนด “พยาน” เปิดกว้างไว้โดยไม่ให้ความหมายไว้ แต่น่าจะมีความหมายครอบคลุมตามที่กฎหมายสหรัฐอเมริกาเปิดกว้างไว้เช่นกัน แม้กฎหมายสหรัฐอเมริกา ซึ่งใช้ระบบกฎหมาย Common Law จะมีบทคัดพยานที่ห้ามมิให้รับฟังพยานบอกเล่าเป็นพยานหลักฐานในคดีแต่ก็ยังมีข้อยกเว้นที่มีกฎหมายอนุญาตไว้ แต่อย่างไรก็ตาม การที่กฎหมายสหรัฐอเมริกาให้ความคุ้มครองพยานประเภทนี้อาจจะใช้เป็นเบาะแสนำไปสู่การแสวงหาพยานหลักฐานที่สำคัญอื่นก็ได้ โดยผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นการถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติโดยเฉพาะคดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เป็นประจักษ์พยาน หรือพยานหลักฐานสำคัญอื่นๆ นั้นแทบจะไม่มีหรือหาไม่ได้ เพราะองค์กรอาชญากรรมย่อมทราบคืออยู่แล้วว่า หากตนสามารถทำการคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือกำจัดพยานที่เป็นประจักษ์พยาน หรือพยานหลักฐานสำคัญอื่นๆ ได้ ทำให้ในคดีนั้นๆ ปราศจากพยานดังกล่าวมาสืบหรือแม้จะมีประจักษ์พยานมาสืบ แต่พยานเบิกความบิดเบือนไปจากข้อเท็จจริงด้วยอิทธิพลขององค์กรดังกล่าว เป็นเหตุให้คดีนั้นศาลต้องพิพากษายกฟ้องโดย

¹⁶⁴ พยานแวดล้อมกรณี (Circumstantial Evidence) หมายถึง พยานที่ให้ถ้อยคำถึงข้อเท็จจริงที่ต้องนำมาพิจารณาใช้ความเป็นเหตุผลของเหตุการณ์จึงคาดการณ์ได้ว่าเหตุการณ์เป็นไปในทางใด เช่น นายดำให้ถ้อยคำว่าตนเดินอยู่นอกที่ทำงานที่เกิดเหตุได้ยินเสียงต่อสู้กันพร้อมกับได้ยินเสียงปืนดังและเห็นนายแดงวิ่งออกมาจากที่ทำงานที่เกิดเหตุพร้อมอาวุธปืน การที่นายดำให้ถ้อยคำไม่ได้ยืนยันในทันทีว่าใครเป็นผู้ยิงนายเขียว แต่เมื่อใช้ความเป็นเหตุเป็นผลของเหตุการณ์จึงคาดการณ์ได้ว่านายแดงยิงนายเขียว คำให้การของนายดำเป็นพยานแวดล้อมกรณี สมชาย รัตนเชื้อสกุล. (2544, สิงหาคม). *กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน*. หน้า 28.

¹⁶⁵ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546, มาตรา 3.

¹⁶⁶ มานิตย์ จุมปา. (2546, พฤศจิกายน). *รวมบทความเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ*. หน้า 26.

¹⁶⁷ เข็มชัย ชูติวงศ์. (2543, มกราคม). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน*. หน้า 10.

¹⁶⁸ ประจักษ์พยาน (Eyewitness) หมายถึง พยานที่รู้เห็นหรือสัมผัสกับเหตุการณ์ที่ทำให้ถ้อยคำด้วยตนเอง โดยตรงไม่ว่าจะรู้เห็นเหตุการณ์ ด้วยประสาทสัมผัสใด เช่น นายแดงเห็นนายดำแทงนายขาว หรือได้ยินเสียงต่อสู้กันแหล่งเดิม.

ไม่สามารถลงโทษจำเลยได้ แต่หากว่าในคดีนั้นๆ มีพยานบอกเล่าหรือพยานแวดล้อมกรณีมาสืบ พิสูจน์ความผิดของจำเลย ศาลไทยก็สามารถใช้ดุลพินิจรับฟังพยานนั้นๆ ตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญาตามมาตรา 226¹⁶⁹ และมาตรา 227¹⁷⁰ ประกอบพยานหลักฐานอื่นลงโทษจำเลย ได้¹⁷¹ สิ่งนี้จะเป็นการดี หากมีการกำหนดให้พยานดังกล่าว ได้รับความคุ้มครองด้วย

¹⁶⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะ พิสูจน์ได้ว่า จำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มี คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมาย อื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน”

¹⁷⁰ แหล่งเดิม. มาตรา 227 “ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้ว่าพยานหลักฐานทั้งปวงอย่าพิพากษาลงโทษ จนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น

เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย”

¹⁷¹ ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาและคำอธิบายทางคำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4979/2541 วินิจฉัยว่า แม้คำให้การชั้นสอบสวนของผู้เสียหายเป็นเพียงพยานบอกเล่า แต่ก็ไม่มี กฎหมายห้ามมิให้รับฟังเสียเลย การที่จะรับฟังพยานบอกเล่าได้หรือไม่เพียงใด ย่อมสุดแล้วแต่ว่าเหตุผลเป็นเรื่องราว ไป โดยรับฟังได้ในฐานะพยานประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8889/2542 วินิจฉัยว่า โจทก์มีประจักษ์พยานรู้เห็น ใกล้ชิดมาให้การต่อพนักงานสอบสวนแต่ ประจักษ์พยานโจทก์เบิกความในชั้นศาลเพื่อช่วยเหลือจำเลย ทั้งไม่มีกฎหมายใดห้ามมิให้ศาลรับฟังคำให้การชั้นสอบสวน หรือให้รับฟังแต่เฉพาะพยานที่มากับความ ดังนั้นเมื่อคำให้การชั้นสอบสวนเกิดขึ้น โดยสมัครใจของพยานโจทก์ ศาลจึง นำคำให้การพยานชั้นสอบสวนมาฟังประกอบการพิจารณาได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5462/2539 วินิจฉัยว่า พยานแวดล้อมกรณีคือ พยานเหตุผลที่จะทำให้ศาลเชื่อว่ามิใช่ข้อเท็จจริง บางอย่างอยู่หรือไม่ ซึ่งจะต้องมีการใช้เหตุผลอนุมานเอาอีกต่อหนึ่ง

คำเบิกความของพยานว่าเห็นจำเลยถือมีดเป็นอันเลือดวิ่งออกมาจากห้องที่ผู้ตายถูกฆ่า ย่อมเป็นพยานแวดล้อม กรณีที่จะนำศาลอนุมานได้ว่าจำเลยน่าจะเป็นคนฆ่าผู้ตาย หรือยางล้อรถยนต์ครูดบนถนนเป็นทางยาว อาจแสดงว่า จำเลยขับรถด้วยความเร็วสูง เมื่อใช้ห้ามล้อแล้วรถยังวิ่งต่อไปอีกเป็นทางยาว เป็นต้น โสภณ รัตนกร. แหล่งเดิม. (พิมพ์ครั้งที่ 6). หน้า 23.

4.3.2 วิเคราะห์ประเด็นการกำหนดคัยนตรายที่ได้รับความนิยมคุ้มครองกับตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดคัยนตรายที่ได้รับความนิยมคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24

การกำหนดคัยนตรายที่ได้รับความนิยมคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	- อาจเกิดความไม่ปลอดภัยจากการแก้แค้น ช่มชู้ (ข้อ 24 ว.1)	- อาจไม่ได้รับความปลอดภัย กรณีใช้มาตรการทั่วไป (ม.6 ว.1) และ - ปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจไม่ได้รับความปลอดภัย กรณีใช้มาตรการพิเศษ (ม.9 ว.1)	- ความเหมาะสมและความจำเป็นในการให้ความคุ้มครอง ซึ่งอาจได้รับอันตรายแต่กาย สุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิการ (ม.3521(a)(1) และ - อันตรายที่เกิดแก่สาธารณะหากอันตรายที่เกิดกับเหยื่อมีมากกว่าจะไม่จัดให้มีการคุ้มครอง (ม.3521(c))	กำหนดไว้เหมือนหรือคล้ายกัน
หมายเหตุ	- เน้นคดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่อนุสัญญาครอบคลุมถึง (ข้อ 24 ว.1)	- เน้นคดีความผิดที่พยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย กรณีใช้มาตรการทั่วไปและเน้นคดีความผิดเฉพาะกรณีใช้มาตรการพิเศษ (ม.6 ว.1 และ ม.9 ว.1, ม.10)	- เน้นคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมและความผิดร้ายแรงอื่น (ม. 3521(a)(1))	

จากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดค้ำชั้ตรายที่ไ้รับ ความค้ำชั้ตรายตามพระราชบัญญัติค้ำชั้ตรายพยานฯ ของไทย ซึ่งกำหนดว่าอาจไ้รับความ ปลอดภัย กรณีใช้มาตรการทั่วไปตามมาตรา 6 วรรคหนึ่ง หรือกำหนดว่าปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุ อันควรสงสัยว่า อาจไ้รับความปลอดภัยกรณีใช้มาตรการพิเศษตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง โดย พยานอาจไ้มีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่าง หนึ่งอย่างใดของพยานทั้งก่อน ขณะและหลังมาเป็นพยาน¹⁷² หรือกฎหมายสหรัฐอเมริกา ซึ่ง กำหนดว่าความเหมาะสมและความจำเป็นในการไ้ให้ความค้ำชั้ตราย ซึ่งอาจไ้รับอันตรายแก่กาย สุขภาพ ปลอดภัย และสวัสดิการ และอันตรายที่เกิดแก่สาธารณะ หากอันตรายที่เกิดกับเหยื่อมี มากกว่าจะไ้ไม่จัดไ้มีการค้ำชั้ตราย หรืออนุสัญญาฯ ซึ่งกำหนดว่า อาจเกิดความไม่ปลอดภัยจากการ แก่แก้น ช่มชู้ ซึ่งตามพจนานุกรมไทย¹⁷³ หมายถึง ยังไม่พ้นภัยและมีอันตรายมาแผ้วพานจากการทำ ตอบแทนให้หายเจ็บใจ (การแก่แก้น) และทำให้เกิดความเกรงกลัว (ช่มชู้) ขององค์กรอาชญากรรม ข้ามชาติ กฎหมายทั้งหมดที่กำหนดค้ำชั้ตรายที่ไ้รับความค้ำชั้ตรายก็โดยมีวัตถุประสงค์หลักก็เพื่อ ปัดป้อง ค้ำชั้ตรายจากภัยอันตรายต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น จึงมีความเหมือนหรือคล้ายกันในการ กำหนดค้ำชั้ตรายที่ไ้รับความค้ำชั้ตราย ซึ่งพระราชบัญญัติค้ำชั้ตรายพยานฯ ของไทย และกฎหมาย สหรัฐอเมริกา สามารถนำภัยอันตรายที่กำหนดไว้มาปรับใช้กับภัยอันตรายที่อนุสัญญาฯ กำหนดได้แม้ อนุสัญญาฯ จะเน้นคดีความผิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่อนุสัญญาฯ ครอบคลุมถึง แต่พระราชบัญญัติค้ำชั้ตรายพยานฯ ของไทยจะเน้นคดีความผิดที่พยานอาจไ้รับความปลอดภัย กรณีใช้มาตรการทั่วไป และเน้นคดีความผิดเฉพาะกรณีใช้มาตรการพิเศษ และกฎหมาย สหรัฐอเมริกา จะเน้นคดีที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมและความผิดร้ายแรงอื่น ซึ่งไ้ไม่ได้เน้นคดี ความผิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไว้โดยตรงก็ตาม ดังนั้นในประเด็นส่วนนี้ทั้ง พ ร ร ะ ร ะ ราช บ ัญ ญัติ ค ้ำ ชั้ ต ร าย พ ย า น ฯ ของไทย และกฎหมายสหรัฐอเมริกาจึงมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพซึ่ง สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กำหนดไว้จึงไ้มีความจำเป็นอย่างไรที่จะต้องดำเนินการใดๆ ในประเด็น เรื่องนี้ตามพระราชบัญญัติค้ำชั้ตรายพยานฯ ของไทย และจากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ การ ที่พระราชบัญญัติดังกล่าวของไทยไ้กำหนดค้ำชั้ตรายที่ไ้รับความค้ำชั้ตรายออกเป็น 2 กรณี กล่าวคือ 1. อาจไ้รับความปลอดภัยกรณีใช้มาตรการทั่วไป ตามมาตรา 6 วรรคหนึ่ง และ 2. ปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจไ้รับความปลอดภัยกรณีใช้มาตรการพิเศษ ตาม มาตรา 9 วรรคหนึ่ง แสดงว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวของไทยมีความมุ่งหมายให้ไ้ระดับความเสี่ยง

¹⁷² พระราชบัญญัติค้ำชั้ตรายพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546, มาตรา 3.

¹⁷³ เจริญธรรมที่ 86,87 ในบทที่ 3, หน้า 31.

ภัยเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการใช้มาตรการให้ความคุ้มครอง หากปรากฏว่าในคดีนั้นมีความเสี่ยงภัยค่อนข้างต่ำ หรือปานกลาง จะใช้มาตรการทั่วไป ซึ่งมีความเข้มข้นสำหรับมาตรการไม่มากนัก และแม้จะเป็นคดีความผิดเฉพาะที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยตามมาตรา 8 กำหนดให้ใช้มาตรการพิเศษ หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม หรือความผิดร้ายแรงตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา หรือความผิดที่ครอบคลุมถึงตามอนุสัญญาฯ หากในคดีนั้นๆ มีความเสี่ยงภัยค่อนข้างต่ำ หรือปานกลาง ก็สามารถใช้มาตรการทั่วไปได้เนื่องจากในบางกรณีในคดีสำคัญ หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ จำเลย หรือองค์กรอาชญากรรมอาจจะไม่ทำการคุกคาม ข่มขู่ ทำร้ายพยานถึงขั้นรุนแรงก็อาจเป็นไปได้ กฎหมายทั้งหมดข้างต้นจึงเปิดช่องให้มีการใช้มาตรการทั่วไปได้ แต่ถ้าหากปรากฏว่าในคดีนั้น โดยเฉพาะคดีความผิดเฉพาะที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ตามมาตรา 8 หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา หรือความผิดที่ครอบคลุมถึงตามอนุสัญญาฯ โดยปกติแล้ว จะมีความเสี่ยงภัยค่อนข้างสูงก็ให้ใช้มาตรการพิเศษได้¹⁷⁴ ซึ่งมีความเข้มข้นสำหรับการใช้มาตรการสูง

¹⁷⁴ แต่คดีความผิดนอกเหนือจากที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ตามมาตรา 8 กำหนดไว้ แม้จะปรากฏว่าคดีนั้นๆ จะมีความเสี่ยงภัยค่อนข้างสูงก็ไม่สามารถใช้มาตรการพิเศษตามมาตรา 10 ได้. แต่อาจใช้มาตรการทั่วไปตามมาตรา 6 ได้ เพราะความผิดตามมาตรา 6 อาจจะไม่มีความเสี่ยงภัยค่อนข้างสูงก็ได้แต่เป็นไปได้น้อย

4.3.3 วิเคราะห์ประเด็นการกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครองกับตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24

การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีมาตรฐานตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	ความคิดที่อนุสัญญาฯ ครอบคลุมถึง แต่มีความเสี่ยงภัยค่อนข้างต่ำ หรือปานกลาง กรณีใช้มาตรการทั่วไป	ความคิดที่มีความเสี่ยงภัยค่อนข้างต่ำ หรือปานกลาง รวมถึงความผิดเฉพาะที่มีความเสี่ยงภัยดังกล่าวกรณีใช้มาตรการทั่วไป (ม.6 ว.1)	ความคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมหรือความคิดร้ายแรงที่มีความเสี่ยงภัยค่อนข้างต่ำหรือปานกลางกรณีใช้มาตรการทั่วไป	
	ความคิดที่อนุสัญญาฯ ครอบคลุมถึงและมี ความเสี่ยงภัยค่อนข้างสูง กรณีใช้มาตรการพิเศษ (อนุสัญญาฯ ข้อ 24 ว.1) มี	ความคิดเฉพาะที่มีความเสี่ยงภัยค่อนข้างสูง กรณีใช้มาตรการพิเศษ (ม.8) มี	ความคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมหรือความคิดร้ายแรงที่มีความเสี่ยงภัยค่อนข้างสูง กรณีใช้มาตรการพิเศษ (ม.3521(a)(1) มี	
	- การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (อนุสัญญาฯ ข้อ 5)	- คดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมได้แก่ ความผิดฐานอ้างชื่อ และช่องโหว่ตามประมวลกฎหมายอาญา และให้หมายความร่วมมือถึงความผิดอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกัน โดยกลุ่มอาชญากรที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีการวางเครือข่ายเป็นขบวนการ หรือองค์กรลับอย่างซับซ้อนและเป็นสัดส่วน	- คดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม	

DRU

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 (ต่อ)

การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	- การฟอกเงิน (อนุสัญญาฯ ข้อ 6)	- คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	- การฟอกเงิน	
	- การฉ้อราษฎร์บังหลวง (อนุสัญญาฯ ข้อ 8)	- กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	- การฉ้อราษฎร์บังหลวง - คดีความผิดการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ - คดีความผิดในการใช้อิทธิพลครอบงำเจ้าหน้าที่ของรัฐ	
	- การขัดขวางความยุติธรรม (อนุสัญญาฯ ข้อ 23)	-	- การขัดขวางความยุติธรรมในส่วนที่สำคัญ	ยังขาดคดีการขัดขวางความยุติธรรม
	- การกระทำอาชญากรรมร้ายแรงซึ่งมีโทษกำหนดในกฎหมายให้จำคุกขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือโทษที่รุนแรงกว่า (อนุสัญญาฯ ข้อ 2(ข))	- คดีความผิดที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น	- อาจจะเป็นความผิดร้ายแรง	ยังขาดคดีการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงซึ่งมีโทษกำหนดในกฎหมายให้จำคุกขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือโทษที่รุนแรงกว่า

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 (ต่อ)

การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	<p>- การค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก (พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ข้อ 3 ประกอบข้อ 5)</p>	<p>- คดีความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหาออกไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการ กิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี</p>	<p>- คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การค้าประเวณีที่กระทำในรูปองค์กร อาชญากรรม</p>	
	<p>- การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเลและทางอากาศ</p>	<p>-</p>	<p>- คดีลักลอบขนชาวต่างชาติเข้าประเทศ</p>	<p>ยังขาดคดีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ</p>

	ข้อ 6 (ก)			
--	-----------	--	--	--

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 (ต่อ)

การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ขังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	- การลักลอบผลิตและการค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย (พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบการผลิตและการค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย ข้อ 5)	-	- คดีการลักลอบผลิตและค้าอาวุธ	ขังขาดคดีการลักลอบการผลิตและการค้าอาวุธ โดยผิดกฎหมาย
	-	- คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด	- คดีการลักลอบค้ายาเสพติด	
	-	- คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร	- คดีการลักลอบขนของหนีภาษี	-
	-	- คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา	- คดีความผิดร้ายแรง	
	-	- คดีซึ่งสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นสมควรให้ความคุ้มครองพยาน	- อาจจะเป็นคดีความผิดร้ายแรง	
	-	-	- คดีความผิดการพนันที่มีเครื่องช่วยโขงโย	
	-	-	- คดีความผิดสำคัญโดยเฉพาะการก่อการร้ายและการจารกรรมข้อมูล	
	หมายเหตุ - ความผิดที่อนุสัญญาครอบคลุมถึงกรณีใช้มาตรการทั่วไปหรือกรณีใช้มาตรการพิเศษเป็นความผิดที่กำหนดไว้อย่างเดียวกัน ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าความผิดดังกล่าวอาจมีการคุกคาม ข่มขู่ที่มีความเสี่ยงภัยค่อนข้างต่ำหรือปานกลางก็ได้แต่เป็นไปได้เล็กน้อย - พิธีสารฯ มีผลผูกพันเทียบเท่าอนุสัญญาฯ ตามข้อ 37 ว.1 และ ว.3	- คดีความผิดเฉพาะอาจใช้มาตรการทั่วไปซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าอาจมีการคุกคาม ข่มขู่ที่มีความเสี่ยงภัยค่อนข้างต่ำหรือปานกลางก็ได้แต่เป็นไปได้เล็กน้อย	- คดีความผิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมหรือความผิดร้ายแรงกรณีใช้มาตรการทั่วไปหรือกรณีใช้มาตรการพิเศษเป็นความผิดที่กำหนดไว้อย่างเดียวกันซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าความผิดดังกล่าวอาจมีการคุกคาม ข่มขู่ที่มีความเสี่ยงภัยค่อนข้างต่ำหรือปานกลางก็ได้แต่เป็นไปได้	

			ได้น้อยมาก	
--	--	--	------------	--

D
P
U

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย และกฎหมายสหรัฐอเมริกา ผู้เขียนได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบในหลักการสำคัญแต่เพียงกว้างๆ ตามคดีความผิดที่อนุสัญญาฯ ข้อ 24 ครอบคลุมถึงเท่านั้น ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยขององค์ประกอบในคดีความผิดเฉพาะที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยตามมาตรา 8 และกฎหมายสหรัฐอเมริกาตามมาตรา 3521 (a)(1) ที่กำหนดเกี่ยวกับคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมหรือความผิดร้ายแรงอื่นๆ จะเป็นไป

ด ๑ ม

องค์ประกอบภายในคดีความผิดที่อนุสัญญาฯ กำหนดไว้หรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีรายละเอียดปลีกย่อยมากมายนั้นจะเป็นหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมต่อไปซึ่งผู้เขียนจะไม่ขอกล่าวถึงในที่นี้ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย กฎหมายสหรัฐอเมริกา และอนุสัญญาฯ ได้พิจารณาจากความเสียหายของคดีความผิดเป็นหลัก หากเป็นคดีความผิดที่มีความเสียหายค่อนข้างสูงจะกำหนดเป็นความผิดเฉพาะให้ได้รับความคุ้มครองตามมาตราการพิเศษกล่าวคือพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยกำหนดไว้ตามมาตรา 8 กฎหมายสหรัฐอเมริกาคำหนดไว้ตามมาตรา 3521 (a)(1) เป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมหรือความผิดร้ายแรงอื่นๆ และอนุสัญญาฯ ข้อ 24 กำหนดไว้เป็นความผิดที่อนุสัญญาฯ ครอบคลุมถึง แต่อย่างไรก็ตาม

ก ฎ ห ม า ย

ทั้งหมด ยังเปิดโอกาสให้คดีความผิดเฉพาะดังกล่าวหากปรากฏว่ามีความเสียหายค่อนข้างต่ำ หรือปานกลาง ก็สามารถใช้มาตรการทั่วไปได้¹⁷⁵ เพราะในความเป็นจริงบางคดีแม้จะเป็นคดีความผิดเฉพาะข้างต้น จำเลยหรือองค์กรอาชญากรรมอาจจะคุกคาม ข่มขู่ ทำร้ายพยานไม่ถึงขั้นรุนแรง อันจะทำให้พยานได้รับความเสียหายค่อนข้างสูงก็ได้ แต่อาจจะเป็นไปได้น้อยมาก¹⁷⁶

จากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครองโดยเฉพาะคดีความผิดเฉพาะที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยตามมาตรา 8 กำหนดไว้โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายสหรัฐอเมริกาไม่ว่าจะเป็นคดีความผิดในการมีส่วนร่วมใน

¹⁷⁵ แต่คดีความผิดนอกเหนือจากที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ตามมาตรา 8 กำหนดไว้ แม้จะปรากฏว่าคดีนั้นๆ จะมีความเสียหายค่อนข้างสูงก็ไม่อาจใช้มาตรการพิเศษตามมาตรา 10 ได้ แต่อาจใช้มาตรการทั่วไป ตามมาตรา 6 ได้ ซึ่งต่างกับกฎหมายสหรัฐอเมริกา และอนุสัญญาฯ หากเป็นคดีความผิดตามที่กำหนด สามารถใช้ได้ทั้งมาตรการพิเศษหรือมาตรการทั่วไปตามความเสียหาย

¹⁷⁶ ทั้งกฎหมายสหรัฐอเมริกา และอนุสัญญาฯ ข้อ 24 มีการกำหนดให้มีการใช้มาตรการทั่วไปได้ด้วยแม้เป็นคดีความผิดเฉพาะกล่าวคือ ให้ใช้การไม่เปิดเผย หรือจำกัดการเปิดเผยข้อสนเทศเกี่ยวกับรูปพรรณและที่อยู่ หรือการจัดให้มีกฎหมายทางพยานหลักฐานที่ทำให้พยานมีความปลอดภัยในการให้การ เป็นต้น

กลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร การฟอกเงิน การฉ้อราษฎร์บังหลวง การค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก เป็นต้น ได้มีการกำหนดคดีความผิดในหลักการกว้างๆ คล้ายหรือเหมือนกันกับที่อนุสัญญาฯ กำหนด แต่สำหรับคดีความผิดอื่นนั้นปรากฏว่ากฎหมายสหรัฐอเมริกา กำหนดโดยมีคดีความผิดตามที่อนุสัญญากำหนดกว้างกว่าทาพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยกำหนดไว้ เช่น การขัดขวางความยุติธรรม การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ การลักลอบการผลิตและการค้าอาวุธ โดยผิดกฎหมายในขณะที่พระราชบัญญัติดังกล่าวของไทยไม่มีกำหนดไว้ ทั้งกฎหมายสหรัฐอเมริกายังได้กำหนดความผิดครอบคลุมอย่างกว้างขวาง โดยกำหนดให้คดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม หรือความผิดร้ายแรงอื่นๆ ได้รับความคุ้มครองด้วยกฎหมายสหรัฐอเมริกาจึงมีความสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ มากกว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย นอกจากนี้จากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครองที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดของไทยยังขาด หรือไม่มีความชัดเจนในความผิดเฉพาะที่มีความเสี่ยงภัยค่อนข้างสูงกรณีใช้มาตรการพิเศษตามอนุสัญญาฯ กำหนดมี 4 อย่าง กล่าวคือ 1. การขัดขวางความยุติธรรม 2. การกระทำอาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งมีโทษกำหนดในกฎหมายให้จำคุกขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปีขึ้นไป หรือโทษที่รุนแรงกว่า (พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย กำหนดโทษหนักกว่าเนื่องจากกำหนดคดีความผิดที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น) 3. การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ¹⁷⁷ และ 4. การลักลอบการผลิตและการค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย¹⁷⁸ ดังนั้นพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยจึงยังไม่สอดคล้องกับการกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาฯ กำหนดในคดีความผิด 4 อย่างข้างต้น

¹⁷⁷ พินิจสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ข้อ 6 (ก) มีผลผูกพันเทียบเท่าอนุสัญญาฯ ตามข้อ 37 วรรคหนึ่ง และวรรคสาม

¹⁷⁸ พินิจสารเพื่อต่อต้านการลักลอบการผลิตและการค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย ข้อ 5 มีผลผูกพันเทียบเท่าอนุสัญญาฯ ตามข้อ 37 วรรคหนึ่ง และวรรคสาม

4.3.4 วิเคราะห์ประเด็นการกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองกับตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24

การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มี ความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	มาตรการทั่วไป มี	มาตรการทั่วไป มี	มาตรการทั่วไป มี	
	- การไม่เปิดเผยหรือจำกัดการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรูปพรรณและที่อยู่	- การปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานได้ (ม.6 ว.3) - จัดให้พยานอยู่ในที่ปลอดภัย (ม.6 ว.3)	- ปกปิด รูปพรรณ สันฐาน หรือที่อยู่ หรือข้อมูลอื่นๆ ของพยาน	
	- การจัดให้มีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานที่ทำให้พยานมีความปลอดภัยในการให้การ เช่น อนุญาตให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่านวิดีโอทัศนหรือวิธีการอื่น	- ดำเนินการอื่นตามความเหมาะสมแก่สถานะ และสภาพของพยานและลักษณะคดีอาญาที่เกี่ยวข้อง (ม.6 ว.3)	- การให้ประกันความปลอดภัยในการให้การ โดยการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร โดยเน้นการบันทึกคำให้การหรือการบันทึกวิดีโอหรือการใช้โทรศัพท์วงจรปิดในการสืบพยานที่เป็นเด็ก และมีการให้การสืบพยานโดย Video conferencing แก่พยานบุคคลโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังมีหลักประกันความปลอดภัยในการให้การโดยกำหนดให้สิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยานข่มขู่ในระหว่างการพิจารณา แต่หากในการพิจารณามีจำเลยหลายคน สิทธิของจำเลยคนที่ก่อความข่มขู่ในการเผชิญหน้ากับพยานข่มขู่ลดลงเฉพาะ	ยังขาดหรือไม่มี ความชัดเจนในการจัดให้มีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานที่ทำให้พยานมีความปลอดภัยในการให้การ เช่น อนุญาตให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่านวิดีโอทัศนหรือวิธีการอื่น หมายเหตุ จะต้องพิจารณาในเรื่องนี้ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยประกอบ

			จำนวนคนนั้น	
--	--	--	-------------	--

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 (ต่อ)

การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มี ความชัดเจนตามที่อนุสัญญา กำหนด
	-	-	- ข้อยกเว้นการที่ต้องทำตามกฎหมายว่าด้วยการจัดทำบริการ วัสดุและอุปกรณ์และการปรับปรุงการก่อสร้างที่พักอาศัยอันปลอดภัยในอาคารตามบทบัญญัติของกฎหมายอื่น หากเป็นการจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของพยานและความสำเร็จของการดำเนินการให้ความคุ้มครอง	
	มาตรการพิเศษ มี	มาตรการพิเศษ มี	มาตรการพิเศษ มี	
	- การย้ายไปอยู่ที่อื่น	- การย้ายที่อยู่หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม	- จัดการย้ายที่อยู่หรือจัดหาที่พักอาศัย	
	- การจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นในการย้ายถิ่นที่อยู่	-	- การย้ายพยานไปอยู่รัฐต่างประเทศซึ่งมีความพร้อมโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ	ยังขาดหรือไม่มี ความชัดเจนในการจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นในการย้ายถิ่นที่อยู่
	-	- จ่ายค่าเลี้ยงชีพที่สมควรแก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของพยาน	- ให้ค่าครองชีพเบื้องต้น จนกว่าจะช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้	

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 (ต่อ)

การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	-	- เปลี่ยนชื่อตัวชื่อสกุลและหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวพยาน รวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิม	- จัดการเปลี่ยนชื่อ สกุล จัดหาให้ซึ่งเอกสารอันมีผลให้บุคคลนั้นสามารถมีรูปพรรณสัณฐานใหม่	
	-	- จัดหาอาชีพ หรือ ให้มีการศึกษาอบรมหรืออื่นๆ เพื่อให้พยานดำรงชีพอยู่ได้ตามเหมาะสม	- การรักษาพยาบาล การฝึกงาน สถานที่ศึกษาของบุตร จัดหางานให้ใหม่ตามความรู้ความถนัด	
	-	- ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาจำเป็น	- ให้ความคุ้มครองตลอด 24 ชั่วโมง ขณะเมื่อพยานไปให้การหรือเบิกความต่อศาล	
	-	- ดำเนินการวิธีอื่นในการช่วยเหลือหรือคุ้มครองตามที่เห็นสมควร	- จัดหาให้ซึ่งการบริการใดๆ อันจำเป็นที่จะช่วยบุคคลนั้นให้ดำรงชีพได้ด้วยตนเอง	
	-	- ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ	- United States Marshals ทำหน้าที่ตรวจสอบในการให้ความคุ้มครอง ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่พยาน ตลอดทั้งให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น	

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 (ต่อ)

การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	<p>หมายเหตุ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ได้กำหนดว่าจะใช้มาตรการคุ้มครองได้ก็อย่างแต่ให้พิจารณาจากความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ - การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองจะต้องไม่กระทบถึงสิทธิของจำเลย 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ได้กำหนดให้ใช้มาตรการคุ้มครองตามมาตรการทั่วไปได้ก็อย่างแต่มีการกำหนดให้ใช้มาตรการพิเศษได้เพียงอย่างเดียว 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้ใช้มาตรการคุ้มครองได้หลายอย่างหรือทั้งหมดประกอบกันได้ - มีหลักประกันโดยไม่กระทบถึงสิทธิของจำเลย 	<p>ยังขาดหลักประกันโดยไม่กระทบสิทธิของจำเลย แต่มีการกำหนดหลักประกันนี้ไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย กฎหมายสหรัฐอเมริกา และอนุสัญญาฯ ได้กำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองตามที่รัฐต่างๆ กำหนดไว้เป็นสองอย่างกล่าวคือ มาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษ โดยพิจารณาจากความเสี่ยงภัย คดีความผิดประกอบกัน หากในคดีนั้นมีความเสี่ยงภัยค่อนข้างต่ำ หรือปานกลาง จะใช้มาตรการทั่วไป ซึ่งมีความเข้มข้นของมาตรการไม่มากนัก แต่ถ้าหากคดีนั้นมีความเสี่ยงภัยค่อนข้างสูงจะใช้มาตรการพิเศษ ซึ่งมีความเข้มข้นของมาตรการมากยิ่งขึ้น¹⁷⁹

¹⁷⁹ รายละเอียดหัวข้อ 4.3.2 และหัวข้อ 4.3.3

จากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ๑ การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน๑ ของไทยกับกฎหมายสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดมาตรการทั่วไปในการไม่เปิดเผยหรือจำกัดการเปิดเผยข้อมูลสนทนาจึงเกี่ยวกับรูปพรรณ และที่อยู่ หรือการกำหนดมาตรการพิเศษในการย้ายไปอยู่ที่อื่น ได้มีการกำหนดมาตรการคุ้มครองคล้ายหรือเหมือนกันกับที่อนุสัญญา๑ กำหนด โดยเฉพาะพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน๑ ของไทยยังได้เน้นการจำกัดให้พยานอยู่ในที่ปลอดภัย ซึ่งก็คล้ายหรือเหมือนกันกับกฎหมายสหรัฐอเมริกาซึ่งได้เน้นการให้ความคุ้มครองแก่สุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพด้วยเช่นกัน สำหรับการกำหนดมาตรการพิเศษในการย้ายไปอยู่ที่อื่นทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน๑ ของไทย กับกฎหมายสหรัฐอเมริกาก็ได้มีการกำหนดมาตรการคุ้มครองคล้ายหรือเหมือนกันกับที่อนุสัญญา๑ กำหนด แต่การกำหนดมาตรการพิเศษอื่นๆ ทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน๑ ของไทยกับกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้กำหนดขอบเขตในการให้ความคุ้มครองได้กว้างกว่าตามที่อนุสัญญา๑ กำหนด เช่น กฎหมายทั้งสองได้กำหนดในเรื่องการจ่ายค่าเลี้ยงชีพ การเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียน การจัดหาอาชีพ หรือการให้การศึกษา หรืออื่นๆ การให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัย การดำเนินการวิธีอื่นในการช่วยเหลือ การช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามจากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ๑ การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองนั้นปรากฏว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน๑ ของไทย ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญา๑ กำหนด สำหรับการกำหนดมาตรการทั่วไปมี 1 อย่าง กล่าวคือ การจำกัดให้มีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานที่ทำให้พยานมีความปลอดภัยในการให้การ เช่น อนุญาตให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่าน วิดีทัศน์ หรือวิธีการอื่น โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน๑ ของไทย กำหนดไว้แต่เพียงการดำเนินการอื่นตามความเหมาะสมแก่สถานะ และสภาพของพยานและลักษณะคดีอาญาที่เกี่ยวข้องในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดในเรื่องนี้ไว้ว่า การให้ประกันความปลอดภัยในการให้การ โดยการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีทางการสื่อสาร โดยเน้นการบันทึกคำให้การ หรือการบันทึกวิดีโอเทป หรือการใช้โทรศัพท์วงจรปิดในการสืบพยานที่เป็นเด็ก และมีการใช้การสืบพยานโดยวิธี Video Conferencing แก่พยานบุคคลทั่วไป และยังมีหลักประกันความปลอดภัยในการให้การ โดยกำหนดให้สิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยานข่มขู่สิ้นสุดหากจำเลยก่อความวุ่นวายในการพิจารณาคดี แต่หากในการพิจารณามีจำเลยหลายคน สิทธิของจำเลยคนเดียวที่ก่อความวุ่นวายในการเผชิญหน้ากับพยานข่มขู่สิ้นสุดลงเฉพาะจำเลยคนนั้น

นอกจากนี้ในการให้ความคุ้มครองที่พระราชบัญญัติคุ้มครอง พยาน๑ ของไทย ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญา๑ กำหนดสำหรับการกำหนดมาตรการพิเศษอีก 1 อย่าง

กล่าวคือ การจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นในการย้ายถิ่นที่อยู่ในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกา ในการย้ายพยานไปอยู่รัฐต่างประเทศได้มีความพร้อม โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ

สรุป สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ กำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครอง ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนและสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ มี 2 อย่าง ดังนี้

1. การจัดให้มีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานที่ทำให้พยานมีความปลอดภัยในการให้การ เช่น อนุญาตให้ให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่านวิดีโอทัศนหรือวิธีการอื่น (มาตรการทั่วไป)

2. การจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นในการย้ายถิ่นที่อยู่ใน (มาตรการพิเศษ)

วิเคราะห์ประเด็นที่ 1 การจัดให้มีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานที่ทำให้พยานมีความปลอดภัยในการให้การ เช่น อนุญาตให้ให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่านวิดีโอทัศน หรือวิธีการอื่น (มาตรการทั่วไป)

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยตามมาตรา 6 วรรคสาม กำหนดในเรื่องนี้แต่เพียงให้ดำเนินการอื่นตามความเหมาะสมแก่สถานะ และสภาพของพยานและลักษณะคดีอาญาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็ยังไม่ชัดเจนพอที่จะอนุโลมเข้ากับการกำหนดมาตรการเรื่องนี้ตามอนุสัญญาฯ แต่อย่างใด แต่หากพิจารณาประเด็นเรื่องนี้ประกอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย มีกำหนดในเรื่องดังกล่าว เช่น การสอบสวนพยานเด็กเป็นพิเศษ โดยต้องมีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ พนักงานอัยการ บุคคลที่เด็กร้องขอตามมาตรา 133 ทวิ วรรค

นี้ ๑๘๐ การบันทึกปากคำพยานเด็กโดยใช้เครื่องบันทึกภาพและเสียงไว้เป็นพยานเพื่อมิให้เบิกความซ้ำตามมาตรา 133 ทวิวรรคสี่¹⁸¹ การจัดให้พยานเด็กชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่เหมาะสมตามมาตรา 133 ตรี¹⁸² การสืบพยานเด็กโดยถามผ่านนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ตามมาตรา 172 ตรี

¹⁸⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 133 ทวิวรรคหนึ่ง “ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไป หรือในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่ถึงสามปีและผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กร้องขอหรือในคดีทำร้ายร่างกายเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี การถามปากคำเด็กไว้ในฐานะเป็นผู้เสียหาย หรือพยานให้แยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ เข้าร่วมในการถามปากคำนั้นด้วย”

¹⁸¹ แหล่งเดิม. มาตรา 133 ทวิวรรคสี่. “ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 139 การถามปากคำเด็กตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงการถามปากคำดังกล่าว ซึ่งสามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้เป็นพยาน”

¹⁸² แหล่งเดิม. มาตรา 133 ตรี. “ในกรณีที่พนักงานสอบสวนมีความจำเป็นต้องจัดให้เด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานชี้ตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่เหมาะสม และ

(2)¹⁸³ การจัดให้พยานเด็กที่จะมาให้การในชั้นศาล นั่งอยู่ในห้องที่จัดไว้เป็นพิเศษแยกต่างหากจากห้องพิจารณาตามมาตรา 172 ตรี วรรคหนึ่ง¹⁸⁴ การใช้โทรศัพท์ส่วนตัวหรือปิดม่านห้องพิจารณาในการสืบพยานเด็กตามมาตรา 172 ตรีวรรคสอง¹⁸⁵ การรับฟังพยานเด็กที่ได้บันทึกภาพและเสียงในชั้นสอบสวน หรือในชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา 172 ตรีวรรคสี่¹⁸⁶ การสืบพยานเด็กล่วงหน้าตามหลักเกณฑ์การสืบพยานเด็กในชั้นพิจารณาตามมาตรา 237 ทวิวรรคแปด¹⁸⁷ การไต่สวนพยานเด็กในชั้นไต่สวนมูลฟ้องโดยนำหลักการสอบสวนพยานเด็กและการสืบพยานเด็กในชั้นพิจารณามาใช้ตามมาตรา 171 วรรคสอง¹⁸⁸ การไต่สวนพยานเด็กในการตายคดีวิสามัญตามมาตรา 155 วรรค

แต่การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวมุ่งเน้นเฉพาะพยานที่เป็นเด็กเท่านั้น ไม่ได้ใช้สำหรับพยานอื่นที่ไม่ใช่พยานเด็กตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด นอกจากนี้ตามมาตรา 172 ทวิ¹⁹⁰ มาตรา

สามารถจะป้องกันมิให้ผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน การชี้ตัวผู้ต้องหาดังกล่าวให้มึนงงจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เคื่องมือ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วย และให้นำบทบัญญัติในมาตรา 133 ทวิวรรคห้ามาใช้บังคับโดยอนุโลม”

¹⁸³ แหล่งเดิม. มาตรา 172 ตรี (2). “ในการสืบพยานในคดีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ถ้าศาลเห็นสมควรและจัดให้พยานนั้นอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กแล้ว ศาลอาจปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

(2) ให้คู่ความถาม ถามค้าน หรือถามถึงผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์”

¹⁸⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ตรีวรรคหนึ่ง. “ในการสืบพยานในคดีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ถ้าศาลเห็นสมควรและจัดให้พยานนั้นอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กแล้ว ศาลอาจปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้”

¹⁸⁵ แหล่งเดิม. มาตรา 172 ตรีวรรคสอง. “ในการเบิกความดังกล่าวตามวรรคหนึ่งให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงไปยังห้องพิจารณาด้วย เป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ทราบ”

¹⁸⁶ แหล่งเดิม. มาตรา 172 ตรีวรรคสี่. “ในกรณีที่ไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความตามวรรคหนึ่ง เพราะมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่งให้ศาลรับฟังสื่อภาพและเสียงทำให้การของพยานนั้นในชั้นสอบสวนตามมาตรา 133 ทวิ หรือในชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา 171 วรรคสอง เสมือนหนึ่งเป็นคำเบิกความของพยานนั้นในชั้นพิจารณาของศาลและให้ศาลรับฟังประกอบพยานอื่นในการพิจารณาคดีได้”

¹⁸⁷ แหล่งเดิม. มาตรา 237 ทวิวรรคแปด. “ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 172 ตรี มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสืบพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี”

¹⁸⁸ แหล่งเดิม. มาตรา 171 วรรคสอง. “ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 133 ทวิ และมาตรา 172 ตรี มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ทั้งในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์และในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์”

¹⁸⁹ แหล่งเดิม. มาตรา 155 วรรคสอง. “ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 172 ตรี มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การไต่สวนของศาลตามมาตรา 150 ในคดีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี”

¹⁹⁰ แหล่งเดิม. มาตรา 172 ทวิ. “ภายหลังที่ศาลได้ดำเนินการตามมาตรา 172 วรรคสองแล้ว เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อให้การดำเนินการพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสิบปีจะมีโทษปรับด้วย หรือไม่ก็ตาม หรือในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและการสืบพยาน

(2) ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลพอใจตามคำแถลงของโจทก์ว่าการพิจารณาและการสืบพยานตามที่โจทก์ขอให้กระทำไม่เกี่ยวข้องกับจำเลยคนใด ศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยคนนั้นก็ได้

D
P
U

(3) ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลเห็นสมควรจะพิจารณาและสืบพยานจำเลยคนหนึ่งๆ ลับหลังจำเลยคนอื่นก็ได้

ในคดีที่ศาลพิจารณา และสืบพยานตาม (2) หรือ (3) ลับหลังจำเลยคนใดไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ห้ามมิให้ศาลรับฟังการพิจารณาและการสืบพยานที่กระทำลับหลังนั้น เป็นผลเสียหายแก่จำเลยคนนั้น”

180¹⁹¹ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทยมาตรา 36 (1)¹⁹² ซึ่งเป็นการกำหนด มาตรการพิจารณาลับหลังจำเลย แต่มาตรการดังกล่าวมิได้ทำให้สิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับ พยานสิ้นสุดเด็ดขาด เพราะในบางกรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย มาตรา 172 ทวิ (2) (3) จำเลยคนอื่นยังคงได้สิทธิในการเผชิญหน้ากับพยานในระหว่างการพิจารณา คดีของศาล หรือแม้จะมีกรณีตามมาตรา 172 ทวิ (2)(3) เกิดขึ้นจำเลยคนนั้นจะใช้สิทธิในการ เผชิญหน้ากับพยานในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลหรือไม่ก็ได้ หรือตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่งของไทย มาตรา 36 (1) ที่นำมาใช้บังคับในระหว่างการพิจารณาคดีอาญานั้น จำเลยก็ยังคงมีสิทธิเผชิญหน้ากับพยานได้แม้จะประพฤติไม่สมควรแต่ไม่ถึงกับทำให้เสียความสงบ เรียบร้อยในระหว่างการพิจารณาคดี โดยทั้งนี้ตามกฎหมายทั้งสองดังกล่าวของไทยก็มีไว้ว่าจะไม่มี กำหนดที่ทำให้สิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยานสิ้นสุดเด็ดขาดไปเสียทีเดียว ซึ่งยังมี กำหนดให้สิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยานสิ้นสุดเด็ดขาด หากจำเลยขัดขวางการพิจารณา คดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยตามมาตรา 180 หรือจำเลยประพฤติไม่ สมควรถึงกับทำให้เสียความสงบเรียบร้อยในระหว่างการพิจารณาคดีตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่งของไทยตามมาตรา 36 (1) แต่ทำให้สิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยาน สิ้นสุดลงก็แต่เฉพาะจำเลยคนนั้นเท่านั้น หากยังมีจำเลยคนอื่นอยู่ก็ไม่ทำให้จำเลยคนอื่นเสียสิทธิใน การเผชิญหน้ากับพยานแต่อย่างใด ดังนั้นการจัดให้มีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานที่ทำให้พยานมี ความปลอดภัยในการให้การ โดยเฉพาะตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย ส่วน ใหญ่ข้างต้นจึงยังไม่สอดคล้องกับที่อนุสัญญาฯ กำหนดมากนัก เพราะได้เน้นมาตรการในการใช้วิธี พิเศษสำหรับพยานที่เป็นเด็กเท่านั้น มิได้ใช้กับพยานอื่นนอกจากเด็กตามความมุ่งหมายของ อนุสัญญาฯ และการกำหนดมาตรการพิจารณาลับหลังจำเลย บางกรณีก็มิได้ทำให้สิทธิของจำเลยใน การเผชิญหน้ากับพยานสิ้นสุดเด็ดขาดจึงเหมือนหรือคล้ายกันกับกฎหมายสหรัฐอเมริกาในเรื่องนี้ แต่เมื่อกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้ใช้ Video Conferencing¹⁹³ ในการสืบพยานบุคคลโดยทั่วไปไม่ เน้นเฉพาะพยานเด็กเท่านั้น ทำให้กฎหมายสหรัฐอสอดคล้องกับอนุสัญญามากขึ้น

¹⁹¹ แหล่งเดิม. มาตรา 180. “ให้นำบทบัญญัติเรื่องรักษาความเรียบร้อยในศาลในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่งมาบังคับแก่การพิจารณาคดีอาญาโดยอนุโลม แต่ห้ามมิให้สั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณา เว้นแต่จำเลย ขัดขวางการพิจารณา”

¹⁹² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 36 (1). “การนั่งพิจารณาคดีจะต้องกระทำในศาลต่อหน้า คู่ความที่มาศาล และโดยเปิดเผย เว้นแต่

(1) ในคดีเรื่องใดที่มีความจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยในศาล เมื่อศาลได้ขับไล่คู่ความฝ่ายใดออกไปเสียจาก บริเวณศาล โดยที่ประพฤติไม่สมควร ศาลจะดำเนินการนั่งพิจารณาคดีต่อไปลับหลังคู่ความฝ่ายนั้นก็ได้”

¹⁹³ ปัจจุบันศาลไทยได้นำ Video Conferencing มาใช้ในการสืบพยานในศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้า ระหว่างประเทศ (ทั้งในคดีแพ่ง และคดีอาญา) และในศาลล้มละลาย

ความหมาย Video Conferencing เชิงอรรถที่ 125 ในบทที่ 3.

2. วิเคราะห์ประเด็นที่ 2 การจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นในการย้ายถิ่นที่อยู่ (มาตรการพิเศษ)

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ตามมาตรา 10(1) กำหนดไว้แต่เพียงการย้ายที่อยู่หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม ในการตีความตามข้อความที่กำหนดคงสามารถดำเนินการย้ายที่อยู่ หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสมได้เฉพาะภายในอาณาบริเวณของประเทศไทยเท่านั้น จะตีความข้อความให้เลยไปไกลถึงการย้ายที่อยู่ หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสมในรัฐอื่นต่างประเทศคงมิได้ พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวของไทยตามมาตรา 10(1) จึงยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนในการจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นในการย้ายถิ่นที่อยู่ตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด ในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกามีความพร้อมในการดำเนินการเรื่องนี้โดยอาศัยความร่วมมือระหว่าง

ระ ห ะ ห ะ

ประเทศจึงมีความสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กำหนด โดยทั้งนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าการดำเนินการให้พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยมีการกำหนดให้ชัดเจนในสิ่งที่ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนอยู่สำหรับเรื่องนี้ การที่จะกำหนดไว้โดยตรงๆ ตามมาตรา 10(1) ให้มีข้อความตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดว่า “การจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นในการย้ายถิ่นที่อยู่” ไม่น่าจะเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ในทางที่ถูกตามมาตรา 10(1) ควรจะเป็นเรื่องของการกำหนดมาตรการหลักในการให้ความคุ้มครองโดยตรง ซึ่งอาจจะต่อข้อความเดิม ตามมาตรา 10(1) ว่า “หรือการย้ายไปอยู่รัฐอื่น” ก็ได้ ข้อความตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดไว้ข้างต้น น่าจะเป็นเรื่องของรายละเอียดที่ประเทศไทยโดยกระทรวงยุติธรรมจะต้องเร่งรีบดำเนินการจัดทำความตกลง หรือข้อตกลงกับรัฐอื่น โดยเฉพาะรัฐภาคีตามอนุสัญญาฯ ให้มากที่สุดเท่าที่กำลังความสามารถจะทำได้ เพื่อให้ได้ข้อสรุปโดยเร็วเกี่ยวกับการจัดทำความตกลง หรือข้อตกลงกับรัฐนั้นๆ ในการย้ายและให้ความคุ้มครองพยานของซึ่งกันและกัน อาจจะเป็นโดยการติดต่อประสานงานหรือจัดประชุมร่วมกันกับรัฐภาคีที่สุดแล้วแต่ เพราะปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้นได้สร้างความเสียหายอย่างมหาศาลต่อสังคมโลกโดยรวม ไม่ใช่เฉพาะรัฐใดรัฐหนึ่งเท่านั้น และในการจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่น โดยเฉพาะรัฐภาคีในการย้ายถิ่นที่อยู่พยานของซึ่งกันและกันจะต้องยึดหลักความรวดเร็วในการดำเนินการ ซึ่งจะต้องรีบดำเนินการก่อนที่องค์กรอาชญากรรมจะช่วงชิงความได้เปรียบไปทำการข่มขู่ คุกคาม ทำร้าย หรือกำจัดพยานไปเสียก่อนที่จะให้ความคุ้มครองได้ทันทั่วถึง และจากการที่จะต้องยึดหลักความรวดเร็วในการดำเนินการนั้นผู้เขียนมีความเห็นอีกว่า พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 ยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญและไม่เปิดกว้างพอ ทั้งยังก่อให้เกิดความล่าช้าไม่ทันการในการดำเนินการในเรื่องนี้ เพราะจะต้องดำเนินการผ่านผู้ประสานงานกลาง

(The Central Authority) ตามมาตรา 6¹⁹⁴ หรือโดยวิธีการทูต นอกจากนี้ก็ยิ่งปรากฏว่าไม่มีหลักเกณฑ์ โดยเฉพาะในการให้ความคุ้มครองพยานของซึ่งกันและกัน อาทิเช่น พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาฯ มาตรา 36¹⁹⁵ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะขอความช่วยเหลือในเรื่องทางอาญาจากต่างประเทศให้เสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลางตามมาตรา 6 เท่านั้น หรือมาตรา 10¹⁹⁶ กำหนดให้ต่างประเทศที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทยจะขอความช่วยเหลือจากประเทศไทยให้ทำคำร้องขอความช่วยเหลือไปยังผู้ประสานงานกลาง หรือต่างประเทศที่ไม่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทยให้ส่งคำร้องขอโดยวิธีการทูต หรือมาตรา 15 วรรคหนึ่ง¹⁹⁷ กำหนดให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้สอบปากคำพยานหรือรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น หรือมาตรา 30¹⁹⁸ กำหนดให้ความช่วยเหลือต่างประเทศในการสืบหาบุคคลในประเทศไทยที่ต่างประเทศต้องการตัว หรือมาตรา 40¹⁹⁹ กำหนดกรณีพยานมาเบิกความในประเทศไทยจะไม่ถูกส่งหมายเพื่อดำเนินคดีใดๆ หรือถูกคุมขัง หรือถูกจำกัดเสรีภาพ

¹⁹⁴ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 6 “ให้อัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายให้เป็นผู้ประสานงานกลาง”

¹⁹⁵ แหล่งเดิม. มาตรา 36. “หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้เสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลาง”

¹⁹⁶ แหล่งเดิม. มาตรา 10. “ประเทศที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทย หากประสงค์จะขอความช่วยเหลือตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้จากประเทศไทย ให้ทำคำร้องขอความช่วยเหลือส่งไปยังผู้ประสานงานกลาง แต่สำหรับประเทศที่ไม่มีสนธิสัญญาดังกล่าวกับประเทศไทยให้ส่งคำร้องขอโดยวิธีการทูต”

¹⁹⁷ แหล่งเดิม. มาตรา 15 วรรคหนึ่ง. “ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้สอบปากคำพยานหรือรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ประเทศไทยในชั้นสอบสวนให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามคำร้องขอนั้น”

¹⁹⁸ แหล่งเดิม. มาตรา 30. “ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้สืบหาตัวบุคคลซึ่งประเทศผู้ร้องขอต้องการตัวเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน ฟ้องคดีหรือการดำเนินอื่นทางอาญาโดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวอยู่ในประเทศไทย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการสืบหาตัวบุคคลนั้น และแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ประสานงานกลางทราบ”

¹⁹⁹ แหล่งเดิม. มาตรา 40. “บุคคลที่เข้ามาเบิกความเป็นพยานหรือให้ปากคำในประเทศไทยตามพระราชบัญญัตินี้ จะไม่ถูกส่งหมายเพื่อดำเนินคดีใดๆ หรือถูกคุมขังหรือถูกจำกัดเสรีภาพ โดยเหตุจากการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนบุคคลนั้นออกจากประเทศผู้รับคำร้องขอ

สิทธิในวรรคหนึ่งสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลนั้นมีโอกาสที่จะออกจากประเทศไทยภายในระยะเวลาสิบห้าวันหลังจากที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานผู้ร้องขอแล้วว่าไม่จำเป็นต้องอยู่ในประเทศไทยต่อไปอีก แต่ยังคงอยู่ในประเทศไทยต่อไป หรือบุคคลนั้นได้กลับเข้ามาโดยสมัครใจหลังจากที่ได้ออกจากประเทศไทยแล้ว”

โดยเหตุจากการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนบุคคลนั้นออกจากประเทศผู้รับคำร้องขอ หรือกฎกระทรวง พ.ศ. 2537 ซึ่งออกตามความพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาฯ กำหนดวิธีการส่งบุคคล ซึ่งถูกคุมขังในประเทศไทยไปเบิกความเป็นพยานในประเทศผู้ร้องขอและการรับบุคคลซึ่งถูกคุมขังในต่างประเทศมาเบิกความเป็นพยานในประเทศไทย หรือกฎกระทรวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ออกตามความพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาฯ กำหนดหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือของซึ่งกันและกัน ตลอดจนสนธิสัญญาระหว่างประเทศแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา หรือสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรแห่งบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาและสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งแคนาดาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา หากพิจารณาในรายละเอียดตามกฎหมาย กฎกระทรวง หรือสนธิสัญญาต่างๆ ข้างต้นได้กำหนดแต่เพียงการติดต่อประสานงานหรือการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาด้านอื่นๆ เท่านั้น ไม่ปรากฏว่ามีรายละเอียดโดยชัดเจน หรือมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการให้ความคุ้มครองพยานของซึ่งกันและกันโดยตรง ดังนั้นจะต้องกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน พร้อมทั้งหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการให้ความคุ้มครองพยานของซึ่งกันและกันไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย และการจะให้สำเร็จผลจริงจึงในทางปฏิบัติ จะต้องตัดขั้นตอนที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการขัดขวางความรวดเร็วในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาฯ ออกไปโดยยึดหลักความรวดเร็วในการดำเนินการก่อนที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจะช่วงชิงความได้เปรียบไปทำการคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือกำจัดพยานไปเสียก่อน

อนึ่ง การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดจะต้องไม่กระทบสิทธิของจำเลย ถึงแม้จะปรากฏว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานของไทยจะไม่มีกำหนดในเรื่องนี้ไว้โดยตรง แต่ก็ได้ให้หลักประกันนี้ไว้ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ เช่น การจับและคุมขังบุคคลใดจะต้องมีเหตุ²⁰⁰ บทสันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำผิด²⁰¹ การพิจารณาคำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยเร็ว²⁰²

²⁰⁰ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540, มาตรา 237 (1)(2).

²⁰¹ แห่งเดิม. มาตรา 33.

²⁰² แห่งเดิม. มาตรา 230.

สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการสอบสวนหรือพิจารณาโดยเร็ว²⁰³ สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้รับการจัดทนายให้²⁰⁴ สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง²⁰⁵ นอกจากนี้ผู้ต้องหาหรือจำเลยยังมีสิทธิต่างๆ ที่พึงได้รับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น การอนุญาตให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว²⁰⁶ การให้ผู้ต้องหาซักค้าน หรือศาลตั้งหรือขอศาลตั้งทนายความให้ตลอดทั้งการอ่านคำเบิกความในการสืบพยานก่อนฟ้องต่อหน้าผู้ต้องหา²⁰⁷ การให้จำเลยยื่นเรื่องราวต่อประธานศาลฎีกาขอให้โอนคดีไปศาลอื่น²⁰⁸ การให้จำเลยซักค้านการสืบพยานที่เป็นเด็กในการถ่ายภาพและเสียงมายังห้องพิจารณา²⁰⁹ การที่ศาลตั้งหรือขอศาลตั้งทนายความในคดีที่จำเลยเป็นเด็ก²¹⁰ ส่วนกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้ให้หลักประกันนี้ไว้ เช่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้รับความคุ้มครองโดยบุคคลทั่วไปสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาคดีทำให้สภาพของบุคคลดังกล่าวพ้นจากวัตถุแห่งการซักพอกมาเป็นประธานในคดี โดยยกฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยให้เท่าเทียมโจทก์ มีการใช้บทสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้มีการพิสูจน์ความจริงในศาล ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง ดังนั้นทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย และกฎหมายสหรัฐอเมริกาจึงมีความสอดคล้องในส่วนนี้ตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด

²⁰³ แห่งเดิม. มาตรา 241.

²⁰⁴ แห่งเดิม. มาตรา 242.

²⁰⁵ แห่งเดิม. มาตรา 243.

²⁰⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 และมาตรา 107.

²⁰⁷ แห่งเดิม. มาตรา 237 ทวิ.

²⁰⁸ แห่งเดิม. มาตรา 26.

²⁰⁹ แห่งเดิม. มาตรา 172 ตริ.

²¹⁰ แห่งเดิม. มาตรา 173.

4.3.5 วิเคราะห์ประเด็นการกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครองกับตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	กำหนดให้ความคุ้มครองตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	-สาระสำคัญของบทบัญญัติต่างๆ มีเป้าหมายในการให้ความคุ้มครองอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แต่จะปฏิบัติตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดหรือไม่จะทำการวิเคราะห์เฉพาะประเด็นสำคัญ ดังนี้	สาระสำคัญของบทบัญญัติต่างๆ มีเป้าหมายในการให้ความคุ้มครองอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แต่จะปฏิบัติตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดหรือไม่จะทำการวิเคราะห์เฉพาะประเด็นสำคัญดังนี้	จะทำการพิจารณาในรายละเอียดของความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในแต่ละประเด็นที่สำคัญที่มีอยู่แล้วและโดยเฉพาะที่ยังขาดหรือไม่มีชัดเจน
	”	ความยินยอมของบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครอง - กำหนดความยินยอมของตัวบุคคลในการให้ความคุ้มครอง (ม.6 ว.1, ม.7, ม.9 ว.1 และ ม.11)	ความยินยอมของบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครอง - กำหนดความยินยอมของตัวบุคคลในการให้ความคุ้มครอง	-

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24

(ต่อ)

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	กำหนดให้ความคุ้มครองตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	การขอให้ความคุ้มครองบุคคลอื่นนอกจากพยานร้องขอ - กำหนดให้เฉพาะพยานร้องขอให้ความคุ้มครองบุคคลอื่นที่เป็นสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน บุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน (ม.7 และ ม.11)	การขอให้ความคุ้มครองบุคคลอื่นนอกจากพยานร้องขอ - พนักงานอัยการและ United States Marshals สามารถให้ความคุ้มครองบุคคลใดตามที่กำหนดได้ความเหมาะสมซึ่งพยานหรือบุคคลที่จะได้รับความคุ้มครองร้องขอได้	ยังขาดการให้บุคคลอื่นที่เป็นสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน บุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานหรือพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ศาล สำนักงานคุ้มครองพยานดำเนินการร้องขอคุ้มครองบุคคลที่กำหนดแทนพยานได้
	”	การพิจารณาในการรับบุคคลเข้าสู่ความคุ้มครอง - ไม่มีข้อกำหนดในการพิจารณาก่อนรับบุคคลเข้าสู่ความคุ้มครอง	การพิจารณาในการรับบุคคลเข้าสู่ความคุ้มครอง - มีข้อกำหนดในการพิจารณาก่อนรับบุคคลเข้าสู่ความคุ้มครอง	ยังขาดการพิจารณาในการรับบุคคลเข้าสู่ความคุ้มครอง
	”	การจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้ขอรับการคุ้มครอง - ไม่มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้ขอรับการคุ้มครอง	การจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้ขอรับการคุ้มครอง - มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้ขอรับการคุ้มครอง	ยังขาดการจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้ขอรับการคุ้มครอง

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 (ต่อ)

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มี ความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	กำหนดให้ความคุ้มครองตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	<p>บทบาทหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้ความคุ้มครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานคุ้มครองพยานมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้ความคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษ และมีหน้าที่ในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการปฏิบัติงานและข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยาน (ม.13) 	<p>บทบาทหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้ความคุ้มครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - พนักงานอัยการและ United States Marshals ทำงานร่วมกันทุกขั้นตอนในการตัดสินใจและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน 	<p>ยังขาดหรือไม่มี ความชัดเจนในเรื่อง ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณา ร่วมกันในการตัดสินใจกำหนดวิธีการใช้มาตรการทั่วไป และมาตรการพิเศษซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบเช่นใด และจะต้อง ดำเนินการในรูปแบบใด และ บทบาทของสำนักงานคุ้มครองพยานมีหน้าที่ในการติดต่อประสานงานในด้านการปฏิบัติงานและข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยาน แต่ยังขาดอำนาจสั่งการหรือบังคับแก่หน่วยงานอื่นๆ</p>
	”	<p>การใช้ความรวดเร็วในการดำเนินการหรือการให้ความคุ้มครองชั่วคราว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีความชัดเจนในการใช้ความรวดเร็วในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือการให้ความ 	<p>การใช้ความรวดเร็วในการดำเนินการหรือการให้ความคุ้มครองชั่วคราว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ความคุ้มครองตามความเหมาะสมและหากเป็นภัยอันตรายใกล้จะถึงสามารถให้ความคุ้มครองชั่วคราวได้ก่อนที่ 	<p>ยังขาดหรือไม่มี ความชัดเจนในการใช้ความรวดเร็วในการดำเนินการและการให้ความคุ้มครองชั่วคราว</p>

		คู่มือรองชั่วคราว (ม.6 ว.1, ม.9 ว.1)	จะดำเนินการในขั้นตอน ใดๆ (ม.3521)	
--	--	---	--------------------------------------	--

D
P
U

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24

(ต่อ)

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	กำหนดให้ความคุ้มครองตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	<p>การให้อำนาจศาลในการสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยาน</p> <p>- ศาลไม่มีอำนาจสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยาน เว้นแต่การใช้มาตรการพิเศษจะสั่งให้เปิดเผยได้ จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและยังมีบทลงโทษในทางอาญาสำหรับผู้เปิดเผยข้อมูลพยาน (ม.6 ว.3, ม.10 ว.2, ม.21-23)</p>	<p>การให้อำนาจศาลในการสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยาน</p> <p>- มีข้อยกเว้นให้อำนาจศาลสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยานได้ (ม.3521) และมีการห้ามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลอย่างเคร่งครัด โดยรัฐจะไม่ฟ้องผู้สื่อข่าวที่เปิดเผยข้อมูลนั้นแต่จะดำเนินการสอบสวนเจ้าหน้าที่ที่เปิดเผยข้อมูลนั้น</p>	ยังขาดในการให้อำนาจศาลในการสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยาน
	”	<p>การให้อำนาจศาลในการให้ความคุ้มครอง</p> <p>- ศาลไม่มีอำนาจร้องขอให้ใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน (ม.9 ว.1)</p>	<p>การให้อำนาจศาลในการให้ความคุ้มครอง</p> <p>- ศาลไม่มีหน้าที่โดยตรงในการให้ความคุ้มครองพยาน แต่เป็นหน้าที่ของ United States Marshals ในการให้ความคุ้มครอง</p>	ยังขาดในการให้อำนาจศาลในการสั่งให้ใช้มาตรการพิเศษ

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24

(ต่อ)

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	กำหนดให้ความคุ้มครองตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	การพิจารณาใช้มาตรการคุ้มครอง - กำหนดให้ใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองได้เพียงอย่างเดียว (ม.10 ว.1)	การพิจารณาใช้มาตรการคุ้มครอง - กำหนดให้สามารถใช้มาตรการคุ้มครองได้หลายอย่างประกอบกันหรือทั้งหมดได้	ยังขาดในการใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองได้หลายอย่างหรือทั้งหมดประกอบกัน
	”	การกำหนดผู้รับผิดชอบในการคุ้มครองสิทธิพยาน - กำหนดให้ข้าราชการตามที่กำหนดมีอำนาจดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองสิทธิของพยานก็ได้เท่านั้น (ม.14)	การกำหนดผู้รับผิดชอบในการคุ้มครองสิทธิพยาน - Unites States Marshals ทำหน้าที่ตรวจสอบในการให้ความคุ้มครองเพื่อคอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่พยานตลอดทั้งให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น โดยตรง โดย United States Marshals มีหน่วยงานถึง 3 ระดับสามารถให้ความช่วยเหลือพยานได้อย่างกว้างขวาง	ยังขาดการกำหนดตัวบุคคลที่มีอำนาจดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองสิทธิของพยานให้มีขอบเขตกว้างขึ้น ไม่ใช่เฉพาะแต่ข้าราชการตามที่กำหนดเท่านั้น

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และกฎหมายสหรัฐอเมริกา กับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24

(ต่อ)

การกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆในการคุ้มครอง	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24	พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546	กฎหมายสหรัฐอเมริกา	สิ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด
	กำหนดให้ความคุ้มครองตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	การกำหนดความผิดในการคุ้มครองคดีในกระบวนการยุติธรรม - ไม่มีกำหนดความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรม	การกำหนดความผิดในการคุ้มครองคดีในกระบวนการยุติธรรม - มีการกำหนดความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรม โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการรบกวนพยานไม่ให้ให้การหรือเบิกความ เช่น การฆ่า หรือพยายามฆ่าพยาน การเจตนาทำร้ายร่างกาย ชู้เชิญ ชู้งใจ หรือหลอกลวงพยานเพื่อไม่ให้ให้การ การก่อความเดือดร้อน กีดกันพยาน หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการกีดกันพยานภายหลังจากที่พยานได้ให้การหรือเบิกความในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในคดีแล้ว	ยังขาดการกำหนดความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรม โดยเฉพาะการรบกวน ก่อความเดือดร้อน แก่แก่นพยาน

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบการกำหนดความเหมาะสมของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครองพยาน อนุสัญญาฯ ข้อ 24 ได้มีการกำหนดให้ความคุ้มครองตามความเหมาะสมและมี

ประสิทธิภาพ แต่ “ความเหมาะสม” และมี “ประสิทธิภาพ” ในการคุ้มครองจะเป็นอย่างไร นั้น อนุสัญญาฯ มิได้ให้รายละเอียดไว้โดยตรงแต่ประการใด จึงต้องอาศัยความหมายของคำ นั้นๆ จากพจนานุกรมไทย²¹¹ ซึ่งให้ความหมายคำว่า “เหมาะสม” หมายถึง คู่ควร เข้ากันได้ดี สมน้ำสมเนื้อ และคำว่า “ประสิทธิภาพ” หมายถึง ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ จาก ความหมายของคำดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าควรจะดำเนินการอย่างไรในการคุ้มครองพยานให้มีความ สมน้ำสมเนื้อเข้ากันได้ และให้มีความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานจริง โดยเฉพาะในคดีความผิดที่ เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ จึงจำเป็นที่จะต้องหิบบกรายละเอียดต่างๆ ตามตัวบท กฎหมายที่เกี่ยวข้องในกรณีที่เป็นประเด็นสำคัญๆ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย และกฎหมายสหรัฐอเมริกา มาทำการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ว่าตัวบทกฎหมายดังกล่าวได้มีการ กำหนดในการให้ความคุ้มครองพยานมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไรอันจะ ส่งผลให้การคุ้มครองพยานประสบผลสำเร็จ ซึ่งใช้เป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการป้องกันและ ต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมิทำให้พยานเกิดความเกรงกลัวจากการข่มขู่²¹² หรือถูก กระทำตอบแทนให้สาสมและความพยายาทมาคร้ายจากการแก้แค้น²¹³ ในการเป็นพยานหรือจะเป็น พยาน โดยเฉพาะในการศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นนี้จะถึงส่วนที่ดีที่มีความเหมาะสม และมี ประสิทธิภาพในการคุ้มครองพยานจากกฎหมายสหรัฐอเมริกามาปรับใช้กับพระราชบัญญัติ คุ้มครองพยานฯ ของไทย เพื่อให้บทบัญญัติต่างๆ ที่จะมีขึ้นจากการเสนอแนะปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมในบทที่ 5 มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ประเด็นความยินยอมของบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครอง

จากตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ตามมาตรา 6 วรรคหนึ่ง มาตรา 7 มาตรา 9 วรรคหนึ่ง และมาตรา 11 กำหนดไว้อย่าง ชัดเจนว่า ผู้ที่ได้จะรับความคุ้มครองไม่ว่าตามมาตรการทั่วไปหรือมาตรการพิเศษแล้วแต่กรณี ต้อง ให้ความยินยอมก่อน ในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกาก็กำหนดไว้อย่างชัดเจนในเรื่องนี้ เหมือนกับ พระราชบัญญัตินี้ของไทย กฎหมายทั้งสองได้มองการณ์ไกลไปถึงความสำเร็จของการให้ ความคุ้มครอง เพราะการให้ความคุ้มครองจะสำเร็จผลมิได้หากปราศจากความสมัครใจ หรือความ ยินยอมของบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครอง กฎหมายทั้งสองจึงมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพใน การให้ความคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด

²¹¹ พจนานุกรมไทย (พิมพ์ครั้งที่ 14). 2537.

²¹² เชิงอรรถที่ 87 ในบทที่ 3

²¹³ เชิงอรรถที่ 86 ในบทที่ 3

2. วิเคราะห์ประเด็นการขอให้ความคุ้มครองบุคคลอื่นนอกจากพยาน ร้องขอ

จากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยตามมาตรา 7 และมาตรา 11 กำหนดให้เฉพาะพยานเท่านั้นร้องขอให้ความคุ้มครองบุคคลอื่นที่เป็นสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน บุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน แตกต่างกับกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่มีการเปิดกว้างให้พนักงานอัยการ และ United States Marshals สามารถให้ความคุ้มครองบุคคลใดตามที่กำหนดได้ตามความเหมาะสม พยานอาจจะร้องขอให้หรือบุคคลที่ได้รับคุ้มครองจะร้องขอให้ความคุ้มครองเองก็ได้ โดยความยินยอมสมัครใจ กฎหมายสหรัฐอเมริกาจึงมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการให้ความคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดมากกว่าเพราะในทางปฏิบัติบางกรณีจะเป็นไปไม่ได้ที่พระราชบัญญัติดังกล่าวของไทยจะกำหนดให้แต่พยานร้องขอให้ความคุ้มครองบุคคลตามที่กำหนดเท่านั้น แม้แต่ตัวพยานเองในบางสถานการณ์ก็ไม่อาจร้องขอให้ความคุ้มครองตนเองได้ แต่ก็ยังมีข้อดีที่มีการกำหนดไว้ตามมาตรา 6 วรรคหนึ่ง หรือ มาตรา 9 วรรคหนึ่ง ให้บุคคลอื่นๆ ไม่ว่าจะ เป็นพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ศาล สำนักงานคุ้มครองพยาน หรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องดำเนินการให้พยานเนื่องจากในบางคดีโดยเฉพาะคดีความผิดที่เกี่ยวกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พยานอาจถูกคุกคาม ข่มขู่ ถูกทำร้าย จึงไม่อาจเป็นไปได้ที่จะให้พยานร้องขอให้ความคุ้มครองบุคคลอื่นตามที่กำหนดได้ด้วยตัวเอง พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยจึงยังขาดการให้บุคคลอื่นร้องขอคุ้มครองบุคคลที่กำหนดแทนพยานได้

3. วิเคราะห์ประเด็น การพิจารณาในการรับบุคคลเข้าสู่ความคุ้มครอง

จากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยไม่มีการกำหนดไว้ในเรื่องของการพิจารณาในการรับบุคคลเข้าสู่ความคุ้มครองในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกามีการกำหนดในเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจนก่อนที่จะรับบุคคลใดเข้ามาอยู่ในโครงการคุ้มครองพยาน โดยอัยการสูงสุดจะต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ รวมถึงประวัติอาชญากรรม (ถ้ามี) และจะประเมินสภาพจิตใจของบุคคลนั้นด้วย นอกจากนี้อัยการสูงสุดจะต้องจัดทำรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรประกอบการพิจารณาก่อนว่าบุคคลนั้นๆ มีความเหมาะสมที่จะเข้าร่วมในโครงการคุ้มครองพยานได้หรือไม่ อัยการสูงสุดจะต้องคำนึงถึงประวัติอาชญากรรมของบุคคลนั้น ทางเลือกที่จะให้ความคุ้มครอง ความเป็นไปได้ที่จะได้มาซึ่งคำเบิกความของพยานที่คล้ายคลึงจากแหล่งอื่นๆ ความสำคัญของคำเบิกความของบุคคลนั้น ผลการตรวจสอบสภาพจิตใจของพยาน ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ที่อัยการสูงสุดเห็นว่าเหมาะสม ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าอันตรายที่จะ

เกิดแก่สาธารณะและบุคคลผู้เคราะห์ร้ายหรือเหยื่อของอาชญากรรมประกอบด้วยว่ามีความร้ายแรงเพียงใด หากเห็นว่าอันตรายแก่เหยื่ออาชญากรรมมีมากกว่าความจำเป็นที่จะได้รับจากคำเบิกความของพยานนั้นๆ อัยการสูงสุดจะไม่จัดให้มีการคุ้มครองพยานนั้นๆ การที่กฎหมายสหรัฐอเมริกามีการพิจารณาในการรับบุคคลเข้าสู่การคุ้มครองดังกล่าวข้างต้นทำให้กฎหมายสหรัฐอเมริกามีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการให้ความคุ้มครองตามที่อนุญาตฯ กำหนด เพราะจะเป็นหลักประกันได้ว่าบุคคลที่เข้ามาอยู่ในความคุ้มครองนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ได้ทำการคัดสรรและพิจารณาแล้วว่าเป็นผู้ที่ได้รับความคุ้มครองอย่างแท้จริง มิใช่เป็นบุคคลที่เข้ามาเพื่อจะหวังผลแก่แก่น หรือมีประโยชน์อย่างใดแอบแฝงเข้ามาในคดี พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยจึงยังขาดการพิจารณาในการรับบุคคลเข้าสู่ความคุ้มครอง

4. วิเคราะห์ประเด็นการจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้ขอรับการคุ้มครอง

จากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ไม่มีการกำหนดไว้ในเรื่องของการจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้ขอรับการคุ้มครอง ในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกามีการกำหนดเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจน ในการจัดทำข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้ขอรับการคุ้มครองหลังจากผ่านขั้นตอนการพิจารณาในการรับบุคคลเข้าสู่ความคุ้มครองแล้ว อัยการสูงสุดจะต้องจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้ขอรับความคุ้มครอง โดยมิข้อความ อาทิเช่น ข้อตกลงจะต้องให้การและให้ข้อมูลแก่พนักงาน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินคดี ข้อตกลงจะไม่ก่ออาชญากรรมใดๆ เสียเอง ข้อตกลงจะทำการใดๆ ที่จำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงการค้นข้อมูล โดยบุคคลอื่นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองแก่บุคคลนั้น ข้อตกลงจะปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบังคับหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและคำพิพากษาของศาล ข้อตกลงจะต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของรัฐบาล ผู้ซึ่งจัดให้มีการใช้ความคุ้มครอง ข้อตกลงจะมอบให้บุคคลใดเป็นตัวแทนเพื่อปฏิบัติกรตามกระบวนการให้ลุล่วงไป ข้อตกลงจะสาบานว่าจะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอันสำคัญทุกประการอันรวมถึง หน้าที่อันเกี่ยวเนื่องกับอำนาจปกครองเด็กและสิทธิการเยี่ยมเยียน ข้อตกลงจะเปิดเผยซึ่งการได้รับการให้ประกันทัณฑ์บน และคุมประพฤติใดๆ หากบุคคลนั้นอยู่ระหว่างคุมประพฤติหรือการให้ประกันภายใต้กฎหมายแห่งมลรัฐใด และให้ความยินยอมในการเข้ากำกับดูแลของรัฐบาลกลาง ข้อตกลงจะต้องรายงานอย่างสม่ำเสมอถึงกิจการ และที่อยู่ปัจจุบันให้เจ้าหน้าที่ของ โครงการทราบ อัยการสูงสุดอาจยกเลิกมาตรการให้ความคุ้มครองได้เมื่อได้มีการฝ่าฝืนข้อตกลงดังกล่าวอย่างร้ายแรง โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมทั้งแจ้งผลให้ผู้นั้นทราบ คำสั่งยกเลิกเป็นเด็ดขาด โดยข้อตกลงเบื้องต้นจะต้องมี

ตกลงความรับผิดชอบของบุคคล และข้อตกลงต่างๆ รวมทั้งการกำหนดโทษบุคคลซึ่งนำข้อมูลเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานมาเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยจะมีความผิดทั้งโทษจำคุกและปรับ การที่กฎหมายสหรัฐอเมริกาบัพัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้ขอรับการคุ้มครอง ทำให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการให้ความคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดเพราะจะเป็นข้อผูกพัน และเป็นประกันได้ว่า ผู้ที่ได้รับความคุ้มครองมีความสมัครใจ และยินยอมโดยมิได้มีการบังคับพร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือกับรัฐ โดยเฉพาะในการให้การ หรือเบิกความ ซึ่งทำให้รัฐมีค่าให้การหรือคำเบิกความอันเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคดีของศาลในการพิสูจน์ความผิดของจำเลย พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย จึงยังขาดการจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้ขอรับความคุ้มครอง

5. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้ความคุ้มครอง จากตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยตามมาตรา 13 กำหนดให้สำนักงานคุ้มครองพยานมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้ความคุ้มครองตามมาตรการทั่วไป และมาตรการพิเศษ โดยมีหน้าที่ในการติดต่อประสานงานด้านการปฏิบัติงานและข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยาน ในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกามีพนักงานอัยการร่วมกันกับ United States Marshals ทุกขั้นตอนในการตัดสินใจ และบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน หากพิจารณาในรายละเอียดกฎหมายสหรัฐอเมริกามีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการให้ความคุ้มครองซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ มากกว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวของไทย เพราะกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้พนักงานอัยการ และ United States Marshals ทำงานร่วมกันในการตัดสินใจและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครอง ทำให้การใช้มาตรการคุ้มครองมีผู้ร่วมกันพิจารณาอย่างละเอียดและถูกต้อง ในขณะที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนในเรื่องนี้เพียงแต่กำหนดให้สำนักงานคุ้มครองพยานมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้ความคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษเท่านั้น มิได้มีการกำหนดในรายละเอียดที่ชัดเจนของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องดำเนินการพิจารณา ร่วมกันในการตัดสินใจกำหนดวิธีการใช้มาตรการทั่วไป และมาตรการพิเศษ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบเช่นใด และจะต้องดำเนินการในรูปแบบใด อันจะทำให้การใช้มาตรการคุ้มครองมีผู้ร่วมกันพิจารณาอย่างละเอียดและถูกต้องอย่างเช่น กฎหมายสหรัฐอเมริกาที่ให้พนักงานอัยการร่วมกันกับ United States Marshals ร่วมกันพิจารณาในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ นอกจากนี้ยังปรากฏว่าสำนักงานคุ้มครองพยานมีหน้าที่ในการติดต่อประสานงานด้านการปฏิบัติงานและข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง

ความปลอดภัยแก่พยานเท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจสั่งการ หรือบังคับใช้กฎหมายอย่างเช่น United States Marshals ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา ถ้าหากว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขัดขึ้น หรือเพิกเฉยไม่ดำเนินการหรือดำเนินการให้ล่าช้า ในด้านการปฏิบัติงานและข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยานตามที่ต้องการ สำนักงานคุ้มครองพยานก็ไม่สามารถสั่งการหรือบังคับอย่างไร หรือมีบทลงโทษในทางอาญาแก่หน่วยงานที่ขัดขึ้น หรือเพิกเฉยไม่ยอมดำเนินการหรือดำเนินการให้ล่าช้า การคุ้มครองพยานก็อาจจะสำเร็จผลลงได้ เนื่องจากมีการติดขัดในด้านการปฏิบัติงานและข้อมูล เช่น สำนักงานคุ้มครองพยาน อาจจะทำให้สำนักงานทะเบียนราษฎร สำนักงานเขต อำเภอ ดำเนินการเปลี่ยนชื่อ สกุล ของพยาน แต่หน่วยงานดังกล่าวขัดขึ้น หรือเพิกเฉยไม่ยอมดำเนินการ หรือดำเนินการให้ล่าช้าอาจจะทำให้จำเลยหรือองค์กรอาชญากรรมสามารถติดตามรั้งความทำการคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือกำจัดพยานไปก่อนได้ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย จึงยังขาดหรือ ไม่มีความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการให้ความคุ้มครอง

6. วิเคราะห์ประเด็นการใช้ความรวดเร็วในการดำเนินการ และการให้ความคุ้มครองชั่วคราว

จากตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ในการใช้มาตรการคุ้มครองตามมาตรการทั่วไปตามมาตรา 6 วรรคหนึ่ง และมาตรการพิเศษตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง ไม่มีกำหนดเกี่ยวกับการใช้ความรวดเร็วในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือการให้ความคุ้มครองชั่วคราวได้ก่อนหากมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกาคำหนดให้ความคุ้มครองได้ตามความเหมาะสมและหากเป็นภัยอันตรายใกล้จะถึงสามารถให้ความคุ้มครองชั่วคราวได้ก่อนที่จะดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ทำให้กฎหมายสหรัฐอเมริกามีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการให้ความคุ้มครองสอดคล้องกับที่อนุสัญญาฯ กำหนด เพราะในบางคดีโดยเฉพาะคดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในการให้ความคุ้มครองจะต้องรีบดำเนินการก่อนที่จะจำเลย หรือองค์กรอาชญากรรมจะช่วงชิงความได้เปรียบไปทำการคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือกำจัดพยานไปเสียก่อน การที่กฎหมายสหรัฐอเมริกามีการกำหนดให้ความคุ้มครองได้ตามความเหมาะสม และหากเป็นภัยอันตรายใกล้จะถึงสามารถให้ความคุ้มครองชั่วคราวได้ จึงเป็นจุดเด่นนอกเหนือไปจากการใช้ความรวดเร็วในการดำเนินการ และสามารถปรับใช้กับคดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้เป็นอย่างดี พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ตามมาตรา 6 วรรคหนึ่ง และมาตรา 9 วรรคหนึ่ง จึงยังขาดหรือ ไม่มีความชัดเจนในการใช้ความรวดเร็วในการดำเนินการและการให้ความคุ้มครองชั่วคราว

7. วิเคราะห์ประเด็นการให้อำนาจศาลในการสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยาน

จากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ในการใช้มาตรการทั่วไปตามมาตรา 6 วรรคสาม และการใช้มาตรการพิเศษตามมาตรา 10 วรรคสอง ศาลไม่มีอำนาจสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยานได้ เว้นแต่การใช้มาตรการพิเศษจะสั่งให้เปิดเผยได้ก็จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และยังมีบทลงโทษในทางอาญา สำหรับผู้ที่เปิดเผยข้อมูลพยาน แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย ตามมาตรา 231²¹⁴ กำหนดให้ศาลบังคับให้ฯ การหรือส่งพยานหลักฐานที่เป็นความลับ โดยเฉพาะข้อมูลพยานได้ในกรณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ยอมเปิดเผยและศาลเห็นว่าไม่มีเหตุผลจำเป็น ในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกา ได้มีการกำหนดไว้เป็นข้อยกเว้นให้อำนาจศาลสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยานได้ แต่มีการห้ามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยานอย่างเคร่งครัด โดยรัฐจะไม่ฟ้องผู้สื่อข่าวที่เปิดเผยข้อมูลนั้น แต่จะดำเนินการสอบสวนเจ้าหน้าที่ที่เปิดเผยข้อมูลพยาน

ย น

เท่านั้น ทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยและกฎหมายสหรัฐอเมริกา มีความเคร่งครัดมากในการห้ามเจ้าหน้าที่เปิดเผยข้อมูลพยาน และมีบทลงโทษทางอาญา หรือดำเนินการสอบสวนเจ้าหน้าที่ที่เปิดเผยข้อมูลพยานแล้วแต่กรณี หากพิจารณาในรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ กฎหมายสหรัฐอเมริกาจะมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการให้ความคุ้มครอง ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ มากกว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย เพราะกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดไว้เป็นข้อยกเว้นให้อำนาจศาลสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยานได้ แม้พระราชบัญญัติดังกล่าวของไทยในการใช้มาตรการพิเศษจะเปิดเผยข้อมูลได้ก็จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก่อน แต่ถ้าหากเป็นมาตรการทั่วไปก็ไม่อาจเปิดเผยได้ การที่ไม่อาจเปิดเผยหรือต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก่อน จะทำให้การพิจารณา

²¹⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 231. “เมื่อคู่ความหรือผู้ใดจะต้องให้การหรือส่งพยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (1) เอกสารหรือข้อความที่ยังเป็นความลับในราชการอยู่
- (2) เอกสารหรือข้อความลับ ซึ่งได้มาหรือทราบเนื่องในอาชีพหรือหน้าที่ของเขา
- (3) วิธีการ แบบแผนหรืองานอย่างอื่น ซึ่งกฎหมายไม่ยอมให้เปิดเผย คู่ความ หรือบุคคลนั้นมีอำนาจไม่ยอมให้การหรือส่งพยานหลักฐาน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความลับนั้น

ถ้าคู่ความหรือบุคคลใด ไม่ยอมให้การ หรือไม่ส่งพยานหลักฐานดังกล่าวแล้ว ศาลมีอำนาจหมายเรียกเจ้าหน้าที่หรือบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับความลับนั้นมาแถลงต่อศาล เพื่อวินิจฉัยว่า การไม่ยอมนั้นมีเหตุผลจำเป็นหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไร้เหตุผลให้ศาลบังคับให้ฯ การหรือส่งพยานหลักฐานนั้น”

ของศาลเกิดติดขัด และล่าช้า เพราะในระหว่างการพิจารณาคดีในบางกรณีศาลมีความจำเป็นจะต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับพยานเพื่อพิจารณาในประเด็นความน่าเชื่อถือของพยาน หากศาลไม่มีอำนาจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยาน หรือศาลจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก่อนเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะศาลมีหน้าที่ในการค้นหาความจริงให้ปรากฏ จึงมีอำนาจสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลได้ไม่ใช่ต้องรอการอนุญาตของบุคคลใด นอกจากนี้ การที่ห้ามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยานแม้ต่อศาลก็ตาม ยังไปขัดกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย มาตรา 231 ที่กล่าวถึงข้างต้น พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ตามมาตรา 6 วรรคสาม และมาตรา 10 วรรคสอง จึงยังขาดในการให้อำนาจศาลในการสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยานได้อย่างเช่นกฎหมายสหรัฐอเมริกาและยังไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย ตามมาตรา 231

8. วิเคราะห์ประเด็นการให้อำนาจศาลในการให้ความคุ้มครอง

จากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง ศาลไม่มีอำนาจร้องขอให้ใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน เพียงแต่กำหนดให้พยานหรือบุคคลอื่นใด ซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้อง พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา หรือพนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา อาจยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายในการขอให้ใช้มาตรการพิเศษเท่านั้น การกำหนดไว้เช่นนี้เป็นการขัดกับระบบกฎหมายของไทยซึ่งใช้ระบบ Civil Law โดยศาลมีหน้าที่ค้นหาความจริงให้ปรากฏและมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการให้ความคุ้มครองพยาน นอกจากนี้ในการใช้มาตรการในการคุ้มครองพยานในทางปฏิบัติจะเป็นไปไม่ได้ที่จะให้บุคคลตามที่กำหนดไว้เท่านั้นที่จะร้องขอให้ใช้มาตรการพิเศษได้ทันที โดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งจะต้องรีบให้ความคุ้มครองพยานโดยรวดเร็ว และในทางปฏิบัติองค์กรอาชญากรรมมักจะทำการคุกคาม ข่มขู่ ได้ตลอดเวลาไม่ว่าในขั้นตอนใด ดังนั้นการที่มาตรา 9 วรรคหนึ่งกำหนดไว้เช่นนี้จึงเป็นการไม่ถูกต้อง สำหรับกฎหมายสหรัฐอเมริกา ซึ่งใช้ระบบกฎหมาย Common Law ศาลไม่มีหน้าที่โดยตรงในการให้ความคุ้มครองพยาน แต่จะเป็นหน้าที่ของ United States Marshals ในการให้ความคุ้มครองพยาน ซึ่งประเด็นการให้อำนาจศาลในการร้องขอให้ใช้มาตรการคุ้มครองจึงไม่อาจเทียบเคียงส่วนที่ดีของกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้ เพราะศาลของทั้งสองประเทศทำหน้าที่ต่างกันโดยระบบกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากศาลไทยมีหน้าที่ค้นหาความจริงให้ปรากฏ และมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการให้ความคุ้มครองพยาน และโดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งจะต้องรีบดำเนินการให้ความคุ้มครอง

พ ย า น โ ค ย เ รื ว พ ร ะ ร า ช บั ญ ญั ตติ
 คຸ້ມຄອງພານຯ ຂອງໄທຍາມາຕຣາ 9 ວຣຸດໜຶ່ງ ຈຶ່ງຍັງຂາດກາຍໃຫ້ອຳນາຈສາລາໃນກາຍໃຫ້ວາມ
 ຄຸ້ມຄອງ

9. ວິເຄຣາະຫໍ່ປະເດີນກາຍຖືກາຍາໃຊ້ມາຕຣາກາຍຄຸ້ມຄອງ

ຈາກຕາຣາກາຍວິເຄຣາະຫໍ່ປຣຶຍບເທຶຍບຯ ພຣະຣາຍບຯຍູຍູຕິຄຸ້ມຄອງພານຯ
 ຂອງໄທຍາ ມາຕຣາ 10 ວຣຸດໜຶ່ງ ກຳໜາດໃຫ້ໃຊ້ມາຕຣາກາຍຖືເສຍໃນກາຍຄຸ້ມຄອງໄດ້ເທຶຍຍ່າງເດຶຍວ
 ທ່ານຶ້ນ ໃນໝາະທີ່ກຸໝາຍສຸຣຸອາເມຣິກາກຳໜາດໃຫ້ສາມາດໃຊ້ມາຕຣາກາຍຄຸ້ມຄອງໄດ້ຫລາຍຍ່າງ ຫຼື
 ທັ້ງໝາດ ປຣະກອບກັນໄດ້ ໂດຍພັນກາຍອຸຍກາຍຈະມີບທບາທໃນກະບວນກາຍນີ້ ຈຶ່ງເປັນລິ້ງທີ່ກຸ້ດ້ອຍ
 ໂດຍເຈາະໃນກາຍໃຫ້ວາມຄຸ້ມຄອງພານໃນວາມຖືກື່ງຍ່າງອຸ້ງກອບກາຍອາຍຸກາຍກາຍຖືກາຍຖືກາຍ
 ໃນທາຍປຣຶຍບັດຈະເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຈັດໃຫ້ມີກາຍໃຊ້ມາຕຣາກາຍຖືເສຍໃນກາຍໃຫ້ວາມຄຸ້ມຄອງໄດ້ເທຶຍຍ່າງ
 ຍ່າງເດຶຍວທ່ານຶ້ນ ເຢາະປກດ້ອຍກອບກາຍຖືກາຍຖືກາຍຖືກາຍຖືກາຍຖືກາຍຖືກາຍຖືກາຍຖືກາຍ ບຸ້ມຍຸ້ ພານ ໂດຍ
 ວິຖືກາຍສາຣາປັດທຸກຣຸປແບບ ກາຍກຳໜາດໃຫ້ໃຊ້ມາຕຣາກາຍຖືເສຍໃນກາຍຄຸ້ມຄອງໄດ້ເທຶຍຍ່າງເດຶຍວ ຈຶ່ງໄມ້
 ອ າ ຈ

ນາມາໃຊ້ໄດ້ໃນທາຍປຣຶຍບັດ ກາຍທີ່ກຸໝາຍສຸຣຸອາເມຣິກາມີກາຍກຳໜາດໃຫ້ສາມາດໃຊ້ມາຕຣາກາຍຄຸ້ມຄອງ
 ໄດ້ຫລາຍຍ່າງ ຫຼືທັ້ງໝາດປຣະກອບກັນໄດ້ ທຳໃຫ້ກຸໝາຍສຸຣຸອາເມຣິກາມີວາມເໝາະສາມ ແລະມີ
 ປຣະສິທຖິກາຍໃນວິຖືກາຍໃຊ້ມາຕຣາກາຍຄຸ້ມຄອງສອດຄ່ອຍກອບກາຍທີ່ອຸສຸຍູຍູຯ ກຳໜາດໃນໝາະທີ່
 ພຣະຣາຍບຯຍູຍູຕິຄຸ້ມຄອງພານຯ ຂອງໄທຍາ ມາຕຣາ 10 ວຣຸດໜຶ່ງໄມ້ໄດ້ກຳໜາດໄວ້ເຢາະນີ້ທຳໃຫ້
 ໃນທາຍປຣຶຍບັດໄມ້ອາຍຈະໃຊ້ກອບກາຍຄຸ້ມຄອງພານໃນວາມຖືກື່ງຍ່າງອຸ້ງກອບກາຍອາຍຸກາຍກາຍຖືກາຍຖືກາຍ
 ຫາດໃຫ້ບຣຣລຸສໄດ້ ພຣະຣາຍບຯຍູຍູຕິຄຸ້ມຄອງພານຯ ຂອງໄທຍາ ມາຕຣາ 10 ວຣຸດໜຶ່ງ ຈຶ່ງຍັງຂາດໃນ
 ກ າ ຣ ັ ື
 ມາຕຣາກາຍຖືເສຍໃນກາຍຄຸ້ມຄອງໄດ້ຫລາຍຍ່າງ ຫຼືທັ້ງໝາດປຣະກອບກັນໄດ້

10. ວິເຄຣາະຫໍ່ປະເດີນກາຍກຳໜາດຜູ້ຣັບຖືກອບໃນກາຍຄຸ້ມຄອງສິທຖິຂອງ
 ພານ

ຈາກຕາຣາກາຍວິເຄຣາະຫໍ່ປຣຶຍບເທຶຍບຯ ພຣະຣາຍບຯຍູຍູຕິຄຸ້ມຄອງພານຯ
 ຂອງໄທຍາມາຕຣາ 14 ກຳໜາດໃຫ້ຂ້າຣາຍກາຍຕາຍທີ່ກຳໜາດມີອຳນາຈດຳເນີນຄືແຜ່ງ ເທຶຍຍ່າງສິທຖິ
 ຂອງພານຯໄດ້ທ່ານຶ້ນ ໃນໝາະທີ່ກຸໝາຍສຸຣຸອາເມຣິກາມີກາຍກຳໜາດເຣື່ອງນີ້ໂດຍ United States
 Marshals ຈຶ່ງມີໜ່າງວາຍຍ່າງອຸ້ງກອບກາຍ 3 ຣະດັບ ຄ່າວາຍ ສຳໜາດກາຍໃຫຍ່ ສຳໜາດກາຍກາຍ/ສຳໜາດກາຍເຂດ ຈຶ່ງ
 ມີທັ້ງໝາດ 12 ແຫ່ງ ແລະແບ່ງຍ່າງເປັນສາຍາຍ່າງອຸ້ງກອບກາຍ 95 ແຫ່ງແລະໜ່າງວາຍກາຍ ໂດຍໜ່າງວາຍທັ້ງສາມ
 ດັງຄ່າວາຍຈະມີໜ່າງທຳກາຍຕຣວຈອບໃຫ້ກາຍຄຸ້ມຄອງພານເທຶຍຍ່າງສາຍາຍ່າງເທຶຍຍ່າງສາຍາຍ່າງ ແລະອຳນາຍ
 ວາມສະດວກແກ່ພານ ແລະຍັງທຳໜ່າງໃຫ້ຄຳປຣຶຍບາຍແະນາແກ່ເຈ້າໜ່າງຣະດັບທ້ອງຖິ່ນໃນເຣື່ອງເທຶຍຍ່າງ

การคุ้มครองอีกด้วย การที่กฎหมายสหรัฐอเมริกากำหนดผู้รับผิดชอบดังกล่าว เป็นการให้ความคุ้มครองพยานในการคุ้มครองสิทธิของพยานอย่างเต็มที่ โดยมี United States Marshals ดำเนินการในเรื่องนี้หลายหน่วยงานซึ่งเพียงพอในการคุ้มครองสิทธิของพยาน ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของพยานไม่ค่อยจะเกิดขึ้น แต่ถ้าหากมีบ้าง United States Marshals จะทำการตรวจสอบ และขจัดปัญหาได้ในที่สุด ทำให้กฎหมายสหรัฐอเมริกามีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการกำหนดผู้รับผิดชอบในการคุ้มครองสิทธิของพยานสอดคล้องกับที่อนุสัญญาฯ กำหนด ในขณะที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ตามมาตรา 14 ซึ่งกำหนดให้ข้าราชการตามที่กำหนดมีอำนาจดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองสิทธิของพยานก็ได้เท่า นั้น ยังมีขอบเขตไม่กว้างพอเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายสหรัฐอเมริกา ซึ่งมี United States Marshals ดำเนินการอยู่หลายหน่วยงานประกอบกับข้าราชการตามที่กำหนดตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวของไทย ยังอาจจะติดขัดด้วยประสบการณ์ในการดำเนินคดีแพ่ง หรือบุคลากรที่มีอย่างจำกัด พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ตามมาตรา 14 จึงยังขาดการกำหนดตัวบุคคลที่มีอำนาจดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองสิทธิของพยานให้มีขอบเขตที่กว้างมากขึ้น ในทำนองเช่นเดียวกับกฎหมายสหรัฐอเมริกา ซึ่งให้หลายหน่วยงานของ United States Marshals ทำหน้าที่ให้การคุ้มครองสิทธิของพยานได้อย่างกว้างขวาง

11. วิเคราะห์ประเด็นการกำหนดความผิดในการคุ้มครองคดีในกระบวนการยุติธรรม

จากตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบฯ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย ไม่มีการกำหนดความผิดในการคุ้มครองคดีในกระบวนการยุติธรรมไว้ ในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกามีการกำหนดความผิดนี้ไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการรบกวนพยานไม่ให้การ หรือเบิกความ เช่น การฆ่า หรือพยายามฆ่าพยาน การเจตนาทำร้ายร่างกาย ชูเจี๊ญ จูใจ หรือหลอกหลวงพยานเพื่อไม่ให้การ การก่อความเดือดร้อนกีดกันพยาน หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการแก้แค้นพยาน ภายหลังจากที่พยานได้ให้การ หรือเบิกความใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในคดีแล้ว การที่กฎหมายสหรัฐอเมริกามีการกำหนดความผิดดังกล่าวไว้ เป็นการให้การคุ้มครองคดีในกระบวนการยุติธรรมไว้ เพราะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นองค์กรที่มีรายได้ทางการเงินอย่างมหาศาล และมีอิทธิพลมากมายทำให้เอื้ออำนวยต่อการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมด้วยวิธีการต่างๆ การกำหนดเป็นความผิดและมีการลงโทษในทางอาญาสำหรับความผิดดังกล่าว เป็นมาตรการอย่างหนึ่งเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ในระดับหนึ่ง และยังเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งด้วยแก่พยานทำให้เกิดความมั่นใจที่จะหันมาให้ความร่วมมือกับรัฐ โดยการมาเป็นพยานให้เนื่องจากหากมีบุคคลใดมา

กระทำการรบกวน หรือก่อความเดือดร้อนแก่พยานแล้ว บุคคลนั้นๆ จะมีความผิดและรับโทษ ในทางอาญา ทำให้กฎหมายสหรัฐอเมริกามีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครอง สอดคล้องกับที่อนุสัญญาฯ กำหนด พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย จึงยังขาดการกำหนด ความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรม โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการรบกวน ก่อความเดือดร้อน แก่แก่นพยาน อย่างเช่น กฎหมายสหรัฐอเมริกาข้างต้น

D
P
U

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการที่ได้ศึกษาในบทที่ 3 หัวข้อ 3.1.1 เป็นที่ทราบแล้วว่า อนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริมความร่วมมือที่จะป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพ โดย กำหนดให้รัฐภาคีใช้มาตรการคุ้มครองพยานที่มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพอันเป็น เครื่องมืออย่างหนึ่งในการป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รัฐภาคีซึ่งรวมถึง ประเทศไทยมีพันธกรณีตามอนุสัญญา ข้อ 24 อันเป็นมาตรการขั้นต่ำที่จะต้องบัญญัติให้ปรากฏอยู่ในกฎหมายภายในของตน โดยให้มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ และจะต้องคำนึงถึงอนุสัญญาฯ ข้อ 34 ด้วย โดยให้รัฐภาคีใช้มาตรการเท่าที่จำเป็นทั้งมาตรการทางกฎหมายและมาตรการต่างๆ ทาง บริหารที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตน โดยเฉพาะกฎหมายภายในของ ไทยที่จะต้องนำมาพิจารณาและมีความเกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฯ คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และจากการที่ได้ศึกษาในบทที่ 4 จะเห็นได้ว่า อนุสัญญาฯ ข้อ 24 พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทย และกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดขั้นตอน หรือ กระบวนการต่างๆ ในการคุ้มครองโดยได้พิจารณาจากหลักการสำคัญตลอดทั้งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดย พิจารณาจากความรุนแรงของการกระทำผิด ความสำคัญของพยาน ภัยอันตรายที่พยานอาจได้รับความ สัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับพยานบุคคล วิธีการอื่นในการให้ความคุ้มครองตลอดทั้ง ความยินยอมของพยาน หรือบุคคลที่มีอำนาจให้ความยินยอมเป็นต้น โดยผู้เขียนได้กำหนดเป็น ระบบเพื่อความสะดวกในการศึกษาโดยแบ่งได้เป็นห้าอย่างดังนี้ 1. การกำหนดตัวบุคคลที่ได้รับความ คุ้มครอง 2. การกำหนดภัยอันตรายที่ได้รับความคุ้มครอง 3. การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความ คุ้มครอง 4. การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครอง และ 5. การกำหนดความเหมาะสม ของบทบัญญัติต่างๆ ในการคุ้มครอง

เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในการให้ความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ของไทย กฎหมายสหรัฐอเมริกา และอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้าน อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 24 จะเห็นได้ว่า ในการให้ความ คุ้มครองตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา มีรายละเอียดขอบเขตในการให้ความคุ้มครองสอดคล้องกับที่

อนุสัญญาฯ กำหนดโดยมีขอบเขตกว้างกว่า ตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยกำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตาม มิใช่ว่า พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวของไทยจะปรับใช้กับการให้ความคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดไม่ได้เลยทีเดียว ยังคงสามารถปรับใช้ได้ตามสมควร แต่ก็ยังคงมีบางสิ่งบางอย่างที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานฯ ของไทยได้กำหนดรายละเอียด รูปแบบ ขอบเขต บางส่วนไม่สอดคล้องกับการคุ้มครองพยานตามแนวทางของอนุสัญญาฯ ในเรื่องการกำหนดตัวบุคคลที่ได้รับความคุ้มครอง การกำหนดคดีความผิดที่ได้รับความคุ้มครอง การกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครอง ตลอดจนการกำหนดความเหมาะสมและประสิทธิภาพในการคุ้มครอง เป็นต้น

ดังนั้น พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ของไทย จึงมีความจำเป็นจะต้องมีการแก้ไข ปรับปรุง หรือบัญญัติกฎหมายบางเรื่อง ตลอดจนการกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหารให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวของไทย มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะทำให้ประเทศไทยสามารถให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ ได้ในโอกาสต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ของไทยที่จำเป็นจะต้องแก้ไข ปรับปรุง หรือบัญญัติกฎหมายบางเรื่อง ตลอดจนการกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหาร เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวมีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ และสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ข้อ 24 ตามข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

การกำหนดมาตรการทางกฎหมาย

1. ควรแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา 3 ความหมายของ “พยาน” ในส่วนที่ยังขาดอยู่ตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดให้รวมถึงผู้เสียหายที่อยู่ในฐานะพยานด้วย และในส่วนที่อนุสัญญาฯ เปิดกว้างไว้ให้รวมถึงพยานบอกเล่า หรือพยานแวดล้อมกรณีด้วย เพราะในคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความคุ้มครองพยานประเภทนี้ด้วย เนื่องจากคดีดังกล่าวแทบจะไม่มีหรือหาประจักษ์พยานไม่ได้ นอกจากนี้เพื่อรองรับกับที่อนุสัญญาฯ กำหนดในเรื่องการจัดทำความตกลง หรือข้อตกลงกับรัฐอื่นในการย้ายถิ่นที่อยู่ ให้รวมถึงพยานที่มาจากรัฐอื่นที่ รั ฐ นี้ น ๆ ขอให้ประเทศไทยให้ความคุ้มครองด้วย เพราะหากไม่มีการกำหนดไว้ประเทศไทยก็ไม่สามารถให้ความคุ้มครองพยานดังกล่าวได้ เนื่องจากไม่ใช่เป็นพยานบุคคลซึ่งจะมาให้ หรือได้ให้ข้อเท็จจริง

ต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลรวมถึงพยานบอกเล่า หรือพยานแวดล้อมกรณี (ตามที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม) ในการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทยตามมาตรา 3 โดยตรง

2. ควรแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา 8 ให้เพิ่มคดีความผิดในส่วนที่ยังขาดอีก 4 อย่างตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดเป็นคดีความผิดที่ได้รับการคุ้มครองตามมาตราการพิเศษด้วยดังนี้

1. การขัดขวางความยุติธรรม
2. การกระทำอาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งมีโทษกำหนดในกฎหมายให้จำคุกชั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือโทษที่รุนแรงกว่า (โดยตัดความมาตรา 8 (5) ออกไป)

3. การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ

4. การลักลอบการผลิตและการค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย

3. ในการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 6 วรรคสาม เกี่ยวกับการดำเนินการอื่นตามความเหมาะสมแก่สถานะ และสภาพของพยานและลักษณะของคดีอาญาที่เกี่ยวข้องในส่วนที่ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดในการจัดให้มีกฎหมายทางพยานหลักฐานที่ทำให้พยานมีความปลอดภัยในการให้การ ควรแก้ไขเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องนี้ให้สอดคล้องกับที่อนุสัญญาฯ กำหนดโดยให้ใช้มาตรการวิธีพิเศษแก่พยานทั่วไปโดยไม่ให้เน้นเฉพาะพยานที่เป็นเด็กเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการสอบสวนวิธีพิเศษ การบันทึกปากคำโดยใช้เครื่องบันทึกภาพ และเสียงไว้เป็นพยาน การจัดให้พยานซึ่งตัวผู้ต้องหาในสถานที่เหมาะสม การสืบพยานโดยผ่านนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ การจัดให้พยานที่จะมาให้การในศาลนั่งอยู่ในห้องที่จัดไว้เป็นพิเศษ การใช้โทรทัศน์วงจรปิดมายังห้องพิจารณาในการสืบพยาน เป็นต้น นอกจากนี้ควรแก้ไขเพิ่มเติมตามกฎหมายดังกล่าวเกี่ยวกับการพิจารณาลับหลังจำเลยโดยการให้สิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยานสิ้นสุดลง ตามมาตรา 172 ทวิ และมาตรา 180 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตามมาตรา 36(1) ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

4. ควรแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา 10(1) ให้ใช้มาตรการพิเศษรวมถึงการย้ายพยานไปอยู่รัฐอื่นด้วย เพราะมาตรา 10(1) ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด

5. ควรบัญญัติเป็นอีกมาตราหนึ่งในเรื่องของการที่ประเทศไทยร้องขอให้รัฐอื่นให้ความคุ้มครองพยานที่มาจากประเทศไทย และในการที่รัฐอื่นร้องขอให้ประเทศไทยให้ความคุ้มครองพยานที่มาจากรัฐนั้น เนื่องจากยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดในเรื่องนี้ ทั้งยังเป็นภาระรองรับอย่างหนึ่งตามมาตรา 10(1) ที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมในการย้ายพยานไปอยู่รัฐอื่นด้วย โดยยึดหลักความรวดเร็วในการดำเนินการ ตัดขั้นตอนที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการขัดขวางความรวดเร็วในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่อง

ทางอาญา พ.ศ. 2535 ออกไป โดยอาจจะให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย หรือศาลแล้วแต่กรณีร้องขอต่อรัฐสภาที่ตามอนุสัญญาฯ ที่สามารถบรรลุข้อตกลงกันได้กับประเทศไทยในการให้ความคุ้มครองพยานของซึ่งกันและกัน โดยไม่ต้องผ่านผู้ประสานงานกลาง หรือทำโดยวิธีทางการทูตไม่ว่ารัฐนั้นๆ จะมีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทยหรือไม่ หรืออาจจะให้รัฐสภาที่ตามอนุสัญญาฯ ที่สามารถบรรลุข้อตกลงได้กับประเทศไทยในการให้ความคุ้มครองพยานซึ่งกันและกัน ร้องขอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย โดยไม่ต้องผ่านผู้ประสานงานกลาง หรือทำโดยวิธีทางการทูตไม่ว่ารัฐนั้นๆ จะมีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทยหรือไม่เช่นกัน

6. ควรแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา 7 และมาตรา 11 ให้บุคคลอื่นนอกจากพยาน กล่าวคือ สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน บุคคลอื่นที่มีความใกล้ชิด หรือพนักงานอัยการสามารถร้องขอให้ความคุ้มครองบุคคลตามที่กำหนดได้ด้วยและควรขยายการคุ้มครอง รวมไปถึงสามี ภริยา ที่อยู่กินด้วยกันฉันท์สามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี และผู้บุพการี ผู้สืบสันดานตามความเป็นจริงด้วย แม้จะมีชอบด้วยกฎหมาย เพราะมาตรา 7 และมาตรา 11 ยังไม่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด เพราะให้แต่เฉพาะพยาน ร้องขอให้ความคุ้มครองบุคคลอื่นตามที่กำหนดได้เท่านั้น จึงเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ เช่นนี้ เพราะในบางสถานการณ์ โดยเฉพาะคดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พยานอาจถูกคุกคาม ข่มขู่ หรือถูกทำร้าย ทำให้พยานไม่สามารถร้องขอให้ความคุ้มครองบุคคลอื่นตามที่กำหนดได้ และนอกจากนี้ทั้งสองมาตราดังกล่าวยังกำหนดให้ความคุ้มครองแต่เพียง สามี ภริยา ผู้บุพการี หรือผู้บุพการี ทำให้เกิดปัญหาในการตีความว่า ถ้าหากเป็นสามี ภริยาที่อยู่กินด้วยกันฉันท์สามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส หรือผู้บุพการี ผู้สืบสันดานตามความจริง แต่มีชอบด้วยกฎหมาย เป็นบุคคลควรจะได้รับคุ้มครองหรือไม่ แม้อาจจะตีความได้ว่าบุคคลดังกล่าวทั้งหมด อาจจะเป็นบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานได้ แต่เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการตีความ ควรกำหนดให้ชัดเจนลงไปให้บุคคลเช่นว่านั้นได้รับความคุ้มครองด้วยโดยเฉพาะการอยู่กินด้วยกันฉันท์สามีภริยา ควรกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสองปี เพื่อป้องกันบุคคลที่ไม่ใส่ใจ นำพาต่อการจดทะเบียนสมรสให้ได้รับความคุ้มครองในทันที

7. ควรบัญญัติ เป็นอีกมาตราหนึ่งในเรื่องการพิจารณาในการรับบุคคลเข้าสู่ความคุ้มครอง เนื่องจากยังขาด โดยไม่มีกำหนดในเรื่องนี้ไว้ ทำให้ไม่มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด เพราะอาจจะทำให้ผู้ที่ได้รับความคุ้มครอง

ไม่ มี ใ ช้ ผู้ ที่
 สมควรจะได้รับ ความคุ้มครองอย่างแท้จริง อาจจะเป็นผู้ที่เข้ามาเพื่อหวังผล แก่แก่ัน หรือมี
 ประโยชน์อย่างใดแอบแฝงเข้ามาในคดีก็ได้ หากมีการกำหนดในเรื่องนี้ไว้ เช่น จะต้องรวบรวม
 ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ รวมถึงประวัติอาชญากรรม (ถ้ามี) และจะประเมินสภาพจิตใจของบุคคล
 นั้นไว้ การพิจารณาถึงความเหมาะสม ทางเลือกที่จะให้ความคุ้มครอง ความเป็นไปได้ที่จะได้มาซึ่ง
 ค่าบิกความของพยานที่คล้ายคลึงจากแหล่งอื่นๆ ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นหลักประกัน
 ได้ว่าบุคคลที่เข้ามาอยู่ในความคุ้มครองได้เป็นผู้ที่คัดสรรและพิจารณาแล้วว่า เป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะ
 ได้รับความคุ้มครองอย่างแท้จริง มิใช่เป็นบุคคลที่เข้ามาเพื่อหวังผลแก่แก่ัน หรือมีประโยชน์อย่างใด
 แอบแฝงเข้ามาในคดี จึงควรบัญญัติข้างต้นให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ นอกจากนี้เพื่อให้
 บทบัญญัติในเรื่องการพิจารณาในการรับบุคคลเข้าสู่ความคุ้มครองมีผลจริงจิงในทางปฏิบัติ และ
 เป็นหลักประกันได้ว่า บุคคลที่เข้ามาอยู่ในความคุ้มครองเป็นผู้ที่เหมาะสมจะได้รับความคุ้มครองอย่าง
 แท้จริง ควรบัญญัติเป็นอีกมาตราหนึ่งในบทกำหนดโทษ ให้มีโทษในทางอาญาแก่ผู้ที่เข้ามาใน
 ความคุ้มครองซึ่งเป็นผู้ที่หวังผล แก่แก่ัน หรือมีประโยชน์อย่างใดแอบแฝงเข้ามาในคดี จะยังทำให้มี
 ความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดมากขึ้น

8. ควรบัญญัติเป็นอีกมาตราหนึ่งในเรื่องการจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้น เนื่องจาก
 ยังขาดโดยไม่มีกำหนดในเรื่องนี้ไว้ ทำให้ไม่มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการคุ้มครอง
 ตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด หากมีการกำหนดให้พยานจัดทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้น เช่น ข้อตกลง
 จะต้องให้การและข้อมูลแก่พนักงาน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินคดี ข้อตกลงจะปฏิบัติหน้าที่ตาม
 ข้อบังคับ หรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และคำพิพากษาของศาล ข้อตกลงจะต้องให้ความร่วมมือ
 กับพนักงานเจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของรัฐบาล ผู้ซึ่งจัดให้มีการใช้ความคุ้มครอง ข้อตกลงจะสาบาน
 ว่าจะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอันสำคัญทุกประการ เป็นต้น จะเป็นหลักประกันได้ว่าบุคคลที่เข้า
 มาอยู่ในความคุ้มครองได้มีความสมัครใจโดยยินยอมที่จะให้ความร่วมมือกับรัฐ โดยเฉพาะในการ
 ให้การ หรือเบิกความทำให้มีค่าให้การหรือค่าเบิกความเพื่อใช้พิสูจน์ความผิดและลงโทษจำเลย จึง
 ควรบัญญัติข้างต้นให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ

9. ควรยกเลิกมาตรา 13 แล้วบัญญัติขึ้นใหม่ให้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการคุ้มครอง
 พยาน” ขึ้นในกระทรวงยุติธรรม ทำหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาร่วมกันในการตัดสินใจ
 กำหนดวิธีการให้ความคุ้มครองทั้งมาตรการทั่วไป และมาตรการพิเศษ โดยคณะกรรมการอาจจะ
 ประกอบด้วยอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ
 ผู้อำนวยการสำนักงานคุ้มครองพยาน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคุ้มครองพยาน พนักงานอัยการ
 เจ้าหน้าที่อื่นๆ ตามที่กำหนดเป็นกรรมการ เพราะจะทำให้การใช้มาตรการคุ้มครองมีผู้ร่วมกัน

พิจารณาอย่างละเอียดและถูกต้อง และให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจสั่งการหรือบังคับในด้านการปฏิบัติงานและข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ควรเพิ่มเติมเป็นอีกมาตราหนึ่งในบทกำหนดโทษให้มีโทษในทางอาญาหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นๆ ซัดขิ้น หรือเพิกเฉยไม่ดำเนินการ หรือดำเนินการให้แต่ล่าช้า เพราะมาตรา 13 ยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนโดยมิได้กำหนดในรายละเอียดของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องดำเนินการพิจารณาร่วมกันในการตัดสินใจกำหนดวิธีการใช้มาตรการทั่วไป และมาตรการพิเศษ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบเช่นใด และจะต้องดำเนินการในรูปแบบใด อันจะทำให้การใช้มาตรการคุ้มครองมีส่วนร่วมพิจารณาอย่างละเอียดและถูกต้อง ทั้งสำนักงานคุ้มครองพยานมีหน้าที่ในการติดต่อประสานงานด้านการปฏิบัติงานและข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยานเท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจสั่งการหรือบังคับหากหน่วยงานนั้นๆ ซัดขิ้น หรือเพิกเฉยไม่ดำเนินการ หรือดำเนินการให้แต่ล่าช้า อันจะส่งผลให้การคุ้มครองมีอาจสำเร็จลงได้ อาจจะทำให้จำเลยหรือองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติสามารถติดตามรังความ คุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือกำจัดพยานไปก่อนได้ ด้วยเหตุอุปสรรคติดขัดดังกล่าว ทำให้ไม่มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมข้างต้นให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ

10. ควรแก้ไขเพิ่มเติม ในการใช้มาตรการทั่วไปตามมาตรา 6 วรรคหนึ่ง และในการใช้มาตรการพิเศษตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง ให้ใช้ความรวดเร็วในการดำเนินการ และการให้ความคุ้มครองชั่วคราวได้ เพราะมาตราดังกล่าวยังขาดหรือไม่มีความชัดเจนในการใช้ความรวดเร็วในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือการให้ความคุ้มครองชั่วคราวได้ก่อน หากมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ทำให้ไม่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด เนื่องจากในบางคดีโดยเฉพาะคดีความผิดที่เกี่ยวข้อง กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในการให้ความคุ้มครองจะต้องรีบดำเนินการก่อนที่องค์กรอาชญากรรมจะช่วงชิงความได้เปรียบไปทำการ คุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือกำจัดพยานไปเสียก่อน จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมข้างต้นให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ

11. ควรแก้ไขเพิ่มเติมในการใช้มาตรการทั่วไป ตามมาตรา 6 วรรคสาม และการใช้มาตรการพิเศษตามมาตรา 10 วรรคสอง ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยานได้ ซึ่งจะเป็นการสอดคล้องประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยตามมาตรา 231 ที่กำหนดให้ศาลบังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยานได้ หากมีการปฏิเสธ โดยไม่มีเหตุผล เพราะมาตรา 6 วรรคสาม และมาตรา 10 วรรคสอง ยังขัดกับกฎหมายดังกล่าว เนื่องจากมาตรา 6 วรรคสาม และมาตรา 10 วรรคสอง ห้ามมิให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลพยาน แต่

กฎหมายดังกล่าวบังคับให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลพยานได้ ทั้งมาตรา 6 วรรคสาม และมาตรา 10 วรรคสอง ยังขัดต่อหน้าที่ของศาลในการค้นหาความจริงให้ปรากฏ หากในระหว่างพิจารณาเมื่อศาลมีความจำเป็นจะต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับพยานเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของพยาน ทำให้ยังไม่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมข้างต้นให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ นอกจากนี้แล้ว ควรกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการคุ้มครองพยานในชั้นศาลให้ชัดเจน เช่น อาจจะให้บุคคลอื่นที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาในขณะที่มีการเปิดเผยข้อมูลพยาน เป็นต้น

12. ควรแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ใช้มาตรการพิเศษได้โดยไม่ต้องร้องขอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายแต่อย่างใด โดยให้รายงานบุคคลดังกล่าวในภายหลังเมื่อดำเนินการแล้ว เพราะศาลมีหน้าที่โดยตรงในการให้ความคุ้มครองพยาน และในการให้ความคุ้มครองจะต้องรีบดำเนินการ โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติจะต้องรีบดำเนินการก่อนที่องค์การอาชญากรรมจะช่วงชิงความได้เปรียบไปทำการคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย หรือกำจัดพยานไปเสียก่อน การที่มาตรา 9 วรรคหนึ่งไม่ได้ให้อำนาจศาลสั่งให้ใช้มาตรการพิเศษได้ ทำให้ยังไม่มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดจึงควรแก้ไขเพิ่มเติมข้างต้นให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ

13. ควรแก้ไขเพิ่มเติม ตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง ให้สำนักงานคุ้มครองพยานสามารถใช้มาตรการพิเศษได้หลายอย่าง หรือทั้งหมดประกอบกันได้ด้วยเพราะเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ที่จะใช้มาตรการได้เพียงอย่างหนึ่งอย่างเดี่ยวนั้น ทำให้ยังไม่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมข้างต้นให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ

14. ควรแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา 14 ขยายขอบเขตให้ทนายความตามที่กำหนดสามารถดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองสิทธิพยานได้ด้วย เพราะการกำหนดให้แต่ข้าราชการตามที่กำหนด สามารถดำเนินการในเรื่องนี้ ยังไม่กว้างพอเนื่องจากข้าราชการดังกล่าวอาจจะยังขาดประสบการณ์ในการดำเนินคดี หรือติดขัดด้วยบุคลากรในการดำเนินการ จึงยังไม่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนด นอกจากนี้เพื่อแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ เมื่อพยานได้ให้การหรือเบิกความไปแล้ว อาจจะถูกผู้ต้องหาหรือจำเลยฟ้องกลับเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา ควรกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องนี้เอาไว้ด้วย อาจจะให้ข้าราชการ หรือทนายความตามที่กำหนด หรือพนักงานอัยการดำเนินการว่าต่างแก้ต่างให้กับพยานจะยังทำให้พยานเกิดความมั่นใจที่จะให้ความร่วมมือกับรัฐยิ่งขึ้น ทั้งยังมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดมากขึ้น

15. ควรบัญญัติเป็นอีกมาตราหนึ่งๆ ในการกำหนดความผิดในการคุ้มครองกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรมที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการรบกวนพยานไม่ให้การ หรือเบิกความ เช่น การฆ่า หรือพยายามฆ่าพยาน การเจตนาทำร้ายร่างกาย ชูเชิญ จูงใจ หรือหลอกลวงพยานเพื่อไม่ให้การ การก่อความเดือดร้อนกีดกันพยาน หรือการกระทำที่เป็นแก่นก้นพยานภายหลังจากที่พยานได้ให้การ หรือเบิกความในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในคดีแล้ว เพราะยังไม่มีการกำหนดความผิดในเรื่องดังกล่าวไว้ จึงยังไม่มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญากำหนด จึงควรบัญญัติการกั ก า ห น ด ค ว า ม ผิ ด ดังกล่าว โดยมีบทลงโทษในทางอาญากับผู้ฝ่าฝืน อันจะเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งที่จะทำให้พยานหันมาให้ความร่วมมือกับรัฐยิ่งขึ้น ทั้งมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดมากขึ้น

การกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหาร

ในการคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 นั้น นอกจากจะกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายบางเรื่องแล้ว ยังจะต้องกำหนดมาตรการต่างๆ ทางบริหารเข้าเสริมในการคุ้มครองพยานเกี่ยวกับคดีที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนี้

1. ควรทำการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจกับประชาชนให้ทราบถึงการคุ้มครองพยาน เพื่อให้เข้าใจถึงประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในทางอาญา อันนำไปสู่การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

2. ควรทำการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ ในการสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงบทบาทความรับผิดชอบของสำนักงานคุ้มครองพยาน เพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงานในการใช้มาตรการคุ้มครองพยาน ตลอดจนการให้คำแนะนำปัญหา อุปสรรคต่างๆ ในการคุ้มครองพยาน

3. ควรมีการจัดประชุมร่วมกัน ระหว่างนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายและสำนักงานคุ้มครองพยานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาตีความการคุ้มครองพยาน การปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม และการออกกฎระเบียบตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีความชัดเจนจนสามารถนำมาตราการต่างๆ ในการคุ้มครองพยานไปใช้ในทางปฏิบัติได้

4. ควรมีการจัดประชุมในเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับบุคคลในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทนายความ พนักงานอัยการ ผู้พิพากษาและราชทัณฑ์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ทักษะในการแก้ไขปัญหาหารือกัน อันจะนำไปสู่การลงโทษจำเลยให้ได้ผลอย่างจริงจัง

5. ควรสนับสนุนให้มีการออกกฎระเบียบ การปฏิบัติในการสร้างขวัญ กำลังใจในการที่บุคคลมาเป็นพยานในคดีอาญา โดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้น สังคมควรให้การยกย่องชมเชยในการที่บุคคลดังกล่าวทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีของสังคม โดยอาจมีมาตรการต่างๆ สนับสนุน เช่น

ก. เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม หรือที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติต่อพยานอย่างสุภาพ อ่อนน้อม และให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่

ข. การยกย่องให้เกียรติแก่พยานในการดำเนินการต่างๆ เช่น การตรงต่อเวลา การซักถามพยาน การอำนวยความสะดวกต่างๆ ในระหว่างและหลังเสร็จสิ้นการดำเนินคดี

6. รัฐควรกำหนดมาตรการ โดยเฉพาะในการประสานงานไปยังหน่วยงานที่พยานทำงานว่า การที่บุคคลนั้นๆ มาเป็นพยานมิให้ถือว่าเป็นการลาไม่ว่าประเภทใดๆ หรือเป็นการขาดงาน พร้อมทั้งยังมีสิทธิต่างๆ ที่จะได้รับตามปกติ

7. ควรมีการวางมาตรการในการตรวจสอบการใช้มาตรการคุ้มครองพยาน ตั้งแต่เริ่มดำเนินการ จนกระทั่งจบกระบวนการ หากได้ข้อมูลที่เป็นอุปสรรคขัดขวางในการใช้มาตรการคุ้มครองพยาน จะได้ทำการพิจารณาในการแก้ไข ปรับปรุง เพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

8. ควรมีการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เข้าเสริมในการคุ้มครองพยาน โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น

ก. จัดให้มีการบริหารในด้านการสืบพยาน และการดำเนินคดีให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว

ข. จัดให้ผู้ร่วมกระทำผิดที่เป็นพยานให้กับรัฐได้รับความปลอดภัยเช่นเดียวกับพยานทั่วไป โดยเฉพาะอาจย้ายผู้ต้องหาออกจากบริเวณที่มีอันตรายและบุคคลที่จะทำร้ายให้ไปอยู่ที่อื่นจนกว่าจะพ้นอันตราย ในกรณีผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำ หากผู้นั้นรู้จักกับใคร หรือผู้ใดที่ทำให้เกิดอันตรายให้จับแยกไปอยู่ส่วนอื่นๆ ของเรือนจำ หรือเปลี่ยนเรือนจำ และชื่อของผู้นั้น

9. ควรมีการจัดตั้ง “กองทุนคุ้มครองสิทธิของพยาน” ขึ้นในกระทรวงยุติธรรม โดยให้สำนักงานคุ้มครองพยานดูแลบริหารจัดการ ซึ่งกองทุนอาจจะได้รับเงินบริจาคจากรัฐต่างประเทศ หรือมีผู้บริจาค โดยรัฐใช้เงินอุดหนุนให้บางส่วน เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายเงิน เช่น ค่าใช้จ่าย ค่าตอบแทนแก่พยาน หรือผู้มีสิทธิได้รับได้ทันทีในเวลาอันรวดเร็วทันเหตุการณ์ในกรณี

การเบิกจ่ายเงินตามปกติไม่สามารถดำเนินการได้ในเวลาอันรวดเร็ว โดยให้กองทุนเรียกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจ่ายเงินคืนให้ในภายหลังแล้วแต่จะกำหนด

10. ควรส่งเสริมความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในการคุ้มครองพยาน เพื่อใช้เป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการป้องกัน หรือปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพราะความสำเร็จในการคุ้มครองพยานจะเกิดขึ้นไม่ได้ด้วยหน่วยงานใด หรือใครคนใดคนหนึ่งเท่านั้น

11. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ควรมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และรวดเร็ว โดยจัดศูนย์กลางประสานงานเกี่ยวกับคดีโดยมีเจ้าหน้าที่ประสานงานเพื่อดูแลพยานให้ทราบฐานะความคืบหน้าในการดำเนินคดีจนกว่าคดีเสร็จ เช่น รายงานผลของคดี การปล่อยชั่วคราว หรือรายงานการที่ศาลพิพากษายกฟ้อง เพื่อให้พยานสามารถดำเนินการเกี่ยวกับขอความคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ทันที โดยเฉพาะศูนย์กลางประสานงานฯ อาจทำหน้าที่เช่น

ก. ควรมีการจัดฉายวิดีโอในการจำลองภาพการพิจารณาคดีให้พยานได้เห็น ได้ศึกษา หรือสร้างความเข้าใจต่อพยานเมื่อพยานเข้าไปในห้องพิจารณาจะได้ไม่ต้องวิตกกังวล หรือเกิดความประหม่าจนเกินไปขณะเบิกความต่อศาล

ข. ควรประสานวันนัดสืบพยานให้พยานทราบล่วงหน้า เพื่อให้พยานมีเวลาเตรียมตัว หากปรากฏว่าในคดีนั้นมีการเลื่อนคดีก็ให้ศูนย์กลางประสานงานฯ แจ้งให้พยานทราบทันที อันเป็นการป้องกันไม่ให้พยานมาศาลโดยไม่จำเป็นและสร้างความเบื่อหน่ายให้กับพยานในภายหลัง ซึ่งพยานอาจไม่ให้ความร่วมมือกับทางการได้

12. ควรเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity building) ให้กับเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องทุกระดับชั้น เช่น การให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการใช้เทคนิคการสอบสวน การใช้เทคโนโลยีในการรวบรวมพยานหลักฐาน การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ การให้ความรู้แก่พนักงานอัยการ ผู้พิพากษาเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตลอดจนทั้งการรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

13. ประเทศไทยโดยกระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าภาพ โดยจะต้องเร่งรัดดำเนินการจัดทำความตกลง หรือข้อตกลงกับรัฐอื่น โดยเฉพาะรัฐภาคีตามอนุสัญญาฯ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ได้ข้อตกลงในการย้ายพยานไปอยู่รัฐอื่น และการให้ความคุ้มครองพยานนั้นๆ ซึ่งกันและกัน โดยการติดต่อประสานงาน หรือการจัดประชุมกับรัฐภาคี เพื่อให้ได้ข้อสรุปโดยเร็ว

14. ควรหามาตรการต่างๆ เข้าเสริมในการย้ายถิ่นที่อยู่ของพยาน หรือการย้ายถิ่นที่อยู่ของพยานไปอยู่รัฐอื่น เนื่องจากสภาพของสังคมไทยยึดหลักวัฒนธรรมดั้งเดิม ไม่นิยมเปลี่ยนที่อยู่ง่ายๆ ดังนั้นในการดำเนินการดังกล่าวเพื่อให้บรรลุผลในการคุ้มครองพยาน จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐควร

สร้างแรงจูงใจให้กับพยาน อาทิเช่น ให้อุตรของพยานได้รับการศึกษาจนสำเร็จอย่างน้อยปริญญาตรี ด้วยค่าใช้จ่ายของรัฐ ให้ค่าเลี้ยงชีพด้วยจำนวนที่สูง หรือให้สวัสดิการในด้านต่างๆ เป็นกรณีพิเศษ ไม่เช่นนั้นการดำเนินการข้างต้นจะไม่ประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์

DRPU

15. ประเทศไทยควรให้ความสนใจและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศไม่ว่าในระดับสนธิสัญญา หรืออนุสัญญาในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะในการเข้าเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ นอกจากอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000

D
P
U

DRU

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2543). **กระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางของการเปลี่ยนแปลง** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- เข้มชัย ชุตินวงศ์. (2543, มกราคม). **คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ.
- คณิต ฅ นคร. (2542). **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- เดโช เสวนานนท์. (2518). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : โปธิ์สามต้นการพิมพ์.
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. (2541). **อาชญากรรม : การป้องกัน : การควบคุม**. นนทบุรี : พรทิพย์การพิมพ์.
- บวรศักดิ์ อวรรณโณ. (2538, พฤศจิกายน). **คำอธิบายกฎหมายมหาชน เล่ม 3**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- พจนานุกรมไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา. 2537.
- มานิตย์ จุมปา. (2546, พฤศจิกายน). **คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- .(2546, พฤศจิกายน). **รวมบทความเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- ร่างคำแปลอย่างไม่เป็นทางการอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000**. (2544). สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 120, ตอนที่ 58. ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2546.
- วิมล กิตติทัศนาศรัย. (ผู้แปล). (2546). **บทความและกฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม**. สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- ศรีเรื่อน แก้วกั้งवाल. (2539). **ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.

- สมชาย รัตน์ชื่อสกุล. (2544, สิงหาคม). **กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
แว่นแก้ว.
- โสภณ รัตนากร. (2545, พฤศจิกายน). **คำอธิบายพยาน** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติ
บรรณการ.
- Heik Jung. **พยานแผ่นดินตามกฎหมายเองไกลอเมริกา**. โดย คณิต ฅ นคร. (2540,
มิถุนายน). กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- Jeffrey R. Kallstrom และ Suranne E. Roc. **ความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรม**. โดย วิมล
กิติทัศนาศรัชัย. (2546) สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด กรุงเทพฯ :
ม.ป.ท.

บทความ

- ชาญเชาว์ ไชยานุกิจ. (2544, ตุลาคม-ธันวาคม). “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์กับการ
คุ้มครองสิทธิเด็กที่เป็นเหยื่อความรุนแรงในครอบครัว.” **TCL IUP DATE** จดหมาย
ข่าวของสถาบันกฎหมายอาญาสำนักงานอัยการสูงสุด, ปีที่ 5, ฉบับที่ 4.
- ณรงค์ ใจหาญ. (2546, 16 กรกฎาคม). “สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา
พ.ศ. 2546.” **วารสารกฎหมายใหม่รายปักษ์**, ปีที่ 1, ฉบับที่ 8.
- บทรายงาน. (2534). “เจ้าพ่อบนเส้นทางประชาธิปไตย.” **มติชนสุดสัปดาห์**.
- รายงานพิเศษ. (2544, 12 กรกฎาคม). “กฎหมายคุ้มครองพยาน : ความฝันที่อยู่ไกลจากกระบวนการ
ยุติธรรมไทย.” **สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์**, ปีที่ 48, ฉบับที่ 6.
- วันชัย รุจนวงศ์. (2537, พฤศจิกายน). “มาตรการคุ้มครองพยานบุคคล.” **วารสารอัยการ**, ปีที่ 17,
ฉบับที่ 201.
- วิระพงษ์ บุญโญภาส. (2534). “วิกฤติการณ์ปัจจุบันกับปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.”
วารสารกฎหมาย, ปีที่ 13, ฉบับที่ 3.
- (2543, มิถุนายน) “อาชญากรรมค้าหญิง ค้าเด็ก กับกฎหมายป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน.” **บทบัญญัติ**, เล่ม 52, ตอนที่ 2.
- พนิดา เสวตสุนทร. (2543, มกราคม-เมษายน). “การสืบพยานบุคคลในคดีอาญาโดยใช้สื่อภาพ
และเสียงเชิงปฏิสัมพันธ์.” **จุลพาห**, ปีที่ 47, เล่มที่ 1.
- สุพิศ ปราณิตพลกรัง (2539, ตุลาคม-ธันวาคม). “ปัญหาและข้อพิจารณากรณีเด็กเป็นพยานใน
คดีอาญา.” **จุลพาห**, ปีที่ 43, ปีที่ 43.

Mare Richard Crum fug. "ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ." แปลโดย วิพล กิติทัศนาศรัย. (2545, เมษายน-มิถุนายน). **TCLI UP DATE** จดหมายข่าวของสถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, ปีที่ 6, ฉบับที่ 2. TCLI UP DATE. (2544, ธันวาคม). "จดหมายข่าวของสถาบันกฎหมายอาญา." สำนักงานอัยการสูงสุด, ปีที่ 5, ฉบับที่ 4. ----- (2545, เมษายน-มิถุนายน). "จดหมายข่าวของสถาบันกฎหมายอาญา." สำนักงานอัยการสูงสุด, ปีที่ 6, ฉบับที่ 2.

เอกสารอื่นๆ

กระบวนการยุติธรรมกับปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ. เอกสารประกอบการสัมมนา โครงการเวทีความคิดเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย วันจันทร์ที่ 21 มิถุนายน 2544 ณ ห้องปรีณซ์บอลรูม 3 โรงแรมปรีณพาเลส จัดโดยสถาบันกฎหมายอาญาร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศโดยการสนับสนุนของฝ่ายกิจกรรมยาเสพติดสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา

ประธาน วัฒนวานิชย์, ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และวันชัย รุจนวงศ์. (2540). **การพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 1)** (ร่างรายงานวิจัย). สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด สถานเอกอัครราชทูต สหราชอาณาจักร ประจำประเทศไทย.

วัชรพล ประสานราชกิจ. (2541). **อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย** (รายงานวิจัย). หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง วิทยาลัยยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

วันชัย ศรีนวลนัฒ. (2540). **การคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา** (รายงานวิจัย). หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง วิทยาลัยการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ. (2547). การบริหารจัดการระบบงานคุ้มครองพยานของสำนักงานคุ้มครองพยาน คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา, พ.ศ. 2546. เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการศึกษาวิจัย วันอังคารที่ 24 กุมภาพันธ์ 2547 ห้อง Gezanne renoir ณ โรงแรมโนโวเทล สยามสแควร์ กรุงเทพมหานคร.

วีระพงษ์ บุญโญภาส และวิสัย พุกกะวัน. การคุ้มครองพยานกับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล (รายงานวิจัย). จัดทำโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรม.

หนังสือกระทรวงต่างประเทศ คำนวณที่ กต 0605-2338 ลงวันที่ 15 กันยายน 2543.

วิทยานิพนธ์

เกษม คมสัจย์ธรรม. (2536). การยกเลิกการพิจารณาที่มีขอของศาลในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชัยชนะ วิบูลย์พันธ์. (2539). มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมกระทำโดยผู้มีอิทธิพล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิรมล รามชางกูร. (2542). มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ประยุทธ์ แก้วภักดี. (2542). การคุ้มครองความปลอดภัยของพยานบุคคลในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เมทินี ชโลธร. (2543). การปฏิบัติต่อพยานบุคคลในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อนัญญา งามศิริพร. (2530). การจัดหานายโดยรัฐในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอนก อะนั้นทวารณ. (2544). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : ศึกษากรณีคุ้มครองพยานในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กฎหมายไทย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2536

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546

ระเบียบกรมอัยการ (สำนักงานอัยการสูงสุด) ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ
พ.ศ. 2528

ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Campbell, Henry. (1979). **Black's Law Dictionary** (5 th ed.). St. Paul. Minn West Publishing
Co.

Hartjen, Clayton A. (1978). **Crime and Criminalization** (2 th ed.). New York : Robert E. Kriger
Publishing Co.

Newsweek. (1981, January). **The Federal Witness Security Program.**

Sutherland, Edwin H and Cressy. **Principle of Criminalogy** (6 th ed.). Philadephia : J.E.
Lippincolt Co.

Other Materials

Ganglof, Joseph E. (1996). Public Participation in the Federal Criminal Justice Process in the United States. in UNAFEI, Resource Material Series No. 48.

The Convention : A Brief historical Background. เอกสารเผยแพร่ระหว่างการประชุมทางการเมืองระดับสูง ณ เมืองปาเลอโรม ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ 12-15 ธันวาคม 2543.

The Fourth United Nation Survey of Crime Trends and Operation of Criminal Justice System.

Wilhelm Hilger, Johan Peter. (2001). Organized Crime/Witness Protection in Germany. in UNAFEI, Resource Material Series No. 58.

Foreign Law

Comprehensive Crime Control Act of 1984.

Illinois V. Allen, (1970).

Organized Crime Control Act of 1970.

Protocol against the illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms,

Protocol against the Smuggling of Migrants by land, Sea and Air.

Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Person, especially Women and children.

United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000.

United States Code. (U.S.C.)

United States V. De Stefano, 467 F. 2d 324(1973).

United States V. Tedesco. C.A. Mass, 635(1980).

Electronic Source

[http : //www.rediff. com/news](http://www.rediff.com/news) 2003 apr 02 sc. htm.

U.N. Doc. A/RES/55/25 ลงวันที่ 8 มกราคม 2544. (ค.ศ. 2001)

D
P
U

ภาคผนวก

United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000

Article 1

Statement of purpose

The purpose of this Convention is to promote cooperation to prevent and combat transnational organized crime more effectively.

Article 2

Use of terms

For the purposes of this Convention:

(a) “Organized criminal group” shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit;

(b) “Serious crime” shall mean conduct constituting an offence punishable by a maximum deprivation of liberty of at least four years or a more serious penalty;

(c) “Structured group” shall mean a group that is not randomly formed for the immediate commission of an offence and that does not need to have formally defined roles for its members, continuity of its membership or a developed structure;

(d) “Property” shall mean assets of every kind, whether corporeal or incorporeal, movable or immovable, tangible or intangible, and legal documents or instruments evidencing title to, or interest in, such assets;

(e) “Proceeds of crime” shall mean any property derived from or obtained, directly or indirectly, through the commission of an offence;

(f) “Freezing” or “seizure” shall mean temporarily prohibiting the transfer, conversion, disposition or movement of property or temporarily assuming custody or control of property on the basis of an order issued by a court or other competent authority;

(g) “Confiscation”, which includes forfeiture where applicable, shall mean the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority;

(h) “Predicate offence” shall mean any offence as a result of which proceeds have been generated that may become the subject of an offence as defined in article 6 of this Convention;

(i) “Controlled delivery” shall mean the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence;

(j) “Regional economic integration organization” shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to it; references to “States Parties” under this Convention shall apply to such organizations within the limits of their competence.

Article 3

Scope of application

1. This Convention shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of:

(a) The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention; and

(b) Serious crime as defined in article 2 of this Convention; where the offence is transnational in nature and involves an organized criminal group.

2. For the purpose of paragraph 1 of this article, an offence is transnational in nature if;

(a) It is committed in more than one State;

(b) It is committed in one State but a substantial part of its preparation, planning, direction or control takes place in another State;

(c) It is committed in one State but involves an organized criminal group that engages in criminal activities in more than one State; or

(d) It is committed in one State but has substantial effects in another State.

Article 4

Protection of sovereignty

1. States Parties shall carry out their obligations under this Convention in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Convention entitles a State Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

Article 5

Criminalization of participation in an organized Criminal group

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally.

(a) Either or both of the following as criminal offences distinct from those involving the attempt or completion of the criminal activity:

(i) Agreeing with one or more other persons to commit a serious crime for a purpose relating directly or indirectly to the obtaining of a financial or other material benefit and, where required by domestic law, involving an act undertaken by one of the participants in furtherance of the agreement or involving an organized criminal group;

(ii) Conduct by a person who, with knowledge of either the aim and general criminal activity of an organized criminal group or its intention to commit the crimes in question, takes an active part in:

(a) Criminal activities of the organized criminal group;

(b) Other activities of the organized criminal group in the knowledge that his or her participation will contribute to the achievement of the above-described criminal aim;

(b) Organizing, directing, aiding, abetting, facilitating or counselling the commission of serious crime involving an organized criminal group.

2. The knowledge, intent, aim, purpose or agreement referred to in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

3. States Parties whose domestic law requires involvement of an organized criminal group for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article shall ensure that their domestic law covers all serious crimes involving organized criminal groups. Such States Parties, as well as States Parties whose domestic law requires an act in furtherance of the agreement for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article, shall so inform the Secretary-General of the United Nations at the time of their signature or of deposit of their instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention.

Article 6

Criminalization of the laundering of Proceeds of crime

1. Each State Party shall adopt, in accordance with fundamental principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) (i) The conversion or transfer of property, knowing that such property is the proceeds of crime, for the purpose of concealing or disguising the illicit origin of the property or of helping any person who is involved in the commission of the predicate offence to evade the legal consequences of this or her action;

(ii) The concealment or disguise of the true nature, source, location, disposition movement or ownership of or rights with respect to property, knowing that such property is the proceeds of crime;

(b) Subject to the basic concepts of its legal system:

(i) The acquisition, possession or use of property, knowing, at the time of receipt, that such property is the proceeds of crime;

(ii) Participation in, association with or conspiracy to commit, attempts to commit and aiding, abetting, facilitating and counselling the commission of any of the offences established in accordance with this article.

2. For purposes of implementing or applying paragraph 1 of this article:

(a) Each State Party shall seek to apply paragraph 1 of this article to the widest range of predicate offences;

(b) Each State Party shall include as predicate offences all serious crime as defined in article 2 of this Convention and the offences established in accordance with article 5, 8 and 23 of this Convention. In the case of States Parties whose legislation sets out a list of specific predicate offences, they shall, at a minimum, include in such list a comprehensive range of offences associated with organized criminal groups;

(c) For the purpose of subparagraph (b), predicate offences shall include offences committed both within and outside the jurisdiction of the State Party in question. However, offences committed outside the jurisdiction of a State Party shall constitute predicate offences only when the relevant conduct is a criminal offence under the domestic law of the State where it is committed and would be a criminal offence under the domestic law of the State Party implementing or applying this article had it been committed there;

(d) Each State Party shall furnish copies of its laws that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations;

(e) If required by fundamental principles of the domestic law of a State Party, it may be provided that the offences set forth in paragraph 1 of this article do not apply to the persons who committed the predicate offence;

(f) Knowledge, intent or purpose required as an element of an offence set forth in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

Article 7

Measures to combat money-laundering

1. Each State Party:

(a) Shall institute a comprehensive domestic regulatory and supervisory regime for banks and non-bank financial institutions and, where appropriate, other bodies particularly susceptible to money-laundering, within its competence, in order to deter and detect all forms of money-laundering, which regime shall emphasize requirements for customer identification, record-keeping and the reporting of suspicious transactions;

(b) Shall, without prejudice to articles 18 and 27 of this Convention, ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating money laundering (including, where appropriate under domestic law, judicial authorities) have the ability to cooperate and exchange information at the national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law and, to that end, shall consider the establishment of a financial intelligence unit to serve as a national centre for the collection, analysis and dissemination of information regarding potential money-laundering.

2. States Parties shall consider implementing feasible measures to detect and monitor the movement of cash and appropriate negotiable instruments across their borders, subject to safeguards to ensure proper use of information and without impeding in any way the movement of legitimate capital. Such measures may include a requirement that individuals and businesses report the cross-border transfer of substantial quantities of cash and appropriate negotiable instruments.

3. In establishing a domestic regulatory and supervisory regime under the terms of this article, and without prejudice to any other article of this Convention, States Parties are called upon to use as a guideline the relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations against money-laundering.

4. States Parties shall endeavour to develop and promote global, regional, subregional and bilateral cooperation among judicial, law enforcement and financial regulatory authorities in order to combat money-laundering.

Article 8

Criminalization of corruption

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The promise, offering or giving to a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties:

(b) The solicitation or acceptance by a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties.

2. Each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences conduct referred to in paragraph 1 of this article involving a foreign public official or international civil servant. Likewise, each State Party shall consider establishing as criminal offences other forms of corruption.

3. Each State Party shall also adopt such measure as any be necessary to establish as a criminal offence participation as an accomplice in an offence established in accordance with this article.

4. For the purpose of paragraph 1 of this article and article 9 of this Convention, “public official” shall mean a public official or a person who provides a public service as defined in the domestic law and as applied in the criminal law of the State Party in which the person in question performs that function.

Article 9

Measures against corruption

1. In addition to the measures set forth in article 8 of this Convention, each States Party shall, to the extent appropriate and consistent with its legal system, adopt legislative, administrative or other effective measures to promote integrity and to prevent, detect and punish the corruption of public officials.

2. Each State Party shall take measures to ensure effective action by its authorities in the prevention, detection and punishment of the corruption of public officials, including providing such authorities with adequate independence to deter the exertion of inappropriate influence on their actions.

Article 10

Liability of legal persons

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, of establish the liability of legal persons for participation in serious crimes involving an organized criminal group and for the offences established in accordance with articles 5, 8, and 23 of this Convention.

2. Subject to the legal principles of the State Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

3. Such liability shall be without prejudice to the criminal liability of the natural persons who have committed the offences.

4. Each State Party shall, in particular, ensure that legal persons held liable in accordance with this article are subject to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

Article 11

Prosecution, adjudication and sanctions

1. Each State Party shall make the commission of an offence established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention liable to sanctions that take into account the gravity of that offence.

2. Each State Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for offences covered by this Convention are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of those offences and with due regard to the need to deter the commission of such offences.

3. In the case of offence established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention, each State Party shall take appropriate measures, in accordance with its domestic

law and with due regard to the rights of the defence, to seek to ensure that conditions imposed in connection with decisions on release pending trial or appeal take into consideration the need to ensure the presence of the defendant at subsequent criminal proceedings.

4. Each State Party shall ensure that its courts or other competent authorities bear in mind the grave nature of the offences covered by this Convention when considering the eventuality of early release or parole or persons convicted of such offences.

5. Each State Party shall, where appropriate, establish under its domestic law a long statute of limitations period in which to commence proceedings for any offence covered by this Convention and a longer period where the alleged offender has evaded the administration of justice.

6. Nothing contained in this Convention shall affect the principle that the description of the offences established in accordance with this Convention and of the applicable legal defenses or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a State Party and that such offences shall be prosecuted and punished in accordance with that law.

Article 12

Confiscation and seizure

1. States Parties shall adopt, to the greatest extent possible within their domestic legal systems such measures as may be necessary to enable confiscation of:

(a) Proceeds of crime derived from offences covered by this Convention or property the value of which corresponds to that of such proceeds,

(b) Property, equipment or other instrumentalities used in or destined for use in offences covered by this Convention.

2. States Parties shall adopt such measures as may be necessary to enable the identification, tracing, freezing or seizure of any item referred to in paragraph 1 of the article for the purpose of eventual confiscation.

3. If proceeds of crime have been transformed or converted, in part or in full, into other property, such property shall be liable to the measures referred to in this article instead of the proceeds.

4. If proceeds of crime have been intermingled with property acquired from legitimate sources, such property shall, without prejudice to any powers relating to freezing or seizure, be liable to confiscation up to the assessed value of the intermingled proceeds.

5. Income or other benefits derived from proceeds of crime, form property into which proceeds of crime have been transformed or converted or form property with which proceeds of crime have been intermingled shall also be liable to the measure referred to in this article, in the same manner and to the same extent as proceeds of crime.

6. For the purposes of this article and article 13 of this Convention, each State Party shall empower its court or other competent authorities to order that bank, financial or commercial records be made available or be seized. States Parties shall not decline to act under the provisions of this paragraph on the ground of bank secrecy.

7. States Parties may consider the possibility of requiring that an offender demonstrate the lawful origin of alleged proceeds of crime or other property liable to confiscation, to the extent that such a requirement is consistent with the principles of their domestic law and with the nature of the judicial and other proceedings.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights bona fide third parties.

9. Nothing contained in this article shall affect the principle that the measures to which it refers shall be defined and implemented in accordance with and subject to the provisions of the domestic law of a State Party.

Article 13

International cooperation for purpose

of confiscation

1. A State Party that has received a request from another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention for confiscation or proceeds of crime, property, equipment of other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention situated in its territory shall, to its greatest extent possible within its domestic legal system:

(a) Submit the request to its competent authorities for the purpose of obtaining an order of confiscation and, if such an order is granted, give effect to it; or

(b) Submit to its competent authorities, with a view to giving effect to it to the extent requested, an order of confiscation issued by a court in the territory of the requesting State Party in accordance with article 12, paragraph 1, of this Convention insofar as it relates to proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, Paragraph 1, situated in the territory of the requested State Party.

2. Following a request made by another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention, the requested State Party shall take measures to identify, trace and freeze or seize proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention for the purpose of eventual confiscation to be ordered either by the requesting State Party or, pursuant to a request under paragraph 1 of this article, by the requested State Party.

3. The provisions of article 18 of this Convention are applicable, mutatis mutandis, to this article. In addition to the information specified in article 18, paragraph 15, requests made pursuant to this article shall contain:

(a) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (a) of this article, a description of the property to be confiscated and a statement of the facts relied upon by the requesting State Party sufficient to enable the requested State Party to seek the order under its domestic law;

(b) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (b) of this article, a legally admissible copy of an order of confiscation upon which the request is based issued by the requesting State Party, a statement of the facts and information as to the extent to which execution of the order is requested;

(c) In the case of a request pertaining to paragraph 2 of this article, a statement of the facts relied upon by the requesting State Party and a description of the actions requested.

4. The decisions or actions provided for in paragraph 1 and 2 of the article shall be taken by the requested State Party in accordance with and subject to the provisions of its domestic law and its procedural rules or any bilateral or multilateral treaty, agreement or arrangement to which it may be bound in relation to the requesting State Party.

5. Each State Party shall furnish copies of its laws and regulations that give effect to this article and of any subsequent change to such laws and regulations or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations.

6. If a State Party elects to make the taking of the measures referred to in paragraph 1 and 2 of this article conditional on the existence of a relevant treaty, that State Party shall consider this Convention the necessary and sufficient treaty basis.

7. Cooperation under this article may be refused by a State Party if the offence to which the request related is not an offence covered by this Convention.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. States parties shall consider concluding bilateral or multilateral treaties, agreements or arrangements to enhance the effectiveness of international cooperation undertaken pursuant to this article.

Article 14

Disposal of confiscated proceeds of crime or property

1. Proceeds of crime or property confiscated by a State Party pursuant to articles 12 or 13, paragraph 1, of this Convention shall be disposed of by that State Party in accordance with its domestic law and administrative procedures.

2. When acting on the request made by another State Party in accordance with article 13 of this Convention, States Parties shall, to the extent permitted by domestic law and if so requested, give priority consideration to returning the confiscated proceeds of crime or property to the requesting State Party so that it can give compensation to the victims of the crime or return such proceeds of crime or property to their legitimate owners.

3. When acting on the request made by another State Party in accordance with articles 12 and 13 of this Convention, a State Party may give special consideration to concluding agreements or arrangements on:

(a) Contributing the value of such proceeds of crime or property or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property or a part thereof to the account

designated in accordance with article 30, paragraph 2 (c), of this Convention and to intergovernmental bodies specializing in the fight against organized crime;

(b) Sharing with other State Parties, on a regular or case-by-case basis, such proceeds of crime or property, of funds derived from the sale of such proceeds of crime or property, in accordance with its domestic law or administrative procedures.

Article 15

Jurisdiction

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention when:

- (a) The offence is committed in the territory of that State Party; or
- (b) The offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that State Party or an aircraft that is registered under the laws of that State Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to article 4 of this Convention, a State Party may also establish its jurisdiction over any such offence when:

- (a) The offence is committed against a national of that State Party;
- (b) The offence is committed by a national of that State Party of a stateless person who has his or her habitual residence in its territory; or

(c) The offence is:

- (i) One of those established in accordance with article 5, paragraph 1, of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of a serious crime within its territory;

- (ii) One of those established in accordance with article 6, paragraph 1 (b) (ii), of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with article 6, paragraph 1 (a) (i) or (ii) or (b) (i) of this Convention within its territory.

3. For the purpose of article 16, paragraph 10, of this Convention, each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences

covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each State Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her.

5. If a State Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 of this article has been notified, or has otherwise learned, that one or more other State Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those states Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, the Convention does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a State Party in accordance with its domestic law.

Article 16

Extradition

1. This article shall apply to the offences covered by this Convention or in cases where an offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), involves an organized criminal group and the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested State Party. Provided that the offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting State Party and the requested State Party.

2. If the request for extradition included several separate serious crimes, some of which are not covered by this article, the requested State Party may apply this article also in respect of the latter offences.

3. Each of the offences to which this article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between State Parties. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

4. If a State Party that makes extradition conditional on existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty,

it may consider this Convention the legal basis for extradition in respect of any offence to which this article applies.

5. States Parties that make extradition conditional on the existence of a treaty shall:

(a) At time of deposit of their instrument of ratification, acceptance, approval of or accession to this Convention, inform the Secretary-General of the United Nations whether they will take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition with other State Parties to this Convention; and

(b) If they do not take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition, seek, where appropriate, to conclude treaties on extradition with other State Parties to this Convention in order to implement this article.

6. State Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize offences to which this article applies as extraditable offences between themselves.

7. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested State Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the ground upon which the requested State Party may refuse extradition.

8. States Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any offence to which this article applies.

9. Subject to the provisions of its domestic law and its extradition treaties, the requested State Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting State Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

10. A State Party in whose territory an alleged offender is found, if it does not extradite such person in respect of an offence to which this article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the State Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a grave nature under the domestic law of that State

Party. The States Party concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

11. When ever a State Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that State Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that State Party and the State Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 10 of this article.

12. If extradition, sought for purpose of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested State Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.

13. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the offences to which this article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceeding, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the State Party in the territory of which that person is present.

14. Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested State Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of the person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions of that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one or these reasons.

15. State Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

16. Before refusing extradition, the requested State Party shall, where appropriate, consult with the requesting State Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

17. States Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition.

Article 17

Transfer of sentenced persons

States Parties may consider entering into bilateral or multilateral agreement or arrangements on the transfer to their territory of persons sentenced to imprisonment or other forms of deprivation of liberty for offences covered by this Convention, in order that they may complete their sentences there.

Article 18

Mutual legal assistance

1. States Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offence covered by this Convention as provided for in article 3 and shall reciprocally extend to one another similar assistance where the requesting State Party has reasonable grounds to suspect that the offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), is transnational in nature, including that victims, witnesses, proceeds, instrumentalities or evidence of such offences are located in the requested State Party and that the offence involves an organized criminal group.

2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested State Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which a legal person may be held liable in accordance with article 10 of this Convention in the requesting State Party.

3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this article may be requested for any of the following purposes:

- (a) Taking evidence or statements from person;
- (b) Effecting service of judicial documents;
- (c) Executing searches and seizures, and freezing;
- (d) Examining objects and sites;
- (e) Providing information, evidentiary items and expert evaluations.
- (f) Providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;

(g) Identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;

(h) Facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting State Party;

(i) Any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested State Party.

4. Without prejudice to domestic law, the competent authorities of a State Party may, without prior request, transmit information relating to criminal matters to a competent authority in another State Party where they believe that such information could assist the authority in undertaking or successfully concluding inquiries and criminal proceedings or could result in a request formulated by the latter State Party pursuant to this Convention.

5. The transmission of information pursuant to paragraph 4 of this article shall be without prejudice to inquiries and criminal proceedings in the State of the competent authorities providing the information. The competent authorities receiving the information shall comply with a request that said information remain confidential, even temporarily, or with restrictions on its use. However, this shall not prevent the receiving State Party from disclosing in its proceedings information that is exculpatory to an accused person. In such a case, the receiving State Party shall notify the transmitting State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the transmitting State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the receiving State Party shall inform the transmitting State Party of the disclosure without delay.

6. The provisions of this article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, that governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

7. Paragraphs 9 to 29 of this article shall apply to requests made pursuant to this article if the States Parties in question are not bound by a treaty of mutual legal assistance. If those States Parties are bound by such a treaty, the corresponding provisions of the treaty shall apply unless the States Parties agree to apply paragraphs 9 to 29 of this article in lieu thereof. States Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.

8. States Parties shall not decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of bank secrecy

9. States Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested States Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested State Party.

10. A person who is being detained or is serving a sentence in the territory of one State Party whose presence in another State Party is requested for purposes of identification, testimony or otherwise providing assistance in obtaining evidence for investigations, prosecutions or judicial proceedings in relation of offences covered by this Convention may be transferred if the following conditions are met:

- (a) The person freely gives his or her informed consent;
- (b) The competent authorities of both States Parties agree, subject to such conditions as those States Parties may deem appropriate.

11. For the purposes of paragraph 10 of this article:

- (a) The State Party to which the person is transferred shall have the authority and obligation to keep the person transferred in custody, unless otherwise requested or authorized by the State Party from which the person was transferred;

- (b) The State Party to which the person is transferred shall without delay implement its obligation to return the person to the custody of the State Party from which the person was transferred as agreed beforehand, or as otherwise agreed, by the competent authorities of both States Parties;

- (c) The State Party to which the person is transferred shall not require the State Party from which the person was transferred to initiate extradition proceedings for the return of the person;

- (d) The person transferred shall receive credit for service of the sentence being served in the state from which he or she was transferred for time spent in the custody of the State Party to which he or she was transferred.

12. Unless the State Party from which a person is to be transferred in accordance with paragraph 10 and 11 of this article so agrees, that person, whatever his or her nationality, shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her

personal liberty in the territory of the State to which that person is transferred in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the State from which he or she was transferred.

13. Each State Party shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or transmit them to the competent authorities for execution. Where a State Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the central authority designated for this purpose at the time each State Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. Requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be transmitted to the central authorities designated by the State Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a State Party to require that such requests and communications be addressed to it through diplomatic channels and, in urgent circumstances, where the States Parties agree, through the International Criminal Police Organization, if possible.

14. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested State Party, under conditions allowing that State Party to establish authenticity. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the language or languages acceptable to each State Party at the time it deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. In urgent circumstances and where agreed by the States Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

15. A request for mutual legal assistance shall contain:

- (a) The identity of the authority making the request;
- (b) The subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates and the name and functions of the authority conducting the investigation, prosecution or judicial proceeding;

(c) A summary of the relevant facts, except in relation to request for the purpose of service of judicial documents;

(d) A description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting State Party wishes to be followed;

(e) Where possible, the identity, location and nationality of any person concerned; and

(f) The purpose for which the evidence information or action is sought.

16. The requested State Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

17. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested State Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested State Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

18. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a State Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another State Party, the first State Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting State Party. States Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting State Party and attended by a judicial authority of the requested State Party.

19. The requesting State Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested State Party for investigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested State Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting State Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting State Party shall notify the requested State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting State Party shall inform the requested State Party of the disclosure without delay.

20. The requesting State Party may require that the requested State Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested State Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting State Party.

21. Mutual legal assistance may be refused:

- (a) If the request is not made in conformity with the provisions of this article;
- (b) If the requested State Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, order public or other essential interests;
- (c) If the authorities of the requested State Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;
- (d) If it would be contrary to the legal system of the requested State Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

22. State Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

23. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.

24. The requested State Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting State Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested State Party shall respond to reasonable requests by the requesting State Party on progress of its handling of the request. The requesting State Party shall promptly inform the requested State Party when the assistance sought is no longer required.

25. Mutual legal assistance may be postponed by the requested State Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.

26. Before refusing a request pursuant to paragraph 21 of this article or postponing its execution pursuant to paragraph 25 of this article, the requested State Party shall consult with the requesting State Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting State Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.

27. Without prejudice to the application of paragraph 12 of this article, a witness, expert or order person who, at the request of the requesting State Party, consents to give evidence in a proceeding or to assist in an investigation, prosecution or judicial proceeding in the territory of the requesting State Party shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her the personal liberty in that territory in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the requested State Party. Such safe conduct shall cease when the witness, expert or other person having had, for a period of fifteen consecutive days or for any period agreed upon by the State Parties from the date on which he or she has been officially informed that his of her presence is no longer required by the judicial authorities, an opportunity of leaving, has nevertheless remained voluntarily in the territory of the requesting State Party or, having left it, has returned of his or her own free will.

28. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested State Party, unless otherwise agreed by the State Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfil the request, the State Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed, as well as the manner in which the costs shall be borne.

29. The requested State Party:

(a) Shall provide to the requesting State Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public;

(b) May, at its discretion, provide to the requesting State Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

30. State Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to or enhance the provisions of this article.

Article 19

Joint investigations

States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements whereby, in relation to matters that are the Subject of investigations prosecutions or judicial proceedings in one or more States, the competent authorities concerned may establish joint investigative bodies. In the absence of such agreements or arrangements, joint investigations may be undertaken by agreement on a case-by-case basis. The State Parties involved shall ensure that the sovereignty of the State Party in whose territory such investigation is to take place is fully respected.

Article 20

Special Investigative techniques

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each State Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities in its territory for the purpose of effectively combating organized crime.

2. For the purpose of investigating the offence covered by this Convention, States Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using such special investigative techniques in the context of cooperation at the international level. Such agreements or arrangements shall be concluded and implemented in full compliance with the principle of sovereign equality of States and shall be carried out strictly in accordance with the terms of those agreements or arrangements.

3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2 of this article, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the States Parties concerned.

4. Decisions to use controlled delivery at the international level may, with the consent of the State Parties concerned, include methods such as intercepting and allowing the goods to continue intact or be removed or replaced in whole or in part.

Article 21

Transfer of criminal proceedings

States Parties shall consider the possibility of transferring to one another proceedings for the prosecution of an offence covered by this Convention in cases where such transfer is considered to be in the interests of the proper administration of justice, in particular in cases where several jurisdictions are involved, with a view to concentrating the prosecution.

Article 22

Establishment of criminal record

Each States Party may adopt such legislative or other measures as may be necessary to take into consideration, under such terms as and for the purpose that it deems appropriate, any previous conviction in another State of an alleged offender for the purpose of using such information in criminal proceedings relating to an offence covered by this Convention.

Article 23

Criminalization of obstruction of justice

Each States Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The use of physical force, threats or intimidation or the promise, offering or giving of an under advantage to induce false testimony or the interfere in the giving of testimony or the production of evidence in a proceeding in relation to the commission of offences covered by this Convention;

(b) The use of physical force, threats or intimidation to interfere with the exercise of official duties by a justice or law enforcement official in relation to the commission of offences covered by this Convention. Nothing in this subparagraph shall prejudice the right of States Parties to have legislation that protects other categories of public officials.

Article 24

Protection of witnesses

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide effective protection from potential retaliation or intimidation for witnesses in criminal proceedings who give testimony concerning offences covered by this Convention and, as appropriate, for their relatives and other persons close to them.

2. The measures envisaged in paragraph 1 of this article may include, inter alia, without prejudice to the rights of the defendant, including the right to due process:

(a) Establishing procedures for the physical protection of such persons, such as, to the extent necessary and feasible, relocating, them and permitting, where appropriate, non-disclosure or limitations on the disclosure of information concerning the identity and whereabouts of such persons;

(b) Providing evidentiary rules to permit witness testimony to be given in a manner that ensures the safety of the witness, such as permitting testimony to be given through the use of communications technology such as video links or other adequate means.

3. States Parties shall consider entering into agreements or arrangements with other States for the relocation of persons referred to in paragraph 1 of this article.

4. The provisions of this article shall also apply to victims insofar as they are witnesses.

Article 25

Assistance to and protection of victims

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide assistance and protection to victims of offences covered by this Convention, in particular in cases of threat of retaliation or intimidation.

2. Each State Party shall establish appropriate procedures to provide access to compensation and restitution for victims of offences covered by this Convention.

3. Each State Party shall, subject to its domestic law, enable views and concerns of victims to be presented and considered at appropriate stages of criminal proceedings against offenders in a manner not prejudicial to the rights of the defence.

Article 26

Measures to enhance cooperation with

Law enforcement authorities

1. Each State Party shall take appropriate measures to encourage persons who participate or who have participated in organized criminal groups:

(a) To supply information useful to competent authorities for investigative and evidentiary purposes on such matters as:

(i) The identity, nature, composition, structure, location or activities of organized criminal groups;

(ii) Links, including international links, with other organized criminal groups;

(iii) Offences that organized criminal groups have committed or may commit;

(b) To provide factual, concrete help to competent authorities that may contribute to depriving organized criminal groups of their resources or of the proceeds of crime.

2. Each State Party shall consider providing for the possibility, in appropriate cases, of mitigating punishment of an accused person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

3. Each State Party shall consider providing for the possibility in accordance with fundamental principles of its domestic law, of granting immunity from prosecution to a person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

4. Protection of such persons shall be as provided for in article 24 of this Convention.

5. Where a person referred to in paragraph 1 of this article located in one State Party can provide substantial cooperation to the competent authorities of another State Party, the States Parties concerned may consider entering into agreements or arrangements, in accordance with their domestic law, concerning the potential provision by the other State Party of the treatment set forth in paragraph 2 and 3 of this article.

Article 27

Law enforcement cooperation

1. States Parties shall cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, to enhance the effectiveness of law enforcement action combat the offences covered by this Convention. Each State Party shall, in particular, adopt effective measures:

(a) To enhance and, Where necessary, to establish channels of communication between their competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the offences covered by this Convention, including, if the States Parties concerned deem it appropriate, links with other criminal activities;

(b) To cooperate with other State Parties in conducting inquiries with respect to offences covered by this Convention concerning:

(i) The identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

(ii) The movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences;

(iii) The movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;

(c) To provide, when appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(d) To facilitate effective coordination between their competent authorities, agencies and services and to promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the States Parties concerned, the posting of liaison officers;

(e) To exchange information with other States Parties on specific means and methods used by organized criminal groups, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities altered or false documents or other means of concealing their activities;

(f) To exchange information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the offences covered by this Convention.

2. With a view to giving effect to this Convention, States Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them. In the absence of such agreements or arrangements between the States Parties concerned, the Parties may consider this Convention as the basic for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Convention. Whenever appropriate, States Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organization, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. States Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational organized crime committed through the use of modern technology.

Article 28

Collection, exchange and analysis of information on the nature of organized crime

1. Each State Party shall consider analysing, in consultation with the scientific and academic communities, trends in organized crime in its territory, the circumstances in which organized crime operates, as well as the professional groups and technologies involved.

2. States Parties shall consider developing and sharing analytical expertise concerning organized criminal activities with each other and through international and regional organizations. For that purpose, common definitions, standards and methodologies should be developed and applied as appropriate.

3. Each State Party shall consider monitoring its policies and actual measures to combat organized crime and making assessments of their effectiveness and efficiency.

Article 29

Training and technical assistance

1. Each State Party shall, to the extent necessary, initiate, develop or improve specific training programmes for its law enforcement personnel, including prosecutors, investigating magistrates and customs personnel, and other personnel charged with the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention. Such programmes may include secondments and exchanges of staff. Such programmes shall deal, in particular and to the extent permitted by domestic law, with the following:

(a) Methods used in the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention;

(b) Routes and techniques used by person suspected of involvement in offences covered by this Convention, including in transit States, and appropriate countermeasures;

(c) Monitoring of the movement of contraband;

(d) Detection and monitoring of the movements of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities and methods used for the transfer, concealment or disguise of such proceeds, property, equipment or other instrumentalities, as well as methods used in combating money-laundering and other financial crimes;

(e) Collection of evidence;

(f) Control techniques in free trade zones and free ports;

(g) Modern law enforcement equipment and techniques, including electronic surveillance, controlled deliveries and undercover operations;

(h) Methods used in combating transnational organized crime committed through the use of computers, telecommunications networks or other forms of modern technology; and

(i) Methods used in the protection of victims and witnesses.

2. State Parties shall assist one another in planning and implementing research and training programmes designed to share expertise in the areas referred to in paragraph 1 of this article and to that end shall also, when appropriate, use regional and international conferences and seminars to promote cooperation and to stimulate discussion on problems of mutual concern, including the special problems and needs of transit States.

3. States Parties shall promote training and technical assistance that will facilitate extradition and mutual legal assistance. Such training and technical assistance may include language training, secondments and exchanges between personnel in central authorities or agencies with relevant responsibilities.

4. In the case of existing bilateral and multilateral agreements or arrangements, States Parties shall strengthen, to the extent necessary, efforts to maximize operational and training activities within international and regional organizations and within other relevant bilateral and multilateral agreement or arrangements.

Article 30

Other measures : implementation of the Convention through economic development and technical assistance

1. States Parties shall take measures conducive to the optimal implementation of this Convention to the extent possible, through international cooperation, taking into account the negative effects of organized crime on society in general, in particular on sustainable development.

2. States Parties shall make concrete efforts to the extent possible and in coordination with each other, as well as with international and regional organizations:

(a) To enhance their cooperation at various levels with developing countries, with a view to strengthening the capacity of the latter to prevent and combat transnational organized crime;

(b) To enhance financial and material assistance to support the effort of developing countries to fight transnational organized crime effectively and to help them implement this Convention successfully;

(c) To provide technical assistance to developing countries and countries with economics in transition to assist them in meeting their needs for the implementation of this Convention. To that end, States Parties shall endeavour to make adequate and regular voluntary contributions to an account specifically designated for that purpose in a United Nations funding mechanism. States Parties may also give special consideration, in accordance with their domestic law and the provision of this Convention, to contributing to the aforementioned account a

percentage of the money or of the corresponding value of proceeds of crime or property confiscated in accordance with the provisions of this Convention;

(d) To encourage and persuade other States and financial institutions as appropriate to join them in efforts in accordance with this article, in particular by providing more training programmes and modern equipment to developing countries in order to assist them in achieving the objectives of this Convention.

3. To the extent possible, these measures shall be without prejudice to existing foreign assistance commitments or to other financial cooperation arrangements at the bilateral, regional or international level.

4. States Parties may conclude bilateral or multilateral agreements or arrangements on material and logistical assistance, taking into consideration the financial arrangements necessary for the means of international cooperation provided for by this Convention to be effective and for the prevention, detection and control of transnational organized crime.

Article 31

Prevention

1. States Parties shall endeavour to develop and evaluate national projects and to establish and promote best practices and policies aimed at the prevention of transnational organized crime.

2. States Parties shall endeavour, in accordance with fundamental principles of their domestic law, to reduce existing and future opportunities for organized criminal groups to participate in lawful markets with proceeds of crime, through appropriate legislative, administrative or other measures. These measures should focus on:

(a) The strengthening of cooperation between law enforcement agencies or prosecutors and relevant private entities, including industry;

(b) The promotion of the development of standards and procedures designed to safeguard the integrity of public and relevant private entities, and well as codes of conduct for relevant professions, in particular lawyers, notaries public, tax consultants and accountants;

(c) The prevention of the misuse by organized criminal groups to tender procedures conducted by public authorities and of subsidies and licenses granted by public authorities for commercial activity;

(d) The prevention of the misuse of legal persons by organized criminal groups; such measures could include:

(i) The establishment of public records on legal and natural persons involved in the establishment, management and funding of legal persons;

(ii) The introduction of the possibility of disqualifying by court order or any appropriate means for a reasonable period of time persons convicted of offences covered by this Convention from acting as directors of legal persons incorporated within their jurisdiction;

(iii) The establishment of national records of persons disqualified from acting as directors of legal persons: and

(iv) The exchange of information contained in the records referred to in subparagraphs (d) (i) and (iii) of this paragraph with the competent authorities of other States Parties.

3. States Parties shall endeavour to promote the reintegration into society of persons convicted offences covered by this Convention.

4. States Parties shall endeavour to evaluate periodically existing relevant legal instruments and administrative practices with a view to detecting their vulnerability to misuse by organized criminal groups.

5. States Parties shall endeavour to promote public awareness regarding the existence, causes and gravity of and the threat posed by transnational organized crime. Information may be disseminated where appropriate through the mass media and shall include measures to promote public participation in preventing and combating such crime.

6. Each State Party shall inform the Secretary-General of the United Nations of the name and address of the authority or authorities that can assist other States Parties in developing measures to prevent transnational organized crime.

7. States Parties shall, as appropriate, collaborate with each other and relevant international and regional organizations in promoting and developing the measures referred to in this article. This includes participation in international projects aimed at the prevention of

transnational organized crime, for example by alleviating the circumstances that render socially marginalized groups vulnerable to the action of transnational organized crime.

Article 32

Conference of the Parties to the Convention

1. A Conference of the Parties to the Convention is hereby established to improve the capacity of States Parties to combat transnational organized crime and to promote and review the implementation of this Convention.

2. The Secretary-General of the United Nations shall convene the Conference of the Parties not later than one year following the entry into force of this Convention. The Conference of the Parties shall adopt rules of procedure and rules governing the activities set forth in paragraphs 3 and 4 of this article (including rules concerning payment of expenses incurred in carrying out those activities)

3. The Conference of the Parties shall agree upon mechanisms for achieving the objectives mentioned in paragraph 1 of this article, including:

(a) Facilitating activities by States Parties under article 29 30 and 31 of this Convention, including by encouraging the mobilization of voluntary contributions;

(b) Facilitating the exchange of information among States Parties on patterns and trends in transnational organized crime and on successful practices for combating it;

(c) Cooperating with relevant international and regional organizations and non-governmental organizations;

(d) Reviewing periodically the implementation of this Conventions;

(e) Making recommendations to improve this Convention and its implementation.

4. For the purpose of paragraph 3 (d) and (e) of this article, the Conference of the Parties shall acquire the necessary knowledge of the measures taken by State Parties in implementing this Convention and the difficulties encountered by them in doing so through information provided by them and through such supplemental review mechanisms as may be established by the Conference of the Parties.

5. Each State Party shall provide the Conference of the Parties with information on its programmes, plans and practices, as well as legislative and administrative measures to implement this Convention, as required by the Conference of the Parties.

Article 33

Secretariat

1. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary secretariat services to the Conference of the Parties to the Convention.

2. The secretariat shall:

(a) Assist the Conference of the Parties in carrying out the activities set forth in article 32 of this Convention and make arrangements and provide the necessary services for the sessions of the Conference of the Parties;

(b) Upon request, assist States Parties in providing information to the Conference of the Parties as envisaged in article 32, paragraph 5, of this Convention; and

(c) Ensure the necessary coordination with the secretariats of relevant international and regional organizations.

Article 34

Implementation of the Convention

1. Each State Party shall take the necessary measures, including legislative and administrative measures, in accordance with fundamental principles of its domestic law, to ensure the implementation of its obligations under this Convention.

2. The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention shall be established in the domestic law of each State Party independently of the transnational nature or the involvement of an organized criminal group as described in article 3, paragraph 1, of this Convention, except to the extent that article 5 of this Convention would require the involvement of an organized criminal group.

3. Each State Party may adopt more strict or severe measures than those provided for by this Convention for prevention and combating transnational organized crime.

Article 35

Settlement of disputes

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Convention through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, rectification, acceptance or approval of or accession to this Convention, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 36

Signature, rectification, acceptance, approval and accession

1. This Convention shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

2. This Convention shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Convention in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification,

acceptance or approval if a least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Convention is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Convention. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accessions, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

Article 37

Relation with protocols

1. This Convention may be supplemented by one or more protocols.
2. In order to become a Party to a protocol, a State or a regional economic integration organization must also be a Party to this Convention.
3. A State Party to this Convention is not bound by a protocol unless it becomes a Party to the protocol in accordance with the provisions thereof.
4. Any protocol to this Convention shall be interpreted together with this Convention, taking into account the purpose of that protocol.

Article 38

Entry into force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.
2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention after the deposit of the fortieth instrument of

such action, this Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument.

Article 39

Amendment

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Convention, a State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Convention and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 40**Denunciation**

1. A State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Convention when all of its member States have denounced it.

3. Denunciation of this Convention in accordance with paragraph 1 of this article shall entail the denunciation of any protocols thereto.

Article 41**Depositary and languages**

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Convention.

2. The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention.

ร่างคำแปล²¹⁵
อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ
ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000

มาตรา 1

คำประกาศความมุ่งประสงค์

ความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้คือเพื่อส่งเสริมความร่วมมือที่จะป้องกันและต่อต้านอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

มาตรา 2

การใช้คำเฉพาะ

เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งอนุสัญญานี้

(ก) “กลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลสามคนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกันโดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่า หรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(ข) “อาชญากรรมร้ายแรง” หมายถึง กระทำกรที่เป็นความผิดซึ่งสามารถลงโทษโดยการทำให้สูญเสียเสรีภาพขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือโดยโทษที่รุนแรงกว่าได้

(ค) “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” หมายถึง กลุ่มที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นด้วยความบังเอิญเพื่อกระทำความผิดโดยทันใด และไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างเป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องของการเป็นสมาชิก หรือมีโครงสร้างที่พัฒนาแล้ว

(ง) “ทรัพย์สิน” หมายถึง สิทธิทรัพย์สินทุกชนิด ไม่ว่ามีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่างเคลื่อนย้ายได้ หรือเคลื่อนย้ายไม่ได้จับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ และหมายถึงเอกสารหรือตราสารทางกฎหมายที่เป็นหลักฐานกรรมสิทธิ์หรือผลประโยชน์ในทรัพย์สินดังกล่าว

²¹⁵ ร่างคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ (2544). อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000. สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด.

(จ) “ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม” หมายถึง ทรัพย์สินใดที่เกิดจากหรือได้รับมาไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมจากการกระทำความผิด

(ฉ) “การอายัดหรือการยึด” หมายถึง การห้ามเปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนสภาพ โอนการครอบครอง หรือเคลื่อนย้ายทรัพย์สินเป็นการชั่วคราว หรือหมายถึง การเข้าเก็บรักษาหรือควบคุมทรัพย์สินเป็นการชั่วคราวตามคำสั่งที่ออกโดยศาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่น

(ช) “การริบ” ซึ่งรวมถึงการเสียชีวิตด้วยในบางกรณีที่ใช้ได้ หมายถึง การทำให้สูญเสียทรัพย์สินอย่างถาวร โดยคำสั่งของศาลหรือโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่น

(ซ) “ความผิดมูลฐาน” หมายถึง ความผิดใดๆ ซึ่งเป็นเหตุก่อให้เกิดรายได้ที่อาจกลายเป็นสาระของความผิดตามที่ระบุไว้ในข้อ 6 ของอนุสัญญา

(ฅ) “การจัดส่งภายใต้การควบคุม” หมายถึง วิธีการอนุญาตให้ของผิดกฎหมายหรือต้องสงสัยผ่านออกไปจาก ผ่าน หรือเข้าไปสู่ เขตแดนของรัฐหนึ่งหรือมากกว่ารัฐหนึ่ง โดยการรับรู้และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพื่อการสืบสวนสอบสวนความผิดและเพื่อการระงับตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดนั้น

(ณ) “องค์การบูรณาการด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาค” หมายถึง องค์การที่ก่อตั้งโดยรัฐอธิปไตยของภูมิภาคหนึ่ง ซึ่งรัฐสมาชิกได้มอบ โอนอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ไว้ และองค์การนี้ได้รับมอบอำนาจโดยชอบตามกระบวนการภายในของประเทศสมาชิกให้ลงนาม สัตยาบัน ยอมรับ รับรอง หรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้ การอ้างอิงถึง “รัฐภาคี” ภายใต้อนุสัญญานี้จะหมายถึงองค์การดังกล่าวภายในขอบเขตของอำนาจหน้าที่ขององค์การนั้นด้วย

มาตรา 3

ขอบเขตของการใช้บังคับ

1. เว้นแต่ที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่นในอนุสัญญานี้ อนุสัญญานี้จะใช้บังคับในการป้องกันการสืบสวนสอบสวน และการฟ้องร้องดำเนินคดีใน

(ก) ความผิดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 8 และมาตรา 23 ของอนุสัญญานี้ และ

(ข) ความผิดร้ายแรงตามที่ระบุในมาตรา 2 ของอนุสัญญานี้ เมื่อความผิดดังกล่าวมีลักษณะข้ามชาติและเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2. เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรค 1 ของมาตรานี้ ความผิดนี้มีลักษณะข้ามชาติ หาก

(ก) ความผิดกระทำในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

(ข) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่ง แต่มีส่วนที่สำคัญของการเตรียมการ การวางแผน การสั่งการ หรือการควบคุมเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

(ค) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งใน ลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ

(ง) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่งแต่มีผลกระทบอย่างสำคัญในอีกรัฐหนึ่ง

มาตรา 4

การคุ้มครองอธิปไตย

1. รัฐภาคีจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของตนภายใต้อนุสัญญานี้ในลักษณะที่ สอดคล้องกับหลักการเรื่องความเสมอภาคทางด้านอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ และ ในลักษณะที่ไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น

2. ไม่มีสิ่งใดในอนุสัญญานี้ที่ให้สิทธิแก่รัฐภาคีที่จะดำเนินการในดินแดนของอีกรัฐ หนึ่งในการใช้เขตอำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งสงวนไว้โดยเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นนั้น ตามกฎหมายภายในของรัฐดังกล่าว

มาตรา 5

การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้ง ในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญา

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ตามที่เห็น จำเป็นมาใช้เพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) กรณีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างดังจะกล่าวต่อไปนี้ เป็นความผิดอาญา แตกต่างจากความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการพยายามกระทำหรือการกระทำการจนสำเร็จใน กิจกรรมที่เป็นความผิดอาญา

(1) การตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง เพื่อ ความมุ่งประสงค์ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือทาง วัตถุอย่างอื่น และหากกฎหมายภายในกำหนดไว้ การตกลงดังกล่าวต้องประกอบกับการมีส่วนร่วม เกี่ยวข้องกับการกระทำตามที่ได้ตกลงกัน โดยหนึ่งในบุคคลที่มีส่วนร่วมให้การตกลงนั้นเป็นผล คืบหน้าไป หรือประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(2) โดยรู้ถึงเป้าหมายและกิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร หรือโดยรู้ถึงเจตนาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่จะกระทำอาชญากรรมดังกล่าว การดำเนินการของบุคคลผู้มีส่วนร่วมกระทำการใน

ก. กิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ข. กิจกรรมอื่นๆ ของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยรู้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลนั้นจะช่วยให้อำนาจเป้าหมายในการกระทำความผิดอาญาที่กล่าวถึงข้างต้น

(ข) การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง การอำนวยความสะดวกหรือการให้คำปรึกษาในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2. ความรู้ เจตนา เป้าหมาย ความมุ่งประสงค์หรือการตกลงที่อ้างถึงในวรรค 1 ของมาตรานี้ อาจอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

3. รัฐภาคีที่กฎหมายภายในของตนกำหนดให้ต้องมีการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เพื่อความมุ่งประสงค์ของความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรค 1

(ก) (1) ของมาตรานี้จะต้องทำให้แน่ใจว่ากฎหมายภายในของตนครอบคลุมอาชญากรรมร้ายแรงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรรัฐภาคีดังกล่าวรวมถึงรัฐภาคีที่กฎหมายภายในของตนกำหนดให้มีการกระทำการให้การตกลงนั้นเป็นผลสืบหน้าไปเพื่อความมุ่งประสงค์ความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรค 1 (ก) (1) ของมาตรานี้ได้ จะต้องแจ้งเรื่องดังกล่าวต่อเลขาธิการสหประชาชาติในเวลาที่มีการลงนามหรือมอบสัตยาบันสาร หรือสารยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารของอนุสัญญา

มาตรา 6

การกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จาก

การกระทำอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตนซึ่งมาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดทางอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) (1) การแปรสภาพหรือโอนทรัพย์สิน โดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมเพื่อความมุ่งประสงค์ในการปกปิดหรืออำพรางแหล่งกำเนิด ซึ่งผิด

กฎหมายของทรัพย์สิน หรือเพื่อช่วยเหลือบุคคลใดๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานเพื่อหลบเลี่ยงผลตามกฎหมายอันเกิดจากการกระทำของตน

(2) การปกปิดหรืออำพรางลักษณะอันแท้จริง แหล่งที่มา สถานที่ตั้ง การจำหน่าย การเคลื่อนย้ายหรือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน โดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดอาชญากรรม

(ข) ภายใต้แนวคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐภาคนั้น

(1) การได้มา การครอบครอง หรือการใช้ทรัพย์สิน โดยในขณะที่รับทรัพย์สินนั้นรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดอาชญากรรม

(2) การมีส่วนร่วม การมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือการสมคบกันกระทำ พยายามกระทำและช่วยเหลือของสนับสนุน ให้ความสะดวกและให้คำปรึกษาแนะนำในการกระทำความผิดใดๆ ที่กำหนดไว้ในมาตรานี้

2. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการนำไปปฏิบัติหรือใช้บังคับวรรค 1 ของมาตรานี้

(ก) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพยายามใช้บังคับวรรค 1 ของมาตรานี้กับกลุ่มความผิดมูลฐาน โดยกว้างที่สุด

(ข) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรวมความผิดร้ายแรงทั้งหมดตามที่ระบุในมาตรา 2 ของอนุสัญญาฯ และความผิดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 มาตรา 8 และมาตรา 23 ของอนุสัญญาฯ ให้เป็นความผิดมูลฐานด้วย ในกรณีที่กฎหมายของรัฐภาคีกำหนดรายชื่อฐานความผิดของมูลฐานที่เจาะจง รัฐภาคีเหล่านั้นจะต้องรวมกลุ่มความผิดทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรไว้ในรายชื่อฐานความผิดดังกล่าว

(ค) เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุวรรค (ข) ความผิดมูลฐานจะต้องรวมถึงความผิดที่กระทำทั้งในและนอกเขตอำนาจของรัฐภาคนั้น อย่างไรก็ตาม ความผิดที่กระทำนอกเขตอำนาจของรัฐภาคีจะเป็นความผิดมูลฐานต่อเมื่อการกระทำที่เกี่ยวข้องเป็นความผิดอาญาภายใต้กฎหมายภายในของรัฐที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและจะเป็นความผิดอาญาภายใต้กฎหมายภายในของรัฐภาคีที่นำมาตราบทนี้ไปปฏิบัติหรือใช้บังคับหากการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดขึ้นในรัฐภาคนั้น

(ง) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องส่งสำเนาตัวบทกฎหมายของตนซึ่งทำให้มาตรานี้มีผลใช้บังคับ รวมทั้งสำเนาของการแก้ไขใดๆ ของกฎหมายนี้เกิดขึ้นในภายหลัง หรือคำอธิบายดังกล่าวแก่เลขาธิการสหประชาชาติ

(จ) ถ้าถูกกำหนดโดยหลักกฎหมายภายในขั้นพื้นฐานของรัฐภาคี กฎหมายภายในของรัฐภาคนั้นอาจกำหนดว่าความผิดตามที่ระบุไว้ในวรรค 1 ของมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่บุคคลผู้กระทำความผิดมูลฐาน

(ฉ) ความรู้ เจตนา หรือความมุ่งประสงค์ ที่กำหนดไว้เป็นองค์ประกอบของความผิดตามที่ระบุในวรรค 1 ของมาตรานี้ อาจจะอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

มาตรา 7

มาตรการต่อต้านการฟอกเงิน

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐ

(ก) จะต้องจัดตั้งระบบการควบคุมและกำกับดูแลภายในประเทศอย่างครบถ้วนสำหรับธนาคารและสถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคาร และในกรณีที่เหมาะสมสำหรับองค์กรอื่น โดยเฉพาะองค์กรที่อาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ได้ง่าย เท่าที่จะสามารถกระทำได้เพื่อป้องปรามและตรวจพบการฟอกเงินทุกรูปแบบ ซึ่งระบบดังกล่าวจะต้องเน้นข้อกำหนดเรื่องการแสดงตัวของลูกค้า การเก็บรักษาบันทึกและการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

(ข) โดยไม่กระทบต่อบทบัญญัติมาตรา 18 และ มาตรา 27 ของอนุสัญญาฉบับนี้ จะต้องทำให้แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บริหาร ควบคุม บังคับใช้กฎหมาย และเจ้าหน้าที่อื่นที่มีหน้าที่ต่อต้านการฟอกเงิน (และในกรณีที่เหมาะสมให้รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการตามกฎหมายภายใน) มีความสามารถที่จะร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับประเทศและระหว่างประเทศภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายใน และเพื่อจุดมุ่งหมายดังกล่าวจะต้องพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานข่าวกรองทางการเงิน เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางระดับประเทศสำหรับการรวบรวมวิเคราะห์และแจกจ่ายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่อาจเป็นการฟอกเงิน

2. รัฐภาคีจะต้องพิจารณานำมาปฏิบัติซึ่งมาตรการที่เป็นไปได้ เพื่อตรวจพบและเฝ้าดูการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของตนซึ่งเงินสดและตราสารเปลี่ยนมือได้ที่เหมาะสม ภายใต้การป้องกันเพื่อป้องกันการใช้อุปกรณ์อย่างเหมาะสม และโดยไม่ขัดขวางในทางใดต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรการเหล่านี้นี้อาจรวมถึงข้อกำหนดที่ให้บุคคลและธุรกิจรายงานการโอนข้ามเขตแดน ซึ่งเงินสดและตราสารเปลี่ยนมือได้ที่เหมาะสมในปริมาณมากข้ามเขตแดน

3. ในการจัดตั้งระบบการควบคุมและกำกับดูแลภายในประเทศภายใต้ข้อกำหนดของมาตรานี้ และโดยไม่กระทบต่อมาตราอื่นใดของอนุสัญญาฉบับนี้ ขอให้รัฐภาคีนำการกระทำริเริ่มที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการฟอกเงินขององค์การระดับภูมิภาค ระดับระหว่างภูมิภาคและองค์การพหุภาคีมาใช้เป็นแนวทาง

4. รัฐภาคีจะต้องพยายามพัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับอนุภูมิภาค และระดับทวิภาคีระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายบังคับใช้กฎหมายและฝ่ายควบคุมดูแลเรื่องการเงินเพื่อที่จะต่อต้านการฟอกเงิน

มาตรา 8

การกำหนดให้การถือราชฎ์บังหลวงเป็นความผิดอาญา

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นมาใช้ตามความจำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำดังต่อไปนี้เป็นความผิดอาญา เมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) การสัญญา การเสนอให้หรือการให้ผลประโยชน์ที่ไม่พึงได้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรงหรือโดยอ้อมสำหรับตัวเจ้าหน้าที่เอง หรือบุคคลอื่นหรือหน่วยอื่น เพื่อให้เจ้าหน้าที่นั้นกระทำการหรือละเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่

(ข) การเรียกหรือยอมรับผลประโยชน์ที่ไม่พึงได้รับของตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรงหรือโดยอ้อม สำหรับตัวเจ้าหน้าที่เองหรือบุคคลอื่นหรือหน่วยอื่น ให้เจ้าหน้าที่นั้นกระทำการหรือละเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่

2. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณารับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นเช่นว่าตามความจำเป็นเพื่อกำหนดให้การดำเนินการตามวรรค 1 ของมาตรานี้ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือข้าราชการพลเรือนระหว่างประเทศเป็นความผิดอาญาในทำนองเดียวกัน รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณากำหนดให้ความผิดฐานถือราชฎ์บังหลวงในรูปแบบอื่นเป็นความผิดอาญาคด้วย

3. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการเช่นว่าตามความจำเป็นด้วย เพื่อกำหนดให้การมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรานี้เป็นความผิดอาญาในฐานะเป็นตัวการร่วม

4. เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรค 1 ของมาตรานี้ และมาตรา 9 ของอนุสัญญานี้ให้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลผู้ให้บริการสาธารณะตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในและตามที่ใช้อยู่ในกฎหมายอาญาของรัฐภาคีซึ่งบุคคลนั้นปฏิบัติหน้าที่

มาตรา 9

มาตรการต่อต้านการถือราชฎ์บังหลวง

1. นอกจากมาตรการที่กำหนดไว้ในมาตรา 8 ของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมาย ทางบริหารหรือทางอื่นที่มีประสิทธิภาพ เท่าที่เหมาะสมและ

สอดคล้องกับระบบกฎหมายเพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์ และเพื่อป้องกัน ตรวจสอบและลงโทษการฉ้อราษฎร์บังหลวงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการเพื่อให้แน่ใจได้ถึงการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานของตนในการป้องกัน การตรวจสอบและการลงโทษการฉ้อราษฎร์บังหลวงของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการจัดให้หน่วยงานเช่นว่ามีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอเพื่อสกัดกั้นการแทรกแซงจากอิทธิพลที่ไม่เหมาะสมในการดำเนินการของหน่วยงานเหล่านั้น

มาตรา 10

ความรับผิดชอบของนิติบุคคล

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการเช่นว่าตามความจำเป็นซึ่งสอดคล้องกับหลักการทางกฎหมายของตน เพื่อกำหนดความรับผิดชอบของนิติบุคคล สำหรับการมีส่วนร่วมในอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและสำหรับความผิดที่บัญญัติไว้โดยสอดคล้องกับมาตรา 5, 6, 8 และ 23 ของอนุสัญญา

2. ภายใต้บังคับของหลักกฎหมายของรัฐภาคี ความรับผิดชอบของนิติบุคคลอาจเป็นความรับผิดทางอาญา ทางแพ่ง หรือทางปกครอง

3. ความรับผิดชอบเช่นว่าจะต้องไม่กระทบกระเทือนความรับผิดทางอาญาของบุคคลธรรมดา ซึ่งกระทำความผิดดังกล่าว

4. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องทำให้แน่ใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งว่านิติบุคคลซึ่งรับผิดชอบตามมาตรา 5 นี้ อยู่ภายใต้บทลงโทษทางอาญาหรือมิใช่ทางอาญา รวมทั้งบทลงโทษทางการเงินที่มีประสิทธิภาพได้สัดส่วนและที่ปรามการกระทำผิดได้

มาตรา 11

การฟ้องร้องดำเนินคดี การพิจารณาคดีและการลงโทษ

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องทำให้การกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5, 6, 8 และ 23 ของอนุสัญญานี้เป็นความผิดที่ต้องลงโทษที่ค้ำประกันถึงความหนักเบาของความผิดนั้น

2. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพยายามเพื่อให้แน่ใจว่า อำนาจในการใช้ดุลพินิจทางกฎหมายภายใต้กฎหมายภายในของตนเกี่ยวกับการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อบุคคลสำหรับความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ ได้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมายในความผิดเหล่านั้น และโดยค้ำประกันถึงความจำเป็นที่จะป้องปรามการกระทำความผิดเช่นว่า

3. ในกรณีเป็นความผิดตามที่กำหนดตามมาตรา 5, 6, 8 และ 23 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสม โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในของตนและโดยคำนึงถึงสิทธิในการต่อสู้คดีเพื่อพยายามที่จะให้แน่ใจว่าเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างเกี่ยวเนื่องกับคำตัดสินให้ปล่อยตัวระหว่างการพิจารณาหรืออุทธรณ์ได้คำนึงถึงความจำเป็นที่จะให้แน่ใจได้ว่ามีการปรากฏตัวของจำเลยในกระบวนการพิจารณาความอาญาในภายหลัง

4. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องทำให้แน่ใจได้ว่าศาลหรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบคำนึงถึงลักษณะที่รุนแรงของความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ เมื่อพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของการปล่อยตัว หรือการให้ทัณฑ์บนแต่เนิ่นๆ ต่อบุคคลที่ตัดสินว่าผิดในความผิดดังกล่าว

5. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องกำหนดให้มีระยะเวลาของอายุความยาวนานไว้ ภายใต้กฎหมายภายในของตนตามความเหมาะสม เพื่อเริ่มกระบวนการพิจารณาคดีสำหรับความผิดใดๆ ที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้

6. ไม่มีสิ่งใดในมาตรานี้จะกระทบกระเทือนต่อหลักการที่ว่ามาตรการทั้งหลายซึ่งมาตรานี้อ้างถึงจะได้รับการนิยามและดำเนินการ โดยสอดคล้องและอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติของกฎหมายภายในของรัฐภาคี

มาตรา 12

การริบและการยึดทรัพย์

1. ให้รัฐภาคีรับเอามาตรการที่จำเป็น เท่าที่จะกระทำได้อย่างมากที่สุด ภายใต้ระบบกฎหมายภายในของตน

(ก) ทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมที่ได้มาจากการกระทำความผิดภายใต้อนุสัญญานี้ หรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากับทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมดังกล่าว

(ข) ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

2. ให้รัฐภาคีรับเอามาตรการเท่าที่จำเป็นเพื่อให้สามารถพิสูจน์รูปพรรณ สืบค้น อายัด หรือยึดทรัพย์ใดๆ ที่ระบุไว้ในอนุวรรค 1 ของมาตรานี้เพื่อความมุ่งประสงค์ของการริบในภายหลัง

3. หากทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมถูกแปรรูปหรือเปลี่ยนรูปเป็นทรัพย์สินอื่นบางส่วนหรือทั้งหมด ให้ใช้มาตรการตามมาตราฉบับนี้บังคับกับทรัพย์สินนั้นแทนเงินรายได้

4. หากทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินที่ได้มาจากแหล่งที่มาโดยชอบธรรม ทรัพย์สินนั้นจะต้องถูกริบเท่ากับมูลค่าที่ประเมินจากเงินรายได้ที่นำไปรวมเข้าโดยไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจเกี่ยวกับการอายัดหรือยึดทรัพย์

5. ให้เงินได้หรือผลประโยชน์อื่นที่ได้รับจากทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมซึ่งได้มาจากทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมได้แปรรูปหรือเปลี่ยนรูปไป หรือจากทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมถูกรวมเข้าอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบตามมาตรการที่ระบุไว้ในมาตรานี้ ในลักษณะและขอบเขตเดียวกันกับทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรม

6. เพื่อความมุ่งประสงค์ของมาตรานี้ และมาตรา 13 ของอนุสัญญานี้ ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐให้อำนาจแก่ศาลหรือหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ ในการจัดหาหรือยึดหลักฐานทางธนาคารทางการเงิน หรือทางการค้า รัฐภาคีจะต้องไม่ปฏิเสธที่จะดำเนินการตามบทบัญญัติของวรรคนี้โดยอ้างว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับความลับของธนาคาร

7. รัฐภาคีอาจพิจารณาความเป็นไปได้ในการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดแสดงแหล่งกำเนิดโดยชอบด้วยกฎหมายของทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมหรือทรัพย์สินอื่นที่อยู่ในข่ายจะถูกริบ ทั้งนี้ โดยอยู่ในขอบเขตว่าการกำหนดเช่นนั้นสอดคล้องกับหลักกฎหมายภายในของรัฐตน และลักษณะของกระบวนการยุติธรรมหรือทางอื่น

8. ต้องไม่ตีความบทบัญญัติมาตรานี้ให้กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลที่สามซึ่งสุจริต

9. ไม่มีความใดในมาตรานี้กระทบกระเทือนหลักที่ว่ามาตรการที่อ้างถึงจะถูกกำหนดและอนุวัติโดยสอดคล้องและภายใต้บังคับของบทบัญญัติกฎหมายภายในของรัฐภาคี

มาตรา 13

ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อ ความมุ่งประสงค์ในการริบทรัพย์สิน

1. ภายในขอบเขตที่กว้างขวางที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ภายใต้ระบบกฎหมายภายในของตน รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจากอีกรัฐภาคีหนึ่งที่มีเขตอำนาจเหนือความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ เพื่อการริบทรัพย์สินจากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือ เครื่องใช้อื่นที่อ้างถึงในมาตรา 12 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้ซึ่งอยู่ภายในดินแดนของตนจะต้อง

(ก) ยื่นคำร้องขอแก่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ โดยมีความมุ่งประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งคำสั่งริบทรัพย์สิน และหากมีคำสั่งเช่นว่าให้ดำเนินการเพื่อให้เกิดผลตามนั้นหรือ

(ข) ยื่นคำสั่งเพื่อการริบทรัพย์สินที่ออกโดยศาลในดินแดนของรัฐผู้ร้องขอตามมาตรา 12 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้ ต่อหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการให้เกิดผลตามขอบเขตที่ได้รับการร้องขอ เท่าที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินจากการกระทำอาชญากรรมทรัพย์สิน

อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่อ้างถึงในมาตรา 12 วรรค 1 ซึ่งอยู่ในดินแดนของรัฐที่ได้รับการร้องขอ

2. หลังจากรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งที่มีเขตอำนาจเหนือความผิดครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ ได้มีคำร้องขอให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอดำเนินมาตรการ เพื่อระบุสืบหาแหล่งที่มา และอายัด หรือยึดทรัพย์สินจากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่อ้างถึงในมาตรา 12 อนุวรรค 1 ของอนุสัญญานี้ เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะให้มีการริบทรัพย์สินในภายหลัง โดยคำสั่งของรัฐผู้ร้องขอหรือตามคำร้องขอภายใต้วรรค 1 ของมาตรานี้โดยรัฐผู้ได้รับการร้องขอ

3. ให้นำบทบัญญัติมาตรา 18 ของอนุสัญญานี้จะนำมาใช้โดยอนุโลมนอกเหนือจากข้อสนเทศที่ระบุไว้ในมาตรา 18 วรรค 15 แล้ว คำร้องขอตามมาตรานี้จะต้องประกอบด้วย

(ก) กรณีคำร้องขอตามวรรค 1 (ก) ของมาตรานี้ คำอธิบายลักษณะของทรัพย์สินที่จะถูกริบและเอกสารแสดงข้อเท็จจริงที่รัฐผู้ร้องขอเชื่อถือ ซึ่งเพียงพอที่จะทำให้รัฐที่ได้รับการร้องขอสามารถขอให้มีคำสั่งภายใต้กฎหมายภายในของตนได้

(ข) กรณีคำร้องขอตามวรรค 1 (ข) ของมาตรานี้ สำเนาของคำสั่งริบทรัพย์สินที่รับฟังได้ตามกฎหมายซึ่งเป็นหลักฐานของคำร้องขอที่ออกโดยรัฐภาคีที่ร้องขอ เอกสารแสดงข้อเท็จจริง และข้อสนเทศเกี่ยวกับขอบเขตของการที่จะให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

(ค) กรณีคำร้องขอตามวรรค 2 ของมาตรานี้ เอกสารแสดงข้อเท็จจริงตามที่รัฐภาคีที่ร้องขอยอมรับและคำอธิบายการดำเนินการที่ร้องขอ

4. คำวินิจฉัยหรือการดำเนินการตามวรรค 1 และ 2 ของมาตรานี้ จะกระทำโดยรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ โดยสอดคล้องและภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายภายในและวิธีพิจารณาความของตน หรือสนธิสัญญา ความตกลง หรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีซึ่งตนอาจมีพันธกรณีเกี่ยวข้องกับรัฐภาคีที่ร้องขอ

5. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องจัดสำเนาส่งด้วยกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของตนซึ่งทำให้มาตรานี้มีผลบังคับรวมทั้งสำเนาของการแก้ไขใดๆ ของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกิดขึ้นในภายหลัง หรือคำอธิบายดังกล่าวแก่เลขานุการสหประชาชาติ

6. หากรัฐภาคีเลือกที่จะดำเนินมาตรการที่อ้างถึงในวรรค 1 และ 2 ของมาตรานี้ เมื่อมีสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องบังคับอยู่ ให้รัฐภาคีนั้นพิจารณาในอนุสัญญานี้เสมือนเป็นพื้นฐานที่จำเป็นและเพียงพอ

7. ความร่วมมือภายใต้มาตรานี้อาจได้รับการปฏิเสธโดยรัฐภาคีหากความผิดซึ่งคำร้องขอเกี่ยวข้องไม่ใช่ความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้

8. บทบัญญัติของมาตรานี้จะไม่ตีความในทางที่กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลที่สามซึ่งทุจริต
9. รัฐภาคีจะพิจารณาจัดทำสนธิสัญญาทวิภาคีหรือพหุภาคี ความตกลง หรือข้อตกลง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิผลของความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีดำเนินการตามมาตรานี้

มาตรา 14

การจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม

หรือทรัพย์สินที่ถูกริบ

1. ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินที่รัฐภาคีได้รับไว้ตาม มาตรา 12 หรือมาตรา 13 วรรค 1 ของอนุสัญญาจะต้องถูกจำหน่ายโดยรัฐภาคีนั้นตามกฎหมาย ภายในและกระบวนวิธีการบริหารของตน
2. เมื่อดำเนินการตามคำร้องขอของรัฐภาคีอีกหนึ่งตามมาตรา 13 ของอนุสัญญา รัฐภาคีจะให้ความสำคัญแก่การพิจารณาคืนทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สิน แก่รัฐภาคีผู้ร้องขอเพื่อให้รัฐผู้ร้องขอสามารถชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายของอาชญากรรม หรือคืนทรัพย์สินดังกล่าวแก่เจ้าของโดยชอบธรรม ตามขอบเขตที่อนุญาตโดยกฎหมายภายในและ หากได้รับการร้องขอ
3. เมื่อดำเนินการตามคำร้องขอโดยรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งตามมาตรา 12 และ 13 ของ อนุสัญญา รัฐภาคีอาจให้การพิจารณาเป็นพิเศษแก่การจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงในเรื่อง
 - (ก) การชำระมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม หรือทรัพย์สิน เช่นว่าหรือกองทุนที่ได้จากการขายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่า ดังกล่าว หรือส่วนหนึ่งส่วนใดเข้าบัญชีที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 30 วรรค 2 (ค) ของอนุสัญญาและ ให้แก่องค์กรระหว่างประเทศระดับรัฐบาลที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษในการต่อสู้กับอาชญากรรมที่ จัดตั้งในลักษณะองค์กร
 - (ข) การแบ่งปันทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่า หรือกองทุนที่ได้จากการขายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่ากับรัฐ ภาคีอื่นเป็นปกติกรณีหรือรายกรณี โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในหรือวิธีการทางบริหาร

มาตรา 15

เขตอำนาจ

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการตามที่อาจจำเป็นที่จะบัญญัติให้ตนมีเขตอำนาจเหนือความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5, มาตรา 6, มาตรา 8, และมาตรา 23 ของอนุสัญญาฉบับนี้เมื่อ

(ก) ความผิดนั้นได้กระทำในดินแดนของรัฐภาคีนั้น หรือ

(ข) ความผิดนั้นได้กระทำบนเรือที่ชักธงของรัฐภาคีนั้น หรือบนอากาศยานที่ได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้นในขณะที่มีการกระทำความผิดดังกล่าว

2. ภายใต้มาตรา 4 ของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีอาจกำหนดเขตอำนาจของตนเหนือความผิดใดๆ เมื่อ

(ก) ความผิดนั้นกระทำต่อคนชาติของรัฐภาคีนั้น

(ข) ความผิดนั้นกระทำโดยคนชาติของรัฐภาคีนั้นหรือโดยบุคคลไร้สัญชาติซึ่งมีถิ่นที่อยู่ปกติในดินแดนของตน หรือ

(ค) เมื่อความผิดนั้นเป็น

(1) หนึ่งในบรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้ และเป็นความผิดที่กระทำนอกดินแดนของตน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงภายในดินแดนของตน

(2) หนึ่งในบรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6 วรรค 1 (ข) (2) ของอนุสัญญานี้ และเป็นความผิดที่กระทำนอกดินแดนของตน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6 วรรค 1 (ก) (1) หรือ (2) หรือ (ข) (1) ของอนุสัญญานี้ในดินแดนของตน

3. เพื่อความมุ่งประสงค์ของมาตรา 16 วรรค 10 ของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีแต่ละรัฐจะรับเอามาตรการตามที่อาจจำเป็นให้ตนมีเขตอำนาจเหนือความผิดตามที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงเมื่อผู้ถูกกล่าวหาที่ปรากฏตัวอยู่ในดินแดนของตน และรัฐภาคีนั้นมิได้ส่งตัวผู้นั้นในฐานะผู้ร้ายข้ามแดนด้วยสาเหตุเพียงประการเดียวว่าผู้นั้นเป็นหนึ่งในบรรดาคนชาติของตน

4. รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจรับเอามาตรการตามที่อาจจำเป็นด้วยที่จะบัญญัติให้ตนมีเขตอำนาจเหนือความผิดตามที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง เมื่อผู้ถูกกล่าวหาที่ปรากฏตัวอยู่ในดินแดนของตน และรัฐภาคีนั้นมิได้ส่งตัวผู้นั้นในฐานะผู้ร้ายข้ามแดน

5. หากรัฐภาคีที่ใช้หรือใช้อำนาจภายในเขตอำนาจของตนที่กำหนดในวรรคที่ 1 หรือ 2 ของมาตรานี้ได้รับแจ้ง หรือทราบในทางอื่นว่ารัฐภาคีอื่นรัฐใดรัฐหนึ่งหรือมากกว่ากำลังทำ

การสืบสวนสอบสวน ฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินการต่างๆ ทางศาลในการกระทำเดียวกัน
เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีเหล่านั้นจะหารือกันตามความเหมาะสมเพื่อมุ่งให้เกิดการประสาน
การดำเนินงานร่วมกัน

6. โดยไม่กระทบต่อแนวปฏิบัติของกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป อนุสัญญาฯ นี้ไม่
กีดกันการใช้อำนาจภายในเขตอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่รัฐภาคีบัญญัติไว้ตามกฎหมายภายใน
ของตน

มาตรา 16

การส่งผู้ร้ายข้ามแดน

1. บทบัญญัติของมาตรานี้จะใช้บังคับกับความผิดที่อนุสัญญาฯ นี้ครอบคลุมถึง
หรือกรณีความผิดที่กำหนดในมาตรา 3 วรรคที่ 1 (ก) หรือ (ข) เกี่ยวกับกับกลุ่มอาชญากรรมที่
จัดตั้งในลักษณะองค์กร และผู้ซึ่งถูกร้องขอให้ส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนอยู่ในดินแดนของรัฐภาคี
ที่ได้รับการร้องขอ ทั้งนี้ความผิดที่จะขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นจะต้องสามารถลงโทษได้ตาม
กฎหมายภายในของรัฐผู้ร้องขอและรัฐที่ได้รับการร้องขอ

2. หากการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนรวมถึงอาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งแยกจากกันได้
หลายความผิด ซึ่งบางความผิดมาตรานี้ไม่ครอบคลุมถึง รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขออาจนำมาตรานี้มา
ใช้บังคับกับความผิดในกรณีหลังด้วย

3. แต่ละความผิดซึ่งมาตรานี้ใช้บังคับจะต้องถือว่ารวมอยู่ในความผิดที่สามารถส่ง
ผู้ร้ายข้ามแดนได้ตามสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนใดๆ ที่มีอยู่ระหว่างรัฐภาคี รัฐภาคีจะดำเนินการ
รวมเอาความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ในสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน
ทุกฉบับที่จะจัดทำขึ้นระหว่างกัน

4. ถ้ารัฐภาคีใดจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ก็ต่อเมื่อมีสนธิสัญญาได้รับการร้องขอให้ส่ง
ผู้ร้ายข้ามแดนจากอีกรัฐภาคีหนึ่ง ซึ่งไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน รัฐภาคีนั้นอาจพิจารณาให้
อนุสัญญาฯ นี้เป็นพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในเรื่องความผิดใดๆ ซึ่งมาตรานี้
ใช้บังคับอยู่

5. รัฐภาคีซึ่งให้การส่งผู้ร้ายข้ามแดนขึ้นอยู่กับการมีอยู่ของสนธิสัญญา จะต้อง

(ก) ในเวลาที่มีการมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ สารเห็นชอบหรือภาคยานุวัติ
สารของอนุสัญญาฯ นี้แจ้งต่อเลขาธิการสหประชาชาติว่าตนจะถือเอาอนุสัญญาฯ นี้เป็นพื้นฐานทาง
กฎหมายสำหรับความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับรัฐภาคีอื่น ของอนุสัญญาฯ นี้หรือไม่ และ

(ข) หากรัฐภาคีไม่ถือเอาอนุสัญญานี้เป็นฐานทางกฎหมายสำหรับความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พยายามตามความเหมาะสมเพื่อทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับรัฐภาคีอื่นของอนุสัญญานี้เพื่อจะปฏิบัติตามมาตรานี้

6. รัฐภาคีซึ่งมิได้กำหนดว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกระทำได้อต่อเมื่อมีสนธิสัญญาจะต้องถือว่าความผิดซึ่งมาตรานี้ใช้บังคับอยู่เป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ระหว่างรัฐภาคีด้วยกัน

7. การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่บัญญัติไว้โดยกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอหรือโดยสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่ใช้บังคับ รวมทั้งเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับโทษขั้นต่ำสำหรับความผิดที่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและสาเหตุต่างๆ ที่รัฐภาคีผู้ได้รับคำร้องขออาจปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

8. ภายใต้กฎหมายภายใน รัฐภาคีจะต้องพยายามดำเนินขั้นตอนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้เร็วขึ้น และพยายามลดความยุ่งยากของข้อกำหนดในการจัดหาหลักฐานอันเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในเรื่องความผิดใดๆ ที่มาตรานี้นำมาใช้บังคับ

9. ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายภายในและสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนของตน หากเชื่อว่าสถานการณ์ต่างๆ จำเป็นและรีบด่วนและเมื่อได้รับการร้องขอจากรัฐภาคีอื่น รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขออาจคุมขังบุคคลหนึ่งบุคคลใดผู้ซึ่งถูกขอให้ส่งตัวในฐานะผู้ร้ายข้ามแดนและปรากฏตัวในดินแดนของรัฐภาคีนั้น หรืออาจดำเนินมาตรการอื่นที่เหมาะสม เพื่อที่จะประกันให้มีการปรากฏตัวของบุคคลนั้นในการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

10. รัฐภาคีซึ่งพบตัวผู้กระทำความผิดอยู่ในดินแดนของตน หากรัฐนั้นไม่ส่งตัวบุคคลนั้นเป็นผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดที่มาตรานี้ใช้บังคับ โดยเหตุเพียงประการเดียวว่าบุคคลนั้นเป็นพลเมืองของตนจะต้องถูกผูกพันที่จะเสนอคดีดังกล่าวไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้วยความมุ่งประสงค์เพื่อฟ้องร้องดำเนินคดีโดยไม่ชักช้าเกินควรตามการร้องขอของรัฐภาคีที่ขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดังกล่าวจะต้องวินิจฉัยและดำเนินการต่างๆ ในลักษณะเช่นเดียวกับคดีความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงอื่นใดตามกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้น รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในด้านวิธีพิจารณาและพยานหลักฐาน เพื่อประกันประสิทธิภาพของการฟ้องร้องดำเนินคดีดังกล่าว

11. ในกรณีที่ถูกกฎหมายภายในให้รัฐภาคีส่งผู้ร้ายข้ามแดน หรือส่งตัวพลเมืองของตนให้ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะว่าบุคคลนั้นจะถูกส่งตัวกลับมายังรัฐภาคี เพื่อรับโทษที่กำหนดโดยผลของการพิจารณาคดีหรือการดำเนินการต่างๆ ซึ่งได้มีการขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือส่งตัวบุคคลนั้น และรัฐภาคีนั้นกับรัฐภาคีที่ร้องขอให้ส่งตัวบุคคลเป็นผู้ร้ายข้ามแดนเห็นชอบกับทางเลือกนี้ และข้อตกลง

อื่นที่ทั้งสองฝ่ายอาจเห็นว่าเหมาะสม การส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือการส่งตัวโดยมีเงื่อนไขดังกล่าว จะต้องถือว่าเพียงพอที่จะปลดพันธกรณีตามที่ระบุไว้ในวรรค 10 ของมาตรานี้

12. ถ้าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งมุ่งประสงค์ในการดำเนินการตามคำพิพากษาได้ถูกปฏิเสธเพราะบุคคลที่ได้รับการร้องขอนั้นเป็นพลเมืองของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องพิจารณาบังคับให้เป็นไปตามโทษซึ่งได้กำหนดตามกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ร้องขอหรือพิจารณาบังคับโทษส่วนที่เหลือ ถ้ากฎหมายภายในของตนอนุญาตและโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายดังกล่าวเมื่อมีการยื่นคำขอจากรับผู้ร้องขอ

13. ผู้ใดซึ่งถูกดำเนินการอันเกี่ยวข้องกับความคิดที่มาตรานี้ใช้บังคับ จะต้องได้รับการประกันการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ รวมทั้งสิ้นและการประกันที่ล่วงตามที่กำหนดไว้โดยกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่บุคคลดังกล่าวอยู่ในดินแดน

14. ไม่มีสิ่งใดในอนุสัญญานี้ที่จะตีความว่าเป็นการกำหนดพันธกรณีที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดน หากรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขามีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อว่า การร้องขอได้ทำขึ้นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการลงโทษบุคคลเพราะเหตุแห่ง เชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ แหล่งกำเนิดเผ่าพันธุ์ หรือความคิดเห็นทางการเมืองของบุคคลนั้น หรือการปฏิบัติตามการร้องขอนั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบสถานะของบุคคลผู้นั้นด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังที่ได้กล่าวข้างต้น

15. รัฐภาคีไม่อาจปฏิเสธการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน ด้วยเหตุผลเพียงประการเดียวว่าความคิดนั้นถูกพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องการเงินด้วย

16. ก่อนการปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องหารือกับรัฐภาคีที่ร้องขอตามความเหมาะสมเพื่อจัดให้รัฐภาคีที่ร้องขามีโอกาสเพียงพอที่จะเสนอความคิดเห็นของตนและจัดหาข้อสนเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาของตน

17. รัฐภาคีจะต้องพยายามจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อดำเนินการ หรือเพิ่มพูนประสิทธิผลในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

มาตรา 17

การโอนตัวนักโทษ

รัฐภาคีอาจพิจารณาเข้าร่วมความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีว่าด้วยการโอนตัวไปยังดินแดนของตน ซึ่งบุคคลที่ถูกพิพากษาหรือปราศจากเสรีภาพในรูปแบบอื่น สำหรับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงเพื่อที่บุคคลเหล่านั้นอาจรับโทษทั้งหมด ณ ดินแดนของตน

มาตรา 18

ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน

1. รัฐภาคีจะต้องจัดให้มีมาตรการความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันที่ครอบคลุมกว้างที่สุดในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีและการดำเนินการต่างๆ ทางศาลที่เกี่ยวข้องกับความผิดภายใต้อนุสัญญานี้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 และจะต้องให้ความช่วยเหลือต่างตอบแทนแก่กันในการทำงานเดียวกัน เมื่อรัฐภาคีที่ร้องขอมีเหตุอันควรสงสัยว่าความผิดตามที่อ้างถึงในมาตรา 3 วรรค 1 (ก) หรือ (ข) มีลักษณะข้ามชาติรวมทั้งผู้เสียหายและพยาน ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม เครื่องมือเครื่องใช้อื่น หรือหลักฐานแห่งการกระทำ ความผิดดังกล่าวอยู่ในรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ และความผิดนั้นเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องจัดให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันในขอบเขตที่กว้างที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ภายใต้กฎหมาย สนธิสัญญา ความตกลง และข้อตกลงที่เกี่ยวข้องของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอในเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี และการดำเนินการต่างๆ ทางศาลที่เกี่ยวข้องกับความผิดอาญาซึ่งนิติบุคคลอาจต้องรับผิดชอบตามมาตรา 10 ของอนุสัญญานี้ในรัฐภาคีที่ร้องขอ

3. ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันซึ่งจะมีตามมาตรา นี้ อาจได้รับการร้องขอเพื่อความมุ่งประสงค์ใดๆ ดังต่อไปนี้

- (ก) การรวบรวมพยานหลักฐานหรือการสอบปากคำบุคคล
- (ข) การส่งเอกสารของศาล
- (ค) การค้นและยึด และการอายัด
- (ง) การตรวจวัตถุและสถานที่
- (จ) การให้ข้อมูล สิ่งที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานได้และความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
- (ฉ) การให้เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหลักฐานของรัฐบาล หลักฐานทางธนาคาร หลักฐานทางการเงิน หลักฐานของบริษัทหรือธุรกิจ ทั้งที่เป็นต้นฉบับหรือสำเนาที่ได้รับรองแล้ว
- (ช) การระบุหรือสืบให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน เครื่องมือเครื่องใช้ หรือสิ่งอื่น เพื่อความมุ่งประสงค์ในการใช้เป็นพยานหลักฐาน
- (ซ) การอำนวยความสะดวกในการปรากฏตัวโดยสมัครใจของบุคคลในรัฐภาคีที่ร้องขอ
- (ฌ) ความช่วยเหลืออื่นใดที่ไม่ขัดกับกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ

4. โดยไม่กระทบต่อกฎหมายภายใน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีหนึ่ง อาจส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางอาญาให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในอีกรัฐภาคีหนึ่ง โดยไม่ต้องมีคำร้องขอก่อนเมื่อรัฐภาคีผู้ส่งเชื่อว่าข้อมูลเหล่านั้นสามารถช่วยเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการหรือการสรุปการสอบสวนและการดำเนินการต่างๆ ทางอาญาได้สำเร็จ หรือสามารถส่งผลให้มีคำร้องขอที่จัดทำโดยรัฐภาคีผู้รับข้อมูลตามอนุสัญญา

5. การส่งข้อมูลตามวรรค 4 ของมาตรานี้ จะไม่กระทบต่อการสอบสวนและการดำเนินการต่างๆ ทางอาญาในรัฐของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจผู้จัดให้ซึ่งข้อมูล เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจซึ่งรับข้อมูลจะต้องปฏิบัติตามคำร้องขอให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นความลับ แม้ว่าเป็นการชั่วคราว หรือตามข้อจำกัดในการใช้ข้อมูลนั้น อย่างไรก็ตาม กรณีนี้จะต้องไม่ห้ามรัฐภาคีผู้รับข้อมูลในการเปิดเผยในการดำเนินคดีซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อจำเลย ในกรณีดังกล่าวรัฐภาคีผู้รับข้อมูลจะต้องแจ้งรัฐภาคีผู้ส่งก่อนการเปิดเผย และหากได้รับการร้องขอจะต้องหารือกับรัฐภาคีผู้ส่งในกรณีไม่ปกติซึ่งการแจ้งล่วงหน้าไปอาจกระทำได้ รัฐภาคีผู้รับจะต้องแจ้งรัฐภาคีผู้ส่งถึงการเปิดเผยนั้น โดยไม่ชักช้า

6. บทบัญญัติของมาตรานี้จะไม่กระทบต่อพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาอื่นใดทั้งในลักษณะทวิภาคีหรือพหุภาคีที่กำหนดให้มีหรือจะกำหนดให้มีความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันในคดีอาญา ไม่ว่าทั้งหมดหรือในบางส่วน

7. วรรค 9 ถึง 29 ของมาตรานี้จะต้องนำมาใช้บังคับการร้องขอซึ่งได้กระทำตามมาตรานี้ หากรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องมิได้ผูกพันกันโดยสนธิสัญญาเกี่ยวกับความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน แต่ถ้าวรัฐภาคีเหล่านี้ผูกพันกันโดยสนธิสัญญาดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวของสนธิสัญญานั้นมาใช้บังคับ เว้นแต่รัฐภาคีตกลงกันที่จะนำวรรค 9 ถึง 29 ของมาตรานี้มาใช้บังคับแทน ทั้งนี้จะส่งเสริมอย่างแข็งขันให้รัฐภาคีนำวรรคต่างๆ เหล่านี้มาใช้บังคับหากจะช่วยให้มีการให้ความร่วมมือ

8. รัฐภาคีจะต้องไม่ปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันตามมาตรานี้โดยอ้างว่าเป็นการรักษาความลับของธนาคาร

9. รัฐภาคีอาจปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันตามมาตรานี้ด้วยเหตุที่การกระทำความผิดดังกล่าวไม่เป็นความผิดตามกฎหมายของทั้งสองประเทศ อย่างไรก็ตามในกรณีที่เห็นสมควรรัฐภาคีผู้ได้รับการร้องขออาจให้ความช่วยเหลือภายในขอบเขตซึ่งตัดสินตามดุลพินิจของรัฐภาคีนั้น โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าการกระทำความผิดเป็นความผิดตามกฎหมายภายในของรัฐผู้ได้รับการร้องขอหรือไม่

10. บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวอยู่หรือกำลังรับโทษตามคำพิพากษาในดินแดนของรัฐภาคีหนึ่ง ซึ่งรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งได้ร้องขอให้ปรากฏตัวในรัฐนั้นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการระบุ

ตัวบุคคล การเบิกความหรือให้ความช่วยเหลือในการได้มาซึ่งพยานหลักฐานสำหรับการสืบสวน สอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่างๆ ทางศาลที่เกี่ยวกับความผิดที่อนุญาตนี้ ครอบคลุมถึงอาจถูกโอนตัวไปได้ หากเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(ก) บุคคลนั้นได้ให้ความยินยอมโดยรู้ข้อเท็จจริง และโดยสมัครใจ

(ข) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีทั้งสองฝ่ายตกลงกัน ภายใต้เงื่อนไขตามที่รัฐภาคีเหล่านั้นอาจเห็นสมควร

11. เพื่อความมุ่งประสงค์ขอวรรค 10 ของมาตรานี้

(ก) รัฐภาคีซึ่งบุคคลนั้นถูกโอนตัวไปจะต้องมีอำนาจและพันธกรณีที่จะต้องคุมตัว บุคคลที่ถูกโอนตัวมา เว้นแต่ได้รับการร้องขอหรือได้รับมอบอำนาจเป็นอย่างอื่นจากรัฐภาคีซึ่งโอน ตัวบุคคลนั้นมา

(ข) รัฐภาคีซึ่งรับโอนตัวบุคคลดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของตนโดยไม่ ชักช้าเพื่อส่งตัวบุคคลนั้นคืนไปให้อยู่ในการคุมตัวของรัฐภาคีซึ่งโอนตัวบุคคลนั้นมาตามที่ได้ตกลง กันไว้ก่อนแล้ว หรือตามที่ตกลงกันเป็นอย่างอื่น โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีทั้งสอง เว้นแต่ จะตกลงกันเป็นอย่างอื่น โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบของรัฐภาคีทั้งสองฝ่าย

(ค) รัฐภาคีซึ่งรับโอนตัวบุคคลนั้นจะต้องไม่กำหนดให้รัฐภาคีที่โอนตัวบุคคลนั้น มาต้องเริ่มกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อการส่งคืนตัวบุคคลนั้น

(ง) บุคคลผู้ถูกโอนตัวจะต้องได้รับการนับโทษเพื่อการรับโทษตามคำพิพากษาใน รัฐที่โอนตัวบุคคลนั้นมา สำหรับระยะเวลาที่ถูกคุมตัวในรัฐภาคีซึ่งเขาถูกโอนตัวไป

12. เว้นแต่รัฐภาคีซึ่งส่งตัวบุคคลดังกล่าวตามวรรค 10 และ 11 จะตกลงด้วย บุคคล นั้นไม่ว่าจะถือสัญชาติใด จะต้องไม่ถูกฟ้อง กักขัง ลงโทษ หรือถูกจำกัดเสรีภาพส่วนบุคคล ใน ดินแดนของรัฐซึ่งรับตัวบุคคลนั้นในเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำ การละเว้นการกระทำ หรือคำ พิพากษาลงโทษที่มีก่อนการเดินทางออกจากดินแดนของรัฐที่ส่งตัวบุคคลนั้น

13. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องกำหนดหน่วยงานกลางซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบและ อำนาจที่จะรับคำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน และที่จะปฏิบัติตามคำร้องขอ เหล่านั้นหรือส่งคำร้องขอเหล่านั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการ หากรัฐภาคีมีดินแดนหรือ เขตการปกครองพิเศษที่มีระบบของการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันแยกต่างหาก รัฐภาคีนั้นอาจกำหนดให้มีหน่วยงานกลางต่างหากโดยให้มีหน้าที่เช่นเดียวกันกับดังกล่าวข้างต้น สำหรับดินแดนหรือเขตการปกครองนั้น หน่วยงานกลางจะประกันการดำเนินการหรือการจัดส่ง คำร้องขอที่ได้รับอย่างรวดเร็วและเหมาะสม ในกรณีที่หน่วยงานกลางส่งคำร้องขอไปยังเจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการ หน่วยงานกลางจะต้องเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้อง

ขออย่างรวดเร็วและเหมาะสม เลขธิการสหประชาชาติจะต้องได้รับแจ้งเกี่ยวกับหน่วยงานกลางที่กำหนดขึ้นเพื่อการนี้ เมื่อรัฐภาคีแต่ละรัฐได้มอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสารคำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน และการสื่อสารใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการร้องขอนั้น จะต้องถูกส่งต่อหน่วยงานกลางที่กำหนดโดยรัฐภาคี ข้อกำหนดนี้จะต้องไม่กระทบต่อสิทธิของรัฐภาคีใดที่กำหนดว่าคำร้องขอและการสื่อสารที่มาถึงตนให้ดำเนินโดยผ่านช่องทางทางการทูต และในกรณีเร่งด่วนและเมื่อรัฐภาคีเห็นพ้อง โดยผ่านช่องทางขององค์การตำรวจสากลถ้าเป็นไปได้

14. คำร้องขอจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรือในกรณีที่เป็นไปได้ โดยวิธีการอื่นใดที่จะสามารถผลิตเป็นหลักฐานลายลักษณ์อักษรได้ ในภาษาที่รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอยอมรับภายใต้เงื่อนไขที่รัฐภาคีนั้นสามารถรับรองความถูกต้องได้ ภาษาใดภาษาหนึ่งหรือหลายภาษาซึ่งรัฐภาคีแต่ละรัฐให้การยอมรับนั้นจะต้องแจ้งให้เลขธิการสหประชาชาติทราบในเวลา that รัฐภาคีนั้นมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารของอนุสัญญาฉบับนี้ในกรณีเร่งด่วนและเมื่อรัฐภาคีได้เห็นพ้องกัน การร้องขออาจกระทำได้ด้วยวาจา แต่จะต้องยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรในภายหลัง

15. คำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันจะต้องประกอบด้วย

(ก) การระบุให้ทราบถึงสถานะของหน่วยงานที่ทำคำร้องขอ
(ข) สารสำคัญและลักษณะของการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่างๆ ทางศาลซึ่งเกี่ยวข้องกับคำร้องขอ รวมทั้งชื่อและหน้าที่ของหน่วยงานที่ดำเนินการสืบสวนสอบสวน ฟ้องร้องดำเนินคดี หรือดำเนินการต่างๆ ทางศาลดังกล่าว

(ค) สรุปรายชื่อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่กรณีเป็นคำร้องขอโดยมีความมุ่งประสงค์เพื่อการจัดส่งเอกสารทางศาล

(ง) การอธิบายลักษณะของความช่วยเหลือที่ร้องขอและรายละเอียดของขั้นตอนเฉพาะ ซึ่งรัฐภาคีที่ร้องขอปรารถนาให้ได้รับการปฏิบัติตาม

(จ) รูปพรรณสัณฐาน สถานที่อยู่และสัญชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้องในกรณีที่จะหาได้

(ฉ) ความมุ่งประสงค์ที่ขอพยานหลักฐาน ข้อมูล หรือขอให้มีการดำเนินการ

16. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขออาจขอข้อมูลเพิ่มเติมเมื่อข้อมูลเพิ่มเติมนั้นจำเป็นสำหรับการปฏิบัติตามคำร้องขอตามกฎหมายภายในของตน หรือเมื่อข้อมูลเพิ่มเติมนั้นสามารถช่วยให้มีการปฏิบัติดังกล่าว

17. การปฏิบัติตามคำร้องขอจะต้องสอดคล้องกับกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอและเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ และหากเป็นไปได้ให้สอดคล้องกับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในคำร้องขอนั้น

18. เมื่อใดก็ตามที่เป็นไปได้และสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในเมื่อบุคคลอยู่ในดินแดนของรัฐภาคีรัฐหนึ่ง และจะต้องให้ปากคำในฐานะพยานหรือผู้เชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้านคดีของรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งด้วยคำขอของอีกฝ่ายหนึ่ง รัฐภาคีแรกอาจอนุญาตให้การให้ปากคำนั้นกระทำโดยการประชุมด้วยวิดีโอเทป หากเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม่สามารถหรือไม่ปรารถนาที่จะปรากฏตัวในดินแดนของรัฐภาคี ผู้ร้องขอ และรัฐภาคีอาจตกลงกันว่าการให้ปากคำจะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้านคดีของรัฐภาคี ผู้ร้องขอและเข้าร่วมรับฟังโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้านคดีของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ

19. รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องไม่จัดส่งหรือใช้ข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่ได้รับจากรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอเพื่อการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่างๆ ทางศาล นอกเหนือไปจากที่ได้ระบุไว้ในคำร้องขอโดยปราศจากความยินยอมล่วงหน้าของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ ไม่มีข้อความใดในวรรคนี้จะห้ามมิให้รัฐภาคีที่ร้องขอเปิดเผยข้อมูลหรือหลักฐานที่จะลดล้างความผิดให้แก่จำเลยในการพิจารณาคดีในศาล ในกรณีหลังนี้ รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องแจ้งให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอทราบก่อนการเปิดเผยและหากได้รับการร้องขอจะปรึกษากับรัฐภาคีผู้รับคำร้องขอก่อน เว้นแต่การแจ้งล่วงหน้าดังกล่าวไม่อาจกระทำได้ รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องแจ้งให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอทราบเกี่ยวกับการเปิดเผยโดยไม่ชักช้า

20. รัฐภาคีที่ร้องขออาจกำหนดให้รัฐภาคีผู้ได้รับการร้องขอรักษาข้อเท็จจริงและสาระของคำร้องขอเป็นความลับ เว้นแต่เท่าที่จำเป็นที่จะดำเนินการตามคำร้องขอนั้น หากรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในการรักษาความลับนั้น จะต้องแจ้งให้รัฐภาคีที่ร้องขอทราบทันที

21. ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันอาจถูกปฏิเสธเมื่อ

(ก) การร้องขอมิได้กระทำโดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของมาตรานี้

(ข) รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอพิจารณาเห็นว่าปฏิบัติตามคำร้องขอนั้นน่าจะกระทบต่ออธิปไตย ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือผลประโยชน์อันจำเป็นยิ่งอื่นๆ ของตน

(ค) กฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอห้ามหน่วยงานของตนมิให้ปฏิบัติในสิ่งที่ได้มีการร้องขอในความผิดที่คล้ายคลึงกันนั้น หากความผิดดังกล่าวอยู่ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่างๆ ทางศาลภายใต้เขตอำนาจของตน

(ง) การปฏิบัติตามคำขอขัดต่อระบบกฎหมายของรัฐบาลที่ได้รับการร้องขอ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน

22. รัฐบาลที่ไม่อาจปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันด้วยเหตุผล เพียงอย่างเดียวว่าการกระทำความผิดนั้นถือได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องทางการเงิน

23. จะต้องให้เหตุผลของการปฏิเสธความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันใดๆ

24. รัฐบาลที่ได้รับการร้องขอ จะต้องปฏิบัติตามคำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมาย ซึ่งกันและกัน โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และจะต้องคำนึงถึงกำหนดเวลาที่เสนอแนะโดยรัฐ ภาคที่ร้องขอให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และที่ตามเหตุผลซึ่งได้ให้ไว้ในคำร้องขอ รัฐบาลที่ ได้รับการร้องขอจะสนองตอบต่อคำร้องขอที่เหมาะสมของรัฐบาลที่ร้องขอเกี่ยวกับความลับหน้าใน การปฏิบัติตามคำร้องขอ รัฐบาลที่ร้องขอจะต้องให้รัฐบาลที่ได้รับการร้องขอทราบทันทีเมื่อไม่ ต้องการความช่วยเหลือที่ร้องขออีกต่อไป

25. รัฐบาลที่ได้รับการร้องขออาจเลื่อนความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน โดย เหตุที่ว่าความช่วยเหลือดังกล่าวแทรกแซงการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการ ดำเนินการต่างๆ ทางศาลที่กำลังดำเนินอยู่

26. ก่อนที่จะปฏิเสธคำร้องขอตามวรรค 21 ของมาตรานี้หรือเลื่อนการปฏิบัติคำร้อง ขอตามวรรค 25 ของมาตรานี้ รัฐบาลที่ได้รับการร้องขอจะต้องปรึกษากับรัฐบาลที่ร้องขอเพื่อตัดสิน ว่าความช่วยเหลือดังกล่าวจะยังคงสามารถจัดให้ได้หรือไม่ ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่รัฐบาลที่ ได้รับการร้องขอพิจารณาว่าจำเป็น หากรัฐบาลที่ร้องขอยอมรับความช่วยเหลือภายใต้ข้อกำหนด และเงื่อนไขเหล่านั้นได้ รัฐบาลที่ร้องขอจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขนั้น

27. โดยไม่กระทบต่อการบังคับใช้วรรค 12 ของมาตรานี้ พยาน ผู้ชำนาญการ หรือ บุคคลอื่นใด ผู้ซึ่งยินยอมตามคำร้องขอของรัฐบาลที่ร้องขอที่จะเบิกความในการดำเนินคดี หรือ ยินยอมที่จะช่วยเหลือในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินการต่างๆ ทาง ศาลในดินแดนของรัฐบาลที่ร้องขอ ไม่อาจถูกฟ้องร้อง กักขัง ลงโทษ หรือถูกจำกัดเสรีภาพส่วน บุคคลในดินแดนของรัฐบาลที่ร้องขอ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ การละเว้นการกระทำ หรือคำ พิพากษาลงโทษซึ่งมีก่อนการเดินทางของบุคคลนั้นออกจากดินแดนของรัฐบาลที่ได้รับการร้องขอ อนึ่ง การให้ความคุ้มครองแก่บุคคลเหล่านั้นจะสิ้นสุดลงเมื่อพยาน ผู้ชำนาญการ หรือบุคคลอื่นเช่น วนั้นยังคงอยู่ในดินแดนของรัฐบาลที่ร้องขอต่อโดยสมัครใจเป็นเวลา 15 วันติดต่อกัน หรือ ระยะเวลาอื่นตามที่รัฐภาคีตกลงกันนับแต่วันที่ผู้นั้น ได้รับแจ้งอย่างเป็นทางการแล้วว่าหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรมไม่ต้องการให้บุคคลนั้นปรากฏตัวอีกต่อไป หรือจะสิ้นสุดเช่นกันเมื่อพยาน

ผู้ชำนาญการ หรือบุคคลอื่นใด เช่นว่านั้นเดินทางกลับเข้ามาอีกโดยสมัครใจ หลังจากได้เดินทางออกนอกดินแดนของรัฐภาคีที่ร้องขอแล้ว

28. ค่าใช้จ่ายปกติในการดำเนินการตามคำร้องขอนั้นจะต้องตกอยู่กับรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ เว้นแต่บรรดา รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น หากมีค่าใช้จ่ายซึ่งสูงมากหรือที่มีลักษณะพิเศษเป็นสิ่งจำเป็นหรือจะเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามคำร้องขอแล้ว รัฐภาคีจะต้องปรึกษากันเพื่อกำหนดข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คำร้องขอจะได้รับการปฏิบัติตามและกำหนดลักษณะการรับภาระค่าใช้จ่าย

29. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ

(ก) จะต้องจัดหาสำเนาของบันทึก เอกสาร หรือข้อสนเทศของราชการที่อยู่ในความครอบครองของตนให้แก่รัฐภาคีที่ร้องขอ ซึ่งตามกฎหมายภายในของตนสามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้

(ข) อาจใช้ดุลพินิจในการจัดหาสำเนาของบันทึก เอกสาร หรือข้อสนเทศของราชการที่อยู่ในความครอบครองของตนให้แก่รัฐภาคีที่ร้องขอทั้งหมด หรือบางส่วน หรือภายใต้เงื่อนไขที่เห็นเหมาะสม ซึ่งตามกฎหมายภายในของตนไม่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้

30. รัฐภาคีจะต้องพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะจัดทำความตกลง หรือข้อตกลงในลักษณะทวิภาคีหรือพหุภาคีตามที่อาจจำเป็น ในอันที่จะบรรลุความมุ่งประสงค์ของมาตรานี้ ให้มาตรานี้มีผลในทางปฏิบัติ หรือส่งเสริมบทบัญญัติของมาตรานี้

มาตรา 19

การสืบสวนสอบสวนร่วม

รัฐภาคีจะพิจารณาทำความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคี ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภายใต้การสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่างๆ ทางศาลในรัฐภาคีหนึ่งหรือหรือมากกว่า เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องอาจตั้งหน่วยสืบสวนสอบสวนร่วมขึ้น ในกรณีที่ไม่มีความตกลงหรือข้อตกลงดังกล่าว การสืบสวนสอบสวนร่วมอาจดำเนินการได้โดยความตกลงเป็นรายกรณี รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องจะต้องทำให้แน่ใจว่าอธิปไตยของรัฐภาคีเจ้าของดินแดนซึ่งการสืบสวนสอบสวนร่วมดังกล่าวจะมีขึ้นจะได้รับความเคารพอย่างเต็มที่

มาตรา 20

เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ

1. หากกระทำได้ตามหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายภายใน รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อให้มีการใช้อย่างเหมาะสมซึ่งการจัดส่งภายใต้การควบคุมภายในความเป็นไปได้ และภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้น และเมื่อเห็นสมควรเพื่อให้มีการใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษอย่างอื่น เช่น การเฝ้าติดตามโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์หรือการเฝ้าติดตามในรูปแบบอื่นๆ และการปฏิบัติการลับ โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐนั้นภายในดินแดนของตนเพื่อความมุ่งประสงค์ในการต่อต้านอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพก็ได้

2. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการสืบสวนสอบสวนความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง รัฐภาคีจะได้รับการส่งเสริมให้ทำความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีที่เหมาะสมตามความจำเป็น เพื่อใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษเหล่านั้นในบริบทของความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ จะต้องจัดทำและถือปฏิบัติตามความตกลงหรือข้อตกลงนั้น โดยสอดคล้องกับหลักการความเท่าเทียมกันของอธิปไตยแห่งรัฐอย่างเต็มที่และจะต้องมีการดำเนินการอย่างเคร่งครัดตามข้อกำหนดของความตกลงหรือข้อตกลงเหล่านั้น

3. ในกรณีที่ไม่มี ความตกลงหรือการจัดการดังที่ระบุไว้ในวรรค 2 ของมาตรานี้ การตัดสินใจที่จะใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษดังกล่าวในระดับระหว่างประเทศจะต้องกระทำเป็นรายกรณีไป และหากมีความจำเป็นอาจนำข้อตกลงและความเข้าใจระหว่างกันในเรื่องทางการเงินมาพิจารณาด้วย โดยคำนึงถึงเขตอำนาจของรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

4. การตัดสินใจที่จะใช้การจัดส่งภายใต้การควบคุม ในระดับระหว่างประเทศอาจให้รวมถึงวิธีการ เช่น การสกัดและอนุญาตให้สิ่งของยังคงสภาพเดิม หรือมีการเคลื่อนย้ายหรือสับเปลี่ยนทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ด้วยความยินยอมของรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 21

การโอนการดำเนินคดีอาญา

รัฐภาคีจะต้องพิจารณาความเป็นไปได้สำหรับการโอนการดำเนินคดีแก่กัน สำหรับการฟ้องคดีอาญาในความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง หากพิจารณาว่าการโอนเช่นว่านั้นจะเป็นเพื่อประโยชน์กระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจหลายเขต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความสำคัญแก่การฟ้องคดี

มาตรา 22

การจัดทำทะเบียนประวัติทางอาชญากรรม

ภายใต้ข้อกำหนดและเพื่อความมุ่งประสงค์ที่เห็นว่าเหมาะสม รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจรับเอามาตรการทางกฎหมายหรือมาตรการอื่นเช่นว่าเท่าที่จำเป็น เพื่อนำคำตัดสินว่ากระทำผิดที่เคยได้รับครั้งใดๆ ในอีกรัฐหนึ่งของผู้กระทำผิดที่ถูกกล่าวหามาคำนึงถึงด้วย เพื่อความมุ่งประสงค์ในการใช้เป็นข้อสนเทศในการดำเนินคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

มาตรา 23

การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา

รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายหรืออื่นๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้เป็นความผิดอาญา เมื่อกระทำโดยเจตนาซึ่ง

(ก) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่หรือการทำให้กลัว หรือการให้สัญญา ยื่นข้อเสนอ หรือให้ประโยชน์ที่มีควรได้เพื่อจูงใจให้ให้การเท็จ หรือเพื่อแทรกแซงการให้การหรือการเสนอพยานหลักฐานในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

(ข) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่ หรือการทำให้กลัวเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในงานยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง ไม่มีข้อความใดในอนุวรรคนี้ที่จะทำเสื่อมสิทธิของรัฐภาคีที่จะมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ประเภทอื่นของรัฐ

มาตรา 24

การคุ้มครองพยาน

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการทั้งหลายที่เหมาะสมภายในวิถีทางของตนหรือให้ความคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพแก่พยานจากการแก้แค้นหรือข่มขู่ที่อาจเกิดขึ้นได้ในการดำเนินคดีซึ่งพยานผู้นั้นเป็นผู้ให้การที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ และแก่ญาติและบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดกับพยานผู้นั้นตามความเหมาะสม

2. มาตรการทั้งหลายที่อาจเป็นไปได้ตามวรรค 1 ของมาตรานี้จะรวมถึงสิทธิ นอกจากประการอื่นแล้วและ โดยไม่ทำให้เสื่อมสิทธิของจำเลย รวมทั้งสิทธิที่พึงมีโดยชอบ

(ก) การกำหนดวิธีการให้ความคุ้มครองทางกายภาพแก่ตัวบุคคลเช่นว่า เช่น ภายในขอบเขตที่จำเป็นและกระทำได้ การย้ายบุคคลเหล่านั้นไปอยู่ที่อื่น และเท่าที่เห็นจำเป็น การไม่เปิดเผยหรือจำกัดการเปิดเผยข้อสนเทศเกี่ยวกับรูปพรรณและที่อยู่ของบุคคลเช่นว่า

(ข) การจัดให้มีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานที่อนุญาตให้คำให้การของพยานสามารถกระทำได้ในลักษณะที่ทำให้แน่ใจว่าพยานได้รับความปลอดภัย เช่น อนุญาตให้มีคำให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่านวิดีโอ หรือวิธีการอื่นที่เพียงพอ

3. รัฐภาคีจะต้องพิจารณาจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นเพื่อย้ายบุคคลที่อ้างถึงในวรรคที่ 1 ของมาตรานี้ไปอยู่ที่อื่น

4. บทบัญญัติของมาตรานี้จะนำไปใช้กับผู้เสียหายเท่าที่บุคคลเหล่านั้นต้องเป็นพยานด้วย

มาตรา 25

การให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองผู้เสียหาย

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมภายในวิถีทางของตนที่จะให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองแก่ผู้เสียหายของการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง โดยเฉพาะในกรณีที่มีการคุกคามที่จะแก่แก่น หรือข่มขู่

2. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะกำหนดวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถเข้าถึงการใช้ค่าทดแทนและการกลับคืนสู่ฐานะเดิมแก่ผู้เสียหายของการกระทำความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้

3. ภายใต้กฎหมายภายในของตน รัฐภาคีแต่ละรัฐจะทำให้ความเห็นและความห่วงกังวลของผู้เสียหายได้รับการนำเสนอและพิจารณาในขั้นตอนที่เหมาะสมของการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำผิดในลักษณะที่ไม่ทำให้เสื่อมสิทธิของจำเลย

มาตรา 26

มาตรการที่จะขยายความร่วมมือกับหน่วยงานที่ใช้บังคับกฎหมาย

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้บุคคลผู้เข้าร่วมหรือที่ได้เข้าร่วมแล้วในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ก) ให้ข้อเสนอที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสืบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในเรื่องต่างๆ เช่น

(i) รูปพรรณ ลักษณะ องค์กรประกอบ โครงสร้าง ที่อยู่หรือกิจกรรมของกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ii) ความเกี่ยวข้อง รวมทั้งความเกี่ยวข้องในระดับระหว่างประเทศกับกลุ่มอาชญากรรมอื่นๆ ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(iii) ความผิดต่างๆ ที่กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ได้กระทำหรืออาจกระทำ

(ข) ให้ความช่วยเหลือตามข้อเท็จจริงอย่างเป็นรูปธรรมแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการตัดทอนทรัพย์สินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2. ในกรณีที่เหมาะสม รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาให้มีความเป็นไปได้ที่จะลดโทษบุคคลที่ถูกกล่าวหา ซึ่งให้ความร่วมมือที่สำคัญต่อการสืบสวนหรือการฟ้องคดีต่อความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้

3. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาให้มีความเป็นไปได้ที่จะให้ความคุ้มกันจากการฟ้องคดีต่อบุคคลผู้ให้ความร่วมมือที่สำคัญต่อการสืบสวน หรือการฟ้องคดีต่อความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ ตามหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตน

4. ความคุ้มครองบุคคลเช่นว่านั้นจะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 24 ของอนุสัญญานี้

5. หากบุคคลที่อ้างถึงในวรรค 1 ของมาตรานี้ซึ่งถูกพบตัวในรัฐภาคีหนึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้ความร่วมมือที่สำคัญแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบของอีกรัฐภาคีหนึ่ง รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหลายอาจพิจารณาจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดให้รัฐภาคีอื่นมีการปฏิบัติที่เป็นไปได้ตามที่ระบุในวรรค 2 และ 3 ของอนุสัญญานี้ตามกฎหมายภายในของตน

มาตรา 27

ความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมาย

1. รัฐภาคีจะร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด โดยสอดคล้องกับระบบกฎหมายและการปกครองภายในของตนเพื่อขยายประสิทธิผลของการดำเนินการใช้บังคับกฎหมายที่จะต่อสู้กับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง รัฐภาคีแต่ละรัฐจะรับเอามาตรการที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะ

(ก) เพื่อขยายและหากจำเป็น เพื่อจัดตั้งช่องทางของการติดต่อระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจ ตัวแทนและหน่วยงานให้บริการของตนเพื่ออำนวยความสะดวกให้มีการแลกเปลี่ยนอย่างปลอดภัยและรวดเร็วซึ่งข้อสนเทศที่เกี่ยวข้องกับทุกแง่มุมของความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ รวมทั้งการเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาอื่นๆ หากรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหลายเห็นว่าเหมาะสม

(ข) เพื่อร่วมมือกับรัฐภาคีอื่นในการดำเนินการสอบสวนที่เกี่ยวกับความผิดต่างๆ ที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ในเรื่อง

(i) รูปพรรณ ที่อยู่ และกิจกรรมของบุคคลผู้ต้องสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ ความผิดเช่นว่า หรือที่อยู่ของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ii) การเคลื่อนย้ายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สิน ที่ได้มาจากการกระทำความผิดเช่นว่า

(iii) การเคลื่อนย้ายทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่ใช้หรือ ตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิดเช่นว่า

(ค) เพื่อให้สิ่งของหรือปริมาณของวัตถุที่จำเป็นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการ วิเคราะห์หรือสืบสวนสอบสวน

(ง) เพื่ออำนวยความสะดวกในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพระหว่าง หน่วยงานที่มีอำนาจ ตัวแทนและหน่วยงานให้บริการของรัฐภาคีเหล่านั้น และเพื่อส่งเสริมการ แลกเปลี่ยนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ รวมทั้งการส่งเจ้าหน้าที่ติดต่อประสานงานไปประจำการ ภายใต้อำนาจของกรมตำรวจหรือข้อตกลงย่อยระหว่างรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

(จ) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศกับรัฐภาคีอื่นในเรื่องวิधिทาง และวิธีการที่ใช้โดย กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร รวมทั้งในกรณีที่เกี่ยวข้อง เส้นทางและยานพาหนะและ การใช้หลักฐานแสดงตัวปลอม เอกสารที่แก้ไขหรือปลอมแปลงหรือวิधिทางอื่นในการปกปิด กิจกรรมของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ฉ) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศและประสานมาตรการด้านการปกครองและ มาตรการอื่นที่ได้นำมาใช้ตามความเหมาะสมเพื่อความมุ่งประสงค์ของการชี้ความผิดที่อนุสัญญา นี้ ครอบคลุมถึงได้แต่เนิ่นๆ

2. เพื่อที่จะทำให้มีผลต่ออนุสัญญานี้ รัฐภาคีจะพิจารณาจัดทำความตกลงหรือข้อ ตกลงแบบทวิภาคีหรือพหุภาคี ว่าด้วยความร่วมมือโดยตรงระหว่างหน่วยงานด้านการบังคับใช้ กฎหมาย และหากความตกลงหรือข้อตกลงย่อยดังกล่าวมีอยู่แล้ว ก็ให้พิจารณาแก้ไขในกรณีที่ไม่ มี ความตกลงหรือข้อตกลงย่อยดังกล่าวระหว่างรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง รัฐภาคีดังกล่าวอาจพิจารณาให้ อนุสัญญานี้เป็นพื้นฐานสำหรับความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมายระหว่างกันในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ เมื่อใดที่เหมาะสม รัฐภาคีจะต้องใช้ประโยชน์ จากความตกลงหรือข้อตกลงย่อยอย่างเต็มที่ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศหรือองค์การระดับ ภูมิภาคด้วยเพื่อขยายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมายของตน

3. รัฐภาคีจะต้องพยายามที่จะร่วมมือภายใต้วิधिทางของตนเพื่อตอบโต้กับ อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่กระทำผ่านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

มาตรา 28

การเก็บรวบรวม การแลกเปลี่ยนและการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ

ลักษณะของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาที่จะวิเคราะห์แนวโน้มของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรในอาณาเขตของตน สภาวะการณ์ที่อาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรปฏิบัติงาน รวมทั้งกลุ่มสาขาอาชีพและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง โดยหารือกับประชาชนด้านวิทยาศาสตร์และวิชาการ
2. รัฐภาคีจะต้องพิจารณาที่จะพัฒนาและแบ่งปันความชำนาญในเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมของอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งเป็นองค์กรซึ่งกันและกัน และผ่านองค์การระหว่างประเทศหรือองค์การระดับภูมิภาคเพื่อความมุ่งประสงค์ดังกล่าว คำนิยาม มาตรฐาน และระเบียบที่เป็นเช่นเดียวกัน ควรได้รับการพัฒนาและนำมาใช้ตามความเหมาะสม
3. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาที่จะติดตามนโยบายและมาตรการที่ทำอยู่จริงของตน เพื่อต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและทำการประเมินประสิทธิภาพและสมรรถภาพของตน

มาตรา 29

ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมและวิชาการ

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องริเริ่ม พัฒนา หรือปรับปรุงแผนงานฝึกอบรมเฉพาะด้านเท่าที่จำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย รวมถึงพนักงานอัยการผู้ไต่สวนคดีและเจ้าหน้าที่ศุลกากรและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ผู้มีหน้าที่ในการป้องกัน สืบสวนและควบคุมความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง แผนงานฝึกอบรมดังกล่าวจะต้องเกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับเรื่องดังต่อไปนี้
 - (ก) วิธีการที่ใช้ในการป้องกัน สืบสวนและควบคุมความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง
 - (ข) เส้นทางและเทคนิคที่ใช้ โดยบุคคลผู้ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงรวมถึงในรัฐผ่านแดนและมาตรการตอบโต้ที่เหมาะสม
 - (ค) การเฝ้าระวังการเคลื่อนไหวของสินค้าที่นำเข้าหรือส่งออกโดยผิดกฎหมาย
 - (ง) การสืบสวนและการเฝ้าระวังการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่น และวิธีการที่ใช้สำหรับการโอนปกปิดหรืออำพรางทรัพย์สินที่ได้จาก อาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นดังกล่าว รวมทั้งวิธีการที่ใช้ในการต่อต้านการฟอกเงินและอาชญากรรมทางการเงินอื่น

- (จ) การรวบรวมพยานหลักฐาน
 - (ฉ) เทคนิคการควบคุมในเขตการค้าเสรีและเมืองท่าปลอดภาษี
 - (ช) เทคนิคและอุปกรณ์ในการบังคับใช้กฎหมายที่ทันสมัย รวมทั้งการเฝ้าติดตามโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การจัดส่งภายใต้การควบคุม และการปฏิบัติการลับ
 - (ซ) วิธีการที่ใช้ในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่กระทำโดยการใช้อินเทอร์เน็ต เครือข่ายโทรคมนาคม หรือเทคโนโลยีทันสมัยในรูปแบบอื่น และ
 - (ฌ) วิธีการที่ใช้ในการคุ้มครองผู้เสียหายและพยาน
2. รัฐภาคีจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการวางแผนและการนำไปปฏิบัติซึ่งงานวิจัย และแผนงานฝึกอบรมที่จัดทำขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนความชำนาญในด้านที่อ้างถึงในวรรค 1 ของมาตรานี้ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นที่เหมาะสม จะต้องใช้ในกรณีที่เหมาะสมซึ่งการประชุมและการสัมมนาในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศด้วย เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและเพื่อกระตุ้นให้มีการอภิปรายในปัญหาที่ห่วงใยร่วมกัน รวมทั้งปัญหาและความต้องการพิเศษของรัฐผ่านแดน
3. รัฐภาคีจะส่งเสริมความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมและวิชาการที่จะอำนวยความสะดวกแก่การส่งผู้ร้ายข้ามแดนและความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมและวิชาการดังกล่าวอาจรวมถึงการฝึกอบรมด้านภาษา การช่วยปฏิบัติงานและการแลกเปลี่ยนระหว่างเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหรือผู้ประสานงานกลางที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวข้อง
4. ในกรณีที่มีความตกลงหรือข้อตกลงในระดับทวิภาคีและพหุภาคีอยู่แล้ว รัฐภาคีจะต้องเสริมสร้างภายในขอบเขตที่จำเป็น ซึ่งความพยายามที่จะให้มีกิจกรรมด้านการฝึกอบรมและการปฏิบัติการให้มากที่สุดภายในองค์การระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ และภายในความตกลงหรือข้อตกลงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

มาตรา 30

มาตรการอื่น : การปฏิบัติตามอนุสัญญาผ่านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และความช่วยเหลือทางวิชาการ

1. รัฐภาคีจะต้องใช้มาตรการที่นำไปสู่การปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้อย่างสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศโดยคำนึงถึงผลกระทบในทางลบของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรต่อสังคมโดยรวม โดยเฉพาะต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. รัฐภาคีจะใช้ความพยายามอย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่จะเป็นไปได้ และในการประสานงานซึ่งกันและกัน รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศและองค์การระดับภูมิภาค

(ก) เพื่อเพิ่มความร่วมมือของชนในระดับต่างๆ กับประเทศกำลังพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถของประเทศเหล่านั้นที่จะป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ข) เพื่อเพิ่มความช่วยเหลือด้านการเงินและด้านวัตถุ เพื่อสนับสนุนความพยายามของประเทศกำลังพัฒนาที่จะต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการปฏิบัติตามอนุสัญญาอย่างสัมฤทธิ์ผล

(ค) เพื่อจัดความช่วยเหลือด้านวิชาการให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการตอบสนองความต้องการสำหรับการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวรัฐภาคีจะต้องพยายามที่จะบริจาคโดยสมัครใจอย่างพอเพียงและสม่ำเสมอให้กับบัญชีที่ได้จัดไว้เฉพาะเพื่อความมุ่งประสงค์ในกลไกการจัดหาทุนขององค์การสหประชาชาติรัฐภาคีอาจให้การพิจารณาเป็นพิเศษโดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในและบทบัญญัติแห่งอนุสัญญานี้ที่จะบริจาคให้กับบัญชีดังกล่าวเป็นจำนวนร้อยละของเงิน หรือมูลค่าที่เทียบเท่าของทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม หรือทรัพย์สินที่ยึดมาได้ตามบทบัญญัติของอนุสัญญานี้ด้วย

(ง) เพื่อส่งเสริมและเชิญชวนรัฐและสถาบันการเงินอื่น ตามที่เหมาะสมให้เข้าร่วมกับตนในความพยายามตามมาตรานี้ โดยเฉพาะด้านการจัดให้มีแผนงานฝึกอบรมและอุปกรณ์ที่สมัยใหม่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อที่จะช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการบรรลุถึงความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้

3. เท่าที่จะเป็นไปได้ มาตรการเหล่านี้จะต้องไม่กระทบต่อข้อผูกพันด้านความช่วยเหลือต่างประเทศที่มีอยู่ หรือต่อข้อตกลงด้านความร่วมมือทางการเงินอื่นในระดับทวิภาคีระดับภูมิภาค หรือระดับระหว่างประเทศ

4. รัฐภาคีอาจจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงระดับทวิภาคีหรือพหุภาคีว่าด้วยเรื่องความช่วยเหลือด้านวัตถุและการจัดการ โดยคำนึงถึงข้อตกลงด้านการเงินที่จำเป็นสำหรับวิธีการของความร่วมมือระหว่างประเทศที่กำหนดไว้โดยอนุสัญญานี้เพื่อให้เกิดประสิทธิผล และสำหรับการป้องกันการสืบสวนและการควบคุมอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

มาตรา 31

การป้องกัน

1. รัฐภาคีจะพยายามพัฒนาและประเมินผลโครงการระดับชาติ และจะพยายามจัดตั้งและส่งเสริมแนวปฏิบัติและนโยบายที่ดีที่สุด โดยมีเป้าหมายในการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2. รัฐภาคีจะพยายาม โดยสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตนที่จะลดโอกาสที่มีอยู่หรือที่จะมีในอนาคตสำหรับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่จะมีส่วนร่วมในตลาดการค้าที่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมด้วยมาตรการนิติบัญญัติ มาตรการบริหารหรือมาตรการอื่นตามความเหมาะสม มาตรการเหล่านี้ควรจะมุ่ง

(ก) การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างงานด้านการบังคับใช้กฎหมาย หรืออัยการ และกับกิจกรรมเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคอุตสาหกรรม

(ข) การส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานและกระบวนการที่กำหนดขึ้นเพื่อพิทักษ์ความซื่อสัตย์สุจริตของกิจการของรัฐและกิจการเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประมวลกฎหมายประพจน์ปฏิบัติสำหรับวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำหรับทนายความ เจ้าหน้าที่รับรองเอกสาร ที่ปรึกษาด้านภาษีอากรและนักบัญชี

(ค) การป้องกันการใช้โดยมิชอบของกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ซึ่งกระบวนการประกวดราคาที่จัดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และซึ่งเงินอุดหนุนและการอนุญาตที่อนุมัติโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อกิจกรรมด้านการพาณิชย์

(ง) การป้องกันการใช้โดยมิชอบซึ่งนิติบุคคล โดยกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร มาตรการดังกล่าวนี้สามารถรวมถึง

(i) การจัดตั้งให้มีบันทึกสาธารณะของนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา ซึ่งเกี่ยวข้องในการจัดตั้ง การจัดการและการลงทุนในนิติบุคคล

(ii) การแนะนำความเป็นไปได้ในการกำหนดให้บุคคลซึ่งถูกพิพากษาว่ากระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงขาดคุณสมบัติโดยคำสั่งศาล หรือโดยวิธีการอื่นใดที่เหมาะสมจากการทำหน้าที่เป็นกรรมการของนิติบุคคลที่ก่อตั้งภายในเขตอำนาจของรัฐภาคีนั้นเป็นระยะเวลาตามสมควร

(iii) การจัดตั้งให้มีบันทึกแห่งชาติของบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติจากการทำหน้าที่เป็นกรรมการของนิติบุคคลและ

(iv) การแลกเปลี่ยนข้อสนเทศที่อยู่ในบันทึกที่อ้างถึงในวรรค (i) และ (iii) กับเจ้าหน้าที่ผู้อำนาจของรัฐบาลอื่น

3. รัฐภาคีจะพยายามส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมของบุคคลซึ่งถูกพิพากษาว่ากระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

4. รัฐภาคีจะพยายามประเมินตราสารทางกฎหมายและแนวปฏิบัติด้านการบริหารที่มีอยู่และเกี่ยวข้องเป็นระยะ ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจพบจุดอ่อนของกฎหมายและแนวทางปฏิบัตินั้นต่อการใช้ในทางมิชอบ โดยกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

5. รัฐภาคีจะพยายามส่งเสริมความตระหนักรู้ของสาธารณะเกี่ยวกับการมีอยู่ สาเหตุ ความร้ายแรง และภัยคุกคามที่เกิดขึ้นของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร อาจมีการเผยแพร่ข้อสนเทศในกรณีที่เหมาะสมผ่านสื่อมวลชนและข้อสนเทศนั้นจะต้องรวมถึงมาตรการที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมดังกล่าว

6. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องแจ้งต่อเลขาธิการสหประชาชาติซึ่งชื่อและที่อยู่ของเจ้าหน้าที่ซึ่งสามารถช่วยรัฐภาคีอื่นในการพัฒนามาตรการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

7. ในกรณีที่เหมาะสมรัฐภาคีจะต้องประสานงานซึ่งกันและกัน และประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในระดับระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค ในการส่งเสริมและการพัฒนามาตรการที่อ้างถึงในมาตรานี้ การประสานงานนี้รวมถึงการมีส่วนร่วมในโครงการระหว่างประเทศที่มีเป้าหมายในการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ตัวอย่างเช่น โดยการลดความรุนแรงของสถานการณ์ที่ทำให้กลุ่มซึ่งถูกละเลยทางสังคมอ่อนแอต่อการกระทำอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

มาตรา 32

การประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญา

1. การประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญาจะได้จัดตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงความสามารถของภาคีที่จะต่อสู้กับอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และเพื่อส่งเสริมและทบทวนการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้

2. เลขาธิการสหประชาชาติจะต้องจัดให้มีการประชุมของภาคีไม่ช้ากว่าหนึ่งปีหลังจากที่อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับ ที่ประชุมของภาคีจะรับรองข้อบังคับ วิธีการดำเนินการและข้อบังคับที่ควบคุมกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในวรรค 3 และ 4 ของมาตรานี้ (รวมถึงระเบียบเกี่ยวกับการชำระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น)

3. ที่ประชุมของภาคีจะต้องตกลงเห็นชอบด้วยกันเกี่ยวกับกลไกเพื่อบรรลุความมุ่งประสงค์ที่อ้างในวรรค 1 ของมาตรานี้ รวมทั้ง

(ก) อำนาจความสะดวกแก่กิจกรรมที่ทำโดยรัฐภาคีภายใต้มาตรา 29, 30 และ 31 ของอนุสัญญานี้ รวมทั้งโดยส่งเสริมการระดมการบริจาคโดยสมัครใจ

(ข) อำนาจความสะดวกการแลกเปลี่ยนข้อสนเทศระหว่างรัฐภาคีในเรื่องรูปแบบและแนวโน้มของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และในเรื่องการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ค) ร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ องค์การระดับภูมิภาค และองค์การเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(ง) ทบทวนการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้เป็นระยะ

(จ) จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงอนุสัญญานี้ และการปฏิบัติตามอนุสัญญา

4. เพื่อความมุ่งประสงค์ในวรรค 3 (ง) และ (จ) ของมาตรานี้ ที่ประชุมของภาคีจะต้องได้ความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับมาตรการที่รัฐภาคีใช้ในการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ และความยากลำบากที่รัฐภาคีจะต้องเผชิญในการดำเนินการดังกล่าว โดยผ่านข้อสนเทศที่รัฐภาคีจัดให้ และโดยผ่านกลไกการทบทวนเพิ่มเติมที่อาจจัดตั้งขึ้น โดยที่ประชุมของภาคี

5. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะจัดให้ที่ประชุมของภาคีซึ่งข้อสนเทศเกี่ยวกับโครงการ แผนงาน และการปฏิบัติของตน รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายและทางบริหารเพื่อปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ ตามที่ที่ประชุมของภาคีกำหนด

มาตรา 33

ฝ่ายเลขานุการ

1. เลขานุการสหประชาชาติจะต้องจัดให้มีการบริการด้านเลขานุการที่จำเป็นแก่ที่ประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญา

2. ฝ่ายเลขานุการจะต้อง

(ก) ช่วยที่ประชุมของภาคีในการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 32 ของอนุสัญญานี้ และเตรียมการและจัดให้มีบริการที่จำเป็นสำหรับการประชุมของที่ประชุมของภาคี

(ข) เมื่อได้รับการร้องขอ ช่วยรัฐภาคีในการจัดข้อสนเทศให้แก่ที่ประชุมของภาคี ตามที่ได้คาดไว้ในมาตรา 32 วรรค 5 ของอนุสัญญานี้ และ

(ค) ทำให้แน่ใจว่าจะมีการประสานงานที่จำเป็นกับฝ่ายเลขานุการขององค์การระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 34

การปฏิบัติตามอนุสัญญา

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่จำเป็น รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายและทางบริหาร ที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตน เพื่อป้องกันการปฏิบัติตามพันธกรณีของตนภายใต้อนุสัญญานี้
2. จะต้องกำหนดความผิดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5, 6, 8 และ 23 ของอนุสัญญานี้ไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีแต่ละรัฐ โดยมีต้องมีลักษณะข้ามชาติหรือความเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้ เว้นแต่ในกรณีที่มาตรา 5 ของอนุสัญญานี้กำหนดให้ต้องมีความเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร
3. รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจรับเอามาตรการที่เคร่งครัดหรือรุนแรงกว่ามาตรการที่กำหนดไว้ในสัญญานี้เพื่อป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

มาตรา 35

การระงับข้อพิพาท

1. รัฐภาคีจะต้องพยายามระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการตีความหรือการใช้บังคับอนุสัญญานี้โดยการเจรจา
2. ข้อพิพาทใดๆ ระหว่างรัฐภาคีสองรัฐหรือมากกว่าเกี่ยวกับการตีความหรือการใช้บังคับอนุสัญญานี้ ซึ่งไม่สามารถระงับได้โดยการเจรจาภายในระยะเวลาอันควรจะต้องส่งไปเพื่อการอนุญาโตตุลาการ ตามคำร้องขอของรัฐภาคีคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หากพ้นระยะเวลาหกเดือนหลังจากวันที่มีคำร้องขอให้มีการอนุญาโตตุลาการ รัฐภาคีคู่พิพาทยังไม่สามารถตกลงกันได้ในการจัดตั้งคณะอนุญาโตตุลาการ รัฐภาคีคู่พิพาทรัฐใดรัฐหนึ่งอาจส่งข้อพิพาทดังกล่าวต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศโดยการร้องขอตามธรรมนูญของศาลนั้น
3. ในเวลาที่มีการลงนาม การให้สัตยาบัน การยอมรับ หรือการเห็นชอบ หรือการภาคยานุวัติอนุสัญญานี้ รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจประกาศว่าไม่ถือว่าตนถูกผูกพันโดยวรรค 2 ของมาตรานี้ รัฐภาคีอื่นจะต้องไม่ถูกผูกพันโดยวรรค 2 ของมาตรานี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐภาคีใดที่ได้ทำข้อสงวนดังกล่าว

4. รัฐภาคีใดก็ได้ทำข้อสงวนไว้ตามวรรค 3 ของมาตรานี้ อาจถอนข้อสงวนนั้นเมื่อใดก็ได้โดยการแจ้งไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ

มาตรา 36

การลงนาม การให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบ

และการภาคยานุวัติ

1. อนุสัญญานี้จะเปิดให้ทุกรัฐลงนามตั้งแต่วันที่ 12 ถึง 15 ธันวาคม ค.ศ. 2000 ที่เมืองปาเลอร์โม ประเทศอิตาลี และภายหลังจากนั้นที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 2002

2. อนุสัญญานี้จะเปิดให้ลงนามโดยองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคด้วยโดยเงื่อนไขว่าจะต้องมีรัฐสมาชิกขององค์การนั้นอย่างน้อยหนึ่งรัฐได้ลงนามอนุสัญญาตามวรรคที่ 1 ของมาตรานี้แล้ว

3. อนุสัญญานี้จะต้องได้รับการให้สัตยาบัน การยอมรับ หรือการให้ความเห็นชอบ สัตยาบันสาร สารยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบจะต้องมอบให้กับเลขาธิการสหประชาชาติ องค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคอาจมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบของตน หากมีรัฐสมาชิกขององค์การนั้นอย่างน้อยหนึ่งรัฐได้กระทำเช่นเดียวกันใน สัตยาบันสาร สารยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบนั้น องค์การเช่นว่าจะต้องประกาศขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ที่อยู่ภายใต้บังคับของอนุสัญญานี้ องค์การเช่นว่าจะต้องแจ้งผู้เก็บรักษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนด้วย

4. อนุสัญญานี้เปิดให้มีการภาคยานุวัติโดยรัฐใดๆ หรือองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคใดๆ ที่มีรัฐสมาชิกอย่างน้อยหนึ่งรัฐเป็นภาคีอนุสัญญานี้ ภาคยานุวัติสารจะต้องมอบให้กับเลขาธิการสหประชาชาติ ในเวลาที่ภาคยานุวัติ องค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจ ระดับภูมิภาคจะต้องประกาศขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ที่อยู่ภายใต้บังคับของอนุสัญญานี้ องค์การเช่นว่าจะต้องแจ้งผู้เก็บรักษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนด้วย

มาตรา 37

ความสัมพันธ์กับพิธีสาร

1. อนุสัญญานี้อาจเพิ่มเติมด้วยพิธีสารหนึ่งฉบับหรือมากกว่าก็ได้
2. เพื่อที่จะเป็นภาคีของพิธีสารฉบับหนึ่ง รัฐหรือองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจะต้องเป็นภาคีอนุสัญญานี้ด้วย
3. รัฐภาคีอนุสัญญานี้จะไม่ผูกพันโดยพิธีสาร เว้นแต่รัฐนั้นได้เป็นภาคีพิธีสารตามบทบัญญัติของพิธีสารนั้น
4. พิธีสารใดๆ ของอนุสัญญานี้จะได้รับการตีความร่วมกับอนุสัญญานี้ โดยคำนึงถึงความมุ่งประสงค์ของพิธีสารนั้น

มาตรา 38

การมีผลใช้บังคับ

1. อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่เก้าสิบภายหลังจากวันที่มีการมอบสัตยาบันสาร ยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสาร ฉบับที่ 40 เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรคนี้ สารใดที่มอบโดยองค์การ การรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจะไม่นับเป็นเพิ่มจากสารที่ได้มอบไว้แล้วโดยรัฐสมาชิกขององค์การเช่นว่า
2. สำหรับรัฐแต่ละรัฐหรือองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคแต่ละองค์การที่ให้สัตยาบันยอมรับ เห็นชอบหรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้หลังการมอบดังกล่าวฉบับที่ 40 อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่สามสิบหลังจากวันที่มอบสารที่เกี่ยวข้องของรัฐหรือองค์การเช่นว่า

มาตรา 39

การแก้ไข

1. หลังจากครบห้าปีจากการมีผลใช้บังคับของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีรัฐหนึ่งอาจเสนอข้อแก้ไขและยื่นเสนอต่อเลขาธิการสหประชาชาติ ผู้ซึ่งภายหลังจากนั้นจะแจ้งข้อแก้ไขที่ได้รับการเสนอไปยังรัฐภาคีทั้งหลาย และไปยังที่ประชุมของภาคีของอนุสัญญา เพื่อความมุ่งประสงค์ในการพิจารณาและตัดสินใจเสนอนั้น ที่ประชุมของภาคีจะให้ความพยายามทุกทางที่จะบรรลุฉันทมติในข้อแก้ไขแต่ละข้อหากความพยายามทั้งหมดที่จะบรรลุฉันทมติได้ถูกใช้จนหมดและไม่สามารถบรรลุข้อตกลงใดๆ ได้ ข้อแก้ไขจะได้รับการรับรองด้วยคะแนนเสียงข้างมากสองในสามของรัฐภาคีที่เข้าร่วมประชุมและลงคะแนนเสียงในการประชุมของที่ประชุมภาคีเป็นวิธีการสุดท้าย

2. องค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคในเรื่องที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของตนจะใช้สิทธิลงคะแนนเสียงภายใต้ข้อนี้ด้วยจำนวนคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนของรัฐสมาชิกขององค์การที่เป็นรัฐภาคีของอนุสัญญานี้ องค์การเช่นว่าจะต้องไม่ใช้สิทธิลงคะแนนเสียงหากสมาชิกขององค์การนั้นใช้สิทธิของตนและกลับกันฉันใดก็ฉันนั้น
3. ข้อแก้ไขที่ได้รับการรับรองตามวรรค 1 ของมาตรานี้จะต้องได้รับการสัตยาบันการยอมรับหรือการให้ความเห็นชอบโดยรัฐภาคี
4. ข้อแก้ไขที่ได้รับการรับรองตามวรรค 1 ของมาตรานี้จะมีผลใช้บังคับต่อรัฐภาคีในวันที่เก้าสิบหลังจากวันที่ได้มอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบต่อข้อแก้ไข เช่นว่าแก่เลขาธิการสหประชาชาติ
5. เมื่อข้อแก้ไขมีผลใช้บังคับ จะมีผลผูกพันกับรัฐภาคีทั้งหลายที่ได้แสดงความยินยอมของตนที่จะผูกพันตามข้อแก้ไขนั้น รัฐภาคีอื่นจะยังคงผูกพันด้วยข้อบทของอนุสัญญานี้ และข้อแก้ไขอื่นๆ ก่อนหน้านั้นที่รัฐภาคีเหล่านี้ได้ให้สัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบแล้ว

มาตรา 40

การเพิกถอน

1. รัฐภาคีอาจถอนตัวจากอนุสัญญานี้โดยการแจ้งอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรถึงเลขาธิการสหประชาชาติ การเพิกถอนเช่นว่าจะมีผลหนึ่งปีหลังจากวันที่เลขาธิการสหประชาชาติได้รับการแจ้งนั้น
2. องค์การการรวมกลุ่มด้วยเศรษฐกิจจะยุติการเป็นภาคีอนุสัญญานี้เมื่อรัฐสมาชิกทั้งหมดขององค์การนั้นได้เพิกถอนตัวแล้ว
3. การเพิกถอนตัวจากอนุสัญญาตามวรรค 1 ของมาตรานี้จะก่อให้เกิดการเพิกถอนจากพิธีสารของอนุสัญญาด้วย

มาตรา 41**การเก็บรักษาและภาษา**

1. เลขานุการสหประชาชาติได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญานี้
2. ต้นฉบับของอนุสัญญานี้ ซึ่งตีพิมพ์ภาษาอาหรับ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษารัสเซีย และภาษาสเปน มีความถูกต้องเท่าเทียมกัน จะต้องมอบไว้ที่เลขานุการสหประชาชาติ

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มที่ลงนามข้างท้ายนี้ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องโดยรัฐบาลของผู้ลงนามเหล่านั้น ได้ลงนามในอนุสัญญานี้

Other Materials

Ganglof, Joseph E. (1996). Public Participation in the Federal Criminal Justice Process in the United States. in UNAFEI, Resource Material Series No. 48.

The Convention : A Brief historical Background. เอกสารเผยแพร่ระหว่างการประชุมทางการเมืองระดับสูง ณ เมืองปาเลอโรม ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ 12-15 ธันวาคม 2543.

The Fourth United Nation Survey of Crime Trends and Operation of Criminal Justice System.

Wilhelm Hilger, Johan Peter. (2001). Organized Crime/Witness Protection in Germany. in UNAFEI, Resource Material Series No. 58.

Foreign Law

Comprehensive Crime Control Act of 1984.

Illinois V. Allen, (1970).

Organized Crime Control Act of 1970.

Protocol against the illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms,

Protocol against the Smuggling of Migrants by land, Sea and Air.

Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Person, especially Women and children.

United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000.

United States Code. (U.S.C.)

United States V. De Stefano, 467 F. 2d 324(1973).

United States V. Tedesco. C.A. Mass, 635(1980).

Electronic Source

[http : //www.rediff. com/news](http://www.rediff.com/news) 2003 apr 02 sc. htm.

U.N. Doc. A/RES/55/25 ลงวันที่ 8 มกราคม 2544. (ค.ศ. 2001)

ภาคผนวก

THE BILL OF RIGHTS

ภาคผนวก ก**The Bill of Rights****As provided in the First TEN AMENDMENTS TO THE
CONSTITUTION OF THE UNITED STATES****Effective December 15, 1791**

Articles in addition to, and Amendment of the Constitution of the United States of America, proposed by Congress, and ratified by the Legislatures of the several States, pursuant to the fifth Article of the original Constitution.

Preamble

The conventions of a number of the States having at the time of their adopting the Constitution, expressed a desire, in order to prevent misconstruction or abuse of its powers, that further declaratory and restrictive clauses should be added : And as extending the ground of public confidence in the Government, will best insure the beneficent ends of its institution.

Amendment I

Congress shall make no law respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof; or abridging the freedom of speech, or of the press; or the right of the people peaceably to assemble, and to petition the Government for a redress of grievances.

Amendment II

A well regulated Militia, being necessary to the security of a free State, the right of the people to keep and bear Arms, shall not be infringed.

Amendment III

No Soldier shall, in time of peace be quartered in any house, without the consent of the Owner, nor in time of war, but in a manner to be prescribed by law.

Amendment IV

The right of the people to be secure in their persons, houses, papers, and effects, against unreasonable searches and seizures, shall not be violated, and no Warrants shall issue, but upon probable cause, supported by Oath or affirmation, and particularly describing the place to be searched, and the persons or things to be seized.

Amendment V

No person shall be held to answer for a capital, or otherwise infamous crime, unless on a presentment or indictment of a Grand Jury, except in cases arising in the land or naval forces, or in the Militia, when in actual service in time of War or public danger; nor shall any person be subject for the same offense to be twice put in jeopardy of life or limb; nor shall be compelled in any criminal case to be a witness against himself, nor be deprived of life, liberty, or property, without due process of law; nor shall private property be taken for public use without just compensation.

Amendment VI

In all criminal prosecutions, the accused shall enjoy the right to a speedy and public trial, by an impartial jury of the State and district wherein the crime shall have been committed, which district shall have been previously ascertained by law, and to be informed of the nature and cause of the accusation; to be confronted with the witness against him; to have compulsory process for obtaining witnesses in his favor, and to have the assistance of Counsel for his defense.

Amendment VII

In suits at common law, where the value in controversy shall exceed twenty dollars the right of trial by jury shall be preserved, and no fact tried by a jury shall be otherwise re-examined in any Court of the United States, than according to the rules of the common law.

Amendment VIII

Excessive bail shall not be required, nor excessive fines imposed, nor cruel and unusual punishments inflicted.

Amendment IX

The enumeration in the Constitution, of certain rights, shall not be construed to deny or disparage others retained by the people.

Amendment X

The powers not delegated to the United States by the Constitution, nor prohibited by it to the States, are reserved to the States respectively, or to the people.

D
P
U

ภาคผนวก ข.

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา

พ.ศ. 2548

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 31 บัญญัติให้ การจับ คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและ ร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังนั้นเพื่อให้การออก คำสั่งหรือหมายอาญาของศาลเป็นไปอย่างเหมาะสม เป็นหลักประกันการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชน สมควรวางหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งและหมายอาญาไว้เพื่อถือ ปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 58 มาตรา 59 วรรคสาม มาตรา 59/1 วรรคสาม มาตรา 77 วรรคสอง และมาตรา 96 (3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 ประธานศาลฎีกาออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548"

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้น ไป

ข้อ 3 ในกรณีที่มีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้แทน

หมายอาญา

หมวด 1

บททั่วไป

ข้อ 4 หมายอาญาต้องมีข้อความ รูปแบบ ขนาดและสีตามแบบพิมพ์ของศาล ดังนี้

- (1) หมายจับ แบบพิมพ์ 47 (สีขาว)
- (2) หมายค้น แบบพิมพ์ 48 (สีขาว)

- (3) หมายขังระหว่างสอบสวน แบบพิมพ์ 49 (สีฟ้า)
- (4) หมายขังระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา แบบพิมพ์ ๕๐ (สีเขียว)
- (5) หมายจำคุกและกักขังระหว่างอุทธรณ์ฎีกา หมายกักขังระหว่างอุทธรณ์ฎีกา หรือหมายจำคุกระหว่างอุทธรณ์ฎีกา แบบพิมพ์ 51 แบบพิมพ์ 51 ทวิ หรือแบบพิมพ์ 51 ตริ ตามลำดับ (สีเหลือง)
- (6) หมายจำคุกและกักขังเมื่อคดีถึงที่สุด หมายกักขังเมื่อคดีถึงที่สุด หรือหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด แบบพิมพ์ 52 แบบพิมพ์ 52 ทวิ หรือแบบพิมพ์ 52 ตริ ตามลำดับ (สีแดง)
- (7) หมายปล่อย แบบพิมพ์ 53 (สีส้ม)
- ข้อ 5 การออกหมายอาญาต้องกระทำโดยรวดเร็ว มีรูปแบบ ขนาดและสีตามที่กำหนดไว้ในข้อ 4 ระบุวัน เดือน ปีที่ออกหมาย เขียนหรือพิมพ์ข้อความให้ละเอียดถูกต้อง ชัดเจนครบถ้วน และเรียงลำดับกันไปสำหรับหมายอาญาแต่ละชนิด
- ข้อ 6 ให้ศาลจัดส่งตัวอย่างลายมือชื่อผู้พิพากษาทุกคนที่มีหน้าที่ออกหมายในศาล ไปให้ผู้บัญชาการเรือนจำและผู้ควบคุมดูแลสถานที่กักขังแห่งท้องที่ที่ศาลนั้นตั้งอยู่เพื่อใช้ในการตรวจสอบลายมือชื่อในหมาย หากผู้พิพากษาคนใดพ้นจากหน้าที่ดังกล่าวแล้วก็ให้แจ้งไปให้ทราบด้วย
- ข้อ 7 การที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาซึ่งเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง ทราบ ไม่ถือเป็นการจับ อันจะต้องนำวิธีการมัดป้องฝากขังมาใช้บังคับ

หมวด 2

หมายจับ หมายค้น

ส่วนที่ 1

การร้องขอและการออกหมายจับ หมายค้น ในกรณีปกติ

ศาลที่มีอำนาจออกหมาย

ข้อ 8 การร้องขอให้ออกหมายจับ ให้ร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจชำระคดีหรือศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่จะทำการจับ ส่วนการร้องขอให้ออกหมายค้น ให้ร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่จะทำการค้น

การร้องขอให้ออกหมายจับหรือหมายค้นที่เกี่ยวกับคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ให้ร้องขอต่อศาลอาญา ศาลอาญาธนบุรี ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลจังหวัด

หรือศาลแขวงที่มีเขตอำนาจเหนือท้องถิ่นนั้น แต่เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีเขตอำนาจเหนือท้องถิ่นแห่งใด มีความพร้อมที่จะออกหมายจับหรือหมายค้นตามข้อบังคับนี้และได้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อการนั้นแล้ว ก็ให้ร้องขอหมายจับหรือหมายค้นต่อศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งนั้นได้ด้วย

การร้องขอให้ออกหมายจับหรือหมายค้นที่เกี่ยวกับคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลชั้นอุทธรณ์ ให้ร้องขอต่อศาลชั้นอุทธรณ์ที่มีเขตอำนาจชำระคดีนั้น แต่ถ้าจะทำการจับหรือค้นในจังหวัดอื่นนอกกรุงเทพมหานคร ให้ร้องขอต่อศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือท้องถิ่นนั้นได้ด้วย

ผู้ร้องขอให้ออกหมาย

ข้อ 9 พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่นซึ่งร้องขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายค้น จะต้องเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนหรือสอบสวนคดีที่ร้องขอออกหมายนั้น และต้องพร้อมที่จะมาให้ผู้พิพากษาสอบถามก่อนออกหมายได้ทันที

ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้ร้องขอ ผู้นั้นต้องดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับสามขึ้นไป ในกรณีที่เป็นตำรวจ ผู้นั้นต้องมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

รายละเอียดแห่งคำร้องและเอกสารประกอบ

ข้อ 10 คำร้องขอให้ศาลออกหมายจับ ต้องมีรายละเอียดและเอกสารประกอบดังต่อไปนี้

(1) ต้องระบุชื่อตัว ชื่อสกุล รูปพรรณ อายุ อาชีพ หมายเลขประจำวันประชาชนของบุคคลที่จะถูกจับเท่าที่ทราบ

(2) ต้องระบุเหตุที่จะออกหมายจับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 พร้อมทั้งสำเนาเอกสารซึ่งสนับสนุนเหตุแห่งการออกหมายจับ

(3) แนบแบบพิมพ์หมายจับที่กรอกข้อความครบถ้วนแล้วพร้อมสำเนา รวมทั้งเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกคำร้องทุกข์ หนังสือมอบอำนาจให้ร้องทุกข์ เป็นต้น มาท้ายคำร้อง

ข้อ 11 คำร้องขอให้ศาลออกหมายค้น ต้องมีรายละเอียดและเอกสารประกอบดังต่อไปนี้

(1) ต้องระบุลักษณะสิ่งของที่ต้องการหาและยึด หรือชื่อตัว ชื่อสกุล รูปพรรณ อายุของบุคคลที่ต้องการหา และสถานที่ที่จะค้น ระบุบ้านเลขที่ ชื่อตัว ชื่อสกุล และสถานะของเจ้าของหรือผู้ครอบครองเท่าที่ทราบ หากไม่สามารถระบุบ้านเลขที่ที่จะค้นได้ ให้ทำแผนที่ของสถานที่ที่จะค้นและบริเวณใกล้เคียงแทน

(2) ต้องระบุเหตุที่จะออกหมายค้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 69 พร้อมสำเนาเอกสารซึ่งสนับสนุนเหตุแห่งการออกหมายค้น

(3) แนบบทพิมพ์หมายค้นที่กรอกข้อความครบถ้วนแล้วพร้อมสำเนา รวมทั้งเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกคำร้องทุกข์ หนังสือมอบอำนาจให้ร้องทุกข์ เป็นต้น มาท้ายคำร้อง

วิธีการยื่นและรับคำร้อง

ข้อ 12 ให้ผู้ร้องขอหรือเจ้าพนักงานผู้รับมอบหมายจากผู้ร้องขอนำคำร้องพร้อมเอกสารประกอบตามข้อ 10 หรือข้อ 11 ใส่ซองปิดผนึกประทับตรา "ลับ" ยื่นต่อศาลที่ขอให้ออกหมายนั้น

เมื่อได้รับซองคำร้อง ให้เจ้าหน้าที่ศาลลงเลขรับไว้บนซองและลงสารบบไว้ โดยไม่ต้องเปิดซอง แล้วนำซองคำร้องเสนอต่อผู้พิพากษา ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล เพื่อพิจารณาสั่งโดยเร็ว

การร้องขอให้ออกหมายนอกเวลาทำการปกติ

ข้อ 13 กรณีขอออกหมายนอกเวลาทำการปกติ ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับการร้องขอในเวลาปกติตามข้อ 10 ถึงข้อ 12 โดยให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือจากผู้พิพากษาหัวหน้าศาล เป็นผู้รับปิดขอบในการพิจารณาสั่งและให้ผู้พิพากษามาอยู่ประจำที่ศาล แต่หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจมาอยู่ที่ศาลได้ ผู้พิพากษาจะต้องอยู่ในพื้นที่ที่สามารถติดต่อเพื่อเสนอคำร้องได้โดยสะดวก ในกรณีนี้ผู้ร้องขออาจนำคำร้องไปยื่นต่อผู้พิพากษาที่ได้รับมอบหมายนั้นโดยตรงก็ได้ โดยติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ศาลที่ประจำอยู่ที่ศาลนั้น เพื่อทราบถึงสถานที่ที่จะนำคำร้องไปยื่นและให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งผู้พิพากษาทราบโดยเร็ว

การเสนอพยานหลักฐานในการขอให้ออกหมายจับหรือหมายค้น

ข้อ 14 การร้องขอให้ออกหมายจับ ผู้ร้องขอต้องเสนอพยานหลักฐานตามสมควรว่าผู้จะถูกจับน่าจะได้กระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น

ถ้าผู้จะถูกจับไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัด โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควรให้สันนิษฐานว่าผู้นั้นจะหลบหนี

ข้อ 15 การร้องขอให้ออกหมายค้น ผู้ร้องขอต้องเสนอพยานหลักฐานที่น่าเชื่อว่าบุคคลหรือสิ่งของที่ค้นหาอยู่ในสถานที่ที่จะค้น และ

15.1 กรณีค้นหาสิ่งของ

(1) สิ่งของนั้นจะเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา

(2) สิ่งของนั้นมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยผิดกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด หรือ

(3) เป็นสิ่งของซึ่งต้องยึดหรือริบตามคำพิพากษาหรือตามคำสั่งศาลในกรณีที่จะพบหรือจะยึดโดยวิธีอื่นไม่ได้แล้ว

15.2 กรณีค้นหาบุคคล

- (1) บุคคลนั้นถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือ
- (2) มีหมายให้จับบุคคลนั้น

ข้อ 16 การเสนอพยานหลักฐานต่อผู้พิพากษา ให้ผู้ร้องขอสาบานหรือปฏิญาณตนและแถลงด้วยตนเอง รวมทั้งตอบคำถามของผู้พิพากษาเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนหรือพยานหลักฐานที่สนับสนุนถึงเหตุแห่งการขอออกหมายนั้น

ผู้รู้เห็นเหตุการณ์หรือทราบข้อมูลอันเป็นเหตุแห่งการออกหมายจับหรือหมายค้นควรมาเบิกความต่อผู้พิพากษาด้วยตนเอง และหากบุคคลดังกล่าวมาเบิกความให้ผู้พิพากษาบันทึกสาระสำคัญโดยย่อและให้บุคคลนั้นลงลายมือชื่อไว้

ในกรณีที่ผู้รู้เห็นเหตุการณ์หรือทราบข้อมูลตามวรรคสองไม่สามารถมาเบิกความต่อผู้พิพากษาได้ ผู้ร้องขออาจใช้บันทึกถ้อยคำของบุคคลดังกล่าวที่ได้สาบานตนว่าจะให้ถ้อยคำตามความเป็นจริง และได้กระทำต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นใหญ่นั้นได้ลงลายมือชื่อรับรองว่าได้มีการให้ถ้อยคำตรงตามบันทึก เสนอเป็นพยานหลักฐานประกอบคำเบิกความของผู้ร้องขอก็ได้

ข้อ 17 พยานหลักฐานที่อาจพิสูจน์ได้ว่ามีเหตุสมควรในการออกหมายจับหรือหมายค้นให้รวมถึง

(1) ข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนสอบสวน เช่น บันทึกการสอบสวน บันทึกถ้อยคำของสายลับ หรือของเจ้าพนักงานที่ได้จากการแฝงตัวเข้าไปในองค์กรอาชญากรรม ข้อมูลที่ได้จากรายงานของแหล่งข่าวของเจ้าพนักงานหรือการหาข่าวจากผู้กระทำความผิดที่ทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และข้อมูลที่ได้จากรายงานการเฝ้าสังเกตการณ์ของเจ้าพนักงานที่ทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นต้น

(2) ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือที่ได้จากการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี เช่น เครื่องมือตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือ เครื่องมือตรวจพิสูจน์ของกลาง เครื่องจับเท็จ เครื่องมือตรวจโลหะ และเครื่องมือตรวจพิสูจน์ทางพันธุกรรม เป็นต้น

(3) ข้อมูลที่ได้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อมูลที่ได้จากจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

(4) ข้อมูลที่ได้จากหนังสือของพนักงานอัยการเรื่องขอให้จัดการให้ได้ตัว

ผู้ต้องหา (อ.ก. 29)

ข้อ 18 ในการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ออกหมายจับหรือหมายค้น ผู้พิพากษาไม่จำเป็นต้องถือเคร่งครัดเช่นเดียวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของจำเลย **การทำคำสั่งและการออกหมาย**

ข้อ 19 คำสั่งของศาลในการอนุญาตให้ออกหมายหรือยกคำร้อง จะต้องระบุเหตุผลให้ครบถ้วนและชัดเจน

ข้อ 20 หมายค้นต้องระบุชื่อและตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการตามหมายค้นและอาจระบุชื่อไว้หลายคนตามคำร้องขอก็ได้หากมีเหตุสมควร แต่ทั้งนี้เจ้าพนักงานดังกล่าวจะต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเท่านั้น

หมายค้นต้องระบุสถานที่ วัน และระยะเวลาที่จะเริ่มทำการค้นให้ชัดเจน โดยให้ระบุระยะเวลาสิ้นสุดไว้ด้วย หากไม่อาจระบุระยะเวลาสิ้นสุดได้ ให้ระบุว่าค้นได้ติดต่อกันไปจนเสร็จสิ้นในการกำหนดสถานที่ วัน และระยะเวลาให้ศาลสอบถามผู้ร้องขอถึงความจำเป็นและเหมาะสมในทางปฏิบัติไว้ด้วย

การขอหมายค้นโดยกำหนดสถานที่หลายแห่งเกินจำเป็นหรือกำหนดช่วงเวลาไว้หลายวัน เพื่อเลือกทำการค้นในวันใดวันหนึ่งจะกระทำไม่ได้ ในกรณีที่สถานที่ที่จะค้นอยู่ห่างไกลขอให้ศาลออกหมายค้นล่วงหน้าได้ตามสมควรแก่พฤติการณ์แห่งคดี

ข้อ 21 การขอออกหมายในเวลาทำการปกติ เมื่อผู้พิพากษาอนุญาตให้ออกหมายให้ผู้พิพากษามอบต้นฉบับหมาย พยานหลักฐานและเอกสารต่างๆ ใส่ซองปิดผนึกคืนให้แก่ผู้ร้องขอ ส่วนคำร้อง คำสั่งอนุญาต สำเนาหมายและสำเนาพยานหลักฐานสำคัญที่สนับสนุนเหตุแห่งการออกหมายจับหรือหมายค้น ให้ใส่ซองปิดผนึกเก็บไว้ที่ศาล เพื่อรอรับรายงานการจับ หรือการค้นจากผู้ร้องขอต่อไป

กรณีขอออกหมายนอกเวลาทำการปกติ เมื่อผู้พิพากษาอนุญาตให้ออกหมาย ให้ผู้พิพากษามอบต้นฉบับหมาย พยานหลักฐานและเอกสารต่างๆ ใส่ซองปิดผนึกคืนให้แก่ผู้ร้องขอ ส่วนคำร้อง คำสั่งอนุญาต สำเนาหมายและสำเนาพยานหลักฐานสำคัญที่สนับสนุนเหตุแห่งการออกหมายจับหรือหมายค้น ให้ใส่ซองปิดผนึกเก็บไว้เอง แล้วนำไปเก็บไว้ที่ศาลในโอกาสแรกที่ได้ ทั้งนี้ อย่างช้าที่สุดต้องเป็นวันแรกที่ศาลเปิดทำการ เพื่อรอรับรายงานการจับหรือการค้นจากผู้ร้องขอต่อไป

ข้อ 22 ในกรณีที่ผู้พิพากษาออกหมายจับเอง เช่น จำเลยหลบหนีในระหว่างปล่อยชั่วคราว จำเลยผู้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมความประพฤติหรือพยานไม่มาศาลตามหมายเรียก ถ้าจำเลยหรือบุคคลที่จะถูกจับมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ศาลส่งหมายจับไปยังผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หากอยู่ในต่างจังหวัดให้ส่งไปยังผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนั้นๆ ทั้งนี้ ศาลจะส่งหมายจับไปให้หัวหน้าส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้

การรายงานการปฏิบัติตามหมาย

ข้อ 23 เมื่อเจ้าพนักงานจับบุคคลตามหมายจับได้แล้ว ให้เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องรายงานให้ศาลที่ออกหมายทราบโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่า 7 วัน นับแต่วันจับ

เมื่อเจ้าพนักงานได้จัดการตามหมายค้นแล้ว ให้บันทึกรายละเอียดในการจัดการนั้นว่าจัดการตามหมายได้หรือไม่ แล้วให้ส่งบันทึกไปยังศาลที่ออกหมายโดยเร็วแต่ต้องไม่ช้ากว่า 15 วัน นับแต่วันจัดการตามหมาย ทั้งนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ตามหมายค้นจะร้องขอให้ศาลออกหลักฐานการตรวจค้น พร้อมสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจค้นนั้นให้ก็ได้

ให้ศาลกำชับให้มีการปฏิบัติตามข้อนี้อย่างเคร่งครัด และเพื่อประโยชน์ในการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาสำหรับการพิจารณาคำร้องขอให้ออกหมาย ให้แต่ละศาลจัดทำสถิติข้อมูลการปฏิบัติตามหมายจับและหมายค้นของแต่ละหน่วยงานที่ยื่นคำร้องขอออกหมายแจ้งให้ผู้พิพากษาในศาลทุกคนทราบทุกเดือน

การเพิกถอนหมายจับหรือหมายค้น

ข้อ 24 เมื่อมีเหตุที่จะเพิกถอนหมายจับหรือหมายค้น ให้เจ้าพนักงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องรายงานหรือแจ้งให้ศาลที่ออกหมายทราบโดยเร็ว ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้พิพากษาไต่สวนและมีคำสั่งเป็นการด่วน

เมื่อผู้พิพากษามีคำสั่งให้เพิกถอนหมายจับหรือหมายค้นแล้ว ให้ผู้พิพากษาแจ้งให้เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องทราบ ทั้งนี้ บุคคลที่เกี่ยวข้องอาจร้องขอให้ผู้พิพากษาออกหลักฐานการเพิกถอนหมายจับหรือหมายค้นนั้นให้ก็ได้

ส่วนที่ 2

การร้องขอและการออกหมายจับ หมายค้น ในกรณีพิเศษ

การร้องขอและการออกหมายจับ หมายค้น นอกเขตศาล

ข้อ 25 เจ้าพนักงานซึ่งจะทำการจับหรือค้นนอกเขตศาลอาญาจะร้องขอให้ออกหมายจับหรือหมายค้นต่อศาลอาญาได้ต่อเมื่อเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งและการร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจจะเกิดความล่าช้าเสียหายอย่างร้ายแรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ผู้จะถูกร้องออกหมายจับกำลังจะหลบหนี หรือสิ่งของที่ต้องการจะหาหรือยึดกำลังจะถูกโยกย้ายหรือถูกทำลาย

ข้อ 26 ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานอื่น ผู้นั้นต้องดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับเก้าขึ้นไป ในกรณีที่เป็นการตรวจ ผู้นั้นต้องมียศตั้งแต่ชั้นพลตำรวจตรีขึ้นไป

ข้อ 27 คำสั่งของศาลอาญาในการอนุญาตให้ออกหมายหรือยกคำร้องต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคนเป็นองค์คณะและจะเป็นผู้พิพากษาประจำศาลได้ไม่เกินหนึ่งคน

การร้องขอและการออกหมายจับ หมายค้น โดยทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อ 28 ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควรซึ่งผู้ร้องขอไม่อาจไปพบผู้พิพากษาได้ ผู้ร้องขออาจร้องขอต่อผู้พิพากษาทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสม เพื่อขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายค้นก็ได้

ข้อ 29 ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้ร้องขอ ผู้นั้นต้องดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับแปดขึ้นไป ในกรณีที่เป็นการตรวจ ผู้นั้นต้องมียศตั้งแต่ชั้นพันตำรวจเอกขึ้นไป

ข้อ 30 การร้องขอตามข้อ 28

(1) หากสามารถทำให้ปรากฏหลักฐานเป็นหนังสือได้ ให้ผู้ร้องขอทำคำร้องพร้อมแสดงเหตุแห่งความจำเป็นเร่งด่วนและเหตุที่ไม่อาจไปพบผู้พิพากษาได้ ข้อมูลและพยานหลักฐาน รวมทั้งเอกสารต่างๆ ตามข้อ 10 หรือข้อ 11 จัดส่งมาให้ผู้พิพากษาทางโทรสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทนั้น โดยระบุรหัสประจำหน่วย หมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร รหัสสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น สำหรับติดต่อของผู้ร้องขอ แล้วให้ผู้ร้องขอโทรศัพท์มายังผู้พิพากษาเพื่อตอบข้อซักถาม ให้ผู้พิพากษาจดบันทึกถ้อยคำของผู้ร้องขอ รหัสประจำหน่วย และลงลายมือชื่อชื่อไปพร้อมกับเอกสารใส่ซองปิดผนึกไว้

(2) หากไม่สามารถทำให้ปรากฏหลักฐานเป็นหนังสือได้ ให้ผู้พิพากษาจดบันทึกถ้อยคำของผู้ร้องขอ รหัสประจำหน่วย และลงลายมือชื่อใส่ซองปิดผนึกไว้

ข้อ 31 ในกรณีขอออกหมายในเวลาทำการปกติ เอกสารตามข้อ 30 ให้เก็บไว้ที่ศาลสำหรับในกรณีขอออกหมายนอกเวลาทำการปกติ เอกสารตามข้อ 30 ให้ผู้พิพากษาเก็บไว้เอง แล้ว

นำไปเก็บไว้ที่ศาลในโอกาสแรกที่จะทำได้ ทั้งนี้อย่างช้าที่สุดต้องเป็นวันแรกที่ศาลเปิดทำการ เพื่อ
รอกการปฏิบัติตามข้อ 33 วรรคสอง ต่อไป

ข้อ 32 ในการวินิจฉัยคำร้องกรณีจำเป็นเร่งด่วนตามข้อ 28 จะต้องได้ความปรากฏว่า
การร้องขอออกหมายด้วยวิธีปกติก่อให้เกิดความล่าช้าเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่และการจัดการตาม
หมายของผู้ร้องขอ ทั้งนี้ ให้ผู้พิพากษาพิจารณาถึงข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้ ประกอบด้วย

(1) ผู้ร้องขอไม่สามารถมอบหมายให้เจ้าพนักงานผู้อื่นร้องขอแทนได้
(2) ระยะทางระหว่างสถานที่ตั้งของหน่วยงานของผู้ร้องขอหรือสถานที่ที่ผู้ร้อง
ขอกำลังปฏิบัติหน้าที่กับที่ตั้งของศาลอยู่ห่างไกลกันมากหรือเส้นทางคมนาคมเป็นเส้นทาง
ทุรกันดาร หรือการเดินทางยากลำบาก

(3) มีเหตุหรือปัจจัยอื่นที่มีผลทำให้การร้องขอด้วยวิธีปกติทำได้ยากลำบากขึ้น
และต้องใช้เวลาเกินกว่าปกติมาก เช่น ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ หรือภัยธรรมชาติ เป็น
ต้น

ข้อ 33 หากผู้พิพากษาเห็นสมควรออกหมาย ให้ลงรหัสพร้อมลายมือชื่อของตนลงใน
หมายต้นฉบับ แล้วแจ้งผู้ร้องขอให้หรือรับสำเนาหมายทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อ
เทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น พร้อมกับแจ้งรหัสและผลของหมายด้วย เพื่อให้ผู้ร้องขอนำไป
ดำเนินการต่อไป

เมื่อผู้พิพากษาออกหมายให้ตามข้อ ให้แจ้งผู้ร้องขอด้วยว่าให้มาพบเพื่อสาบานตัว
ภายในระยะเวลาที่กำหนด ในการสาบานตัว ให้ผู้พิพากษาจดบันทึกถ้อยคำของผู้ร้องขอ หรือจะใช้
เครื่องบันทึกเสียงก็ได้โดยจัดให้มีการถอดเสียงเป็นหนังสือ ให้ผู้ร้องขอลงลายมือชื่อและลงลายมือ
ชื่อของผู้พิพากษาไว้ บันทึกที่มีการลงลายมือชื่อรับรองดังกล่าวให้เก็บไว้ในสารบบศาล

ข้อ 34 ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น และผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจัดให้มีรหัสของผู้
พิพากษาและรหัสประจำหน่วยของผู้ร้องขอ

การร้องขอและการออกหมายค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญในเวลากลางคืน

ข้อ 35 พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่นอาจร้องขอให้ศาล
อนุญาตพิเศษให้ออกหมายค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญในเวลากลางคืนก็ได้

ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานอื่น ผู้นั้นต้องดำรง
ตำแหน่งตั้งแต่ระดับแปดขึ้นไป ในกรณีที่เป็นการร้องขอ ผู้ร้องต้องมียศตั้งแต่ชั้นพันตำรวจเอกขึ้นไป

ข้อ 36 ในการร้องขอให้ออกหมายค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญในเวลากลางคืน

DRU

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล นายศิริะ รัตตานุกูล

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2525 เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
พ.ศ. 2545 เข้าศึกษานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2527 ทนายความ สำนักงานทนายความเซวงศักดิ์เมฆา
พ.ศ. 2528-ปัจจุบัน หัวหน้าสำนักงาน สำนักงานทนายความศิริะ รัตตานุกูล